The Oxford Book of Scandinavian Verse

NORTH DAKOTA STATE UNIVERSITY
3 0109 00147 2821

PT
7093
08

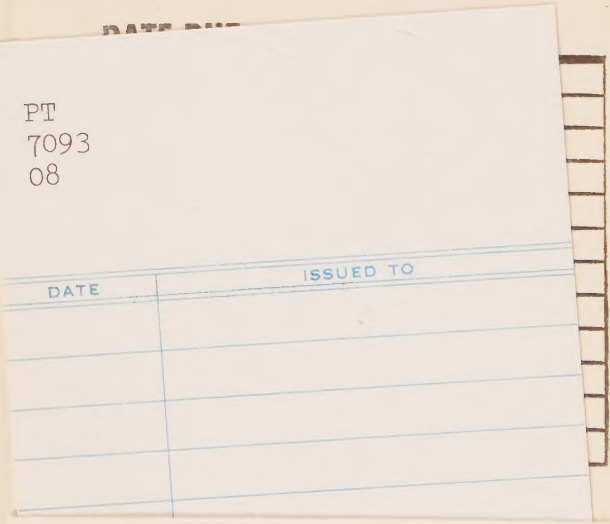

LIBRARY
NORTH DAKOTA
STATE UNIVERSITY
FARGO, NORTH DAKOTA

DEMCO

Digitized by the Internet Archive
in 2024

https://archive.org/details/oxfordbookofscan0000edmu_z3i6

The
Oxford Book
Of Scandinavian Verse

Oxford University Press
London Edinburgh Glasgow Copenhagen
New York Toronto Melbourne Cape Town
Bombay Calcutta Madras Shanghai
Humphrey Milford Publisher to the UNIVERSITY

The
Oxford Book
Of Scandinavian Verse

xviith Century—xxth Century

Chosen by

Sir Edmund Gosse

&

W. A. Craigie

40558

Oxford

At the Clarendon Press

1925

839.5
Ox2

PT
7093
D8

HARVARD UNIVERSITY

Printed in England

PREFACE

THE aim of this selection is to prepare, for an English reader, a rapid outline of the progress of modern poetry in the Scandinavian countries. The design is not purely aesthetic, but historical as well, and the Editors have been very anxious to avoid critical prejudice. The little anthology represents what, in a reading of many years, has particularly interested them, and at the same time it rejects nothing which in the past has interested a generation of cultivated readers in the Northern countries. If this selection should ever meet the eye of a Dane or a Norwegian or a Swede, the Editors would beg him to remember that it has been prepared for an English audience, and in accordance with the principles of a foreign, not a native, taste. Those who have followed the fluctuations of criticism in the North will understand the reasons for this proviso. English readers may be allowed to insist on regarding foreign literature from an English point of view, although with all possible respect for native authority. The Editors have, therefore, not thought it necessary to deliver up all their images to the iconoclast. The poems are, as a rule, spelt as they were when they first appeared in print.

E. G.
W. A. C.

40558

CONTENTS

PAGE

THE POETRY OF DENMARK (EDMUND GOSSE)

Introduction 3

Text (Nos. 1–86) 21

THE POETRY OF NORWAY (EDMUND GOSSE)

Introduction 141

Text (Nos. 87–119) 153

THE POETRY OF SWEDEN (EDMUND GOSSE)

Introduction 199

Text (Nos. 120–206) 217

THE POETRY OF ICELAND (W. A. CRAIGIE)

Introduction 333

Text (Nos. 207–285) 341

INDEX OF AUTHORS 424

INDEX OF FIRST LINES 426

The Poetry of Denmark

THE POETRY OF DENMARK

THE modern poetry of Denmark was late in replacing the lingering remnants of medieval ballad and chronicle. For at least a century its efforts were confined to the theological order. Anders Arrebo (1587–1637), Bishop of Trondhjem, wrote hymns, but he is remembered, if at all, by his vast imitation of Du Bartas, called the *Hexaëmeron Rythmico-danicum*, an epic about the Creation, in alexandrines. Arrebo is noteworthy solely for the success with which he introduced metrical effects into Danish verse. The earliest genuine poet of Denmark is a later ecclesiastic, Thomas Kingo (1634–1703), Bishop of Odense, who deserves more attention than Danish scholars have always been willing to give him. Kingo was of Scotch extraction, the son of a weaver from the kingdom of Fife. He found the art of verse in Denmark crippled by German affectations; he purified it, strengthened it, and made it wholly national.

Kingo published his first volume of hymns, *Aandelige Sjungekor*, in 1674, and this precious collection of a score of spiritual pieces is the basis on which Danish poetry has been built. Kingo urged upon Christian V the cultivation and purification of the national language; he rigidly excluded German phrases, and re-introduced decayed Scandinavian expressions. The originality of Kingo is very remarkable. He was probably acquainted with the Scottish psalms of Alexander Hume, but on the whole it is very difficult to point to any model from which he can have borrowed his brilliant new metres and his picturesque illustrations.

The reader of to-day cannot help wishing that Kingo had exercised his remarkable gifts on other than clerical and didactic subjects, but to confine art to theology was the temper of the age, which was bound helplessly in the chains of a bigoted Lutheranism. How admirable were the native gifts of Kingo may be discovered by comparing his psalms with those of any of his contemporaries and followers, even of Hans Adolf Brorson (1694–1764), Bishop of Ribe, whom some native critics have praised beyond his merits. What secular verse was produced during the end of the seventeenth and beginning of the eighteenth century was worthless, mere pedantic pastorals and elegies in slowish following of the school of Opitz. A single lyric of freshness and national character is Lauritz Kok's 'Danmark dejligst Vang og Vænge'.

In the Scandinavian languages the word *digter* (*diktare*) signifies a writer in any branch of imaginative literature. It embraces the author of novels and of prose dramas. In English the word *poet* is properly confined to the writer of verse. The English reader, therefore, must not be surprised to find Ludvig Holberg, whom the Danes call 'Nordens største Digter', the greatest poet of Scandinavia, occupying a very small place in this collection, since the imaginative gift of that extraordinary genius, so encyclopaedic in history, in law, in metaphysics, and superlative in copious prose comedy, was least of all developed on the lyrical side. The only important metrical composition of Holberg in Danish is his mock-heroic epic of *Peder Paars' Journey from Kallundborg to Aarhus*, in three books, successively issued in 1719–20, under the pseudonym of Hans Mikkelsen. Peder starts from Zealand for a port in Jutland, but is wrecked on the island of Anholt. The poem is written in alexandrines, and is executed in emulation of Boileau's *Lutrin*.

Holberg, who had studied in Amsterdam and Oxford, had a wider sense of European culture than any other Dane of his age. *Peder Paars* is an exposure of the oddities of Danish manners, ornamented with a great variety of sketches of character and pictures of local institutions. It is not easy to read it with pleasure to-day, although some of the episodes are still lively and some of the satire still mordant. Although *Peder Paars* is scarcely poetry, I have included a specimen of a work which takes so prominent a place in the development of Danish literature. Holberg's other principal metrical work, *Nils Klim's Journey to the Underworld* (1741), is in Latin.

Grundtvig said that Kingo's hymns were like the sun itself, breaking through the blackness of a clouded sky. The clouds gathered again, immediately after Kingo's death, and the poetic heaven of Denmark in the first half of the eighteenth century was dismally obscured. The fatal German tendency to affectation and dullness returned in full measure. Secular poetry made its appearance in occasional pieces and poems of compliment, *leilighedspoesier*, of very poor quality. The sole exception to the universal mediocrity is found in the extremely limited but fresh and original verse of the unfortunate Ambrosius Stub (1705–58), whose beautiful songs remained unprinted until 1851. The early poetry of Stub bears a certain likeness to the graceful verse of his immediate English contemporaries; his later lyrics are graver and more melancholy. In him, Danish poetry first shows itself conscious of natural beauty. The adventures and sorrows of Stub inspired Christian Molbech with the scenes of his *Ambrosius* (1878), one of the most universally popular romantic dramas of recent times.

Holberg had introduced into Denmark an interest in and a curiosity about English culture, which were con-

tinued by Christian Braumann Tullin (1728–65), a Norwegian resident in Copenhagen, who occupied his talents in extending a knowledge of English. Tullin was a disciple of Pope, and apparently a student of Thomson's *Seasons*. He had a certain feeling for natural beauty, but unfortunately little talent for expressing it. After these faint efforts to secure simplicity and picturesqueness, the tide of German taste swept again over the whole of Denmark. This reached its height when the Danish king Frederick V, carried away by a wild enthusiasm for the *Messias*, persuaded Klopstock to make Copenhagen his home, where the German bard was overwhelmed with gifts and honours by the court and the ministers. With intervals in Germany, Klopstock continued to be the fêted guest of Denmark for twenty years, and during that time his presence encouraged all that was rhetorical and hollow in the poetry of his adopted country.

The emancipation of Danish literature from German bondage was not complete till the beginning of the nineteenth century. Among those who appear most bound by the German tradition is Jens Baggesen (1764–1826), who wrote largely in German. Closely examined, however, Baggesen is perceived to be rather cosmopolitan than Teutonic. The greater part of his enormous output of verse is dead, swept away by the Romantic movement of Ewald and Oehlenschläger. His humorous poetry is very Teutonic in character and hardly to be appreciated outside Denmark. Baggesen, however, had the great merit of accomplished and accurate form, a matter up to the middle of the century neglected, and in spite of his strong German proclivities he wrote Danish with purity and force. But his is a figure little attractive to a foreign reader.

German taste, however, was not the only cause which

delayed the development of Danish poetry. Towards the middle of the eighteenth century, the tragedies of contemporary France and the operas of Italy were extremely popular in Copenhagen, both in the originals and in translation. In particular, a Norwegian, Johan Nordal Brun (1745–1816) produced a sensation and enjoyed an overwhelming success in 1772 with a tragedy of *Zarine*, versified in the manner of Voltaire. The popularity of this pompous piece led to the composition of a parody of the whole business of French Tragedy, written by an idle young man named Johan Herman Wessel (1742–85). This was *Love without Stockings*, a comic tragedy of infinite wit and vivacity, which can still be read with enjoyment, and is one of the masterpieces of Danish literature. It has some relation to *The Rehearsal* and to *The Beggar's Opera*, being solemnly absurd like the former, and studded with popular songs, like the latter. Its success was overwhelming, and the French tragedies and operas were laughed out of court. Wessel, however, who was both lazy and in bad health, did little more, although he occasionally wrote wittily in verse, and never better than in his latest lyrical epistle of welcome to Baggesen. But Wessel lives by *Love without Stockings*, one of the most characteristic works which the eighteenth century produced in Europe.

On hearing of the death of his friend, Baggesen exclaimed:

> Tears melted into smiles when Wessel spoke,
> But when he died, the heart of laughter broke,

and this is his best epitaph.

The earliest great poet born in Denmark, and still, in pure lyric, her most classic name, is Johannes Ewald (1743–81). His eminent successor, Oehlenschläger,

writing long after Ewald's death, addressed him as the canonized saint of Danish verse :

Hellige Ewald ! i Dannemarks Skove
Föler min Sjæl, at forklaret du svæver
Bölgende over de krusede Vove,
Luttret din Aand gjennem Roserne bæver,
Lad den opglöde de frostige Strænge,
Gyd i mit Bryst dine hellige Luer,
Da skal mit Hjerte i Harpen sig trænge,
Da skal jeg tolke, hvad nu kun jeg skuer.

These exquisite lines mirror the feeling that every sensitive mind experiences in reading the poetry of Ewald, the sense of its celestial purity, its buoyancy, its suggestion of light and perfume. Ewald was born in Copenhagen, the son of a priest from Slesvig, where the poet received his first education. His family relationships—his mother married, shortly after his father's death, the parent of the girl whom the poet vainly wished to marry—may remind us of those of Baudelaire, and were equally unhappy. His early years were filled with almost incredible adventures by land and sea. He settled, however, in Copenhagen in 1760, and in 1766 he wrote his *sörge-kantate* or elegy on the death of Frederik V, which placed him at once at the head of the poets of his time. His *Rolf Krake*, in 1770, was the earliest original tragedy produced in Denmark, and it was violently attacked. By this time, Ewald had thrown off all trace of foreign influence, and had devoted himself to the neglected chronicles and sagas of Scandinavia. This was exphasized in his blank-verse drama of *The Death of Balder*, in 1775.

These early writings of the young poet were received with more bewilderment than appreciation, their extreme originality giving offence to all the critics of the accepted French and German schools, and this, although he did

not attempt to throw off the prevailing pietism of his time. In the meanwhile, Ewald's physical and financial position had grown more and more deplorable. His dreamy and childlike nature was little adapted to battle with life. His mother, although in easy circumstances, grudged him help, and, under the influence of his step-father, showed the poet great hostility. He was obliged to live under her roof, and it is said that one winter's night, on his coming home later than she approved, she refused to open the door to him, and he had to spend the night in the street. The result of this exposure was an attack of rheumatic fever, from which he never recovered.

In order to alleviate his condition and protect him from the malignity of his relatives, a group of Ewald's friends contrived that he should be removed to a house in the country, at Rungsted, where he boarded in a family from whom he received every delicate attention. Here he lived, a rheumatic patient, for three years, happy and cheerful though in almost constant pain. He has described the charm of this asylum in his adorable poem, *The Joys of Rungsted*; he was happy here for the first time in his hitherto wretched life. In 1777 Ewald returned to Copenhagen, but was careful not to approach his mother and her husband. He found a home with a Madame Schouw, who waited upon him with maternal devotion. In her house he wrote *The Fishers*, his last lyrical drama, and then after prolonged sufferings, heroically borne, he died on 17 March, 1781, at the age of 37. On his death-bed, proving that his genius had suffered no diminution, he wrote the perfect 'Udrust dig, Helt fra Golgatha', which will be found in this collection. He was buried, by the side of Wessel, in the churchyard of Trinity, mourned by a few friends, but comparatively unrecognized by the court and by the critics. The greatness of

Ewald was not realized until the romantic revival in the next century.

Among the few who appreciated the unparalleled beauty of Ewald's verse, special praise is due to Werner Abrahamson (1744–1812), a Slesviger like himself, who shared Ewald's enthusiasm for the old Scandinavian legends, and who was of much benefit to him in introducing him to the Icelandic sagas, then almost wholly neglected in Denmark. Abrahamson was primarily an aesthetic critic, but he wrote verse with considerable skill. He had not learned Danish until he was fourteen, but he mastered its idioms with remarkable success. The middle years of the eighteenth century saw the cultivation of verse carried to a surprising extreme in Denmark, which was probably, in relation to its size and population, the most poetry-producing country in Europe at that moment. The presses groaned with hymns, odes, cantatas, and songs, expressing amatory, political, and patriotic sentiments with immense fullness and fluency.

The technical part of poetry had, by the year 1750, been very generally mastered, particularly by the gifted young Norwegian students who gathered in Copenhagen. Among those who were prominent as Danish poets at this time were Bredal, J. N. Brun, whose 'Den Norske Vinter' is a typical example of the style of the hour, the two Frimanns, Claus Fasting, Edvard Storm (the author of the once-popular ballad of 'Herr Zinklar') and C. H. Pram; these men represent the pre-romantic verse at its best, and all were natives of Norway, and ornaments of the Norske Selskab in Copenhagen. These poets were not without skill, but their works are the despair of a foreign anthologist, through the diffuseness, the uniformity, and the insipidity of their style. Moreover, almost all their lyrics suffer from a defect which has been

only too marked in the history of Danish literature, redundancy. These pieces are often gracefully expressed, but they have the fault of seeming interminable.

The most prominent example of the class of elegant and fluent versifiers who flourished at the close of the unreformed period was Knud Lyne Rahbek (1760–1830), who occupies a leading position in the anecdotal history of Danish literature. He was almost as encyclopaedic as Holberg, though on a smaller scale. Rahbek was the type of the amiable, cultivated Dane of the old school, as he flourished, guileless and pure, thinking no evil, before the French Revolution. He had a mildly consuming passion for literature, and for the company of men of letters; his was the earliest *salon* in Denmark, presided over by his brilliant wife, Kamma Rahbek. Their house, Bakkehuset, was the centre of Danish culture for fifty years, and Rahbek poured out from it, with unflagging fluency, a flood of prose and verse. All this has disappeared, except some of his drinking-songs, which have a permanent charm of grace, combining the praise of wine with religion and patriotism. Rahbek sums up the age between Ewald and Oehlenschläger, but although he survived far into the Age of Romance, he never understood it.

The most celebrated name in Danish poetry is that of Adam Gottlob Oehlenschläger (1779–1850), who was born in Vesterbro by Copenhagen, on the 14th November. His father, like Ewald's, was a Slesviger. He failed at the University, and on the stage; he applied himself to science, without success; he 'went in for' law, but this also came to nothing. Poetry had always been the secret centre of his thoughts, and in 1800 he finally devoted himself to it, but always following the old conventional manner, under French and German influence. In the

summer of 1802, however, the young Norwegian philosopher, Henrik Steffens (born 1773), who, though not himself a poet, was to introduce a revolution into Danish poetry, arrived in Copenhagen. Steffens had been in Germany with Schelling, from whom he had imbibed the new romantic ideas, and his admiration had been excited by the writings of Goethe and Schiller. Steffens accepted these principles with such ardour that he actually developed a fresh enthusiasm for them in Schelling himself and so, like Diotima, instructed the instructor. He arrived in Denmark fired with a zeal for the reform of Danish literature. His formula was that nature is soul made visible, and soul invisible nature, and this was his notion of the basis of poetry. Steffens began to lecture on the new ideas in the summer, and among his auditors was Oehlenschläger. They became personally acquainted in the autumn of 1802, and under pressure from Steffens, Oehlenschläger destroyed a whole volume of his own MS. poetry, which he had just sold to a publisher. He then wrote *The Gold Horns*, a manifesto of his complete conversion to the principles of the new romanticism. The poem, which is historically the most significant in Danish literature, typifies the sincere and tender passion for the genuine relics of Scandinavian antiquity, which was henceforth to inspire modern Danish song. When Oehlenschläger came under the spell of Steffens, he was ripe for conversion, already steeped in Icelandic studies, and with an imagination influenced by *Edda* and the Sagas. To this material, Steffens merely laid the torch of his intelligence.

In 1805, after profuse composition of romantic verse of many kinds, Oehlenschläger concentrated his powers on a fantastic lyrical drama founded on the Thousand and One Nights. His admirers, now a vigorous band of

enthusiasts, were enchanted to find in *Aladdin* a sort of autobiography of their idol. Brandes has noted that this work was the starting-point of modern intellectual life in Denmark. The reader of this poem, and of the contemporary *Vaulunder*, will note the repeated symbolism of fire and light, the genuine source of poetry being the lamp in Aladdin-Oehlenschläger's keeping, and the Steffens-Schelling notion of nature, as mentioned above, being reflected in the suggestion of the carbuncle in the cave. This was so emphatically repeated that Baggesen, manfully fighting for the old conventional and Teutonic forms, called the new romantic verse 'carbuncle poetry' in ridicule. In *Aladdin* we see the pure genius of Oehlenschläger exhibited in relation to Shakespeare and to the Oriental sources of beauty. After 1807 he began to slip away from Steffens, and even to return to the theoretical aesthetic of Rahbek, but this mattered little, because his own style was by that time triumphantly determined. But he still owed a certain debt to Novalis and to Tieck.

He was now, and had been since 1805, by far the most famous writer of his time. His reputation in Denmark resembled that enjoyed a generation later in France by Victor Hugo. He published a long series of historical plays, which were extremely popular, and this section of his life, mainly spent in Germany, France, and Italy, culminated in the epic of *Helge* in 1814. From this date, Oehlenschläger did not cease to publish works in endless profusion, but he had lost much of his freshness and charm, and unfortunately he had the ill-judgement to think that he could become a German poet. He wasted much time in translating his own works into that language, although we are told that he never learned to write German correctly. But in Denmark he continued to exercise an increasing authority, and he gathered around him

a group of the most brilliant talents of the new age, who recognized in him their leader and their prophet. In 1829, the greatest poet of Sweden, Esias Tegnér, publicly crowned Oehlenschläger with laurel in the cathedral of Lund, as 'the Monarch of Scandinavian Song'. He died peacefully on the 20th January, 1850. Oehlenschläger was a very handsome man, with a sanguine complexion, a resonant voice and a vigorous constitution, in complete contrast to Ewald, who, like Gray, was 'a puny insect shivering in the breeze'.

The romantic innovation, introduced by Oehlenschläger in the pure spirit of an artist, was accepted by two somewhat younger poets in a direction morally opposed to his, but in no hostile temper. It is not easy for a foreigner to do justice either to Grundtvig or to Ingemann, since these two authors lie outside the tradition of Europe. In a limited and even local sense they are extremely Danish, and for that very reason have been popular beyond the intrinsic merit of what they wrote. Nikolai Frederik Severin Grundtvig (1783–1872), though hardly a great poet, was a great man, one of the greatest produced in Scandinavia. He was a contentious force, an awakener of the religious, moral, and historical conscience. His earliest verses sought to rouse his compatriots, and for sixty years he continued to keep them awakened. Grundtvig was national in the extreme sense, he was 'ever a fighter' as Browning says, with infinitely less excuse, of himself. He was inspired by the Bible and by the Sagas, and he wrote rough, violent verses, in the temper of a patriot and a priest, without much solicitude about form, and with an express scorn of those who write poetry 'for poetry's sake'. The verse of Grundtvig, however, though abundant and characteristic, holds but slight importance in the crowded history of his educational,

antiquarian, and ecclesiastic life. Of his friend, Bernhard Severin Ingemann (1789–1862), it is still more difficult for a foreign critic to know what to say. His hymns, romances, novels, tragedies, epics are like the sands upon the shore. No Danish author has written so abundantly, and none enjoyed so universal a popularity during his lifetime. But it would be a bold reader, or one with nothing else to read, who would adventure far to-day among the works of Ingemann.

While Ingemann and Grundtvig were universally admired, complete oblivion descended on Adolph Wilhelm Schack-Staffeldt (1769–1826), a depressed and melancholy exile who, in complete isolation, wrote some metaphysical lyrics of rare perfection, which were unnoticed till long after his death. Another isolated figure was Steen Steensen Blicher (1782–1848), the laureate of the moors of Jutland. He was started in his work by the study of Ossian, who makes no other appearance in Danish poetry; Blicher translated and imitated the Gaelic mystery-man. He became a priest, and in 1824 he began to publish the series of Jutland tales in prose which made him famous. Blicher was poor and unfortunate; and his genius was slow in its development. He had passed his fiftieth year before he really became distinguished as a poet. His verses have not the merit of his prose stories, but like those they are confined to a description of the Jutland expanse of heather, and to a celebration of its grim and monotonous beauty. Blicher often wrote in the Jydsk dialect, as it was spoken around his home near Viborg.

The influence of the new aesthetic faith was much more clearly observed in a group of young men of sparkling talent, who gathered round Oehlenschläger, and supported him by their praise and their example. Several of them

would have achieved still higher eminence than they secured, if they had not, all their lives, been overshadowed by the author of *Aladdin* and *Palnatoke*. This was particularly true of Carstens Hauch (1790–1872), a Norwegian who was at school in Copenhagen when the English Navy attacked that city. Hauch took part in the fighting with all the ebullient energy which marked through life his militant and defiant temper. He, like Oehlenschläger, attended the lectures of Steffens and was converted to romanticism; he plunged into a study of Shakespeare, Goethe, and Calderon. Hauch was the wildest and the most thorough-going of the Danish romantics; he played Théophile Gautier to Oehlenschläger's Victor Hugo. He was penetrated by the picturesqueness of the Heroic Age in Scandinavia, and he wrote many dramatic poems about it. Of these, *Mark Stig*, may still be read with pleasure. Hauch's powers, however, are best displayed in the vivid and graceful lyrics of which we give a selection.

The second quarter of the nineteenth century was particularly rich in poetic accomplishment, for which the insatiable appetite of the Copenhagener for refined dramatic performances gave full scope. The Danish public of 1830 was almost as eager for romantic tragedies in verse as the Elizabethan public was in 1600. Johan Ludvig Heiberg (1791–1860), a great philosopher, and a critic of singular penetration, was hardly less successful as a poet and a playwright. Heiberg started in 1826 what he called vaudevilles, but what were really an entirely original form of small national dramas; one of these, *Elverhöi*, is as enchanting now as it was a century ago. They were defined as 'national songs, *folkeviser*, in five acts'. Heiberg is typical of one of the great beauties of Danish poetry, its lucidity; it is never heavy or obscure,

it stands out in the sun. The name and fame of Heiberg will always be linked with those of his life-long friend, Henrik Hertz (1798–1870), who carried the art of romantic drama to a higher pitch of perfection than any other Danish playwright has done. His romantic play, *Svend Dyring's House*, started in 1837 on a theatrical course which has outlasted that of any other Danish drama, even though signed by Oehlenschläger. Nor were Hertz's bourgeois plays, of which *The Savings-Bank* is the best known, less durably successful. Hertz is practically—since the plays of Ewald and Oehlenschläger have scarcely kept the stage—the leading dramatist of Denmark, and if the scope of this anthology included drama, he would claim here a very prominent place in it. *Love's Strokes of Genius*, produced in 1830, is a brilliant comedy in rhymed verse. The influence of Hertz on Ibsen is notable.

The poets of the first Romantic generation had responded to the keen theatrical instinct of the Danes by writing principally for the stage. Their best plays continued to be popular, and for this reason, perhaps, their immediate successors mainly confined themselves to lyrics. From the galaxy of the middle of the nineteenth century, I can only select the leading planets, of which the most luminous was Christian Winther (1796–1876), the typical love-poet of Denmark, its Anacreon. In Ludvig Bödtcher (1793–1874), who was the secretary of Thorvaldsen, and lived long in Italy, a soft, southern colouring and a Pagan sentiment hitherto unknown in the North made their appearance. C. L. E. Aarestrup (1800–1856) was wholly unrecognized during his lifetime, but has attracted increasingly favourable notice from criticism in later years. These three poets had much in common, though Winther was the most sensitive, Aare-

strup the most passionate, Bödtcher the most elegant of the three. But they all introduced into Danish lyrical poetry an artistic delicacy which was new, and which took them further afield from Scandinavian sentiment than had been customary. It has been asserted, and again denied, that their production in verse was influenced by Heine, with whose writings it is doubtful whether they were acquainted. They are wholly without kinship with English or French poetry, in one case strangely, since Winther lived and died in Paris.

A star almost of the first magnitude arose in Frederik Paludan-Müller (1809–1876), whose retired life was wholly absorbed by poetical composition. He was born in a parsonage in the island of Fyen. He was the first writer of importance in Denmark to separate himself entirely from the overpowering tradition of Oehlenschläger. On the other hand, he was greatly attracted by the reflective quality in Heiberg. The temper of Paludan-Müller was Platonic, and when he began to produce original works, they were of a philosophical nature expressed in metrical forms which were rather European than Scandinavian. He widened the circuit of Danish ideas by admitting the Greeks, Shakespeare, Byron, and even Italians such as Gozzi and Goldoni. He possessed a fine metrical ingenuity, and greatly enlarged the scope of Danish prosody. Side by side he cultivated a Hellenic beauty of the sculpturesque order, more instinct with thought than colour, and a vein of realistic mockery dealing entirely with present circumstances. His early successes, with *The Dancer*, *Amor and Psyche*, and the majestic *Tithonus*, were surprisingly followed in 1848 by *Adam Homo*, a satire in epical form, full of anger and melancholy, which is one of the chief monuments of Danish literature. *Adam Homo* is the realistic picture

of a normal person's life, romantically treated, a commonplace theme tricked out with every graceful artifice of style. Paludan-Müller himself preferred his marmoreal dramas, and of these the Indian tragedy of *Kalanus*, to his other writings.

In the generation which flourished between the two wars of 1849 and 1864, and survived the latter, there was a very great abundance of lyrical writing in Denmark, but comparatively little of it has survived, or can compete with the work of earlier bards which still commands attention. Carl Parmo Ploug (1813–94), the eminent Pan-Scandinavian journalist, published some political pieces which roused attention. Jens Christian Hostrup (1818–92), who almost rivalled Heiberg and Hertz as a national playwright, wrote some good lyrics. Hans Vilhelm Kaalund (1818–76) had a bird-like note, sounding purely and sweetly out of the beech-woods of Zealand. But Christian Richardt (1831–92), who was the latest, was the most gifted of this group. He wrote in the spirit of the typical 'student' of the old days of Copenhagen University, without bile and without guile, melodiously warbling songs of national pride and national beauty. The innocence of all these amiable poets had no parallel elsewhere in Europe.

A new world began to open before the youthful intelligence of Denmark when Georg Brandes (born 1842) began to lecture on literature in 1871. The aim of this critic, the most eminent that his country has produced, was to insist on a fuller acceptance of the facts of human life. Brandes fought for a free examination of actual conditions and for the liberty of the imagination. All the old conventional powers were combined to oppose him, but by degrees his ideas penetrated the consciousness of young men, the militant *Gjennembrudsliteraturensmænd*,

as they called themselves. The realistic tendency favoured prose more than poetry, but Brandes occupied himself closely with the analysis of verse, whether native or exotic.

His effort to create a new Danish poetry was, however, not very successful; few of his immediate disciples cultivated metrical form. The one splendid exception was Holger Drachmann (1846–1908), who is by far the most vivid and vital figure in Danish literature of recent times. He began life as a painter, chiefly of marine subjects, but was drawn to literature by the teaching of Brandes. He was a leader in the new revolutionary 'breaking-through', which he accepted politically and intellectually, but he was far too original to remain long in one mind, and he swung violently from an extreme radicalism to a conservative patriotism. Drachmann is above all else the poet of the sea, which he paints in its various moods as no Northern writer did before him. We might call him a superb violinist or dramatic architect, but this great artist, in his Protean forms, cannot be so defined as this or that. Drachmann is like a cosmic force, ebullient and capricious. In him the poetic art of Denmark, hitherto so gentle in sound and moderate in radiance, seems to be elevated and summed up in the harmonious thunders of an earthquake and the glare of a volcano.

EDMUND GOSSE.

THOMAS KINGO

1634–1703

1. *Keed af Verden, og Kier ad Himmelen*

FAR, Verden, far vel,
Jeg keedis nu længer at være din Træl;
De Byrder, som du mig har byltet oppaa,
Dem hvister jeg fra mig og vil dem forsmaa;
Jeg river mig løss, og jeg keedis nu ved
Forfængelighed,
Forfængelighed.

Hvad er det dog alt
Som Verden opsminker med fauer Gestalt?
Det er jo kun Skygger og skinnende Glar,
Det er jo kun Bobler og skrattende Kar,
Det er jo kun Ise-skrog, Skarn og Fortred,
Forfængelighed,
Forfængelighed.

Hvad er mine Aar,
Som smugende svinder og snigende gaar?
Hvad er min Bekymring? mit tankefuld Sind?
Min Sorrig? min Glæde? mit Hovedis Spind?
Hvad er mit Arbeyde? min Møye? min Sved?
Forfængelighed,
Forfængelighed.

O Riigdom og Guld,
Du Jorderigs Afgud i skinnende Muld,

Du est dog af Verdens bedragelig Ting,
Som voxer, aftager og vexlis omkring;
Du est dog, i høyeste Mercke og Meed,
Forfængelighed,
Forfængelighed.

Ach, Ære, hvad er,
Hvad er dine Kroner og Krandse du bær?
Misundelse sidder dig altid paa Ryg.
Du hemmelig stødis og sielden est tryg!
Du ofte der snubler, hvor andre de gleed,
Forfængelighed,
Forfængelighed.

Ach, Yndist og Gunst,
Du hastig opførte og faldende Dunst,
Du konstig opblæsere, hvegende Vind,
Som tusind har Oyen og dog løber blind,
Hvad est du, naar mand dig ved Solen har seed?
Forfængelighed,
Forfængelighed.

Ach, Venskab og Troo,
Som alt efter Lykken veedst Floyet at snoo,
Du smukke Bedragere, heldige Skalk,
Som skuffer saa ofte i Drøfvelsens Kalk,
Du est, som og jeg af Forfarenhed veed,
Forfængelighed,
Forfængelighed.

Ach, kiødelig Lyst,
Som mangen med dødelig Læber hår kyst,

Dit fengende Tynder, din flyvende Gnist,
Har mangen i ævige Luer henhvist;
Din Skaal synis Hunning, men Drikken er leed
Forfængelighed,
Forfængelighed.

Saa far da, far vel,
Du skalt nu ey lenger bedrage min Siæl,
Bedragelig Verden, jeg takker dig af,
Og synker dig ned i Forglemmelsens Grav;
Jeg lengis at bode min Sorrig og Nød
I Abrahams Skiød,
I Abrahams Skiød.

2. *Hver har sit Skæbne*

SORRIG og Glæde de vandre tilhaabe,
Lykke, Ulykke de ganger paa Rad,
Medgang og Modgang hin anden anraabe,
Soelskin og Skyer de følgis og ad!
Jorderiigs Guld
Er prægtig Muld;
Himlen er Ene af Salighed fuld.

Kroner og Scepter i Demant-spill lege,
Leeg er dog ikke dend kongelig Dragt!
Tusinde Byrder i Kronerne hvege;
Tusindfold Omhu i Scepterets Magt!
Kongernis Boe
Er skiøn Uroe!
Himlen allene giør salig og frøe!

Alle Ting har sin foranderlig Lykke;
Alle kand finde sin Sorrig i Barm;

Tiit ere Bryst under dyrebar Smykke ;
Fulde af Sorrig og hemmelig Harm !
Alle hår sit
Stort eller Lit !
Himlen allene for Sorgen er qvit !

Velde og Vijssdom og timelig Ære,
Styrke og Ungdom i blomstrende Aar,
Høyt over andre kand Hovedet bære,
Falder dog af og i Tijden forgaar !
Alle Ting maa
Enden opnaa,
Himmelens Salighed Ene skal staa !

Deyligste Roser hår stindeste Toorne ;
Skiønneste Blomster sin tærende Gift ;
Under en Rosen-kind Hiertet kand foorne,
For dog at Skæbnen saa sælsom er skift !
I Vaade-vand
Flyder vort Land ;
Himlen hår Ene Lyksaligheds Stand.

Vel da ! saa vil jeg mig aldrig bemøye
Om ikke Verden gaar efter min Agt !
Ingen Bekymring skal kunde mig bøye ;
Intet skal giøre mit Hierte forsagt !
Sorrig skal døe ;
Lystigheds Frøe
Blomstris paa Himle-Lyksaligheds Øe !

Angist skal avle en varende Glæde ;
Qvide skal vinde sin Tott udaf Teen !
Armod skal prydis i rijgeste Klæde ;
Svaghed skal reysis paa sundeste Been !
Avind skal staa
Fengsled i Vraae ;
Himlen kand Ene alt dette formaa !

Lad da min Lod og min Lykke kun falde
Hvordan min Gud og min Herre hand vill;
Lad ikkun Avind udøse sin Galde;
Lad kun og Verden fulddrive sit Spill!
Tijdernis Bom
Bliver dog tom;
Himlen skal kiøre altingest her-om!

LAURITZ KOK

circa 1690

3. *Af "Tyre Danebods Vise"*

DANMARK deiligst vang og vænge,
Lukt med bølgen blaa,
Hvor de vakre voxne drenge
Kand i leding gaa
Mod de Tydske, Slaver, Vender;
Hvort mand dem paa tog hensender;
En ting mangler for dend have
Ledet er af lave.

Belt af Guds forsiun her hegner,
Værger fleeste land;
Hvad mand under Danmark regner
Nyder værn af vand;
Ingen Nabo som vil vinde
Tør paa Danmark gaa i blinde,
Fik vi ledet hengt til rætte
Landet skulde vi tætte.

Melfar sund os Fyn beskytter,
Samt hin høje klint,
Indtill Getsør ingen Rytter
Ride skal for svindt;

Guldborg sund for Laaland gienner,
Øresund vort Sælland tienner;
Hvert land har sit eget lukke;
Alt maa Jylland bukke.

Holster, Vagrer, Lyneborger,
Som en skadlig flod,
Giør os Jylland mange sorger,
Styrter meget blod.
Hvo kand venne slig en vane?
Det er skam at lade rane
Saa vort fæ, vort gods, formue;
Piil vi har og bue.

. . . . . .

Efter ønske voxte volden,
Dannevirke kaldt,
Som har mangen tørning holden
Før den slet forfaldt;
"Ledet," sagde Dronning Tyre,
"Har vi hengt; Gud vangen hyrde,
At den ingen fremmed bryder
Eller hofbud byder."

Dannemark vi nu kand ligne
Ved en frugtbar vang,
Hegned runt omkring; Gud signe
Dend i nød og trang.
Lad som korn opvoxe knekte,
Der kand frisk mod fienden fekte,
Og om Danebod end tale,
Naar hun er i dvale.

LUDVIG HOLBERG

1684–1754

4. *Af "Peder Paars"*

VOR Præst er meget lærd; hand præker, døber vel;
Ey nogen andet kand ham sige paa med skiel.
Hand ingen Bibel har, men herlige Postiller,
Med Kaaberstycker i; hand læser uden Briller
I Kircken af en Bog, en gammel lærd Postil,
Som "Jertegns" hedder, slig en Bog er aldrig til.
Den handler ickun om sandfærdige Mirakler,
Og trøster styrcker dem som udi Troen vakler.
Man holder for at hand kand meer end Fader vor;
Man mercke kunde det paa ham forgangen Aar.
Historien er kort, og kand I deraf lære
Om det er icke ret saa viis en Mand at ære.
Her strandede et Skib, som med Corinther var
Vel ladet. Christen Holck sex Tønder der af tår.
Vor lærde Præst, Hr. Niels, som udi gamle Bøger
Kand finde skiulte Ting naar hand det eftersøger,
Slig Falskhed strax fornam, og sagde overlyt
Da hand i Kircken kom: Sligt er jo gandske Nyt!
Det gick ey før saa til i gammel Tid og Dage,
At mand fra Præst og Fogd hvad tilkom torde tage.
I de Corinthiers det siette det jo staar.
Den gode Christen Holck stod som et slagtet Faar:
Og mercket tydelig at Præsten om de Tønder
Vist havde noget læst. Hvad ere dog vi Bønder
Mod slige lærde Mænd som all vor Idret see
I gamle Bøger, og kand all vor Vid belee.
Vor Degn ey ulærd er, kand skiønne Voxlius støbe;
Hand skulde om det galt vel kunde Børen døbe.
I Morgen er det Fest; I ham da høre skal;
Han siunger liflig som den beste Nactergal.

5. *Psalme*

DEN store hvide Flok vi see,
Som tusind' Bierge fuld af Snee,
Med Skov omkring
Af Palme-Sving,
For Thronen. Hvo er' de ?
Det er den Helte-Skare, som
Af hiin den store Trængsel kom,
Og har sig toed
I Lammets Blod,
Til Himlens Helligdom.
Der holde de nu Kirke-Gang,
Med u-ophørlig Jubel-Klang,
I høje Chor,
Hvor GUd han boer,
Blant alle Englers Sang.

Her gik de under stor Foragt,
Men see dem nu i deres Pragt :
For Thronen staaer
De Slagte-Faar,
I Himlens Præste-Dragt.
Sant er det, i saa mangen Nød
Tit Taare-Strøm paa Kinder flød ;
Men GUd har dem,
Strax de kom hiem,
Aftørret paa sit Skiød.
Nu holde de, og har til best
Hos ham en ævig Løfsals Fest ;
Og Lammet selv,
Ved Livets Elv,
Er baade Vært og Giest.

Til Lykke, Kiempe-Samling, ja !
O tusindfold til Lykke da,
At de var her
Saa troe i sær,
Og slap saa vel herfra !
Du har foragtet Verdens Trøst ;
Saa lev nu ævig vel, og høst
Hvad du har saaet
Med Suk og Graad,
I tusind' Engle-Lyst !
Ophøj din Røst, slaae Palme-Tact,
Og siung af Himmel-Kraft og Magt :
Priis være dig
Ævindelig
Vor GUd og Lammet sagt.

AMBROSIUS STUB

1705–1758

6. *Aria*

DU deylig Rosen-Knop !
Lad mig dig ret betragte ;
Hver Mand maae dig jo agte :
Naturen har nedlagt
Hos dig al Konst og Pragt.
De fiine farved' Blade
Os i Uvished lade,
Om ey en ziirlig Dragt
Indtager meer end Pragt ;
De Blade giør saa mange
Smaa Labyrinthers Gange,
Og dufte Luften op ;
Du deylig Rosen-Knop !

Man ak, du visnede!
I gaar saae jeg med Glæde
Dig paa dit Torne-Sæde;
Jeg brød dig af, men see!
I Dag du visnede.
Din friske Farve svinder,
Dit matte Rødt mig minder,
Din Herlighed forgaaer,
Din Skiønhed Ende faaer.
Naturens Mesterstykke!
Ach, hvor er nu dit Smykke?
I Gaar du blomstrede,
I Dag du visnede.

Kom, Phillis! kom og see,
Min Rose paa dig kalder:
Din Skiønhed engang falder;
Kom Phillis! kom og see,
Betragt dit Billede!
Alt, hvad man deyligt finder:
De rosenrøde Kinder,
Den Mund, den Deylighed.
De Øynes Munterhed,
Den nette Krop og Hænder,
Som sig hver Gunst tilvender,
Forgaaer; kom, Phillis! see,
Betragt dit Billede!

Een Skiønhed evig staaer,
Som ey for Tiden falder,
Og ey for Aar og Alder,
Men Evigheden naaer;
Een Skiønhed evig staaer.
See, Phillis! det er Dyden!
Stræb efter den i Tiden,

At og en deylig Aand
Sin Bolig ligne kand.
Lev til din Skabers Ære,
I Dyden hans at være!
Naar alting da forgaaer,
Din Skiønhed evig staaer.

JOHAN HERMAN WESSEL

1742–1785

7. *Til Hr. Jens Baggesen*

VED salig Rasmus Langeland,
Som ikke var Poet, derfor maaske ei Prakker,
Ved store Belt og Smakker
Udmærkedes kun før
Korsøer.
Men nu er Pokker løs;
En Snees Aars gammel Knøs
Fød der, tør skrive Vers, dem gode skrive,
Som Aftenposten ham skal evig ei tilgive.
Jeg fra Korsøer mindst ventede Rivaler,
Da BAGGESEN gav ud sit Manifest.

Jeg først saa godt som sidst laer falde Flag;
Thi, naar man tabe skal, at tabe uden Slag
Er efter mine Tanker bedst.
Rivalen er for stærk, og jeg for svag,
Han stiger i sin Flugt, jeg daler;
Men dalende jeg har det Haab, den Trøst,
At tit jeg læse skal hans Vers med Lyst.

Syng flittig, unge Mand, før Alder gier dig hæs!
Da nøies med dit Lod, dig glad i Yngres Sange læs!
Jeg giver dig et Raad, som selv jeg ikke følger,
Aarsagen——Taal, at jeg den dølger!

Men nu et Raad jeg giver dig,
Som var bestandig fulgt af mig :
Korsøerianske Ven !
Mod klog, mod taabelig Kritik
Spids aldrig Pen !
Den sidste derved ufortient
For stor en Ære fik,
Den første, taus, lad blive vel anvendt !
Om Myrias Emanueler
Bidsk til dig skeler,
Saa see du rolig ligefrem.
Til Tidsfordriv engang iblandt,
Naar Tiden er dig lang, du skotte ned til dem,
Som, for du vittig var, i dig Misdæder fandt !

8. *Aria*

(*Af "Kierlighed uden Strømper"*)

SKIÆBNEN bød mig først Johan,
Nu mig giver Mads til Mand.
Naar dig nogen Karper byder,
Og du faaer kun tørre Jyder,
Bliver du lidt flau derved :
Men har du en sulten Mave,
Og ei anden Mad kan have,
Saaer den tørre Jyde ned.
Skiæbnen bød mig først Johan,
Nu mig giver Mads til Mand.

1743-1781

9. *Ved Kong Frederik V's Bisættelse i Slotskirken*

HOLD Taare op at trille,
Og du vor Cithar—stille!
Nu bæres Kongen bort
Til Graven—

Lad det forgrædte Øye
Sig end engang fornøye,
Vi seer vor Frederik
Ey meere—

O Ynk!—saa bær da i Norden
Din største Skat til Jorden!
Og Cimbrer følger med
Og klager!—

Viis, Naadig og Retfærdig,
Dig og Din Throne værdig!—
Tag disse Navne med
I Graven—

Farvel vor døde Glæde!
Vi kan ey meer end græde,—
Tag disse Taarer med
I Graven—

Hold Taare op at trille,
Og du vor Cithar—stille!
Nu bæres Kongen bort,
Til Graven—

10. *Rungsteds Lyksaligheder*

En Ode

I KIØLENDE Skygger,
I Mørke, som Roser udbrede;
Hvor Sangersken bygger
Og quiddrende røber sin Rede—
Hvor sprudlende Bække,
Snart dysse, snart vække,
Camoenernes Yndling, den følende Skiald,
Med steds' eensrislende Fald.

Hvor Hiordene brøle,
Mod Skovens letspringende Sønner,
Og puste, og føle
Den Rigdom, i hvilken de stønner—
Hvor Meyeren synger
Blant gyldene Dynger,
Og tæller sin Skat, og opløfter sit Raab,
Til den, som har kroned hans Haab.

Hvor skiærtsende Bølger
Beskvulpe den Vandrer, hvis Øye,
Snart stirrende følger
Med Helsinges graanende Høye;
Snart undrende haster
Blant Skove af Master,
Og forsker, og kiender den Fremmedes Flag,
Og glemmer den heldende Dag.

Hvor eensommes Liise,
Venskabelig lindrende Slummer,
Tit bød en Louise,
Forglemme sin kiærlige Kummer—

Hvor Glæder tilsmiile
Den Vandrende Hviile,
Hvor Rungsted indhegner den reeneste Lyst:
Der fyldte Camoenen mit Bryst.

Hvor Kummer og Smerte,
Fandt glade dit Aftryk, Du Høye,
Det ædleste Hierte,
I hvert et medlidende Øye—
Hvor Venlighed pryder
De strængeste Dyder;
Der voxte min Sang; og den undrende Skov
Gav Gienlyd af Skaberens Lov.

Jeg saae dine Throner,
O Almagt!—og stirrede længe;
Men hellige Toner
Foer giennem de zittrende Strænge;
Hvert Blad, hvor mit Øye
Fandt Præg af den Høye,
Opflammede Siælen, da voxte min Sang!
Da raste den mægtige Klang!

O Verdeners Fader!
Saa sang jeg: Du stærke! Du Viise!
Gud! som Myriader,
Som Himlenes Vældige priise!
See, Støvet kan bære
Din Rigdom, Din Ære,
Din Godhed, o Fader!—saa sang jeg, og Fryd
Brød Læbernes bævende Lyd.

Lyksalige Digter,
Som Glæden indbød til sin Hytte;
Til venlige Pligter;
Til Friehed, som Dyder beskytte!

Cheruber fornemme
Hans dristige Stemme,
Og Himle forsamles omkring ham ; og Lyst
Udbredes i Menniskets Bryst.

Men Du, som allene
Fremkaldte den Lyst af min Smerte,
Siig ! Kan min Camoene
Udbrede sin Fryd i dit Hierte ?
O siig mig, Veninde !
Kan Sangens Gudinde,
Med smeltende Toner belønne det Skiød,
Hvoraf min Lyksalighed flød ?—

II. *Romance*

(*Af "Fiskerne"*)

LIDEN Gunver vandrer som helst i Qvel,
Saa tankefuld.
Hendes Hierte var Vox, hendes unge Siel
Var prøvet Guld.
O vogt dig, mit Barn, for de falske Mandfolk !

Liden Gunver meder med Silken-Snoer
Ved Havets Bred ;
Da hævedes Bølgen, og Vandet foer
Saa bradt afsted.
O vogt dig, mit Barn, for de falske Mandfolk !

Skiøn Havmand sig op af Havet skiød,
Beklædt med Tang.
Hans Øie var kierligt, hans Tale var sød,
Som Harpers Klang.

Liden Gunver, du martrer mig Dag og Nat.
Med Elskovs Ild.
Mit Hierte vansmægter, min Siel er mat.
O vær dog mild !

Du rekker mig kun din sneehvide Arm,
Paa Søemands Troe ;
Saa trykker jeg den til min brændende Barm,
Saa faaer jeg Roe.

Liden Gunver, mit Bryst, bag sit haarde Skiel,
Er blødt og ømt.
Trofast er mit Navn, min ukunstlede Siel
Foragter Skrømt.

Og er dig min Arm til saa stor Behag,
Til Trøst og Roe ;
Skiøn Havmand, saa skynd dig, saa kom kun, og tag
Dem begge to !

Han trak hende fra den steile Bred,
Glad ved sin Sviig,
Som Storm var hans Latter ; men Fiskerne græd
Ved Gunvers Liig,
O vogt dig, mit Barn, for de falske Mandfolk !

12. *Romance*

(*Af "Fiskerne"*)

KONG Christjan stoed ved høien Mast,
I Røg og Damp.
Hans Værge hamrede saa fast,
At Gothens Hielm og Hierne brast.

Da sank hvert fiendtligt Speil og Mast
I Røg og Damp.
Flye, skreg de, flye, hvad flygte kan!
Hvo staaer for Danmarks Christian
I Kamp?

Niels Juel gav Agt paa Stormens Brag.
Nu er det Tid.
Han heysede det røde Flag.
Og slog paa Fienden Slag i Slag.
Da skreg de høit blant Stormens Brag:
Nu er det Tid.
Flye, skreg de, hver, som veed et Skiul!
Hvo kan bestaae for Danmarks Juel
I Strid?

O Nordhav, Glimt af Vessel brød
Din mørke Skye.
Da tyede Kiemper til dit Skiød;
Thi med ham lynte Skrek og Død.
Fra Vallen hørtes Vraal, som brød
Den tykke Skye.
Fra Danmark lyner Tordenskiold;
Hver give sig i Himlens Vold,
Og flye!

Du Danskes Vei til Roes og Magt,
Sortladne Hav!
Modtag din Ven, som uforsagt,
Tør møde Faren med Foragt,
Saa stolt, som du, mod Stormens Magt
Sortladne Hav!
Og rask igiennem Larm og Spil
Og Kamp og Seier føer mig til
Min Grav.

13. *Edder-Fuglen*

EN Edder-Fugl var haardt i Klemme,
Og skreg om Hielp til Himmelen.
En Fisker hørte Fuglens Stemme ;
Og skyndte sig og frelste den.
" Ak fagre Fugl, Nord-Havets Ære,
Hvor glad er jeg, som frelste dig !
Hvor hvide, skiønne, bløde Fiære !
De skal herefter varme mig."
Saa plukkede han gridsk den Arme ;
Og halvdød klager den med Ret :
" Ha grumme Haand, som tog min Varme,
Hvi gavst du mig mit Aandedræt ? "

1743-1781

14. *Den rædde Bonde*

(*Af " Fiskerne "*)

EN Bonde seer fra Ploven
Den mørke Torden-Skye ;
Strax troer han, ræd og doven,
Nu er det Tid at flye.
Hans Qvinde breder Dugen,
Og seer saa hierteglad,
Hvor godt, hvor trygt, og flugen,
Han sidder ved sit Fad.
Han æder, mens han aarker ;
Saa faaer han sig en Ruus,
Og strækker sig, og snaarker,
Ved Siden af sit Kruus.
Saa glad kan nu den Qvinde
Tye til sin varme Krog :
Den trodser alle Vinde,
Som biergede sit Skrog.

15. *Af "Balders Død"*

De tre Valkyrier

TERCET

Alle Tre

OVER Bierg, over Dal,
Over brusende Søer,
Utrættede svinger
Valhalliske Møer
De blodige Vinger.
Døer! kæmper og døer!
Er det Budskab de bringer.

Den Første

Ei Sottesengs Qval.

Den Anden

Ei Hunger.

Den Tredie

Ei Fængsel.

Alle Tre

Men Heltenes Længsel,
Men Banesaar bringer
Valhalliske Møer,
Over Bierg, over Dal,
Over brusende Søer,
Paa blodige Vinger.

Den Første

Den bragende Lyd
Af blinkende Spyd
Er min eneste Fryd.

Den Anden

De Døendes Røst,
Det rallende Bryst
Er min kiereste Lyst.

Den Tredie

De hvinende Skrig
Ved Kæmpernes Liig,
De kun rolige mig.

Alle Tre

Døer! kæmper og døer!
Over Bierg, over Dal,
Over brusende Søer,
Utrættede svinger
Valhalliske Møer
De Blodige Vinger.
Døer! kæmper og døer!
Er det Budskab de bringer.

16. *Dikteret af Digteren Nogle Timer før hans Død*

UDRUST dig, Helt fra Golgatha!
Løft høit dit røde Skiold;
Thi Synd og Skræk—du seer det ja—
Angriber mig med Vold.

Udstræk dit Glavind i din Harm
Mod dem, som trodse dig!
Nedstyrt dem med en vældig Arm
Fra Lyset—og fra mig.

Da skal jeg, sikker ved din Haand,
Ei frygte Døden meer;
Men offre dig min frelste Aand
Paa dens nedbrudte Leer.

O Herre! forund mig Liise og Roe;
Men revser du mig med Smerte,
Da lær mig at taale, at bede, og troe;
Og Jesus opfylde mit Hierte.

HANS WERNER FREDERIK ABRAHAMSON

1744–1812

17. *Norma Morum*

MIN Søn, om Du vil i Verden frem,
Saa buk;
Og tie til Tingen, Du finder slem,
Og buk.
Viid Du est fattig, thi maa Du bukke;
Og skiønt Du vel kan i Løndom sukke,
Saa tie, buk atter,
Hold Munden, buk atter,
Og tie!

Naar Stormand møder Dig paa Din Vei,
Saa buk;
Og siger han til Dit Ønske Nei,
Saa buk;
Og holdt Du ham for en ussel Taabe,
Saa husk, Du vandrer i Ringheds Kaabe,
Og tie, buk atter,
Hold Munden, buk atter,
Og tie!

Naar Viismand prædiker for Dig tidt,
Saa buk;
Skiønt Du det har med Din Barnskoe slidt,
Saa buk.
En Viisling lider saa lidt Din Tale,
Som Vinter lides af kuldskier Svale;
Saa tie, buk atter,
Hold Munden, buk atter,
Og tie!

Om nogen brovter med sit: *bey mir!*
Da buk;
Og harmes Du ved hans dumme: *hier!*
Saa buk.
Thi viid, han lønnes med Guld og Ære,
At Du skal Konster og Viisdom lære,
Saa tie, buk atter,
Hold Munden, buk atter,
Og tie!

Naar Tungen traver paa Fruen fast,
Saa buk;
Med Svaret har det slet ingen Hast,
Kun buk.
End tar den reent paa at gallopere,
Saa lad som ventede Du end meere,
Og tie, buk atter,
Hold Munden, buk atter,
Og tie.

Og seer Du Daarlighed fiern og nær,
Saa buk.
Om alting galt og forstyrret er,
Saa buk.

Hvad bryder Du Dig om Folk og Riger ?
Drik Punsch, vær doven, og fjas med Piger,
Men tie, buk atter.
Hold Munden, buk atter,
Og tie !

Og spottes haanlig med Skrivt og Gud,
Saa buk.
Og skielder nogen Din Konge ud,
Saa buk.
Og lyster Hovmand Dit Gods at tage,
Hvad heller Kys af Din Ægtemage,
Saa tie, buk atter,
Hold Munden, buk atter,
Og tie !

End slæbte, miskiendt, Du Dig ihiel,
Saa buk,
Og frister Grovhed alligevel,
Saa buk ;
Og faaer Du Uslingen, som kun skryder,
Til Formand sat, som med Stolthed byder,
Saa tie, buk atter,
Hold Munden, buk atter,
Og tie !

Kun Graven ændser, min kiere Ven,
Ei Buk ;
Og hisset kiender og Dommeren
Ei Buk.
Men til Du ligger i Graven rolig,
Og Frihed finder i Aanders Boelig,
Til da, buk stedse !
Hold Munden, buk stedse !
Og tie !

KNUD LYNE RAHBEK

1760–1830

18. *Drikkevise*

HVI rose I saa vore Fædre
Og vil, vi skal være som de ?
I mange Ting har vi det bedre,
I strax et Exempel skal see :
I tro, at de søgte sig Ære
Paa deres mandhaftige Tog ;
Men eder min Vise skal lære,
Hvorfor de af Landet uddrog.

Her fik de bestandig at drikke
Det evige Øl og den Mjød ;
Tilsidst smagte Øllet dem ikke,
Og Mjøden dem faldt altfor sød.
Vin var ei at vente herhjemme,
Selv ikke i Valfaders Sal ;
Thi Odin lod Vinflasken gjemme,
Saasnart han fik fyldt sin Pokal.

Med Sværdet i Haanden de droge
Til Egnen, hvor Druerne groe ;
De kom der, de drak og de sloge,
Der vilde de bygge og boe.
Men Romerne taalte det ikke,
De Danske drak Vinen fra dem ;
De strax en Borgmester udskikke,
At jage de Fremmede hjem.

Han traf da de ubudne Gjester,
Men traf dem sig selv til Fortræd ;
De lærte min gode Borgmester
At lade dem drikke i Fred.

Men de fik og Skrub for det siden ;
Der laa de og sølte i Vin,
Saa løb de beskjænk' de i Striden,
Og saa blev de slagted' som Svin.

Dog vedblev de Danske at gjeste
Vinlandene temmelig tidt ;
De Franske saae, det var det Bedste,
At blive dem skikkelig kvit :
De udbad' sig ydmygt den Ære,
At bringe dem Vinen her ;
Saa lod vore Fædre dem være
En Godhed den anden er værd.

I vore polerede Dage
Begriber man det er en Skam,
Sig Franskmanden hid skal umage ;
Vi lade dem hente hos ham.
Hvi skulle vi udvandre mere ?
Vi kan jo faae Vin i vort Hjem ;
Gid Handel og Søfart florere !
Vi faae vore Vine ved dem.

JENS BAGGESEN

1764–1826

19. *Da Jeg var Lille*

DER var en Tid, da jeg var meget lille,
Min hele Krop var kun en Alen lang ;
Sødt, naar jeg denne tænker, Taarer trille,
Og derfor tænker jeg den mangen Gang.

Jeg spøged' i min ømme Moders Arme,
Og sad til Hest paa bedste Faders Knæe,
Og kiendte Mismod, Uroe, Grublen, Harme,
Saa lidt som Penge, Græsk, og Galathe.

Da syntes mig, vor Jord var meget mindre,
Men og tillige meget mindre slem ;
Da saae jeg Stiernerne som Prikker tindre,
Og ønskte Vinger for at fange dem.

Da saae jeg Maanen ned paa Øen glide,
Og tænkte : gid jeg var paa Øen der !
Saa kunde jeg dog rigtig faae at vide
Hvoraf, hvor stor, hvor rund, hvor kiøn den er !

Da saae jeg undrende Guds Sol at dale
Mod Vesten ned i Havets gyldne Skiød,
Og dog om Morgnen tidlig atter male
Den hele Himmelegn i Østen rød.

Og tænkte paa den naadige Gud Fader,
Som skabte mig og denne smukke Sol,
Og alle disse Himlens Perlerader,
Som vrimle fra hans Hænder Pol til Pol.

Med barnlig Andagt bad min unge Læbe
Den Bøn, min fromme Moder lærte mig :
O gode Gud ! o ! lad mig altid stræbe,
At blive viis, og god, og lyde dig !

Saa bad jeg for min Fader, for min Moder,
Og for min Søster, og den hele Bye,
Og for ukiendte Konge, og den Stoder,
Som gik mig krum og sukkende forbi.

De svandt, de svandt, de blide Barndoms Dage !
Min Rolighed, min Fryd med dem svandt hen ;
Jeg kun Erindringen har nu tilbage :
Gud lad mig aldrig, aldrig tabe den !

20. *Roserne*

Da jeg fik dem

SKIONNE, kielne Roser! visner ikke!
Blomstrer trygge her hos eders Ven!
Eders spæde Torne frit ham stikke,
Eders Duft helbreder ham igien.
Eders kielne Spyd omsonst ham true;
Gierne lider han, hvad Amor leed,
For i eders Purpur-Smil at skue
Billedet paa skiøn Uskyldighed.

Skiønne, kielne Roser! visner ikke!
Dufter indtil Solens Nedgang sodt!
Dufter end i Nattens Øieblikke,
Naar Naturens sidste Smil er dødt!
Solen atter frem i Morgen iler,
Og opvarmer mildt den kolde Luft—
Naar dens første Blik til Jorden smiler,
Lad det vække mig i eders Duft!

Da de visnede

Røde Roser! Eders Purpur blegner!
Hvide Roser! Eders Snee blev graae!
Ak! saa falmer, svinder, mattes, segner
Al den Skiønhed, Solen blomstre saae!
Roser! Eders sidste Smil mig minder
Hendes Smil, hvis Haand I blomstred' i;
Ogsaa dette Smil engang forsvinder—
Grumme Roser! ah! hvi visned' I?

"O! vi haabede den stolte Lykke,
Trylled' sodt i Hendes Haand af Lyst,
Hendes skionne skyldfrie Barm at smykke,
Og engang at døe paa Hendes Bryst.

Ak! vi maatte Hendes Smil forlade!
Og af Hendes Haand modtog os Du!
Grumme! derfor falme vore Blade!
Grumme Sanger! derfor døe vi nu."

ADOLPH WILHELM SCHACK-STAFFELDT

1769–1826

21. *Camoen's Død*

DU grønne Jord! Du sølvblaa Ocean!
Du gyldne Sol, som i din Pragt neddaler!
End een Gang Camoens Røst fra Livets Rand
I Svanesang til eder, Elskte! taler.
O værer tause Vidner til min Død
Og dølger den for Efterslægtens Øre,
At aldrig nogen Fremtids Sanger høre
Det Martyrsuk, som til min Lyra lød!

Dog—Himlen blomstrer midt i Kunstnerkvaler,
I Længsels Graad en evig Sol sig maler,
Og Savnet vorder sødt paa denne Jord,
Hvis Troens Frugt bag Stjernehegnet groer.
Og nu farvel, I herlige Naturer!
Du grønne Jord med Blomst og Frugt belagt!
Du sølvblaa Hav med Vestenvindens Furer,
Og du, o Sol! som daler i din Pragt!
Din lette Purperfinger lukke
Til Dødens Blund mit brustne Øie til,
O lad mig ved dit sidste Afskedssmil
Min matte Aand i Himlens Barm udslukke!

1779–1850

22.

Af "Guldhornene"

DE higer og søger
I gamle Bøger,
I oplukte Høie
Med speidende Øie,
Paa Sværd og Skiolde
I muldne Volde,
Paa Runestene
Blandt smuldnede Bene.

Oldtids Bedrifter
Anede trylle;
Men i Mulm de sig hylle,
De gamle Skrifter;
Blikket stirrer,
Sig Tanken forvirrer,
I Taage de famle.

"I gamle gamle
Hensvundne Dage!
Da det straalte i Norden,
Da Himlen var paa Jorden,
Giv et Glimt tilbage!
Skyen suser,
Natten bruser,
Gravhøien sukker,
Rosen sig lukker.
De øvre Regioner
Toner!
De sig møde, de sig møde,
De forklarede Høie,
Kampfarvede, røde,
Med Stierneglands i Øie.

I som raver i Blinde,
Skal finde
Et ældgammelt Minde,
Der skal komme og svinde !
Dets gyldne Sider
Skal Præget bære
Af de ældste Tider.
Af det kan I lære.
Med andagtsfuld Ære
I vor Gave belønne.
Det skiønneste Skiønne,
En *Mee*
Skal Helligdommen finde ! "
Saa synge de og svinde.
Lufttonerne døe !

Hrymfaxe den sorte
Puster og dukker,
Og i Havet sig begraver.
Morgenens Porte
Delling oplukker,
Og Skinfaxe traver
I straalende Lue
Paa Himlens Bue.

Og Fuglene synge,
Dugperler bade
Blomsterblade,
Som Vindene gynge.
Og med svævende Fied
En Møe hendandser
Til Marken afsted.
Violer hende krandser,
Hendes Rosenkind brænder,
Hun har Lilliehænder,

Let som en Hind
Med muntert Sind,
Hun svæver og smiler ;
Og som hun iler
Og paa Elskov grubler—
Hun snubler !
Og stirrer og skuer
Gyldne Luer ;
Og rødmer og bæver
Og zittrende hæver
Med undrende Aand,
Af sorten Muld,
Med sneehvide Haand,
Det røde Guld.

En sagte Torden
Dundrer !
Hele Norden
Undrer !

Og hen de stimle
I store Vrimle,
Og grave og søge
Skatten at forøge.

Men intet Guld !
Deres Haab har bedraget.
De see kun det Muld,
Hvoraf det er taget.

Et Sekel svinder !

Over Klippetinder
Det atter bruser.
Stormenes Sluser
Bryde med Vælde.

Over Norges Fielde
Til Danmarks Dale
I Skyernes Sale,
De forklarede Gamle
Sig atter samle.

" For de sieldne Faae
Som vor Gave forstaae,
Som ei Jordlænker binde,
Men hvis Siele sig hæve
Til det Eviges Tinde,
Som ane det Høie
I Naturens Øie,
Som tilbedende bæve
For Guddommens Straaler,
I Sole, I Violer,
I det Mindste, i det Største,
Som brændende tørste
Efter Livets Liv,
Som—o store Aand
For de svundne Tider !
See dit Guddomsblik
Paa Helligdommens Sider,
For *dem* lyder atter vort Bliv !
Naturens Søn,
Ukiendt i Løn,
Men som sine Fædre
Kraftig og stor,
Dyrkende sin Jord,
Ham vil vi hædre,
Han skal *atter* finde ! "
Saa synge de og svinde.

Hrymfaxe den sorte
Puster og dukker,

Og i Havet sig begraver.
Morgenens Porte
Delling oplukker,
Og Skinfaxe traver
I straalende Lue
Paa Himlens Bue.
Ved lune Skov
Øxnene trække
Den tunge Plov.
Over sorten Dække.

Da standser Ploven,
Og en Gysen farer
Igiennem Skoven.
Fugleskarer
Pludselig tier.
Hellig Taushed
Alt indvier.

Da klinger i Muld
Det gamle Guld.

23. *Af "Aladdin"*

SÆLSOMT er Lykkens Gaver rundt fordeelt,
Som Funker er de spredt fra Syd til Norden,
Og saare Faa besidde Lykken heelt.

Hvert Blomster har sit eget Sted paa Jorden,
Hvor Druens Blod er varmest, lurer Død,
I hule Jordbund buldre Lyn og Torden.

Blandt Østens Palmer mellem Frugten, sød
Sig Brilleslangen under Løvet sniger,
Og Giften blusser giennem Blomsten, rød.

Fra kolde Nord snart varme Sol bortviger,
Men uden Jordskielv, uden Gift og Pest,
Nødtørftig Rugen groer for stærke Kriger.

Naturens muntre Søn er Lykken næst.
Hvorefter Nattens Grubler flittig grunder,
Naar Solen slukkes i det blege Vest,

Det finder han med Lethed ved et Under.
Fast ubegribeligt ham Lykken gaaer
Imøde, mens han sødt og sorgfrit blunder.

Og deri Lykken netop jo bestaaer,
At den umiddelbar, ved skiulte Kræfter,
Hen til sin elskte Gienstand sikkert naaer.

Den kommer selv, den vil ey gribes efter,
Det hielper lidt kun at du søge vil,
At du din Tanke paa dens Ankomst hæfter.

Du griber—Haabets Dør sig lukker til,
Hvis ey umiddelbar din Lod er falden,
Da blier du for din Higen kun et Spil,
Da hielper ey din Forsken og din Kalden.

. . . Oehlenschläger har sammenlignet sig selv med Aladdin: "Havde jeg ikke selv"—siger han—" i den hos mig opdagede Digterevne fundet en forunderlig Lampe, der satte mig i Besiddelse af Aladdins Skatte? Og Fantasien var mig en Ringens Aand, som bragte mig, hvorhen jeg vilde. Min Dannelse havde udviklet sig sent, men temmelig hurtigt, ligesom Aladdin; og ligesom han havde jeg nylig lært at kjende Kjærlighed. Min Moder var død, og da jeg skrev Aladdins Vugge-sang, ved hans Moders Grav, flød mine Taarer over min egen Moder."

24. *Aladdins Vuggesang*

VISSELULLE nu Barnlil!
Sov nu sødt og sov nu længe!
Skjøndt din Vugge stander stil,
Uden Dun og uden Gænge.

Hører du den hule Storm
Sukke ved, hvad jeg forliste?
Mærker du den sultne Orm
Pikke paa din Fyrrekiste?

Sov, Barnlille, ved min Sang!
Intet skal din Glæde mangle.
Hører du den muntre Klang
Hist i Taarnet af din Rangle!

Nattergalen nærmer sig,—
Fryde dig dens blide Klukke?
Du har ofte vugget mig,
Nu skal jeg igjen dig vugge.

Er ei Hjertet haardt som Sten,
Mærk min Idræt, Moder kjære!
Her af denne Hyldegren
Vil jeg dig en Fløite skære.

Ved dens Toner kvæg dit Sind !
Hvor den klager svagt og ene,
Som en vildsom Nattevind
I de vaade Vintergrene !

Ak, nu maa jeg fra dig gaae ;
Det er koldt i dine Arme,
Men jeg eier ingen Vraa,
Hvor jeg mig igjen kan varme.

Visselulle da, Barnlil !
Sov nu sødt og sov nu længe,
Skjøndt din Vugge stander stil
Uden Dun og uden Gænge.

25. *Corsøer*

(*Af "Langelands-Rejse"*)

HER er altsaa den Bye hvor Jens Baggesen fødtes? Hvor liden !
Brystfældig, sørgelig, mørk; comisk som Stabelstad dog!
Bølgerne staae paa dens Bred, melodisk naar Veiret er stille,
Men kommer svageste Storm, bruser det grumset med Slud.
Blæsten ryster dens inderste Tømmer, bestandig den frygter
Døden, og lever dog end, skiønt kun et sørgeligt Liv.
Yderst paa Siellandske Kyst, naar mod Landet den vender sit Øie,
Smiler mod Marken den tørt, munter og dansk jovial,
Men naar til Vandet den seer, da blegner den søesyg forvirret ;
Stranden urolig og vild aflokker Bølgen en Klang.
Underlig blandede Bye, uagtet din Svaghed og Brusen
Maa jeg dog have dig kier, enten jeg vil eller ey !

26. *Den blege Ridder*

HVOR blev i røde Roser dog
Fra Ungdoms Dage glade!
I min Erindrings Psalmebog
Jeg gjemmer Eders Blade.

Og skjøndt hvert Blad er gult og graat
Som Farven af de Døde,
Den Sommerdag jeg mindes godt,
Da de var purpurrøde.

I deres fine Væv endnu
Jeg kjender hver en Aare.
Som før af Morgenduggen, nu
Den fugtes af min Taare.

27. *Digterens Hjem*

HVIS eder lyster at erfare,
Hvor Digterarnen staaer, hvor Skjalden boer,
Da vil jeg strax det aabenbare:
Hans Fødeland er mellem Syd og Nord.
Det strækker sig fra Spitsbergs hvide Klipper,
For Syndflods ældste Lig en hellig Grav,
Til hvor den sidste Tange slipper
I Søndrepolens øde Hav.
Mod Osten grændser det til Morgenrøden,
Til Paradisets unge Herlighed;
Mod Vesten grændser det til Døden,
Hvor i sin Hule Dagen synker ned.
Hist værner takket Is, her kolde Bølger vælte;
Men midt omkring det store Fødeland
Gaaer Solens diamantne Belte
Og funkler i en evig Brand.

Hvis I vil vide, til hvad Tid, hvorlænge
Han nyde kan det sjeldne Skuespil?
Da svarer jeg ved Harpens Strenge:
Til hver en Tid, og naar han vil.
Han boede med de ældste Hyrder
I Hulerne langs med det røde Hav;
Han slæbte Pyramidens Byrder
Med Æthiopen til hans Fyrstes Grav.
Han fulgte Cekrops paa hans Flaade,
Med Bakkus Indien han vandt,
Nød paa Olymp Apollos Naade;
Thi der sin Pegasus han fandt.
Den breder ud de dunkle Vinger,
Og Kraft i hver en Sene boer,
Og herligt, som sig Ørnen svinger,
Den med ham over Skyen foer.

Da sig for ham den gamle Verden viste,
Som siden Middelaldrens dunkle ny,
Da han med Faust i den krystalne Kiste
Af Mefistofeles blev ført i Sky.
Ja, selve Sjælens aandelige Rige
Den Videlystne skue faaer,
Naar op ad Tankens Himmelstige
Med Granskeren han varligt gaaer.
Til alle Hjørner kan han frit sig vende
Og fare stoltelig i Mag
Fra Verdens ene til dens anden Ende
Paa en begeistret Ungdomsdag.
Hvo har en Fryd som han fornummet?
Paa Hippogryfen Sølvergraa
Han gjennem Tiden svinger sig i Rummet,
Som Fuglen gjennem Luften blaa.

Han boer i Troglodytens Grotte,
Naar med sin Ønskekvist han slaaer,
I Feers Alabasterslotte,
I gamle Nordens Kongegaard,
I Hytten langt fra Stadens Kvalme,
I Skoven ved et Kildevæld,
I Ørken bag en ensom Palme,
I Ridderborg paa steile Fjeld.
Han følger Hildetand i sølvgraa Alder
Til hans navnkundige Bravalladød;
Med Roland som en Helt han falder
I Roncesvallis Blomsterskjød;
Med Kokles han paa Broen fegter,
Med Kolon fører han mod Elementet Strid,
Med Luther Paven han fornegter,
Og styrter sig i Spyd med Winkelried.

Med Werther sværmer han, naar Vaaren kommer,
Og Maanen sødt til Rosenknoppen leer;
Han digter i den grønne Sommer
En Odyssee i Skyggen med Homer.
I Høst, naar Blæst gaaer gjennem Dalen,
Og Solen i sit Blod os viser Dødens Hjem,
Da staaer med Shakspeare han i Riddersalen
Og maner gamle Skygger frem.
Og naar nu mere vældig Stormen tuder
Hen over Vintersne og slukker Maanens Glands,
Da funkler han med Valhals Guder
Høit i den lyse Stjernekrands.
Da Bragis Harpe vældigt klinger,
Da sjunger han om As og Alf,
Og Sneen paa de hvide Vinger
Opløfter ham til Valaskjalf.

Men did, hvorhen det Hele stræber,
Som ingen Tunge tolke kan,
Som tales ud af ingen Læber,
Det egentlige Fædreland:
Hvor Elementer ikke fjendligt stride,
Hvor unge Roser staae i evigt Græs;
Hvor kjærligt sidde ved hinandens Side
Den høie Jesus, Balder, Sokrates;
Hvor sødt Uskyldighedens Engleklynge
Om Herkulskøllen sine Liljer snoer;
Hvor om den Evige de Stærke synge,
Forened' i et helligt Kor:
Did higer han fra Taagelandet!
Det føler dybt han i alt Stort og Smukt.
Til Tartarus er Den forbandet,
Som elsker ei og deler ei hans Flugt.

28. *Hiemve*

UNDERLIGE Aftenlufte!
Hvorhen vinke I min Hu?
Svale, milde Blomsterdufte,
Sig, hvorhen I bølge nu?
Saae I over hviden Strand
Til mit elskte Fødeland?
Vil I der med eders Bølger
Tolke hvad mit Hjerte dølger?

Matte Sol! bag Bjergets Stene
Luelød du synker ned;
Og nu sidder jeg alene
I en dunkel Ensomhed.

Hjemme var der intet Fjeld!
Ak, saa er jeg uden vel?
Skal i Nat ei barnligt blunde
I min Herthas grønne Lunde.

Norges Søn! jeg vel kan mindes,
Du har sagt med smeltet Bryst,
At i Hjemmet ene findes
Rolighedens sande Lyst.
Sveiser, som paa Klippen boer,
Du har talt de samme Ord.
Hellig Længsel drev med Vælde
Begge til de vante Fjelde.

Troer I da, kun Klippen ene
Præger sig i Hjertet ind?
Ak! fra disse nøgne Stene
Vender sig mit mørke Sind.
Synger Granens, Fyrrens Lov!
Hvor er Danmarks Bøgeskov?
Gustne Flod, som her sig krummer,
Dysser ei min Sjæl i Slummer.

Hjemme rinde ingen Floder
I en sid og leret Grav:
Livets Kilde, Glædens Moder,
Breder sig det sølvblaa Hav,
Slynger sig med venlig Arm
Om sin Datters fulde Barm,
Og ved Blomsten sig forlyster
Paa Sjølundas unge Bryster.

Stille, stille! Baaden gynger
Hisset mellem Siv og Krat;
Høit en Mø ved Citren synger
I den tause Sommernat.

Rene Toner! milde Lyst!
Hvor I kvæge sødt mit Bryst!
Men hvad savner jeg og græder,
Mens hun dog saa venligt kvæder?

Det er ei den Danske Tunge,
Det er ei de vante Ord!
Ikke dem jeg hørte sjunge,
Hvor ved Hytten Træet groer,
Bedre, skjønnere maaske,
Ak! men det er ikke de.
Bedre, troer, jeg vist, hun kvæder;
Men tilgiver, at jeg græder!

Tager ei min Sang for andet
End et ufrivilligt Suk.
Længselsfuldt heniler Vandet,
Aftnen er saa blid og smuk.
Mangen saadan Aftenstund
Nød jeg i min kjære Lund;
Mindet vender nu tilbage:
Det er Aarsag i min Klage.

Tidlig misted jeg min Moder,
Ak, det gjorde mig saa Ve!
Danmark er min anden Moder;
Skal jeg mer min Moder see?
Livet er kun svagt og kort,
Skjæbnen vinker længer bort;
Skal jeg med den sidste Varme
Slutte mig i hendes Arme?

29. *Af "Thors Reise til Jotunheim"*

BLAAT Ædelstenen dækker
Den skjønne Freias Sal,
Blandt høie Rosenhækker
Den stander i en Dal;
Saa snehvid Svanen seiler
Rundtom i Borgens Sø.
Der kommer hver trofast Beiler,
Dertil hver trofast Mø.

Folkvangurs bedste Eie
Er hun, den Drotning blid:
Midt paa et Blomsterleie
Hun blusser rank og hvid.
Saa smekker som en Vidje,
Hun aander elskovsvarm;
Hun er saa smal i Midje,
Hun er saa rund om Barm.

Hun har to skjære Hænder,
En Rose vel i hver,
Og hver en Rose brænder
Med et livsaligt Skjær.
De lugter altid søde
I hendes klare Hjem;
Aften- og Morgenrøde
Faae deres Lys fra dem.

Hun læger alskens Vaande,
Saa huld i Sjæl og Sind,
Hendes varme Aande
Er Jordens Foraarsvind.

ADAM OEHLENSCHLÄGER

Hver Morgen hendes Øie
Man seer i Taarer staae,
De synke fra det Høie,
Som Dug paa Blomster smaa.

Hun har to Døttre blide,
Sjofna, dertil vel Hnos,
Ad deres Skuldre hvide
Nedstyrter Issens Fos.
Blandt Børn har ei sin Lige
Ung Hnos, det klare Lys,
Sjofna, den skjønne Pige,
Blev Søvnens milde Dys.

Der, mente Thor hin stærke,
Var Sted for Roska bold,
Han kunde fuldtvel mærke,
Hun bar ei gjerne Skjold.
Han tog de Vaaben atter,
Og sagde fortrydelig :
Slip Sværdet, Bondedatter !
Det er for godt til dig.

STEEN STEENSEN BLICHER

1782–1848

30. *Af "Trækfuglene"*

Præludium

SIG nærmer Tiden, da jeg maa væk !
Jeg hører Vinterens Stemme ;
Thi ogsaa jeg er kun her paa Træk,
Og haver andensteds hjemme.

Jeg vidste længe, jeg skal herfra ;
Det Hjertet ikke betynger,
Og derfor lige glad nu og da
Paa Gjennemreisen jeg synger.

Jeg skulde sjunget lidt meer maaskee—
Maaskee vel ogsaa lidt bedre ;
Men mørke Dage jeg maatte see,
Og Storme rev mine Fjædre.

Jeg vilde gjerne i Guds Natur
Med Frihed spændt mine Vinger ;
Men sidder fast i mit snævre Buur,
Det allevegne mig tvinger.

Jeg vilde gjerne fra høien Sky
Udsendt de gladere Sange ;
Men blive maa jeg for Kost og Ly
En Stakkels gjældbunden Fange.

Tidt ligevel til en Smule Trøst
Jeg ud af Fængselet titter ;
Og sender stundom min Vemodsrøst
Med Længsel gjennem mit Gitter.

Lyt og, o Vandrer ! til denne Sang ;
Lidt af din Vei du hidtræde !
Gud veed, maaskee det er sidste Gang
Du hører Livsfangen qvæde.

Mig bæres for som ret snart i Qvel
At Gitterværket vil briste ;
Thi qviddre vil jeg et ømt Farvel ;
Maaskee det bliver det sidste.

31.

Til Sorgen

DU, som taus med sænket Hoved staaer,
Lig en Lilje knækket paa sin Stængel!
Tornekrandsen om det sorte Haar,
Glædens stille, blege Søsterengel!

Kommer ogsaa du fra Himlen ud?
Kommer du som Regn og Storm og Torden?
Kommer ogsaa du fra Glædens Gud,
Som en Sky for Solen over Jorden?

Har du i din Smerte ingen Trøst,
Har du ingen Lindring i din Taare?
Vækker du kun Sukke i mit Bryst,
Rører du kun Hjertet for at saare?

Jo! du styrker, skjøndt du bøier mig;
Ei forgjæves skal min Taare rinde.
Jo! jeg elsker, skjøndt jeg frygter dig,
Du min Sjæls tungsindige Veninde!

Jo! jeg elsker dig, min blege Brud!
Elsker dig, som Nattens Skygger dunkle;
Af din Sky gaae Glædens Straaler ud,
Haabets Stjerner i din Skygge funkle.

Kom da, Himlens Datter, naar du vil!
Ei skal Hjertet briste, skjøndt det bæver:
Mod et Lys, min Længsel stunder til,
Du mit Øie fra dit Mørke hæver.

32.

Morgen

NU skyder Lyset sig i Østen op,
Den unge Morgen Nattens Tæppe lofter:
Dens blege Rødme farver Skyens Top
Og skinner gjennem Skovens fjerne Kløfter.

Og Stjerneskaren ind i Himlen gaaer;
Den viger, naar den Solens Komme skimter:
Kun Morgenstjernen end i Æthren staaer
Og smilende udi sin Bortgang glimter.

Og Morgenvinden foran Solens Karm
Gaaer frem og vifter koligt mig imode;
Mildt tindre Bølgerne paa Søens Barm,
Og Skovens Kant og alle Bakker glode.

Aarvaagen Lærke hæver sig i Sky
At hilse Solen med sin glade Trille;
Dens Sang opvækker Mark og Skov og By,
Og Dagens Larm afloser Nattens Stille.

Den stille Nat med skumle Skyggehær
Maa brat for Dagens milde Lys bortromme;
Thi Solen paa sit Aasyn Glæden bær'
Og spreder Midnatsmulmets klare Drømme.

I Morgenrødens Flamme Glæden leer;
Forynget vaagner Haabet af sin Dvale:
Det aabne Øie Kraftens Godhed seer
Paa Fjeld og Sø, i Mark og Skov og Dale

NIKOLAI FREDERIK SEVERIN GRUNDTVIG

1783–1872

33. *Niels Ebbesen*

OM Dannemarks Kvide der lød en Sang,
Saa sørgelig :
Der var ingen Konning i Dannevang,
Men Borgerkrig ;
Dansken var fredløs i Skov og paa Hede,
Herrer vi havde af Himmelens Vrede,
For Tydskerne reves om Danmark !

Det voldte en Konning saa svigefuld
Som Skum paa Vand,
Det voldte to Grever af Jettekuld
I Holsterland ;
Mange om Skylden og Flere om Skaden,
Fjenden paa Borgen og Falskhed paa Gaden,
Da Tydskerne reves om Danmark.

Grev Gert var en Kæmpe, en Hals fuldhaard,
Som Staal og Jern,
Og Krigsmænd der strømmede til hans Gaard
Fra nær og fjern ;
Alting han voved for Livet at vinde,
Spared som Nelden ei Ven eller Fjende,
Og Tydskerne reves om Danmark.

Grev Hans var en Kræmmer, holdt Hus i Kiel,
Med Høg og Hund ;
Han kaldtes den Milde, for evigt Smil
Var om hans Mund ;

Ræven i Skoven og Ulven paa Hede,
Herrer vi havde af Himmelens Vrede,
Da Tydskerne reves om Danmark!

Niels Ebbesen var sig en Riddersmand,
Paa Nørreris,
Og aldrig forstummer i Hedeland
Den Herres Pris;
Han tog af Dage den kullede Greve,
Fri vilde han enten døe eller leve,
Da Tydskerne reves om Danmark.

Den kullede Greve drog op i Nør,
I Herrefærd;
Han rykkede frem, som han pleied for,
Med Ild og Sværd;
Jyderne alle, fra Randers til Ribe,
Dandse han bød efter Holsternes Pibe,
For Tydskerne reves om Danmark.

Niels Ebbesen! sagde Grev Gert paa Jydsk,
Din Frist er kort,
Vil ikke i Galgen du lære Tydsk,
Saa pak dig bort!
Skam skal du faae med Hr. Bugge paa Halden,
Hvormange Heste I saa har paa Stalden,
For nu raader Tydsken i Danmark!

Niels Ebbesen svared et Ord i Hast:
Hæng Tyv og Skjelm!
Men hæng ingen Ridder, før Sværdet brast
Mod Skjold og Hjelm!
Vogt dig for, hvem du til Fredløshed dømmer!
Langt ei fra Børn og fra Hustru jeg rømmer,
Mens Tydskerne rives om Danmark!

Med Tydskere vrede i Tusindtal,
I Kammen kry,
Den kullede Greve drog ind med Bral
I Randers By;
Ilde han trued, og værre det tegned,
Kvinderne bæved, og Børnene blegned,
For Tydskerne reves om Danmark.

Niels Ebbesen foer da i Harnisk brat,
For Landefred,
Han gjestede Greven en Foraarsnat,
Og Sværdet bed;
Fri vilde han enten døe eller leve,
Livet han tog af den kullede Greve,
Da Tydskerne reves om Danmark!

Sig hevned de Holster ved Skanderborg,
Der faldt vor Helt,
Og sjunget der blev om Jyllands Sorg
Ved Sund og Belt;
Aldrig hans Minde dog lægges i Mulde,
Han stod i Spidsen for Jyderne hulde,
Da Tydskerne reves om Danmark.

Forgangen er siden femhundred Aar,
I Lyst og Nød,
End Dannebrog varer, og Danmark staaer!
I Aftenrød;
Kappes nu alle Smaafugle i Lunden!
Nu er til Sang om Niels Ebbesen Stunden!
Lad Tydskerne græde for Danmark!

34. *Strandbakken ved Egelykke*

HERLIG mangfoldige Syn
Ud over spejlklare Flade!
Turø og Taasing og Fyn
Skuer jeg her fra mit Stade;
Bag mig den venlige Gaard
Med sine Mure saa hvide,
Kranset af Skovene, staar
Lun under Bakkernes Side,
Lys mod det bølgende Hav.
Mellem de Lande saa skjønne
Flyder det rolige Vand,
Dejlig sig Øerne grønne
Løfte i blaalige Strand.
Træerne stande saa stille,
Fuglene tie saa kvær;
Dog monne Smaabølger trille,
Afbilde Tidernes Færd.
O, her er dejligt at være!
Det jeg saa mangen en Stund
Fandt hos de Bølger saa kjære,
Her, som og hisset i Lund,
Rundt i de Enge og Skove,
Rundt om paa Høj og i Dal,
Her over trillende Vove,
Hist udi Højeloftsal.
Stille og rørlige Blommer
Voxe saa trindt og saa tæt,
Voxe i Vinter og Sommer
Rundt paa den liflige Plet.
Ak! men de vise jo sige:
Giftig er Blommernes Duft,

Døden sig monne indsnige,
Svøbt i den krydrede Luft.
Ak! ej de vise alene
Dette mon sige og mene;
Jeg er en Daare og maa
Dog med de vise tilstaa:
Giftig er Blommernes Duft,
Død er i krydrede Luft.
Alt udi tredie Sommer
Vandrer jeg sorgfuld paa Ø,
Mellem de liflige Blommer
Lærte mit Hjærte at dø,
Sært, at endnu mig for Øje
Solen nedglider i Hav,
At den ej hist fra det høje
Straalende ser paa min Grav!

Dog, du, som bygger der oppe
Højt over Stjærnernes Toppe!
Dig være Ære og Pris!
Tak, for du saared mit Hjærte!
Tak, for du sendte mig Smerte!
Tak! thi du gjorde mig vis.
Tykt udi Slør var indhyllet
For mig den hellige Bog,
Og, af Sirener fortryllet,
Drømte jeg Daare mig klog.
Dumt og forblindet mit Øje
Saa' ikke Glimt fra det høje
Lyse i Skjaldenes Kvad;
Vittighed, Klogskab og Kulde
Tyktes mig Venner saa hulde,
Med *dem* jeg vandred saa glad.

Klogskaben kaldte jeg Dyder,
Kulden jeg nævnede Ro,
Spotted med Savn som med Lyder,
Sorg jeg som Svaghed belo.
Tungen jeg voved at røre
Kjæk i det hellige Hus,
Kildred det kløende Øre,
Saaede Avner i Grus.

Naadig lod Gud sig forbarme
Over mig usle og arme :
Han mig det lærte ved Smerte,
At jeg dog havde et Hjærte,
At jeg til Klogskab og Vid
Satte som Daare min Lid.
Aanden oplukked sit Øje,
Saa' sig paa Afgrundens Kant,
Stirred saa fast og saa nøje
Rundt om en Frelse og fandt—
Fandt, hvor det faldt,
Gud overalt :
Fandt ham i Digterens Sang,
Fandt ham i Vismandens Ord,
Fandt ham i Myter fra Nord,
Fandt ham i Tidernes Gang ;
Synligst og vissest den dog
Fandt ham i Bøgernes Bog.
Stedse den sukker og trænges
Og med al Skabningen længes
Efter den herlige Stund,
Da sine Døtre og Sønner
Herren med Frihed belønner,
Da vi med Hjærte og Mund

Sjunge ; o Fader ! du kjære !
Evig hos dig vil vi være !
Saa monne sukke i Baand,
Saa monne længes min Aand :
Nu den dog mægter at kæmpe,
Sorgen i Sind at neddæmpe,
Bære de jordiske Savn.

Mægter,—ak ja, naar jeg kunde
Slide de Baand, som mig bunde,
Stande, som her udi Kvæld,
Ene med Gud og mig selv !
Ak ! men jeg stedes i Vaande,
Naar ej den susende Vind
Køler den koglende Aande,
Før den omvifter min Kind,
Da er der Fare paa Færde ;
Men jeg vil Barmen omgærde
Dybt udi Norden med Is,
Kjæk vil jeg røre min Tunge
Og mellem Fjælde udsjunge
Asers og Kæmpernes Pris !

Solen er gangen til Hvile,
Stjærnerne lyse paa Ø,
Nu vil jeg gaa, jeg vil ile
Rask over Land, over Sø.
  Hisset fra Østen
  Hører jeg Røsten :
Faderen kalder sin Søn :
  Hviskende Stemme
  Kan jeg fornemme ;
Moderen kalder i Løn.

Du Have! du nyfødte spæde!
Du strækker med barnlig Glæde
Som Arme de Blomster mod mig;
Saa tit ved dit Kys jeg har smilet,
Saa tit i din Favn jeg har hvilet,
Og dog—dog forlader jeg dig!
Men græd ikke, Barn, thi jeg lover,
At komme igjen, før du sover,
Og sige dig kjærlig god Nat!

35. *Fædrelandssang*

LANGT højere Bjerge saa vide paa Jord
Man har, end hvor Bjerg kun er Bakke;
Men gjærne med Slette og Grønhøj i Nord
Vi Dannemænd tage til Takke;
Vi er ikke skabte til Højhed og Blæst,
Ved Jorden at blive, det tjener os bedst.

Langt kjønnere Egne, vil gjerne vi tro,
Kan fremmede udenlands finde,
Men Dansken har hjemme, hvor Bøgene gro
Ved Strand med den fagre Kjærminde,
Og dejligst vi finde ved Vugge og Grav
Den blommede Mark i det bølgende Hav.

Langt større Bedrifter for Ære og Sold
Maaske saa' man Udlænding øve;
Omsonst dog ej Dannemænd førte i Skjold
Med Hjerterne, Løve ved Løve;
Lad Ørne kun rives om Jorderigs Vold!
Vi bytte ej Banner, vi skifte ej Skjold!

Langt klogere Folk er der sagtens om Land
End her mellem Bælte og Sunde;
Til Husbehov har vi dog Vid og Forstand,
Vi vil os til Guder ej grunde,
Og, brænder kun Hjertet for Sandhed og Ret,
Skal Tiden nok vise, vi tænkte ej slet!

Langt højere, ædlere, finere Sprog
Skal findes paa fremmedes Tunge;
Om Højhed og Dejlighed Dannemænd dog
Med Sandhed kan tale og sjunge;
Og træffer vort Modersmaal ej paa et Haar,
Det smelter dog mere, end fremmedes slaar.

Langt mere af Malmen saa hvid og saa rod
Fik andre i Bjerg og i Bytte;
Hos danske dog findes det daglige Brød
Ej mindre i Fattigmands Hytte;
Og da har i Rigdom vi drevet det vidt,
Naar faa har for meget, og færre for lidt.

36. *Skolesang*

UDRUNDNE er de gamle Dage,
Som Floder i det store Hav,
Og, hvor sig hviler nu den svage,
Der fandt den stærke og sin Grav;
Men, lovet være Himlens Gud!
De ædles Æt dør aldrig ud.

Mens Graven kastes, Vuggen gynger,
Og Liv udsletter Dødens Spor,
Saa immer sig igjen forynger
Hver ædel Slægt i Syd og Nord,
Og Mindet, som Guds Miskundhed,
Forplanter sig i tusend Led.

Saa lad derpaa da Syn os fæste,
Hvad ædle kaldte Livets Lyst!
Ja, lad os kappes med de bedste
Og vove kjæk med Død en Dyst!
At byde den og Graven Trods
Kan med Guds Hjælp og lykkes os.

BERNARD SEVERIN INGEMANN

1789–1862

37. *Østerlide*

ØSTERLIDE! Østerlide!
Det var vore Drømmes Land.
Naar vi reed ved Bjergets Side,
Naar vi sang ved Havets Rand—
Østerlide! Østerlide!
Klang det over Bjerg og Strand.

Orienten! Orienten!
Høit fra Sjæl til Sjæl det klang,
Naar vi stod paa Bjergeskrænten,
Naar vi hørte Valfartssang,—
Orienten! Orienten!
Did sig Længselsfuglen svang.

Lyslands-Bjerge! Solglands-Dale!
Al min Hu til Eder stod,—
Høilandskyst med Palmer svale!
Land med Aserstammens Rod!
Lyslands-Bjerge! Solglands-Dale!
Under Himalayas Fod!

Himalaya! Himalaya!
Himmelluftnings grønne Vang!

Ararat og Strelonaia !
Navne med fortryllet Klang !
Himalaya ! Himalaya !
Gloriant for Holger sang.

Cederskove ! Palmelunde !
— Engle sang i Verdens Støi—
Dal, hvor Livets Vælld oprunde !
Bjerg, hvor Arkens Due fløi !
Cederskove ! Palmelunde !
Myrrhabjerge ! Virakshøi !

Paradiset ! Paradiset !
Land, hvor Liv og Sol oprandt !
Sjælens Vugge, høit lovpriset !
Guddomshave, som forsvandt !—
Paradiset ! Paradiset !
Veien til dets Port jeg fandt.

Østerlide ! Østerlide !
Kroner for din Glands jeg gav.
Mod dit Paradiis saa vide
Saae jeg over Dybets Grav,—
Osterlide ! Osterlide !
Sang jeg høit paa Verdens Hav.

JOHANNES CARSTEN HAUCH

1790–1872

38

Frederiksborg

HELLIGE Slot med de glimtende Floie !
Aldrig i Norden din Lige man saae,
Issen du strakte mod Himlen den høie,
Foden du vasked i Bølgen den blaa.

Klogtig med Kunst har en kongelig Mester
Manet dig frem over Vandenes Strøm,
Hvælvet dit Tag over tusinde Gjester,
Fængslet i Stenen sin deiligste Drøm.

Skjøn som en Rose fra Feernes Riger,
Fast som det Ord, der blev talt af en Helt,
Stolt som en Fjeld, der mod Lyset opstiger,
Blinked dit Taarn under Stjernernes Telt.

Rolig du stod ved vor Fryd og vor Klage,
Tolk for den mægtigste Viljes Bedrift,
Stor som et Sagn fra de hengangne Dage,
Hugget i Stenen med gaadefuld Skrift.

Dristig sig hævende, svævende, ranke,
Strakte du hundrede Spir mod det Blaa,
Høi som en hellig, udødelig Tanke,
Vendt imod Himlen, mens Tiderne gaae.

Tusinde Billeder, mægtige Minder,
Vidner om Fortidens Storhed og Glands,
Vældige Runer, mod Danmarks Fjender.
Vogted du troligt bag Bogenes Krands.

39. *Af "Valdemar Atterdag"*

(*Valdemars Sang*)

MIN Falk den fløi over Mark og Vang,
Tidt og mangesinde,
I Skoven jeg saae hende første Gang.
I vogte den Jomfru vel!

Og Falken den fløi hende ganske nær
Tidt og mangesinde,
Vi fandt hinanden bag Skovens Træer
I vogte den Jomfru vel!

Og naar jeg lytter til hendes Sang,
Tidt og mangesinde,
Da falder mig Tiden ret aldrig lang,
I vogte den Jomfru vel!

Og naar hun i sit Vindue staaer,
Tidt og mangesinde,
Og naar hun fletter sit lange Haar,
I vogte den Jomfru vel!

Og naar hun træder i Dandsen let,
Tidt og mangesinde,
Det er, som hun fletted et Tryllenet,
I vogte den Jomfru vel!

Og naar hun sidder ved grønnen Lind,
Tidt og mangesinde,
Det er, som hun standsede Veir og Vind,
I vogte den Jomfru vel!

Og naar vi sees i den Rosenlund,
Tidt og mangesinde,
Og naar jeg kysser den favre Mund;
I vogte den Jomfru vel!

Og naar jeg trykker den Haand saa hvid,
Tidt og mangesinde,
Og naar vi samles ved Midnatstid;
I vogte den Jomfru vel!

Det er, som al min Sorg bortveg,
Tidt og mangesinde,
Og som jeg lytted til Huldrens Leg,
I vogte den Jomfru vel!

Naar Gud kun hende vil unde mig,
Tidt og mangesinde,
Begjerer jeg ei hans Himmerig,
I vogte den Jomfru vel!

Og naar vi kan mødes paa vante Viis,
Tidt og mangesinde,
Maa selv han beholde sit Paradiis,
I vogte den Jomfru vel!

40. *Afsked fra Verden*

DET er paa Tiden, bort jeg vandre maa,
Den blege Død har lammet mine Kræfter,
Det dunkle Eventyr jeg skal bestaae,
Som Sjælen frygter og dog længes efter.

Hvad meest jeg elsked, fandt i Graven Skjul,
Og ingen Ungdomsven jeg har tilbage.
Jeg stod i Verden som en fremmed Fugl,
Hvis Sang kun var et Suk fra svundne Dage

Hvad jeg har virket, har jeg fast forglemt,
Det spredtes rundt som Løv for kolde Vinde;
Kun Eet jeg veed, det har mit Hjerte gjemt,
Min Barndoms Tro, den gik mig ei af Minde.

Og jeg har forsket rundt i mangen Bog,
Og jeg har siddet ved de Vises Side;
Trods deres Ord dog blev jeg lige klog
Paa det, som allerhelst jeg vilde vide.

Thi Jordens Kløgt ei give kan Besked
Om hvad der skimtes gjennem Gravens Rifter,
Og hvad enfoldig Fromhed her ei veed,
Det sees ei heller i de Vises Skrifter.

Dog var der Een, hvis Øie længer saae,
Hvis Ord skal staae, naar Jordens Kløgt forsvinder,
"Hvo ikke bli'er som en af disse Smaa,"
Saa talte Han, "ei Himlens Veie finder."

Du Frelsens Aand, forlad da Du mig ei!
Og tag den Kundskab bort, der mig forvilder!
Udslet min Synd og led Du mig paa Vei,
Igjennem Dødens Nat til Livets Kilder!

41. *Af "Bekjendelse"*

LYKKELIG den Sanger
Som Vaaren skjenker
En Krands af Violer,
Gjennemflettet med Crocus,
Med Anemonens flygtige Blomst
Og den blaa Hyacint,
Hvis Lokker glindser i Duggen.

End lykkeligere den,
Om hvis Harpe Sommeren slynger et Net
Af blussende Roser,
Fremavlet af den seirende Phoebus
Og den østlige Sky,
Der rødmer ved at see ham,
Liig den frygtsomme Jomfru,
Der aner sin Brudgoms Nærhed.

Men jeg blev henviist
Til den dunkle Egn
I Skyggen af den sildige Høst,
Hvor jeg lytted til Jordens Stemme,
Naar den sukker ved Midnat
Over sine visnede Børn,
Og fylder Sjælen med Veemod,
Medens Stjernerne blinker i Vinden.

42.

Vaaren og Freden

HELD os! Den Gamle med riimfrosne Lokker.
Vinteren, flyer:
Vaaren, bekrandset med himmelblaa Klokker,
Livet fornyer.
Kampen var haard, men den Freden mon bringe:
Seiren skal klinge,
Loftet paa Tonernes mægtige Vinge,
Høit mod de purpurne Skyer.

Digteren, vakt af de første Violers
Yndige Blad,
Aabner sin Barm for de himmelske Straalers
Kvægende Bad,
Bryder sin Larve med Sommerfuglvrimlen,
Flagrer mod Himlen
Over Konvallernes hilsende Stimlen,
Vinget, forynget og glad.

Ind under Bøgenes grønnende Kroner,
Salig i Aand,
Vandrer han hen over Skov-Anemoner,
Lyren i Haand.
Bogfinkens Kviddren hans Læber indvier:
Og naar den tier,
Hilser han Vaaren med Vaarmelodier,
Løsnet af Vinterens Baand.

Vinterens Sorger og Glæder nu dølger
Glemselens Flor,
Flora kun vinker ham nu, og han følger
Glad hendes Spor.

Vintren er flygtet og Striden herneden
Bort fra det Eden,
Hvor hendes Smaa om et Alter for Freden
Samles i duftende Kor.

Derfor om Vaaren og Freden hans Sange
Gjenlyde nu.
Fjendskab, hin sorte, opfostret i lange
Nætter med Gru,
Fly med den flygtende Vinter mod Polen!
Varmen af Solen
Udklækker Hjerternes Blomst med Violen,
Fred i vor Sang og vor Hu.

Nymfer og Fauner ved Lyren han atter
Samler om den;
Hellige Taarer, begeistrede Latter
Vækker han end.
Satyren bringer ham vingende Pile,
Gyldne, der smile;
Se, hvor de flyve og naae, hvor de ile,
Himlen og Jorden igjen!

Saares der nogen, da huske han, Striden
Blot er en Fest,
Smile ved Saaret, og drage fra Siden,
Sadle sin Hest!
Thi har vi Fred, kun i krigerske Leire
Bør vi den feire:
Stedse Turnering og festlige Seire
Freden forherligher bedst.

Du, som har Aarstiden vakt af sin Dvale,
Høit paa din Gang,
Hersker af Solen og Drot af Kastale,
Smil til min Sang!

Nær i mit Hjerte den Flamme, du tænder !
Lær mine Hænder
Dobbelte Greb i din Streng, naar den sender
Pilens og Tonernes Klang !

43. *Barcarole*

LETTE Bølge ! Naar du blaaner,
Gjennemsigtig, lys og klar,
Himlens Farveskjær du laaner,
Selv du ingen Farve har.
Himlen ei, kun Himlens Billed
Hviler i din dybe Favn ;
Aldrig er din Længsel stillet,
Den er evig som dit Savn.

Bølge ! hvor du klarest rinder,
Speiles Himlen i dit Bad ;
Ak ! din Længsel Hjertet minder
Om hvad Skjæbnen skiller ad.
Hjerte ! du bør ikke klage !
Selv Naturen føler Savn ;
Trøst dig, hvis du har tilbage
Kun et Billed og et Navn.

44. *I Dandsen*

I DANDSEN du mig møder ;
Farvel ! du flyer igjen.
Den Lov, som drog dig hen,
Dig nu tilbage støder.

I hver en Tone spilles
" Farvel " med sagte Klang.
Vi samles paa vor Gang
Kun for igjen at skilles.

Man mister hvad man finder;
Farvel! det er forbi.
Paa Livets korte Sti
Man løser hvad man binder.

Vi tabe hvad vi kaare;
"Farvel" er Livets Ord;
I hvert et flygtigt Spor
Er lagt en Afskedstaare.

Du bort fra mig dig fjerner;
Farvel! forlad din Ven!
Din Vei dig fører hen
I Lys af andre Stjerner.

LUDVIG BØDTCHER

1793–1874

45. *Af "Mødet med Bacchus"*

FRASKATIS friske Haver
Laae end som Børn i Vuggen
Og died Morgenduggen,
Da langsomt hjemmefra
Jeg styred Æslets Staver
Mod Monte Porcia.

Med kølig Susen strømmed
Fontænerne, og løde
Om Tusculanums Øde
Som gamle Dages „Tys!"
Naar Cicero sig rømmed
For Talens Fynd og Lys.

Smaaspurve graa og gule
Alt qviddrede og spøgte ;
Mit Æsel gik og søgte
I Vejens brune Sand,
Og løftede sin Mule
Og smilte med sin Tand.

Da hjalp det mig at føre
Et Par Castagnetter,
Som tidt i muntre Nætter
Mig fryded ved sin Klang,
Hen til hans lange Øre
Og rasle ham i Gang.

. . . . .

Og Æslet gik indviet
I mine glade Drømme,
Jeg brugte ingen Tømme,
Det speided Vejen snildt,
Og holdt ved Osteriet,
Hvor Grenen hang som Skildt.

Den sydligvarme Morgen
Udbredte alt sin Dvale,
O, hvilket lifligt Svale
Bag Murens dunkle Gang !
Ret som en Krands forborgen
Mig kjølt om Panden hang !

En klippedyb Cisterne
Med Echos skarpe Gjalden,
Stod sænket midt i Hallen ;
Jeg skreg et " Evoe ! "
Og flux det hule Fjerne
Mig svarede med tre.

Der var en munter Støjen
Om Bacchus' gamle Alter;
Halvguder klædt i Pjalter
Gav Ordet Ild og Liv;
Løst hang om Skuldren Trøjen
Og løst den blanke Kniv.

Men ved min Side strakte
En Yngling sig paa Bænken
I rolig Eftertænken
Og med et Drømmesmil,
Som dunkle Minder vakte
Om Kunstens Oldtidsstil.

Sandalen, som omgjorded
Hans Fod, var ziirligt knyttet;
En Arm hans Hoved støtted,
Den Anden med sit Glas
Laae nøgen henad Bordet,
Som støbt af Phidias.

Min Røst sig hæve maatte
I Kamp med velske Lunger:
"Viin!" raabte alle Tunger,
"Viin!" jublede mit Bud,
Og fra den dybe Grotte
Mig Guden bragtes ud.

Jeg gjød de køle Strømme
I Bægeret med Duften,
Holdt dem som Lyn i Luften
Imod den blanke Dag;
Saa lod jeg ned dem svømme
I lange gyldne Drag.

Og da jeg Øjet sænked,
Traf mig hiin Ynglings Blikke ;
Nei, Midnat ejer ikke
Saa stærkt et Stjernespil,
Mit Øje hang som lænket
Til denne muntre Ild !

Ham gotted min Ekstase,
Min Nydelse med Dvælen
Ret kildred ham i Sjælen :
Jeg skjænked atter i,
Nan hviskede : "*vi piace ?*"
Med muntert Skjelmeri.

Men da jeg paa hans Tale
Svang Bægret med sin Lue,
Og priste Bjergets Drue,
Dens Ild og gyldne Grund,
Lød koldt et "*non c'è male !*"
Med Spotten fra hans Mund.

Jeg gjentog "*non c'è male ?*"
Viis mig "*un megliore !*"
Han smilte : "*Sì, Signore !*"
"End denne ?" udbrød jeg,
"Si," svared han, "*per Bacco !*
Un meglio assai !"

Og livligt han sig hæved,
Ved Døren han mig vinked,
Snart Dagen om os blinked
I al sin Herlighed,
Og foran mig han svæved
Med lette Ungdomsfjed.

1794–1838

46. *Den gamle Elsker*

OG naar jeg nu bliver en gammel Mand,
Og mit Skæg er hvidt,
Naar Piben jeg holder med stumpede Tand
Og hviler mig tidt;

Og naar jeg en lille Papakalot
Paa Hovedet har,
Og ikke kan læse Aviserne godt
Foruden Glar;

Og naar du sidder, en gammel Viv,
Og har glemt din Sang,
Og ejer ej mer dit smækre Liv
Og din Jomfrugang;

Dit Hoved ligner en Bøg i Høst
Efter Regn og Blæst;
Du dølger et Lig af dit yndige Bryst
Med en sort Modest:

Da slumrer jeg engang sødelig ind
Og bliver saa blid,
Mens Fluerne surrer omkring min Kind
Ved Middagstid.

Da kommer en Drøm fra min Ungdomsvaar
Til min Lænestol,
Efter dig jeg en inderlig Længsel faar,
Du Kvindernes Sol!

Da ta'r jeg min Stav, da ta'r jeg min Hat
Og vandrer min Vej;
Om dit Hus jeg finder ved Dag eller Nat,
Det ænser jeg ej.

Jeg vandrer af Sted, saa godt jeg kan
Med de vaklende Knæ,
Og drikker af Bækkens det klare Vand
Med min Ryg mod et Træ.

Og naar du da strikker med dine smaa
Ved det store Bord,
Med eet det banker pludselig paa,
Før du ved et Ord.

Da kommer en skikkelig gammel Person,
Hans Tinding er bar,
En underlig, sørgelig, lystig Patron,
To Roser han har.

Den ene sætter han i dit Bryst,
Den anden i sit,
Og ser paa den aldrende Viv med Lyst,
Og hviler sig lidt.

O Lina ! huldsalige Lina min !
(Saa raaber han ud)
Lad mig hvile lidt ved din fagre Ruin,
Før mit Lys gaar ud.

Og hvor er din Barm, saa rund og saa fuld?
Du sølvergraa !
Du havde vel hundrede Krøller af Guld,
Nu har du saa faa.

Du var en Due saa mælkehvid ;
Jeg var en Ørn.
Vor Alvor tog den løbende Tid !
Nu er vi Børn.

Op, lystig flet os et Silkegarn !
Væk med Forstand !
Kom lystig i Haven, du gamle Barn !
Med den lystige Mand.

To Skamler, dem vil vi sætte os paa
Med barnlig Hu ;
Og Sommerfugle, de røde, de blaa,
Dem fange vi nu.

Som Svalen bygger en Rede fin
Paa styrtede Mur,
Saa vil jeg nu her i det skønnes Ruin
Slaa op mit Skur.

Og naar de da visne, de Roser to,
Saa visne vi med.
Vi ville da sove sammen i Ro,
I en evig Fred.

CHRISTIAN FERDINAND WINTHER

1796–1876

47. *Mit Hjem*

DU kjender vel det lille skjønne Land ?
Omkring dets Kyst sig snoer det salte Vand,
Lunt Bøgeskoven skygger, og fra Muld
Sig Hvede-Axet skyder op som Guld.
Du kjender det ? O, der, kun der
Kan Livets Sorg og Fryd mig vorde kjær !

Du kjender vel den lave, stille Bo ?
I Stuen er der Fred, i Kamret Ro.
For Vinduet vifter Lindens brede Blad,
Og Spurven kviddrer, Solen smiler glad.
Du kjender den ? O, der, kun der
Jeg drømme kan og faae min Drøm saa kjær !

Du kjender vore Fædres gamle Vang,
Saa rig paa stolte Minder, Sagn og Sang,
Hvis Alvorsstemme vækker i mit Bryst
En Længsels Smerter og en Vemods Lyst?
Du kjender den? O, der, kun der
Jeg foler mig paa Jord mest Himlen nær!

48.

Til Een

HVERKEN Verden eller du
Skal rigtig faae at vide,
Hvad mit Hjerte før og nu
Har lidt og maa lide;
Men hver veemodsfulde Klang,
Som røber min Smerte,
Og hver en Sorgens Sang,
Som fødes af mit Hjerte,
Hvert Billed og hvert Blad,
Hvert Suk og hver Tanke,
Som jeg sorgfuld eller glad
Paa min Vandring kan sanke,
Skal dig evig høre til,
Som jeg selv er dit Eie,
Til mig Døden føre vil,
Fra Smertens Torne-Leie;
Til i Evighedens Glands,
Som alle Længsler stiller,
Er opløst den Dissonans,
Som her os grumt adskiller!
Ak, jeg husker nok dengang,
Da jeg sad i dit Kammer,
Og læste dig min Sang,
Fuld af Elskovs Fryd og Jammer,
Mens dit Øies dybe Blaa,

I Taareduggen svømmed,
Og Smerten bitter laa
Om din Læbe og drømmed ;
Og for mit Øre lød
Ubeskriveligt din Stemme,
Saa vennehuld og blød,
At jeg aldrig det kan glemme !
Da følte jeg den Magt,
Som der laa i din Smerte,
Og opreiste en Pagt
Mellem mig og mit Hjerte,
Og svoer en hellig Eed,
At kun du skulde være
Fra nu til Evighed
Mit Hjertes Hjertenskjære ;
Men at aldrig enten du
Eller Verden skulde vide,
Hvad af Længsel før og nu
Jeg leed og maa lide !

49. *Hjemve*

O SKOV, hvor mine Drømme boer,
Du Hav, som drukned tidt min Kummer,
Du Hegn, som Dig saa lønligt snoer,
Og skygged om min lette Slummer ;
Du lille Fugl, som qvik og bly
Saae ned paa mig fra Bøgens Grene,
Naar jeg i Hvidtjørnbuskens Ly
Mig følte lykkelig og ene ;
I har mig dog vel ei forgjæt ?
Siig, vil I venligt mig modtage,
Naar jeg, til Døden mat og træt,
Til Eders Hjem tør atter drage ?

Siig, vil med samme Kjærlighed,
Som før, I atter Kræfter give,
At jeg kan glemme, hvad jeg led,
Og vække mig min Sang til Live?

50. *Paa Herregaarden*

HIL sidde I, Herrer og Fruer!
Som flette en spraglet Oval,
Hvor Kraften og Skjønheden luer
Høit i den forgyldene Sal!
Hvor skal jeg min Lovsang fremsende?
Mit Hjerte knap kjender sit Maal,
Skal jeg til hver Rose mig vende,
Hvad heller til blinkende Staal?

O, Rose, du rødeste Blomme,
Du spirende, duftende Guld!
O, Rose, du hvide, du fromme,
Du Stjerne, nedfalden i Muld!
Skjul dybt eders tindrende Øie,
Og rødmer kun ydmygt i Løn,
Thi Skjønhedens Himmel, den høie,
Her straaler mod Strængenes Søn.

Du Eeg, med den knudrede Stamme,
Du Palme, med blomstrende Fjer,
Du Bjerg, som er evigt det Samme,
Du Iisfeld, med gnistrende Spær;
Jer Kraft, som kun hviler forstenet,
Hos Ridderen luer med Liv,
Med Siirlighed blev den forenet
Ved Elskovs almægtige Bliv!

Op ! blomstrende Herrer og Fruer !
Skalmeierne kalde til Dands ;
Hvor Kraften hos Skjønheden luer,
Der flettes den sødeste Krands.
Høit Natten udstak sine Fakler,
Den vinker til sværmende Lyst ;
Viid, Kjærligheds søde Mirakler
Ret læres kun Bryst imod Bryst !

HENRIK HERTZ

1798–1870

51. *Mødet*

MIN Hjertenskjær igaar jeg saae,
Med Fjedre smaa,
Med Fjedre smaa om Hatten blaa,
Iblandt en Jomfruskare.
Jeg kom just fra den grønne Lund,
Med Hest og Hund,
Med Hest og Hund den Aftenstund,
Og alle Fugle sang, sang
Med Stemme, saa søde og saa klare.

Den Lærke sig fra Kornet stjal ;
Den Nattergal
Den Nattergal fra Skoven sval
Og sang til hendes Ære.
Og under en saa sød Musik
I troer, jeg gik,
I troer jeg gik forbi med Nik ?
O nei, o nei, jeg sang, jeg sang
For hende min Længsel, min Begjære.

52. *Fra "Gamle Melodier"*

JEG gik mig ud en Sommerdag at høre
Fuglesang, som Hjertet monne røre,
I de dybe Dale,
Blandt de Nattergale,
Blandt de andre Fugle smaa, som tale.

Den allermindste Fugl af dem, der vare,
Sang fra Træet ned i Toner klare,
I de dybe Dale.

Den sang: "Mens Ungersvenden gaaer saa ene,
Længes En imellem Løv og Grene,
I de dybe Dale.

Hen under Løvet gaae de lune Vinde.
Der du skal din Hjertenskjære finde,
I de dybe Dale."

Hav Tak, du lille Fugl, for du har sjunget!
Ellers var mit Bryst af Længsel sprunget,
I de dybe Dale.

Hav Tak, du lille Fugl, der sang med Ære,
Stillede min Længsel og Begjære,
I de dybe Dale.

Af større Vee kan Verden ikke trænges,
End at skilles, naar man saare længes,
I de dybe Dale.

En større Fryd kan Verden ikke bære,
End at samles med sin Hjertenskjære,
I de dybe Dale.

Da nu min Hjertenskjæreste var funden,
Sang og blomstrede det rundt i Lunden,
Baade dybe Dale,
Og de Nattergale,
Og de andre Fugle smaa, som tale.

53. *Musernes Vinter-Leir*

ENGENE dufted', beskylled' af Voven ;
Himmelblaa Bækken
Nynned' og iilte med Hast gjennem Skoven.
Havet var furet af Kjølen paa Snekken.
Nattergal-Klagen
Fyldte min Tanke med sødt Sværmeri ;
Vindene hvisked' med Susen deri,
Hviilte sig ud efter Touren om Dagen.

Fjernt fra mig tonede Trommen og Luren ;
Hæslige fjendske
Mennesker kjæmped' til Trods for Naturen.
Bulderet hørte jeg, Hestene vrindske.
Lærkenes Toner
Kalder Soldaten fra Vinter-Qvarteer.
Solen, der kommer befrugtende, seer
Krigen med Oprør og Revolutioner.

Krigen om Sommeren hades af Muser ;
Marker og Egne,
Søen, der op imod Kysterne bruser,
Skulle jo lytte til Digterens Strenge ;
Nattergal-Røsten
Gribe ham med Melodiernes Magt ;
Bølgerne lære ham Rhythmer og Takt.
Hvergang de skylle med Skvulp imod Kysten.

Derimod Vinteren kalder til Striden ;
Digteren binder
Lyren om Skulderen, Sværdet ved Siden,
Ller at kjæmpe med Musernes Fjender.
Foraar og Sommer
Bygge de Himmelskes Sommer-Qvarteer ;
Vinteren Muserne væbnede seer
Drage til Kampen med Piber og Trommer.

Derfor, o venlige Læsere ! tøved'
Digteren længe,
Sommeren over, forinden han prøved'
Sværdet at gribe for lesbiske Strenge.
Vinteren kalder
Munter hans Tanke til Musernes Leir ;
Gjækkende Gratier love ham Seir,
Vække ham atter til Liv, naar han falder.

EMIL AARESTRUP

1800–1856

54. *Et Aftensuk*

END blegrødt af Solen
Og blankt ligger Vandet ;
I Baaden en Fisker
Sees glide fra Landet.
Hans Pjalter forskjønnes
I Havfladens Speil ;—
Der er Sølv om hans Aare
Og Guld i hans Seil.

I Løvhytten sidder
Med Armene trinde
Om Elskerens Nakke
En ung Elskerinde.

Og Drengen ved Brystet,
Saa smilende rød,
Er faldet i Slummer
Paa Moderens Skjød.

I Luften sig svinge
Og stige og dale
Og qviddrende krydse
Sig Svale ved Svale.
Vandmyggene sværme
Omkring dem og flye
Og tabe sig fjernt i
En summende Sky.

Det aftnes; det mørknes;
Paa Taget jeg skuer
Med Hov'det i Vingen
De sovende Duer.
Jeg selv kun—hvi er jeg
Ei rolig og glad,
Som en Orm i sin Nød, som
En Myg paa sit Blad?

55. *Til en Veninde*

DER er en Trolddom paa din Læbe,
Der er en Afgrund i dit Blik,
Der er i Lyden af din Stemme
En Drøms ætheriske Musik.

Der er en Klarhed paa din Pande,
Der er et Mørke i dit Haar,
Der er en Strøm af Blomsteraande
Omkring dig, hvor du staaer og gaaer.

Der er en Skat af evig Viisdom
I Smilehullet paa din Kind,
Der er en Brønd, en Sundhedskilde
For alle Hjerter i dit Sind.

Der er en Verden i dit Indre,
En sværmerisk, chaotisk Vaar,
Som jeg umulig kan forglemme,
Som jeg tilbeder og forstaaer.

56. *Ritorneller*

NEGLIKE, du bristende !
Hvad vil du i det gamle Frøkenkloster,
Saalænge du endnu er ung og fristende ?

En Femtenaars, en lang og smidig Unge !
Hvor luftig hendes Gang, hvor knibsk Fodskiftet !
Og i sin Trodsighed hun rækker Tunge.

Omkring din Deilighed i Kreds jeg summer,
Som Bræmsen om det store Liliebæger,
Og først i Nektarkalken jeg forstummer.

Saamegen Fynd og Skarphed i Forstanden,
En saadan Masse Lov og Ret i Panden,
Og dog—er han saa dum som Fanden !

Din fine Læbe sagde ikke Noget,
Og Blikket skjulte sig bag Silkeslaaget ;
Men begge Kinder talte Rosensproget.

Som dette Vandfald gjennem Lundens Myrter,
I hine Elskovsdages dunkle Minder
Erindringen hoithulkende sig styrter.

1805–187

57. *Det døende Barn*

MODER, jeg er træt, nu vil jeg sove,
Lad mig ved Dit Hjerte slumre ind ;
Græd dog ei, det maa Du først mig love,
Thi Din Taare brænder paa min Kind.
Her er koldt og ude Stormen truer.
Men i Drømme, der er Alt saa smukt,
Og de søde Englebørn jeg skuer,
Naar jeg har det trætte Øie lukt.

Moder, seer Du Englen ved min Side ?
Hører Du den deilige Musik ?
See, han har to Vinger, smukke, hvide,
Dem han sikkert af *vor Herre* fik.
Grønt og Guult og Rødt for Øiet svæver,
Det er Blomster Engelen udstrøer !
Faaer jeg ogsaa Vinger mens jeg lever,
Eller, Moder, faaer jeg naar jeg døer ?

Hvorfor trykker saa Du mine Hænder ?
Hvorfor lægger Du din Kind til min ?
Den er vaad, og dog som Ild den brænder ;
Moder, jeg vil altid være Din !
Men saa maa Du ikke længer sukke,
Græder Du, saa græder jeg med Dig,
O, jeg er saa træt !—maa Øiet lukke—
—Moder—see ! nu kysser Englen mig !

FREDERIK PALUDAN-MÜLLER

1809–1876

58. *Julen i en Præstegaard paa Landet*

(*Af "Adam Homo"*)

OG her jeg Dækket nu vil lade falde
For Juleaften, at med meer Behag
Min Læser møde kan paa Juledag,
Naar Solens Straaler skal til Liv den kalde.
Eet Spørgsmaal har jeg dog at gjøre Alle:
Om Noget er saa dansk i Aand og Smag,
Saa ret fornøieligt, af Harm ublandet,
Som Julen i en Præstegaard paa Landet?

Da seer man jo de langtfra komne Venner
I saadan Mængde under Gaardens Tag,
At Hjerterum maa tages i Beslag,
Naar Huusrum mangler—som da ofte hænder.
Sex i et Kammer, dermed tidt det ender;
To i en Seng, nu er en afgjort Sag;
Alt—tænker Præstekonen—er det Samme,
Naar Sengene kun ei gjør mig tilskamme.

Og iblandt Gjesterne som man da venter,
Er gjerne Husets egen Søn, med hvem
Fra Hovedstaden af fem, sex Studenter
For Morskabs Skyld i Julen følge hjem.
Med spændt Forventning, som i Alt sig prenter,
De unge Præstedøttre vente dem,
Og hvergang blot en Vogn de faae at høre,
Strax Purpur deres Kinder sig iføre.

Men naar saa endelig er' samled Alle,
Hvem gammel Gjestfrihed til Huset trak,
Da giver Huset Gjenlyd af en Snak,
Som næsten babylonisk man kan kalde.

Igjennem dunkle Skyer af Tobak
Vel stundom Vittighedens Lynglimt falde ;
Men oftest, naar en Tordenlatter ruller,
Er det kun Overgivenhedens Bulder.

Thi Hver faaer Røst, som blot har Talens Gaver,
Og bli'er i Glædens Løb fra bly til kry ;
Hvert Indfald, man har hørt, igjen man haver,
Hver gammel Nyhed bringes frem paany.
Paa Politikens Vallak rundt man traver,
I Konsternes Paulun man søger Ly ;
Man stiger op selv til Metaphysiken,
Og lader for en Spøg saa Alt i Stikken.

Saa gaaer det til, naar i en samlet Flok
Sin Aand ved Theevandsbordet man befrier ;
Om Dagen man sig deler i Partier,
Naar man ved Frokost har sig styrket nok.
Til Vandring gribe Nogle Hat og Stok,
Til lærd Diskurs en anden Part sig vier,
En tredie, der med Smiil sig lister bort,
Gaaer op paa Kammeret, at spille Kort.

I Dagligstuen bli'er endnu tilbage
Et Par Studenter, som med Velbehag
Nu bringe deres Følelser for Dag,
For Husets unge Damer at behage.
Hvert Smigerord, som fremmer denne Sag,
Til Hjerte sig de unge Piger tage,
Saavel som deres Mo'er, der med et Smiil
Forlader Stuen og gaaer bort med Iil.

Mens Alt forinden saa er vel forvaret,
Foruden gaaer det ikke mindre godt :
Hund, Heste, Piger, Karle leve flot,
Thi ei paa Levemaade bli'er der sparet.

Til alle Tider har man det erfaret,
At Mennesket af Brød ei lever blot ;
Men at i samme Forhold Glæden hyldes,
Som Glasset og Tallerkenerne fyldes.

Og derfor hvilket Liv i Kjøkken, Kjelder,
Og hvilken Tappen af og Skjenken i,
Og hvilken Rutten nu med Kryderi,
Og hvilken Mængde Fjærkræ nu man fælder !
At bruge sig for Pigerne det gjælder,
Og ærlig dem staaer Præstekonen bi ;
Og over hver en Gjest en Flod der regner
Af Pebernødder, Julebrød og Kleiner.

Paa saadan Viis oplives Aand og Sandser,
Mens hver en Dag henrinder som en Fest ;
Om Aftnen man i Havestuen dandser,
Hvis man ei samles hos en Nabopræst.
Thi med Besøg i Egnen ei det standser,
For man har gjestet rundt, i Øst og Vest,
Hver geistlig Mand, der Fedekalven slagter,
Hver dannet Møller, hver gentil Forpagter.

Besøg med Gjenbesøg besvaret bli'er,
Først efter Nytaar Herligheden ender ;
Og midt i Fyldens Tid sig tidt da hænder,
At en Student til Præstens Datter frier.
Vel er det alt i alt kun tvende Hænder
Og tvende Hjerter man hinanden gi'er ;
Men her i Overflod hvor kan de Gode
Fremtidig Mangel vel paa Brød formode ?

En slig Begivenhed forhøier Glæden,
Og naar tilsidst nu Afskedstimen slaaer,
Ei blot med Haandtryk man i Vognen staaer,
Hos To et andet Sprog er traadt isteden.

I tvende aabne Vogne, fulgt' af Slæden,
Igjennem Gaarden derpaa Toget gaaer,
Og Husets Folk paa Veien ud det følge,
At Porten ei for snart skal Synet dølge.

Endnu engang Farvel man der maa sige,
Og Tak for Alt hvad Godt man nod og fik ;
Endnu engang de tvende Lykkelige
Maa vexle deres Hjerter i et Blik—
Da svinges Hatten efter gammel Skik,
Og alle Gjester høit et *Vale* skrige,
Mens Raabet følger dem ad Veien hen :
Farvel ! Farvel ! Farvel ! Kom snart igjen !

59. *Fra "Venus"*

HIMMELSKE Venus !
Dig vi med Jubel paakalde !
Du, som din lysende Skjønhed
Gav til de natlige Kjerter,
Gav til det talende Øie
Som til høimodige Hjerter.
Dig vi lovsynge nu Alle !
Du, som med Troskab i Barmen,
Kommer til Bistand i Nøden ;
Fylder vort Bryst med din Glæde,
Frelser tilsidst os i Døden.
Dig vi til Fode nu falde !
Du, som saa mægtig og stille
Vandrer bestandig den Samme,
Og i de rindende Tider
Speiler din evige Flamme.

Dig vi til Fode nu falde !
Dig vi lovsynge nu Alle !
Dig vi med Jubel paakalde :
Himmelske Venus !

60. *Af "Ahasverus"*

KNÆL, knæl, o Jord ! og, ifort Sæk og Aske,
Afkast din Herligheds og Stoltheds Maske !
I Himlens Skyer er Engleskaren kommen,
Den følger Dommen.

Ned, ned i Stov, hvad kneiser og hvad trodser :
Naturens Steen—og Kunstens Muur-Kolosser !
Hvert kronet Spiir, og alle høie Taarne,
Til Fald udkaarne.

Ned, ned i Stov, for Dødens Drik at tomme,
Med Hovmods Planer Ærens stolte Drømme !
Ned, for i Undergangens Dyb at favne
De store Navne.

Frem, frem for Lyset Alt, hvad Mørket skjuler
I Jordens Afgrund som i Lastens Huler !
Frem, Livets skjulte Tanker, for at klares,
Og aabenbares !

Frem, frem af Hjertets hemmelige Kammer
Hver Ild, som ulmer, og hver Lyst, som flammer,
Hvert Haab, som spirer, og hver stille Kummer,
Hvis Suk forstummer !

Op, op af Graven, alle blege Minder
Om gamle Synder og forgrædte Kinder !
Op, med de halvthensmuldne, muldne Bene,
For Gud at tjene !

Op, op af Graven, alle fordums Døde,
For med den sidste Slægt til Dom at møde!
Op til den Dag, hvor ingen Skygger fjæle
De nøgne Sjæle!

Stands, stands i Verdensløbet, Livets Kilde!
Og du, o Tid, midt i din Flugt staa stille!
Frem strømme kun fra Evighedens Zoner
Basunens Toner!

PARMO CARL PLOUG

1813–1894

61. *Nordens Enhed*

LÆNGE var Nordens
Herlige Stamme
Spaltet i trende
Sygnende Skud;
Kraften, som kunde
Verden behersket,
Tyggede Sul fra
Fremmedes Bord.

Atter det Skilte
Bøier sig sammen;
Engang i Tiden
Vorder det Eet;
Da skal det frie,
Mægtige Norden
Føre til Seier
Folkenes Sag!

62. *I en Solskinskrog*

BESTRAALET af den milde Foraarssol
Jeg sidder her imellem Husdyrflokken,
Og bytter ej for nogen Kongestol
Det Sæde, jeg har valgt—paa Huggeblokken.

Lad Andre finde det en simpel Plads
For En, der producerer sig som Sanger—
En Digtertrone er den, mig tilpas,
Og aldrig nogen bedre jeg forlanger.

Det var en slig, Du valgte Dig, Æsop,
Naar Du i Hønsegaarden sad alene
Og lo ad Verdens store travle Hob,
Med slig en lille Verden til din Scene.

Vel er jeg ikke dyb som Du og vis;
Min store Svaghed ærlig jeg bekjender—
Men glad jeg sætter paa Naturen Pris,
Og i min Smag er jeg en Nederlænder.

Mig fryder det at se paa Bondens Gris,
Og mellem disse Duer, Hons og Ænder,
Som midt i Billedbiblens Paradis
Jeg føler mig som mellem gamle Venner.

Her kægge Gjæs, her bræge Lam og Faar—
Det er, som alle Røsterne fra Arken
I munter Blanding her mit Øre naaer,
Ret som de lød for Oldtidspatriarken.

Vel græsser ikke Løve her hos Kid,
Og Elefanten mangler med sin Snabel;
Dog er her noget af den gyldne Tid,
Af Verdens Uskyld, før man bygged Babel.

Og glad velsigner jeg, o Sol, den Glans,
Hvormed Du denne Hønsegaard forgylder,
Og takker Gud, fordi han gav mig Sans
For hvad der ellers Smaabørn kun fortryller !

JENS CHRISTIAN HOSTRUP

1818–1892

63. *Nordens Kvinde*

MULMET sank, det svale,
Over dagens lyst,
Milde længsler tale
Til det unge bryst ;
Hun som dybest inde
Vækker sjælens trang,
Nordens hulde kvinde
Vies nu vor sang.

Tit vort hjærte, smeltet
Af den fagres blik,
Under bøgeteltet
Luft i toner fik.
Her, hvor granens stamme
Staar pa fjældet vagt,
Griber os de samme
Klare øjnes magt.

Tre er Nordens lande,
Nordens mø kun én.
Ren, som kildens vande,
Tro, som klippens sten,
Øm, som fuglens trille
I det friske krat,
Yndig, som vor milde,
Lyse sommernat.

Stjærne, som os tryller !
Rose fin og smuk !
Dig vort hjærte hylder
Til sit sidste suk.
Dronning i den unges
Rige drømmeland !
Sødt din lov skal sjunges
Over Nordens strand.

64. *Adam Oehlenschlæger*

DA gennem Dampen
Skærtorsdagskampen
Med Vælde klang,
Og Malmet dundred
Det ny Aarhundred
En Morgensang,
Da lød fra Vraget
Et mægtigt Skrald,
Da vakte Braget
Den store Skjald.

Han Nornen kendte ;
I Barm ham brændte
En Flamme stærk,
Og Øjet smilte,
Og Foden ilte
Til Kæmpeværk ;
Med Guddomsvælde
Han Vej sig brød
Igennem Fjelde
Til Suttungs Mjød.

Da for han vide
I Nørrelide,
I Øst og Syd.
Og Norden studsed,
Og Saga blussed
Af Moderfryd.
I Finnens Hytte,
Paa Libanon
Han gjorde Bytte
For Nordens Aand.

De Somre ginge ;
Ej Tiden tvinge
Ham kan i Knæ ;
Sig Vintren nærmed,
End Løvet skærmed
Det stærke Træ ;
Og Frugter fandtes
I Overflod,
Og Saften blandtes
Med Folkets Blod.

Ja, Kæmpekraften
I Nordens Aften
Paany fik Røst,
Og Danmarks Løve
Stod kækt sin Prøve
Paa Jyllands Kyst.
Da saa den høje
Sin Udsæd gro,
Da Skjaldens Øje
Sig lukked fro.

CHRISTIAN RICHARDT

1831–1892

65. *Af "Universitetets Firehundredeaarsfest"*

Sang

FISKERDRENGEN leger ved salten Vesterhav ;
Der finder han i Sandet det vaade, blanke Rav.
" Har Brændingen dig baaret paa sin stormende Flugt ?
Har Solstraalen modnet din gyldengule Frugt ? "
— Og Bølgen kommer skummende med stigende Flod ;
Den sprøjter om hans Fod, —
Men paa hans Spørgsmaal kan den ikke svare.

Orkenpigen stirrer fra Teltets lette Dør :
" Hvor langt er I vel borte, I Blink i Nattens Slør ?
Du store, hvide Maane, hvor vandrer du i Løn ?
Naar tommer du vel atter din lyse Straalebrønd ? "
— Og Palmetoppen hvisker, og Kilden stemmer i
Sin vante Melodi, —
Men hendes Spørgsmaal kan de ej besvare.

Alpeskytten plukker en Blomst saa fin og skær ;
" Hvad hedde dine Aner, og blaaner du kun her ? "
Og Blikket farer frem over Gletscherens Hav :
" Hvem stivned disse Bølger som med en Mosestav ? "
— Ned ruller da Lavinen i sit dampende Skrud ;
Den svarer paa hans Skud, —
Men paa hans Spørgsmaal kan den ikke svare.

66.

Lær mig!

LÆR mig Nattens Stjerne
At lyde fast og gerne!
Ej at vige fra den Vej,
Himlens Gud tilmaalte mig!
Lær mig Nattens Stjerne!

Lær mig Markens Blommer
At bie paa min Sommer,
Midt i Verdens dybe Ve
At spire under Vintersne!

Lær mig golde Hede,
Du brune Lærkerede,
Nøjet med en fattig Høst
At huse Sangen ved mit Bryst!

Havets Bølge-Hære,
Lær mig mit Aag at bære,
Og som I, naar Sol gaar ned,
At spejle lidt af Himlens Fred!

Lær mig grønne Lunde
At skygge, om jeg kunde,
Hver som kommer mig forbi,
Ven og Fjende paa min Sti!

Sol i Aftensvale,
Lær mig den Kunst at dale!
Kun mod Nattens Dyb at gaa,
For nyfødt atter at opstaa!
Lær mig Sol at dale!

67. *Ninettas Missekat*

NAAR kun hun har sin store, røde,
Utrolig søde, fløjelsbløde,
Mustachesmykte Missekat,
Saa vrager hun Alverdens Skat,
Hver nok saa spækket Pengekat.
Hun er Slavinden, *han* et Herren :
Hun vifter ham for slemme Myg,
Hun vogter ham for Hvalpes Snerren ;
I hendes Skjød er " Cæsar " tryg.

Snart bli'r Ninetta baade stor og smuk,
Faar Pil i Haaret,—maaske Pil i Hjærtet,
Og bli'r til dagligdags beværtet
Med unge Flødeskjægges kjælne Suk,
Hvo véd ? Men ét jeg ganske sikkert véd :
Den gamle Flødeskjæg paa Skjødet,
Paa ham hun har sin første Ømhed ødet,
Han er Ninettas første Kjærlighed !

68. *I Skoven*

DET er saa travlt i Skogen
Forneden og foroven,
Thi nu skal Solens Bryllup staa,
Og Bruden har alt Kransen paa :
Kom ud, kom ud,
Thi Bøgen er so køn en Brud !

Og Vielsen og Talen
Besørger Nattergalen,
Og alle de Violer blaa
Er hendes Brudepiger smaa :
Kom ud, kom ud,
Thi Bøgen er so køn en Brud !

Den sorte Snagl paa Sokker
Han møder nok som Klokker,
Men Gøga han er Organist
Og spiller med fra først til sidst :
Kom ud, kom ud,
Thi Bøgen er so køn en Brud.

HOLGER DRACHMANN

1846–1919

69. *Jeg hører i Natten den vuggende*

JEG hører i Natten den vuggende
Lyd af Venezias Vand ;
Det kommer hid over
Med klagende Vover,
Som nærme sig, langsomt dukkende
Under den buede Bro.
De komme som smaabitte Dværge
Fra Marmorpaladsernes Bjerge
I Rader paa To og To.
De bære en Byrde, de synge en Sang,
En Ligbegængelse er deres Gang ;
Stemmerne slaa mig imøde :
Snehvide, Snehvide, Du døde !

Jeg øjner i Natten det blændende
Syn af et hvidklædt Barn,
Med voksblege Kinder,
Som drager, som minder,
Som gør, at min Pande bli'r brændende,
Gør, at mit Hjærte bli'r Is.
Det rolige Strøg over Øjet,
Og Hænderne sammenføjet
Om Brystet paa barnlig Vis.
Fra Barmen, som højner sig kysk og ren
Nedglider en grøn Oleandergren ;—
Hvi var det, Stemmerne løde :
Snehvide, Snehvide, Du Døde !

Saa svinder i Natten det vigende
Kor af det vuggende Vand.
Det sortner hid over
Med skyndsomme Vover,
Som glatte, hinanden bekrigende,
Ud, hvad de tegnede før.
De drage, de smaabitte Dværge,
Tilbage til deres Bjerge
Ind gennem Morgnens Dør,
Jeg sidder paa Tærsklen forstandig og klog.
Men hvi kan et Syn i en Æventyrbog
Saadan om Natten os møde ?
Snehvide, Snehvide, Du døde !

70. *Sakuntala*

JEG kunde for Længsel ej sove,
En Blomstervind
Slog mig imod,
Strømmed herind ad mit Vindu
Som en vellugtaandende Flod ;
Jeg hørte de høje Palmer
Suse svagt
Med sød Musik ;
Det hvisked, ihvor jeg stod og gik :
Sakuntala, Sakuntala.

Du evige Himalaya
Med Issen højt
Mod Himlens Tag.
Hvi sender Du dine Kilder
At møde min Fod idag ?
Hvi risler de duftende Vover
Mindetungt
Forbi mig hen ?
Hvi møder mit bævende Blik igen ?
Sakuntala, Sakuntala !

O Pige, Du sænker dit Øje
Saa fugtig blødt
Ind i mit Blik,
Som var det i denne Time
Den bindende Ring Du fik !
Ak, ikke en enkelt Time,
Enkelt Dag,
Nej tusinde Aar
Skillende mellem os begge staar :
Sakuntala, Sakuntala !

Du tabte ej Ringen i Floden.
Dushjántas selv
Har slængt den hen,
Og stemmed han end den stride Strøm,
Han bringer ej Ringen igen.
Dushjántas i Palmelunden
Jage vil
Langs Flodens Bred;
Han skyder en Antilope ned:
Sakuntala, Sakuntala.

71. *Gurre*

LIDET spørger den Jæger ad,
Hvad Vejrlig han faar til at jage:
Af Kvistene fyger det vaar-grønne Blad,
Som drømte om sollyse Dage.

Af Kvistene fyger det ny-skabte Løv,
Dets stakkede Liv blev ej længer:
Ad Vejene danser det hvirvlende Støv,
Og Regnen bag Skyerne hænger.

Et Kuldegys gaar gennem Skov og Krat —
Saa Ondt maa den Jægersmand friste:
Det bliver den vildeste Valborgs Nat,
Mens alle Vaar-Knopper briste.

Der suser et Vejr gennem Skov og Krat
I mørknende Midnatsstunde:
Kong Volmer jager den Valborgs Nat
Med sorte glammende Hunde.

Kong Volmer jager, med Staal paa Stang,
At dulme den sviende Vunde:
Der suser et Vejr gennem Gurre-Vang
Af Svende og halsende Hunde.

Saa dødsens-bleg og saa livsens-varm,
Med sammenbidt lysende Tænder,
Den Herre klemmer mod Brystet sin Arm,
Mens Øjet i Feber-Blus brænder.

Han knuger med Haanden om Hjærtets Saar:
Hvi skulde man *To* kunne love?
De lagde mit eneste Lam paa Baar —
O Tove, min snehvide Tove!

Hver Pebling bliver om Næbbet bleg,
Naar Præsten om Helved fabler—
Jeg kender en Mø, som i Vaande skreg,
Bedækket med glødende Vabler.

Min Sjæl er Flammer, min Hu er Had,
I sydende Smærter jeg brænder:
De døded min Brud i det hede Bad —
Det Helved tilfulde jeg kender!

Men Duggen driver om Kinden vaad,
Mens Ridtet gaar gennem Lunde,
Og Gurre-Sø er et Hav af Graad,
Deri vel min Sorg finder Bunde.

Og Jagten er som den Leding vild,
Hvori man sin Kval kan døde —
Og op fra Engen staar Tovelil
Og svæver i Dans mig imøde.

Velsignede Lunde i natsort Krans
Om Gurre-Søs blinkende Vove:
Velsignede dulmende Elverdans
Med Tove, min elskede Tove!—

72. *Da de slettede Paragraffen ud*

DER sidder et Folk ved Bælt og ved Sund
Og ved Halvøens hundrede Fjorde ;
Men længer at sidde og slaa sig for Mund,
Det er dog vist ej, som det burde ;
Og skal vi end hviske og tiske i Krog
Og koge vor Harme som Sul under Laag,
Fordi vi er Smaafolk herhjemme,
Saa ved jeg, vi fik dog vort danske Sprog,
Og det er endnu dog ved Stemme !

Vidt blev det spurgt, og langt blev det hørt,
Da det tordned om Sundeveds Strande ;
Ikke en Finger har siden sig rørt
For vor Ret i de fremmede Lande.
Men tog de vor Ret og af Naade os gav
Et Brev paa den Jord, hvor vi freded vor Grav,
Fra sidst vore Faner gav Møde :
Vi sad dog i Stuen, om end den var lav,
Og haabed og sang om de døde.

Kort blev der skrevet, og kort blev der læst,
Da de sidst paa Papiret gav Møde ;
Lofter omkuld for et Lune blev blæst,
Med et Mundsvejr blev Haabet lagt ode.
Og nu skal vi hviske og tiske i Krog
Og koge vor Harme som Sul under Laag,
Fordi vi er Smaafolk herhjemme :
Nej, nej, vi har faaet vort danske Sprog,
Og det tør vel hæve sin Stemme.

Thi synger vi op ved Bælt og Sund
Og ved Halvøens hundrede Fjorde :
Vi tog dog et Livtag saa mangen god Stund,
Og vi tog vel et nyt, om vi turde.

Men kan vi kun knytte vor Næve i Smug,
Og fordres vor Arm til et fredeligt Brug,
Og skal vi kun haabe og glemme :
Vor Ret den staar skrevet paa Danebrogs Dug,
Har ej paa Papirslapper hjemme.

73. *Improvisation Ombord*

SNART er de lyse Nætters Tid forbi,
Og Mørket stiger bag de dybe Vande,
Og Bølgen spiller op den Melodi,
Som nu kun nynnes svagt ved Sundets Strande.

Snart strækker Fuglen Vingen over Hav
Og sætter Kursen efter fjerne Zoner,
Snart vil Naturen sørge paa sin Grav :
Da maa vi synge vel i andre Toner.

Men endnu spreder Sommernattens Skær
Udover Sø og Land de lyse Vinger,
Og endnu tegner høit bag Skovens Træer
Daggryets Gud sit Navn med gylden Finger.

Og endnu driver Nattens Bris vor Baad,
En stille Vandringsmand ad stille Veie,
Og endnu har til Sang og Klang vi Raad,
Vi, som har Morgenskærets Guld i Eie.

Daggryets Gud vi offrer Vinens Glød,
Til Dig en Hymne efter Vinen følger,
Og slaar vor Time, giv os da en Død
Som Shelleys i Toscanerhavets Bølger !

74. *"Jeg sidder som jeg altid sad"*

JEG sidder som jeg altid sad :
Jeg sidder højt tilvejrs ;
Jeg lader Røgen sprede sig,
Jeg lader Banden kede sig ;
De mærker dog omsider, de kan mig ikke naa.
Ja, Kære, saadan sidder jeg
Og smiler ad de smaa :
Jeg sidder over Skyerne, hvor Himlen den er blaa.

JENS PETER JACOBSEN

1847–1885

75. *Roser røde*

DET bødes der for i lange Aar,
Som kun var en stakket Glæde ;
Det smiler man frem i flygtig Stund,
Man bort kan i Aar ej græde.
Der rinder Sorg, rinder Harm af Roser røde.

Der ages paa Lykkens gyldne Hjul
Saa fast, at en intet sanser ;
Men Sorgens trælsomme, tunge Læs
Det venter os dog, naar vi standser.
Der rinder Sorg, rinder Harm af Roser røde.

Der leves i Lyst som halvt i Drøm, —
Men Sorgen har ingen Drømme :
Med vaagne Øjne den paa dig ser,
Øjne som sugende Strømme.
Der rinder Sorg, rinder Harm af Roser røde.

Ej Smilet vil lyse din Dag i Seng,
Men Taaren har gode Stunder ;
Thi Smil er Glans kun af det, der er,
Graad Skyggen af det, der gik under.
Der rinder Sorg, rinder Harm af Roser røde.

KARL ADOLPH GJELLERUP

b. 1857

76. *Siskensang*

HER Aaen sig vinder,
Her Bølgerne rinder
Saa sagte, her svinder
Hver Larm ;
Ej andet her lyder
End Strømmen, der syder
Og pilsnar sig skyder
Langs Brobuens Karm,
Og Løvtagets Hvisken
Og Sang af en Sisken
Om Elskov, der bor bag dens dunede Barm.

Og vilde du lede
I Busken dernede,
Da fandt du dens Rede
Og saa,
Hvor trofast i Sinde
Den kvidrer for hende,
Som stille derinde
Paa Æggene laa,
Du skræmmed dem ikke —
De dejlige Blikke
Fortryller men skræmmer ej Sangere smaa.

Ak, gærne jeg vilde
Kun friste en lille
Og ubekendt Spille—
Mands Kaar,
Hvis vi maatte bygge
Vor Rede saa trygge
I bladhegnet Lykke,
Som Stormen ej naar,
Og kun af dit skønneste
Smil maatte lønnes de
Dugklare Toner, som du kun forstaar.

Men skulde det hænde,
At elskende tvende
Dog lytted en Kende—
Som vi
Paa Siskenen hørte,
Saa Sangen dem rørte
Og lettere førte
Fra Hjærternes Hi
Hvad dèr laa i Dvale
Til Læber og Tale,
Hvor stolt var min Løn, hvor taknemlige de!

NIELS MØLLER

b. 1859

77. *Annabella*

AL min sans er fuld af sommer, solberust i sene høst,
For den lyse vang jeg mindes, hvor de gyldne blomster står,
Og den brune fugl, der røber, hvad den tyste lund fordølger
Og det lette hav jeg kender, hvor det leger under kyst,

For jeg gøs og lo og brødes, båren frem af bløde bølger,
Og de køle vover skylled mod et hedt og højnet bryst ;
Søens rene, salte ånde dufter I mit lange hår,
Og en lyd af havets sange som en lokkeleg mig følger,
Mens jeg vandrer myg og ene i min faders urtegård.

Se, kastaniens blade gulner, — hånd af lig med mulden lugt,
Fra sin stængel mødig drysser rosen vissen, våd og brun,
Og de spæde, vinløvranker feberrødt ad muren flyder,
Faldet løv i græsset gemmes, sort og skørt af fæld og fugt.
Ej jeg sørger, om det mistes ; bedre gave høsten byder :
Se, med røde kinder vinker æblets gyldenblege frugt,
Grønlig-hvid den fulde fersken lyser gennem tætte dun,
Og en sød og saftig pære af en mosset gren jeg bryder,
Og jeg gar og smiler stille under himlens graa paulun.

Vågen lå jeg nys og hørte stormens sorte hane gol,
Der er tegn, at året vissent hælder mod sin frosne grav,
Dog, om lyset selv forødes, ej min sommerlykke svinder,
Elskov lever i mit hjærte, Elskov er min tankes sol !
Se, han byder for min vilje, og med stærke bånd han binder,
Ydmyg bad han, mens jeg lytted, og det lod, som han befol.
Hvor kan jeg med spæde hænder drive bort det dybe hav ?
Jeg, som længes dig I møde, medens lange timer rinder,
Til, hvad nys jeg nød, jeg nyder, og jeg giver, hvad jeg gav.

78. *Sol*

DER sang en Sisken for min Dør,
Det lod som Fløjt i Mosens Rør,
Naar Foraarsvinden synger ;
Jeg slog mit Vindue hastigt op,
Der straaler Sol om Lindens Top,
Og alle Grene gynger.

Den Himmel er saa silkeblaa,
Og alle Plænens Vinterstraa
I Morgendug staar dykket ;
Jeg hørte Fløjtet af en Stær,
— Den hele Jord i Morgenskær
Saa vide ligger smykket.

Og jeg har talt med dig en Stund,
Og jeg har hørt din blide Mund
Saa lyst som Kilden tale.
Endaa det var kun Hverdagsord,
Vi skifted, lo din Tales Flor
Som Tusindfryd i Dale.

Og der var ved den blanke Aa,
Du gik og sanked grønne Straa,
Langs Aaens unge Strømme ;
Jeg skar dig af et Slaaenhegn
En Gren, der bar en Blomsterregn
Mer' hvid end Sne i Drømme.

Du tog den I din smalle Haand,
Jeg saa den som en Vintervand,
Der mellem dine Hænder
Skød dobbelt Blomst, blev dobbelt hvid,
Den Sol, der faldt, saa sommerblid
Endnu mit Øje Brænder.

Din Tak den summer for min Sans
Med Morgenduggens lyse Glans
Og Finkens bløde Trille,
Og jeg gaar ud hvert Morgengry
At lytte til dens Fald paany
Ved Skovens unge Kilde.

SOPHUS CLAUSEN

b. 1865

79. *Bauta*

JEG havde et Kongerige
En Gang nær den høje Sø
Med Udsigt til Luft og Dige
Paa Landets laveste Ø,
Et højtbaaret Herrevælde
Med Hav og Himmel til Dige;
Nu er der kun øde Enge
Og Maager igen af mit Rige.

Jeg havde en Elskerinde,
Et Sted nær den høje Sø,
En sød og fuldmoden Kvinde.
Nu er hun forlængst i Frø.
Hun ejed et solfyldt Hjerte,
Hun digtede derfor en Gang
Et smilende Vers til min Ligsten:
"Han sad alene og sang."

Jeg havde mit Kongesæde,
Hvor mægtige hængende Sky'r
Var slængt som et Kroningsklæde
I Kreds om de lave By'r . . .

Jeg fælded de viseste Domme,
Som ingen fuldbyrder mer,
Jeg havde de højeste Drømme,
Og ingen drømmer dem mer . . .

Og naar jeg engang skal svinde,
Og naar jeg omsider skal dø,
Da vil jeg lægges til Hvile
Et Sted nær den høje Sø;
Og Bølger og Maagerøster
Vil vidne for Strandens Stene
Min Lykkes Apotheose:
Han sad og sang alene —

SOPHUS MICHAELIS

b. 1865

80. *Tre Søstre*

TRE sjældne Søstre for mit Liv bestemte
— I deres Hænder de min Skæbne klemte.

Den ene var at kysse som en Rose,
Den anden døved som en sød Narkose,

En svimmel Rus, der alle Nerver lammer.
Den tredjes Favntag var at dø i Flammer.

Men først engang ved mine Dages Ende,
Faar deres rette Navne jeg at kende.

Alt graaner grusomt alt det ungdomsgrønne,
Alt skærpes Trækkene, de elskovsskonne.

Mild som en Moder var den ene Kvinde,
Hun silkelang min Livstraad vilde spinde.

Den anden lærte mig min Lod at taale,
Og Favn for Favn hun vilde Traaden maale.

Den tredje aldrig med mit Blik jeg slipper
—Thi det er hende, som den overklipper.

JOHANNES JØRGENSEN

b. 1866

81.

Ahasverus

STILLE lider Sommernatten,
Og det hvide Stjærnesand
Rinder bort, mens Dagen ulmer
Langs med Nattehimlens Rand.

Afterrødens glemte Dagglød
Ulmer dybt i Nattens Grund —
Som en sidste Vinrest gløder
I en bleggrøn Rømers Bund.

Ene vandrer jeg ad Vejen,
Syg, med Saar af Torn og Tjørn —
Ak, hvad vilde mine Tanker
Mellem Dagens stærke Børn?

Jeg var fattig, jeg var fremmed,
Uden Venner, uden Ry,
Alle Døre fandt jeg stængt for
Nattens Barn i Dagens By.

Og den gamle Ahasverus
Greb paany sin Vandringsstav,
Vandred ene ud i Natten —
Dagens Stue var for lav.

Vandrer nu, mens Dagen ulmer
Halvkvalt dypt i Nattens Grund
Som en gylden Vinrest gløder
I en bleggrøn Rømers Bund.

b. 1873

82.

Det Røde Træ

TROPENATTENS sydende Kedel
Fraader over mod Morgen . . .
Regn, Regn fra Zenith !

Solen staar op i et Skybrud,
Og ud af det regnkvalte Gry
Springer der et eneste Lyn
Af en uhyre lysbringende Kraft —
Lange Draaber, lodrette Stave af Vand
Staar stille som Glasting i Luften.

Men højt bag de straalende Regngitre
Udbreder et blomstrende Træ
Sin røde Kæmpekrone—
Saa ildrød en Aabenbaring
I Lynets Lys og i Morgenrøden
Som en hed Eruption af Blod
Fra Jordens Hjerte,
Og efter det forfærdelige Brag,
Der sekunderer Lynet,
Bliver alting dybt og stille,
Mens Dagen øges,
Og Vandene suser.

Nu mødes Høst og Foraar
Ved Lynlys og under blændende Regn
I Singapores rødblomstrende Haver.

For nu staar Træet dryppende grønt,
Flammende af Blomster,
Og Regnen, der stryger dets Krone
Som med varme Vandhænder,

Fejer visne Blomster og Blade
I haltende Høstvals
Mod Træets Rod,
Mens lyse, skinnende Knopper og Skud
Alle Vegne aabner deres Øjne
I Kronen, der ryger af Væde.

Nu løfter Træet sig luende
Over sit eget Løvfald
Som et udødeligt Baal,
Hvorfra der sner Aske,
Og med tusind nye Ildspirer.

Ho!
Gennem Regnens drukne Syndflodstone
Og det røde Træs drægtige Rislen
Hører jeg som et Ridt af Tiderne,
Hestevrinsken og sværmende Pauker,
Galop! Trommer der kogler, og et Sus forbi af Pile!
Nye Lurtoner! Hærene ler!
Thalatta! Solen ved Austerlitz!

Alverden rykker frem, sejrrig, og dør.
Og hvorfor sidder jeg ene med et ru Kvak
Fra mit tungsindige Sumphjerte?
Hvem har snydt mig for min lynende Skæbne?

HELGE RODE

b. 1870

83. *Perler*

DET Menneske, som finder nogle Perler paa Stranden,
Hans Smil lyser op, og han tar dem i sin Haand,
Og han løber i sin Glæde fra den ene til den anden :
Disse Perler, disse Perler har jeg fundet paa Stranden.
De var skyllet ind af Vandet, og de skinnede i Sandet,
Og jeg saa dem, og jeg tog dem. Se, de lyser i min Haand !
De er mildere end Maanen, som er Mildhedens Aand.
Her er Perler, her er Perler til et prægtigt Perlebaand.

Det Menneske, som holder nogle Vers i sin Haand,
Nogle Digte, som har ligget og lyst i hans Aand,
Gør som den, der har fundet nogle Perler paa Stranden.
Ja, han løber i sin Glæde fra den ene til den anden,
Men de vender ham Ryggen, og de smiler ad Manden,
For alle elsker Perler, naar de ikke er af Aand.

L. C. NIELSEN

b. 1871

84. *Digt fra Dover*

DE bar en druknet Matros forbi ;
Højtidsfuldt stemte Musikken i.

Kisten var som en Køje trang ;
Tung den mellem de bærende hang.

Over den udbredt var Flager lagt :
Foran vandred en Æresvagt.

Langsomt, langsomt og fast.
Den, som er død, har ingen Hast.

Regnen trommed paa Kistens Træ :
" Hej, du dernede, Brænding i Læ !

Tørn ud, tørn ud, vi er dødsens alle ! "
De døde ler, naar de levende kalde.

Hornenes højlydte Jamren lød :
" Plads, Plads for en, som er død ! "

Tom var Gaden og trist og vaad,
Alt tilhyllet af Himlens Graad.

Kun ved et Gadehjørne jeg saa
En Kone og et Par Skøger staa.

De græd, de græd, de græd, saa det hortes,
Det Lig, jeg bærer i Brystet, rørtes.

Og tænkte : den Graad var der Troskab i !
— Langsomt, langsomt skred Toget forbi.

VALDEMAR RØRDAM

b. 1872

85. ## *Den Røde Tag*

I MIN gammelkendte Sofakrog
Sad jeg længe med Cigar og Bog :
Bogen lukket og Cigaren slukket,
Tyst af lykkelige Drømme vugget.

Dog, det var ej Længsel eller Drøm,
Var ej Vilje — eller Tankestrøm :
Aandedraget var det, Hjerteslaget,
Og det røde Lys fra Genbotaget.

Solens Ildblod paa de røde Tegl,
Beltet irisblaat og som et Spejl . . .
Nok: jeg hviler lykkelig og smiler,
Mens Minutter og mens Timer iler.

Tegl af Tegl blødt hulet skyder ud,
Cellevæv som i en Blomsterhud:
Hundred bløde Farver, alle røde,
I hver Hulning skiftes til at gløde.

Lys og Liv og Farvers milde Magt,
Lys kun, over Sten og Bølger lagt:
Alt attrået attråløst opnået
I det røde Lys mod Bølgeblået.

Stille hviler da min Sjæl en Stund,
Dulgt som på en Roses røde Bund:
Alle Vande hvalt bag Rosens Rande
Lig en Dråbe Dug imod min Pande.

JOHAN SKJOLDBORG

86. *Husmandssangen*

NAAR Vinteren rinder i Grøft og i Grav,
Og Rugens de krøllede Blade
Sig ranker i Solen, som spejles i Hav,
Jeg griber med Længsel, jeg ved knap derat,
Min Hakke, min Skovl og min Spade.

Jeg hvæsser paa Stenen den rustnede Æg
Og retter den bøjede Plade,
Saa springer jeg uden for Mur og for Væg,
Hvor Marken har Klumper og Mosen har Klæg,
Med min Hakke, min Skovl og min Spade.

Jeg lytter til Vaarens det syngende Kor,
Til Lærken den jublende glade,
Vi kender hinanden fra Somren ifjor,
Den kvidrer, jeg grøfter og graver min Jord
Med min Hakke, min Skovl og min Spade.

Naar Solen gaar ned i et luende Baal
Bag Lyng-Hedens vidtstrakte Flade,
Jeg retter min Ryg, og jeg skimter et Maal,
Da blaaner og blinker det blankslidte Staal
I min Hakke, min Skovl og min Spade.

The Poetry of Norway

THE POETRY OF NORWAY

THE recognition of Norway's complete independence, in 1814, was immediately followed by an eagerness to produce patriotic poetry worthy of so great an event. In the eighteenth century many of the best poets of Denmark had been Norsemen by birth, notably Holberg and Wessel. Graceful but less potent bards, such as Claus Fasting (1746-1791), Claus Frimann (1746-1829), C. B. Tullin (1728–65), Edvard Storm (1749–94) and Jens Zedlitz (1761–1821), with the heavy tragedian, Bishop Johan Nordahl Brun (1745–1816), had been Norwegians who lived much in Denmark and mostly wrote for a Danish audience. The genius of Oehlenschläger had proved fatal to the reputation of these minor bards, who were followed at the separation by a still feebler race of ultra-patriotic lyrists. The youthful liberty of Norway was sung by C. N. Schwach (1793–1860), M. C. Hansen (1794–1842) and H. A. Bjerregaard (1792–1842) in strains which excited enthusiasm in Christiania a hundred years ago, but can with difficulty be listened to now.

It was not, indeed, until after nearly a generation of independence that Norway began to produce a poetry which can still be said to have national importance, and the history of modern Norwegian verse opens with the names of Welhaven and Wergeland, who were the contemporaries of Tennyson and Browning. An element of social notoriety entered into the celebrity of Wergeland and Welhaven, who excited public interest by their intellectual rivalry, their diametrical opposition of taste and the virulent mutual polemic of their disciples. It was impossible to neglect two protagonists who sang

so loudly and who involved every interest and every curiosity in their contest. Moreover, each was a man of genius, and each represented a fundamental principle of mankind. The spectacle of a Tory so blue as Welhaven in perpetual enmity with a Radical so red as Wergeland was, and and still continues to be, a source of high entertainment.

Henrik Arnold Wergeland (1808–45) opened the ball of Norwegian poetry by publishing, at the age of twenty-two, a shapeless and enormous epic, entitled 'Creation, Man and the Messiah'. His father, an active clerical politician, had founded his own ideas on the Theories of Rousseau, and had hailed the French Revolution with rapture. He brought up his son in the strictest sect of radicalism, and the boy was soon in delirious communion with everything that was broad, bold, and unfettered. He particularly hated the traditions of Danish literature, and called the muses of contemporary Copenhagen—Paludan-Müller, Hauch, and Heiberg were among them—mere *odalisques* sprawling on the sofa of verse. Wergeland himself would be nothing if not manly, gigantic, elemental. His epic—it ran to 720 pages—was received with ridicule in Denmark, but found a very warm response in hundreds of Norwegian bosoms. It does so still, but perhaps it is needful to be a Normand to read *Skabelsen, Mennesket og Messias* with patience. We have in this country the once-popular 'Festus' of Bailey, with which 'Skabelsen' may be compared without injustice, except so far as the extraordinary lyrical power of Wergeland is already revealed in certain passages of his turbid epic.

By a very happy coincidence, a talent was now developing in secret which was able to counteract much that was crude and empty in the preposterous ardour of Wergeland. His early poetry had awakened wild enthu-

siasm in a community recently emancipated from what it regarded as a humiliating tyranny, and no principle of taste was present to curb its excesses. The beauty of some of Wergeland's imagery and the melody of certain of his verses were little appreciated, and it was its violence, obscurity, and over-emphasis which made his writing popular. He was tempted to resign himself more and more to mere eccentricity. Some of his pieces of the 1828–1832 period exceed in grotesque tastelessness what can well be imagined. Fortunately, at that date, his career was checked by the arrival of an antagonist who exposed with extreme severity what was absurd in Wergeland's conception of art.

This was Johan Sebastian Cammermeyer Welhaven (1807–73), who in 1832 published a prose volume in which he analysed, very drastically, the theory and practice of Wergeland. This essay was the earliest example of what may be called European, in contrast with purely local aesthetic; it exposed with learning and vivacity the faults of taste of the rival. It was angrily but ineffectively answered by the father of Wergeland, but Welhaven did still better; in 1835 he published a polemical poem in sonnets, *Norges Dæmring* (The Dawn of Norway), in which, taking the worst verses of Wergeland as his text, though without mentioning his name, he attacked the crudity of current Norwegian opinion, and the absurd vanity of the scribbling patriots.

The effect upon Wergeland was remarkable. Though his admirers foamed with rage, he himself refrained from counter-attack, and laid the strictures of Welhaven to heart. In 1838 he published *Poesier*, a cycle of fourteen love-poems, in which his rapture took varied and beautiful forms of fancy, and where a technical advance over what he had hitherto published was marked. There was still too much oddity and emphasis, but these were

expressed with an abundance of rich and vivid imagery. The extravagance of Wergeland's form was still further subdued in the long poems which he now began to issue with startling rapidity, *Jan van Huysum's Flower-Piece* (1840), *The Jew* (1842), *The Jewess* (1844), and *The English Pilot* (1844). The object of the two Hebrew pieces, respectively composed in nine, and in eleven, 'blossoming thorn-boughs,' was to remove from the Norwegian Constitution the law which forbade Jews to live in Norway; Wergeland did not live to see this reform carried out in 1851.

In politics the poet became steadily more conservative, and with the wilder of his compatriots he lost some of his popularity by accepting office under the State. He even made friends with the King, and consented to take a gift of money from the privy purse. His last days were darkened by poverty and distress, and it is not easy to understand why a man so guileless and so affectionate, the author, too, of voluminous writings all to the glory of Norway, should, after an excess of popularity, have suffered from constant persecution. There is no doubt that the sorrows of Wergeland shortened his life, which came to an end at the age of thirty-seven. On his death-bed he wrote *The Wallflower*, one of the simplest and most original lyrics in the language; he was always at his best in expressing his discriminating love of flowers.

After the death of Wergeland, his genius fell into desuetude, and the reproach of want of art was constantly repeated. The Danish critics of authority called him a *Udigter*, a poetaster. Of late years his fame has enjoyed revival and the importance of his writings has been even overrated in Norway, where the extreme politicians have taken him as a precursor, and have asserted his importance.

Foreign opinion cannot acquiesce in a patriotic fallacy which greets Wergeland as a singer of equal magnitude with Goethe, Shelley, and Victor Hugo. He most nearly resembles the last-mentioned, but on an altogether lower level. Without perfection of form, no poetry reaches the highest grade, and Wergeland, with all his volubility and amplitude, and in spite of his frequent and even dazzling felicities, scarcely ever approaches perfection. He represents the burning desire of a new country to prove itself independent of the literature of an old country which has long practised and polished an identical language.

We find the opposite of this in the poetry of Welhaven, who was the enemy of all ideas which were exclusively Norwegian, and who desired his country not to cut itself off from the intellectual life of Europe, but to contribute to it on an equal footing. Welhaven was not particularly engaged on a hostile analysis of Wergeland's verses, but on checking the bombast and redundancy of national patriotism, heated as it was by the new wine of political liberty. His was a spirit as conservative as Wergeland's was revolutionary, and he wished his poems to be compared with what was being written by the best bards in Denmark and Sweden. He is, indeed, not easily to be distinguished from such Danish contemporaries as Paludan-Müller and Hauch, and nothing specifically Norse is to be detected in his imagery or his language. No one has defined the art of poetry, as it was ignored in Norway in his youth, more delicately than Welhaven in his *Digtets Aand*, a lyric worthy of Théophile Gautier. His *Poems* of 1839 showed how much he valued the lucidity and fineness of the best French literature. As he advanced in life, he ceased to be a satirist, and expended his talents on a serious and even sentimental celebration

of the landscape and legends of Norway, always in a style of great reserve, but preparing the way for Björnson, who united in a happy amalgam some of the gold of Welhaven with the bronze of Wergeland.

After 1845, the influence of Welhaven was seen everywhere in the lyrical verse of Norway, and to most advantage in the rare but precious poems of Jörgen Moe (1813–1882), who died Bishop of Christianssand. It was Moe, rather than Welhaven or Wergeland, who introduced into Norse poetry the essential characteristics of national life. He was the intimate friend of P. C. Asbjörnsen, the famous folk-lorist, in company with whom he traversed a wide tract collecting legends and staves. In prose, Moe was not so prominent as his friend, but Asbjörnsen wrote no verse; the *Norske Folkeeventyr* of the companions began to appear in 1841. Moe's *Poems* (1850), a slender volume, contained hardly anything that was not excellent; in later years he turned exclusively to religious themes. A popular, but much less gifted, disciple of Welhaven was Andreas Munch (1811–84), one of the feeblest of the well-intentioned.

The period between the death of Wergeland and the maturity of Ibsen was one of comparative stagnation in Norwegian literature. No advance was made in the practice of verse, and there was even some retrogression. The reader of the present selection, arriving at the name of one of the greatest inventive intellects of the nineteenth century, may be surprised at the relatively small space which he occupies here. But in a work exclusively devoted to lyrical poetry, the contributions of Ibsen are seen to be few and, although brilliant, limited in area. His greatest and by far his most numerous achievements were made in prose drama, and after the publication of *Peer Gynt*, in 1868, he abandoned the use of verse,

deliberately and for reasons which he detailed in an often-quoted letter to myself. That he published a slender volume of lyrics in 1871 does not invalidate this statement, since all or almost all of these short pieces had been written before 1868. The very wide examination of Ibsen's philosophy and theatrical technique which has, during the last half-century, been pursued in every language, has somewhat neglected his metrical art, which was limited in expression, but very remarkable and individual. Of that, and of nothing else, must I speak here.

Henrik Ibsen (1828–1906) was born, in comfortable circumstances, in the little sea-port of Skien, in the south of Norway. He had Scottish and German blood in his veins. When he was eight years old, his father, a merchant, became bankrupt, and dire poverty fell upon the family. Before he was fifteen, Henrik was sent to Grinstad, a still smaller and more dismal sea-side town, to be apprenticed to a druggist. At the age of twenty, without any literary communications, he composed and contrived to print, a tragedy of *Catilina* [*sic*]; this was in blank verse, a form then almost unattempted in Norway. The adventures of his struggle with adversity—he presently escaped to try his fortune in Christiania—have often been told. He naturally gravitated to the theatre, and made some valuable friendships with younger men, such as Björnsen and Vinje. He began to write romantic plays dealing with obscure passages in the medieval history of Norway. These were in prose, but we note that one, *The Feast at Solhaug* (1856), Ibsen's first popular success, was written mainly in rhymed verse, closely resembling, though with less grace and vigour, the versification of *Brand*. Ballads and choral passages, too, were introduced in imitation of the folk-songs, the

norske folkeviser which had been collected by Moe, and more fully later by Landstad in Thelemarken. The influence of the *folkeviser* on Ibsen's metrical writings is very marked. From another point of view, the source of his style in *The Feast at Sothaug* is manifestly the Danish dramas of Hertz.

Ibsen's fame as a lyrical poet, however, mainly rests on the trilogy of satirical plays which he wrote between 1862 and 1868. Of these the earliest was *Love's Comedy*, produced at the Christiania Theatre to the mystification and anger of the public. The central idea of the piece is both slight and sardonic. *Love's Comedy* rails at the conventional mode in which marriage contracts were celebrated in Norway; this is a theme adapted for a farcical scene in a play, but scarcely for three long acts. If, however, there is some poverty in the theme there is extraordinary richness in the execution in ten-syllable iambics. The interwoven rhymes, the elastic and often dancing verse, the petulance and variety of the imagery, make *Love's Comedy* a poem of extraordinary charm. Nowhere is Ibsen so bright, nowhere so daring and sparkling as in *Love's Comedy*, which, however, has never been popular in Norway, since the Norwegians are a serious people.

When, three years later in Italy, Ibsen laboriously composed his *Brand*, he was serious enough in all conscience. When this poem appeared in Copenhagen, in 1866, its success was instant and assured. The character of the young implacable priest who is the hero of *Brand* was sure of sympathy from all liberal spirits in the North, where theology was the breath of the nostrils of the peasants. Brand has been described as 'the bad conscience' of Norway, awakened to a sense of its desolation, and driven to the worst extremities of self-sacrifice. To

descend to a technical matter, this drama is written in octosyllabic rhymed iambics, offering much less variety than is the case either in *Love's Comedy* or in *Peer Gynt*, but conducted with an intensity of sombre music which is in exact relation with the subject. In the purely satirical or sardonic scenes this versification is always retained, but with a scornful vivacity which makes the couplets almost what we call Hudibrastic.

Immediately upon the success of *Brand*, Ibsen devoted himself to his third and last satirico-lyrical drama, *Peer Gynt*, a poem of which any literature might be proud. The tone of the three works is in each case distinct. Some incomplete impression of each may be suggested if we call *Love's Comedy* a farce, *Brand* a cantata, and *Peer Gynt* an opera. The last-mentioned is mainly composed in octosyllabic rhymed verse, which has greater variety and a more leaping movement than we find in *Brand*. Indeed, Ibsen as a metrical writer reaches in some scenes of *Peer Gynt* his highest achievement; 'Slot over Slot sig bygger' in the second act, and the chorus 'Profeten er kommen' will occur to every reader as examples.

The occasional verse of Ibsen remains to be mentioned. It is small in bulk and not of overwhelming importance. The little epic or romance of *Terje Vigen* is a careful performance, but less characteristic than the very entertaining *Ballonbrev*, sarcastically describing, in verse that recalls *Peer Gynt*, the opening of the Suez Canal. Ibsen's songs are graceful and subtle, but they are lacking in fire. He was not essentially a singer, and the spontaneous lyric effusion was denied him; but the acuteness of his mind and the precision of his art are manifest in the slightest of his songs and epistles.

It is necessary to speak of the verse which emanated from the founders of the *maal*, the artificial peasant

language introduced by Ivar Aasen (1813–96), the lexicographer, who in 1842 began to make a comparative study of the various dialects of Norway. Aasen, who was a self-trained philologist of immense energy and persistence, determined to create a literary language based upon a combination of the dialects. This plan was strongly opposed by all Norwegians who considered pure Danish good enough for their purposes, and in particular it was pierced by the arrows of Ibsen's ridicule. He called the new artificial *maal* 'the chatter of monkeys'. It appealed, however, to an exclusive nationalism, and it has spread so widely in Norway as to divide its literature from those of the sister-countries. Aasen was no poet, but in 1863 he published a volume of verse, called *Symra* (the Wood Anemone), which is an ingenious curiosity. Aasmund Vinje (1818–70), who was early associated with Ibsen and Björnsen, devoted himself exclusively to the *maal*. He collected his lyrics in 1864, and published in 1866 a sort of epic in cycles, *Storegut*, a glorification of the virile young Norse peasant of that day. The *Norske Digte* of Kristofer Jansen (born 1841), a disciple of Vinje, who early emigrated to Minneapolis, and became an American citizen, attracted some attention in 1867. The tendency of recent Norwegian criticism has been, in my opinion, to exaggerate the value of these precursors in the *maal*, of whose lyrics I have, however, inserted specimens.

A very different judgement must be passed on Björnstjerne Björnson (1832–1910), who enjoys and deserves to hold pre-eminence as the national poet of Norway. Dowered with intellectual gifts far inferior to those of Ibsen, he was encouraged and his genius was fostered by circumstances as favourable as those of his great rival were unlucky. But, by degrees, their fortunes were equalized, and they stand out, side by side, as the

illustrious Castor and Pollux of Norwegian literature. The main characteristic of Björnson's style was its inexhaustible animation ; his talent sprang and soared like an Icelandic geyser. He was born among the northern mountains, in the remote parsonage of Kvikne. Early in childhood he began to fall under the spell of the ancient history of Norway ; at the age of ten, he says, the sagas of Snorre were his favourite readings. Of modern writers Wergeland was his ' only literary love '. He came up to Christiania when he was eighteen and became drawn to the theatre. His early tragedy of *Lame Hulda* is written in blank verse, recalling that of Oehlenschläger, and so is the first part of his much finer drama of *Sigurd Slembe*. After this, in his very numerous plays, Björnson confined himself to prose. In 1857 he began his enchanting series of idyllic novels, very optimistic and romantic, but full of freshness. Certain snatches of song in *Synnøve Solbakken* showed his capacity for tender and thrilling lyrical writing, and this was more than confirmed by the lovely lyrics which adorn *Arne* (1858).

Björnson's most ambitious poem is *Arnljot Gelline* (1870), a kind of heroic epic in fifteen cantos of varied metrical character, parts of which are obscure and tormented, yet containing passages of great magnificence. His lyrical genius, however, mainly expressed itself in short flights, and most of his poems are either songs or occasional pieces, *lejlighedsdigte*. Of these the most famous is the ' Ja, vi elsker ' written for the opening of the first Liberal Storthing on the 1st October, 1870 ; this has become the national poem of Norway, and has preserved a boundless popularity. The poetry of Björnson forms but a small portion of his amazing literary activity, his novels, plays, and political oratory outweighing it in bulk and celebrity. But he possessed in his early

verse a spontaneity, a melody, a wistful and tender elevation, which make him easily the foremost lyrical poet of his country, and give it a permanent beauty. He expresses, in its finest form, the essential character of the psychology of Norway.

After the deaths of Björnson and Ibsen a very curious neglect of verse, and even outspoken renunciation of it, fell upon the literature of the country. The talent of Norwegian imaginative writers was concentrated exclusively on the novel. From this it cannot be said that there has yet been displayed any conspicuous revival. Some exception must be made for the songs of the novelist, Vilhelm Krag (1868–1913), but the only poet who has steadily worn the laurel during the last songless quarter of a century is Niels Collett Vogt (born in 1864), whose most characteristic collection is *Fra Vaar til Höst* (1894). Mention must be made of Sigbjörn Obstfelder (1866–1900), an eccentric and degenerate oddity not without talent, and Herman Wildenwey, a sort of minor Praed or sprightly Heine. In these latest singers we find little of the spirit of Norway.

EDMUND GOSSE.

JOHAN SEBASTIAN CAMMERMEYER WELHAVEN

1807–1873

87. *Digtets aand*

HVAD ei med ord kan nævnes
I det rigeste sprog,
Det uudsigelige,
Skal digtet røbe dog.

Af sprogets strenge bygning,
Af tankeformers baand,
Stiger en frigjort tanke,
Og den er digtets aand.

Den boede i sjælen,
Før strofens liv blev til,
Og sprogets malm er blevet
Flydende ved dens ild.

Den gjennemtrænger ordet
Lig duft, der stiger op
Af rosentræets indre
I den aabnede knop.

Og skjønt den ei kan præges
I digtets tankerad,
Den er dog dér tilstede
Som duft i rosenblad.

Glem da den gamle klage,
At ingen kunst formaar
At male tankefunken,
Hvoraf et digt fremstaar.

Thi hvis den kunde bindes
Og sløres af paa prent,
Da var i denne skranke
Dens liv og virken endt.

Den vil med aandens frihed
Svæve paa ordets klang ;
Den har i digtets rytmer
En stakket gjennemgang, —

En gjennemgang til livet
I læserens bryst ;
Dér vil den vaagne atter
I sorrig eller lyst,

Og næres og bevæges
Og blive liv den ild,
Der laa i digtersjælen,
Før strofens liv blev til.

Kun da bevarer digtet
Sin rette tryllemagt ;
Det uudsigelige
Er da i ordet lagt.

Betragt den stille lykke,
Der gjør en digter varm,
Mens aanden i hans sange
Svæver fra barm til barm.

Lad kun hans rygte hæves
Mod sky af døgnets vind, —
Det er dog ei den sande
Kvægelse for hans sind.

Men naar hans tankebilled,
Med eller uden ry,
Finder et lutret indre
Og fødes dér paany, —

O, bring ham da et budskab
Om dette aandens bliv ;
Thi dermed er der lovet
Hans verk et evigt liv.

88. *Ganymedes*

KRONIDENS ætling Ganymedes stod
Paa Idas brink, i ly af fyrreskoven ;
Han saa Dardaners mark ved bjergets fod
Og fjernt hans klippekyst med sølvervoven.
Mens vaarens luftning rørte fyrrens naale,
Og pauken lød fra Rheas helligdom,
Og æthren sendte ham sin morgenstraale,
En navnløs bæven i hans indre kom.

Hans unge hjerte skjælvende fornam
Det guddomsliv, der ulmed i hans stamme, —
Og nu fra skyen daled over ham
Den sterke ørn, som har Olympens flamme.
Med skræk om sine liljehvide lænder
Han følte ørnekloens faste tag,—
Forgjæves med de uforsøgte hænder
Han stred mod kjæmpefuglens vingeslag.

Da blev han løftet over Idas top,
Og da med ét han følte flugtens glæde :
For ham Olympens haller lodes op,
Og frit i guders kreds han turde træde,

Den ypperste af alle nektarskaaler
Kroniden selv betroede hans haand,
Og i et lys som kun en salig taaler,
Stod atter verdens billed for hans aand.

Og salig pristes han af jordens børn,
Og end i tusen skalde-kvad det klinger:
Salig den isse, som begeistrings ørn
Har suset over med de brede vinger!
Salig den strid, at være gjennembævet
Af stærkest higen under vanmagts kval,
Og dog tilsidst at vorde mægtigt hævet
Til store syner over jordens dal!

89. *Orpheus*

APOLL indviede hans unge Bryst
Og gav hans Lyre underbare Strenge.
Saa dybt som Orpheus' Toner kunde trænge,
Gik ingen anden Oldtidssangers Røst.
Han bragte Skovens Udyr til at lytte,
Selv Løvens grumme Vildhed han betvang,
Træer og Stene har han kunnet flytte
Blot ved sin Sølverlyres milde Klang.

Og da han fordrede ved Charons Elv,
Af Dybets Drot sin Elskede tilbage,
Da har hans Spils vidunderlige Klage
Smeltet og overvundet Døden selv.
Orpheus har seiret i det mørke Stevne,
Hvis Rædsel standser Dødeliges Blod,
Og derfor er guddommelig at nævne
Hans Sangerdaad, da han i Dybet stod.

Men da det store Under var fuldbragt,
Og Dagskjær glimted alt i dunkle Gange,
Standsede Orpheus, bævende og bange,
Og fatted selv ei sine Toners Magt.
I denne Prøve seirede han ikke ;
Thi skjønt den Elskte vandred i hans Fjed,
Han saae sig om med Tvivl, og for hans Blikke
Hun sank igjen til Skyggeriget ned.

Saa jammerbringende er Tvivlens Gru !
Ved den alene kan vi Alt forlise.
Selv Tankens Liv gaaer tabt som Eurydice,
Naar denne Dæmon raader i vor Hu.
En Gud i os har al vor Stordaad øvet,
En Gud maa bringe os vor bedste Skat ;
Men Tvivl er Afmagt og en Søn af Støvet,
Der fører nedad i den gamle Nat.

90. *Af "Norges Dæmring"*

O, MANGT et Gny, og mange vrede Klager,
Der bryde frem i stormende Bombast,
Naar Landet rammes af et Øiekast,
Et listigt Smil fra Politikens Drager,

Er tomme Ord og løierlige Sager,
Før Folket føler sig i Sadlen fast
Og skyder sikkert, hugger djervt og hvast
Og vinder Kornet af sin egen Ager.

Thi om man Loven selv ved Altret vier,
Det kan ei værne den mod Brist og Farer,
Mod Lumskheds Ænker eller Vældens Skaft ;

Den stærkeste af alle Garantier,
Der evigt frisk og sikker sig bevarer,
Maa Norge vinde i sin egen Kraft.

Og dette Ord vil føles varmt og klart,
Naar det som Mundsveir først er gaaet over,
Naar ingen Pobelhovding længer vover
I Landets Navn at plante sin Standart.

Da vil det sandes, blive aabenbart,
At Statens Frihed ingen Frelse lover,
For den har vakt den Folkehob, der sover
Mat I dens Skjød og tror sig vel bevart.

En Leder maa den vorde gjennem Ætten,
Lig Tryllegrenen, der faar Liv i Haanden
Og peger sikkert mod det dybe Væld.

At gylden Sæd kan voxe rigt paa Sletten,
At Norges Søn kan fryde sig i Aanden
Og træde ud af Skyggen fra hans Fjeld.

Thi Glandsen, der i Anehallen brænder,
Kan ei fortabes, — er en hellig Arv,
Der falder renterig til Folkets Tarv,
Naar der kan hæve den med voxne Hænder ;

Og medens Hallen sine Tanker sender
Til Aandens Virken og til Plov og Harv,
Gror atter Helteoldets faste Marv
I klare Hjerner og i stærke Lænder.

Og derfor flyver med sit Varsels-Ord
Den høie Saga over Fjeld og Fjorde,
Og Folket undres ved den sære Klang :

Din Hjemstavn, Bonde, er en hellig Jord :
Hvad Norge var, det maa han engang vorde
Paa Land, paa Bølge og i Folkerang !

91. *Nattetanker*

I

NAAR Nattens Fred vil sløre
Mit sorg-indviede Blik,
Da synes jeg at høre
Dandsemusik.

Da kan jeg dog ei slumre ;
Thi Mindets Lyst og Kval
Bringer mig til den lumre
Klangfyldte Sal.

Hvor Livet, rigt udfoldet,
Sin Glædeskalk mig bød,
Og hvor jeg førte i Skjoldet
Rosernes Glød.

Da ser jeg atter tindre
Et Blik, der ømt og vist
Kastede i mit Indre
Længselens Gnist.

Jeg ser min Sjels Gudinde
Med det vingede Fjed,
Og føler min Taare rinde
Og bæver derved.

Jeg hører hende hviske
I Dandsens Larm og Il,
Jeg ser det rosenfriske,
Smeltende Smil.

Da kan ei Natten sløre
Mit sorg-indviede Blik :
Da synes jeg at høre
Dandsemusik.

II

Fjernt bag mig ligger Glæden
Som en blaalig-farvet Kyst ;
Jeg har annammet isteden
Vemodens Lyst.

Den maler, hvor jeg mødes
Med Vaarens Alfehær,
En høstlig Aftenrødes
Dæmpede Skjær.

Hvor Glædens Kilder spille
I den klangfyldte Sal,
Indfletter den en stille
Sørge-Koral.

Ved Nat, naar Nuet tier,
Dybt maner mig dens Kald,
Da aabner den og indvier
Mindernes Hal.

Den dvæler der og bringer
Sin bittersøde Drik,
Mens i mit Indre klinger
Dandsemusik.

HENRIK WERGELAND

1808–1845

92. *Til foraaret*

O FORAAR ! foraar ! red mig !
Ingen har elsket dig ømmere end jeg.

Dit første græs er mig mer værd end en smaragd,
Jeg kalder dine anemoner aarets pryd,
Skjønt jeg nok ved, at roserne vil komme.

Ofte slyngede de fyrige sig efter mig.
Det var som at være elsket af prinsesser.
Men jeg flygtede: Anemonen, foraarets datter, havde min tro.

O vidn da, anemone, som jeg fyrigen har knælet for!
Vidner, foragtede løvetand og lerfivel,
At jeg har agtet eder mere end guld, fordi I ere foraarets børn!

Vidn, svale, at jeg gjorde gjestebud for dig som for et
Hjemkommet fortabt barn, fordi du var foraarets sendebud.

Søg disse skyers herre og bed, at de ikke længer maa ryste naale
Ned i mit bryst fra disse kolde blaae aabninger.

Vidn, gamle træ, hvem jeg dyrket som en guddom,
Og hvis knopper jeg hvert foraar har talt ivrigere end perler!

Vidn Du, som jeg saa ofte har omfavnet
Med en sønnesønssøns ærbødighed for sin oldefader.
Ah ja, hvor tidt har jeg ikke ønsket at være en ung lon
Af din udødelige rod og at blande min krone med din!

Ja, gamle, vidn for mig! Du vil blive troet.
Du er jo ærværdig som en patriark.
Bed for mig, skal jeg øse vin paa dine rødder
Og læge dine ar med kys.

Din krone maa alt være i sit fagreste lysgrønt,
Dine blade alt suse derude.

O foraar! den gamle raaber for mig, skjønt han er hæs.

Han rækker sine arme mod himlen, og anemonerne,
Dine blaaøiede børn, knæle og bede, at du skal
Redde mig — mig, der elsker dig saa ømt.

93.

Klipperne ved Dover

DET som skinner
Vester hist
Mellem Sky og Havsensvover,
Det er England,
Solbelyst,
Klipperne ved Dover.

Føl det friske
Livsenspust,
Alt fra Gammel-Englands Ege!
Vimplens Tunge,
Som beruust
Kan i det alt lege.

Kentshire's Enge
Har deri
Søde Blomsterdufte blandet;
Sømandshjerter
Vimpelfri'
Juble imod Landet.

Hist se Englands
Grundvold stærk:
Muslinghvid Cement fra Grunden!
Frihed har sit
Forsvarsværk
Midt i Havet funden.

Gud har bygget
Om dens Hjem
Stærke høje Bastioner,
Netop hvor det
Vender frem
Mod Europas Throner.

Shakespearcliffens
Hvide Hvælv
Vesterud er Marmorfoden,
Hvorfra Seirens
Dronning selv
Stolt behersker Kloden.

Klippen mere
Hvid end Sne ;
Natsort Muld derovenover ;
Grønne Enge
— Fløjl at see —
Gaae i lange Vover.

O hvor herlig
Saadan Grund
Maa for Englands Ege være,
Som til Frie
Yde kun
Sine Krandses Ære !

O hvor herligt
For en Mand
Der at leve, boe og bygge !
Og hvor herligt
Hviler han
Under Egens Skygge !

94.

Kongen Lider!

O, at der i al min Graad,
Konge! var et Helsensraad
For din svare Smerte!
At der var en Helsebod
I den varme Strøm af Blod
I mit friske Hjerte!

Som en Reen og vilden Elg
Over hver en Frastands Svælg
Vilde jeg da springe;
Sank, bedækket af min Sved,
For min Konges Leje ned,
Frelse ham at bringe.

Og jeg badede hans Fod
I det varme friske Blod
Af mit eget Hjerte,
Og i sidste Graad, som flød,
Svalte jeg med Balsam sød
Kongens svare Smerte.

O, med Døden kjæmped jeg: —
Som en Slange skal den ei
Paa en Helt sig liste.
Jeg den frelsende Sekund
I en Søvn saa sød og sund
Skulde fra den vriste.

Og naar Kongen vaagned saa,
Liig en Ørn fjernt i det Blaa
Dødens Skygge svævte.
Men ved Foden af hans Seng
Klang det som om brast en Streng,
Naar den højest bævte.

* * * * * * * *

O, Kong Carl, det Liig, man nu
Midt i Glædens Hast og Hu
Af din Hal mon bære,
Har en Normands Hjerte gjemt,
Hvori klang en Harpe stemt
Til hans Konges Ære.

95. *Af "Jødinden"*

TORNEKVISTE, Tornekviste,
Tornekviste med Blomster paa . . . ?
— Dyder, herligst i Kummer viste,
Nød, som aldrig sit Haab forliste,
Tro, som Gud under Byrden priste,
Der paa skyldløse Nakke laa.

O, hvor Juda har af Kvinder
Herlig Rosenstok skudt tilforn !
Ømme Mødre iblandt Heltinder,
Fromme Ruth, Makkabærinder,
Mirjams Ros, som af Honning rinder,
Judiths Rose med røden Torn.

O jeg hører, seer hvorlunde
Judæ Kvinder, hver i sin Dør,
Rask mod Aftnen paa Haandteen spunde,
Sang til Cithren med glade Munde —
Rundtom Børn, fra de krybe kunde,
Voxne Døtre, som alt bar Slør.

Judæ Dale ere øde,
  Rosenstokken er ødelagt,
Spredte Rødderne ; men vi møde,
Hvor de krybende Skud fremskjode,
Judæ Roser, de fulde, røde ;
  Kvindens Dyder i Sorgens Pragt.

Moderømhed, Tro som brænder,
  Trofast Viv og i Modgang fro,
For den Fattige aabne Hænder,
Huuslighed, som kun Hjemmet kjender,
Disse Roser til Verdens Ender
  Paa de adspredte Torne gro.

Ak ! og disse Søstergrene,
  Rundne lige af Evas Barm,
Enten krybe maa mellem Stene,
Eller blomstre som traurig-ene
Maanedsros bag Gardiner pene
  I den tusmørke Vindukarm.

Hvad om Norges grønne Dale
  Gjæstmildt aabnede dem sin Bund ?
Hvad om engang iblandt dets svale
Blod fik lidt af det orientale ?
Da maa Kjærlighed kun befale,
  Ikke Lovenes Løvemund.

96. *Smukke Skyer*

SE hist, min Elskede, hist, hvor dagen
Til hvile lægger sig paa skarlagen,
Hvor solen dalte
Blandt skyer gyldne og purpurmalte!
Se der i vest,
I hine svømmende, skjønne lande,
Først der, kan hænde, sit vuggeløfte vil skjæbnen sande,
At jeg, din elsker, skal blive præst.

Den straale hisset i luften jaget
Er kirkespiret, hint gyldne taget!
Hint violette
Derudenfor er en blomsterslette.
De mørke lag,
Af straaler brudte, er lunde dunkle,
Hint røde hjemmet . . . o se, hvor vindverne gyldne funkle!
Vi kunde være der end i dag!

Din guitar vil paa sin plads at hænge
Du finde, Elskte, med straalestrenge.
Og dine blommer
I vindvet hilse dig, naar du kommer.
Derudenfor
I leg paa engen sig himmelfødte
Smaaengle tumle, for hvem ei moderlig smerte blødte.
. . . Dit hjerte føder, o én er vor!

Omkring os, Elskte, i glade skygger
En salig menighed bor og bygger,
Hvor henrykt folket
Min lære ser i dit aasyn tolket!

Dit klædebon
De kysse alle med sammenstimlen
Omkring dig, Hustru, naar hjem fra kirken igjennem vrimlen
Vi vandre begge to haand i haand.

97. *Til min Gyldenlak*

GYLDENLAK, før du din glans har tabt,
Da er jeg det, hvoraf alt er skabt;
Ja, før du mister din krones guld,
Da er jeg muld.

Idet jeg raaber: med vindvet op!
Mit sidste blik faar din gyldentop.
Min sjæl dig kysser, idet forbi
Den flyver fri.

To gange jeg kysser din søde mund.
Dit er det første med rettens grund.
Det andet give du, kjære, husk,
Min rosenbusk!

Udsprungen faar jeg den ei at se;
Thi bring mig hilsen, naar det vil ske;
Og sig, jeg ønsker, at paa min grav
Den blomstrer af.

Ja sig, jeg ønsker, at paa mit bryst
Den rose laa, du fra mig har kyst;
Og, gyldenlak, vær i dødens hus
Dens brudeblus!

1811–1884

98. *Island*

YDERST mod Norden lyser en Ø
Klar gjennem Isslag og Taage,
Der ved en Bjergild, som aldrig kan dø,
Oldtidens Billeder vaage —
Derfra gaar Sagnet vidt over Sø
Som en Maage.

Op til det sælsomme Ejland drog
Først vore herlige Fædre.
Med sig fra Norge de Højsædet tog
For at oprejse det bedre.
Norrønamaal de i ensomme Krog
Skulde hædre.

Medens det synkende Nordens Magt
Deltes og maatte forsage,
Blev der paa Island bevaret og lagt
Livssæd for kommende Dage.
Der nu et Tegn paa Stammernes Pagt
Staaer tilbage.

Skjønt vore Frænder bag isdækte Mur
Lyde maa fremmede Love,
Kan de dog sende til Norges Natur
Længselens Kvad over Vove.
Hjemligt det naar til os som en Lur
Dybt fra Skove.

1813–1882

99. *Aftenstemning*

NU synker aftenen sagte ned
Med gylden rødme paa sø og lier,
Og lydløs taushed og yndig fred
Til rolig slummer naturen vier.
De grønne strande
Sig stille blande
I søens speil med de blanke vande,
Der fange dem.

Se fiskerbaaden hvor slank og let,
Høit paa den glimrende flade baaren,
Hvor karlen bøier sig mod sit net,
Mens stille pigerne holde aaren.
Den tause tale
Fra sø og dale
Al dagens higen har kunnet svale
Og binde dem.

Men sødt hensunken en pige staar
Og fremad ser i den klare himmel,
Mens længsels-vakt hendes tanke gaar
Til julelegen og dansens vrimmel.
Den røde lue
Paa aftnens bue
Har kastet funker, vi ei kan skue, —
Hun stirrer ud.

Du rige, rødmende sommernat,
De eier mer end de lyse dage,
O bring din fagre din bedste skat,
Lad drømmen kjærlig til hende drage,

Naar snart de lande
Ved grønne strande,
Læg sølverkronen om hendes pande
Som salig brud !

100. *Sæterjentens Søndag*

PAA solen jeg ser, det lider alt frem,
Snart er det ved høimessetide ; —
O den, som en stund fik ønske sig hjem
Blandt folk, som paa kirkevei skride !
Naar solskiven stiger lidt, saa den staar
Dèr midt over skaret i kammen,
Da ved jeg, i dalen klokkerne gaar,
Da ringer fra taarnet det sammen.

Mens ene jeg gaar i ødslige fjeld
Og kun hører bjelderne klinge,
Staar jenternes flok med søljer og tjeld
Paa vangen, hvor klokkerne svinge.
Nu kommer vel Odd i susende trav
Som ellers paa Elgsblaks-ryggen ;
Han klapper dens hals, han let springer af
Og binder den henne i skyggen.

Han vender sig alt, men stanser dog lidt
Og taler og fløiter til folen ;
Og saa gaar han ind med mandige skridt
Og sætter sig fremme i stolen.
Han luder sig ned, og beder sin bøn,
Og hæver saa atter sit øie ; —
Men hvorhen da blikket pleier i løn
At glide, — det husker jeg nøie !

Det nytter ei stort at tage sin bog
Og synge i heien sin salme ;
Mit loft er for høit, og her er det dog,
Som tonerne blegne og falme.
O den, som idag fik blande sin røst
Med hans og de øvriges stemme !
— Gud give, at snart det lakked mod høst, —
Gud give, jeg atter var hjemme !

IVAR AASEN

1813–1896

101. *Dei gamle Fjelli*

DEI gamle fjell i syningom
Er altid eins aa sjaa,
Med same gamle bryningom
Og same toppom paa.
I bygdom byggja sveinarne,
Og huset stender laust !
Men dei gamle merkesteinarne
Dei standa lika traust.

Paa fjellom er det leikande
Aa ganga til og fraa,
Og kring um toppen reikande
So vidt um land aa sjaa :
Til havet kring um strenderna
Med skip som fuglar smaa,
Og til fjelli kring um grenderna
Med tusund bakkar blaa.

Der er so mange hendingar
I bygdom komne til ;
Me sjaa so mange vendingar
Alt paa eit litet bil.

Dei hava snutt um vollarne
Og flutt og rudt og bygt ;
Men dei gode gamle kollarne
Dei standa lika trygt.

So stod dei gjenom tiderna
Vel mange tusund aar ;
Og graset voks um liderna,
Og lauvet kom kvar vaar ;
Og vinden tok um topparne
Og vatnet tok um fot ;
Men dei gilde gamle kropparne
Dei toko traust imot.

Av hav kom sjomann sigande
Og lengtad etter land.
Daa saag han fjelli stigande
Og kjendest ved si strand.
Daa kom det mod i gutarne,
Som saag sin fødestad ; —
Ja, dei gode gamle nutarne
Dei gjera hugen glad !

AASMUND OLAFSSON VINJE

1818–1870

102. *Ved Rundarne*

NO ser eg atter slike fjöll og dalar,
Som deim eg i min fyrste ungdom saag ;
Og sama vind den heite panna svalar,
Og gullet ligg paa snjo, som fyrr det laag,
Det er eit barnemaal, som til meg talar,
Og gjer' meg tankefull, men endaa fjaag.
Med ungdomsminne er den tala blandad :
Det strøymer paa meg, so eg knapt kan anda.

Ja, livet strøymer paa meg, som det strøymde,
Naar under snjo eg saag det grøne straa.
Eg drøymer no, som fyrr eg altid drøymde,
Naar slike fjöll eg saag i lufti blaa.
Eg gløymer dagsens strid, som fyrr eg gløymde,
Naar eg mot kveld av sol eit glimt fekk sjaa.
Eg finner vel eit hus, som vil meg hysa,
Naar soli heim til notti vil meg lysa.

Alt er som fyrr, men det er meir forklaarat,
So dagsens ljos meg synes meire bjart ;
Og det, som beit og skar meg, so det saarad',
Det gjerer sjolve skuggen mindre svart :
Sjolv det, som til at synda tidt meg daarat,
Sjolv det gjer' harde fjøllet mindre hardt :
Forsonad' koma atter gamle tankar :
Det sama hjarta er, som eldre bankar.

Og kver ein stein eg som ein kjenning finner,
For slik var den, eg flaug ikring som gut.
Som det var kjempur, spyrr eg, kven som vinner,
Av den og denne andre haage nut.
Alt minner meg ; det minner, og det minner,
Til soli burt i snjoen sloknar ut.
Og inn i siste svevn meg eingong huggar
Dei gamle minne og dei gamle skuggar.

HENRIK IBSEN

1828–1906

103. *Digterens Vise*

(*Af "Kjærlighedens komedie"*)

SOLGLAD dag i hegnet have
Skabtes dig til lyst og leg;
Tænk ei paa, at høstens gave
Tidt nok vaarens løfter sveg.
Æbleblomsten, hvid og vakker,
Breder over dig sit tjeld, —
Lad den saa langs alle bakker
Drysses veir-slaat næste kveld!

Hvad vil du om frugten spørge
Midt i træets blomstertid?
Hvorfor sukke, hvorfor sørge,
Sløvet under slæb og slid?
Hvorfor lade fugleskræmmen
Klappre dag og nat paa stang?
Glade broder, fuglestemmen
Eier dog en bedre klang!

Hvorfor vil du spurven jage
Fra din rige blomstergren?
Lad den før som sangløn tage
Din forhaabning én for én.
Tro mig, du ved byttet vinder,
Tusker sang mod sildig frugt; —
Husk moralen: 'tiden rinder';
Snart din frilufts-lund er lukt.

Jeg vil leve, jeg vil synge,
Til den dør, den sidste hæk ; —
Fei da trøstig alt i dynge,
Kast saa hele stadsen væk !
Grinden op, — lad faar og kviger
Gramse graadigt, hver som bedst ;
Jeg brød blomsten ; lidt det siger,
Hvem der tar den døde rest !

104. *Med en Vandlilje*

SE, Marie, hvad jeg bringer ;
Blomsten med de hvide vinger.
Paa de stille strømme baaren
Svam den drømme-tung i vaaren.

Vil du den til livet vie,
Fæst den ved dit bryst, Marie ;
Bag dens blade da sig dølge
Vil en mindre stille bølge.

Vogt dig, barn, for tjernets strømme ;
Farligt, farligt dèr at drømme !
Nøkken lader, som han sover, —
Liljer leger ovenover.

Barn, din barm er tjernets strømme.
Farligt, farligt dèr at drømme ; —
Aa, jeg ved nok, at i grunden
Lurer der en nøkk paa bunden !

105. *Agnes*

(*Af "Brand"*)

AGNES, min deilige sommerfugl,
Dig vil jeg legende fange!
Jeg fletter et garn med masker smaa,
Og maskerne er mine sange!

"Er jeg en sommerfugl, liden og skjær,
Saa lad mig af lyngtoppen drikke;
Og er du en gut, som lyster en leg,
Saa jag mig, men fang mig ikke!"

Agnes, min deilige sommerfugl,
Nu har jeg maskerne flettet;
Dig hjælper vist aldrig din flagrende flugt, —
Snart sidder du fangen i nettet!

"Er jeg en sommerfugl, ung og blank,
Jeg lystig i legen mig svinger;
Men fanger du mig under nettets spind,
Saa rør ikke ved mine vinger!"

Nei, jeg skal løfte dig varligt paa haand
Og lukke dig ind i mit hjerte;
Der kan du lege dit hele liv
Den gladeste leg, du lærte!

106. *Mindets Magt*

HØR, ved De, hvordan en dyretæmmer
Faar lært sin bjørn, hvad den aldrig glemmer?

I en bryggerkjedel han binder dyret; —
Saa blir der tæt under kjedlen fyret.

Imidlertid han paa positivet
Spiller for bamsen: "Fryd dig ved livet!"

Af smerte knapt kan den lodne sanse ;
Han kan ikke staa, — og saa maa han danse.

Og spilles siden den melodi ham, —
Fluks farer en dansende djevel i ham. —

Jeg selv sad engang i kjedlen nede
Under fuld musik og forsvarlig hede.

Og dengang brændte jeg mer end skindet ;
Og det gaar aldrig mig ud af mindet.

Og hvergang gjenklang fra *den* tid lyder,
Det er som jeg bandtes i gloende gryder.

Det kjendes som stik under neglerødder ; —
Da maa jeg danse paa versefødder.

107. *Forviklinger*

DER stod i en have et æbletræ ;
Det var dryssende fuldt af blomster-sne.

Der vimsed i haven en liden bi ;
En æbleblomst han forelsked sig i.

Saa misted de begge sin hjertero.
Men saa forloved de sig, de to.

Bien fløi vidt paa sin sommerfart.
Da hjem han vendte, var blomsten kart.

Bien sørged og karten led ;
Men det var nu intet at gjøre ved.

Tæt under træet, i murens grus,
Leved en fattig, men dydig mus.

I løn han sukked : du kart saa fin,
Min kjelder var himlen, hvis du var min.

Den trofaste bi gik atter paa flugt.
Da hjem han vendte, var karten frugt.

Bien sørged og frugten led ;
Men det var nu intet at gjøre ved.

Tæt under tagskjægget hang, som en kurv,
Et fuglerede ; dèr bode en spurv.

I løn han sukked : du frugt saa fin,
Min rede var himlen, hvis du var min.

Og bien sørged, og frugten led,
Og musen kjæmped, og spurven stred.

Men alt gik stilt ; der fik ingen besked ; —
Den ting var jo intet at gjøre ved.

Saa trilled frugten fra grenen og sprak.
Og musen faldt død i et halvkvalt ak !

Og spurven faldt ligevis ; — i sit skjul
Laa han da kornstangen reistes til jul.

Da bien var fri, stod nøgen hver hæk,
Og alle sommerens blomster var væk.

Saa gik han i kuben, dèr fred han fandt,
Og døde omsider som voksfabrikant. —

Se, al denne jammer og nød var spart,
Var bien bleven mus, da blomsten blev kart.

Og alt kunde ende saa godt og smukt,
Var musen bleven spurv, da karten blev frugt.

BJØRNSTJERNE BJØRNSON

1832–1910

108. *Over de høie fjelde*

(*Af "Arne"*)

UNDRER mig paa, hvad jeg faar at se
Over de høie fjelde?
Øiet møder nok bare sne;
Rundt omkring staar det grønne træ,
Vilde saa gjerne over; —
Tro, naar det reisen vover?

Ørnen løfter med sterke slag
Over de høie fjelde, —
Ror i den unge, kraftfulde dag,
Mætter sit mod i det vilde jag,
Sænker sig, hvor den lyster; —
Ser mod de fremmede kyster!

Løvtunge apal, som intet vil
Over de høie fjelde,
Sprætter, naar somren stunder til,
Venter, til næste gang den vil,
Alle dens fugler gynger,
Ved ikke, hvad de synger; —

Den, som har længtet i tyve aar
Over de høie fjelde, —
Den, som ved, at han ikke naar,
Kjender sig mindre aar for aar, —
Hører, hvad fuglen synger,
Som du saa trøstig gynger.

Sladrende fugl, hvad vilde du her
Over de høie fjelde?
Rede du fandt vist bedre dér,
Videre syn og høiere trær, —
Vilde du bare bringe
Længsel, men ingen vinge?

Skal jeg da aldrig, aldrig naa
Over de høie fjelde?
Skal denne mur mine tanker slaa,
Saadan med sne-is og rædsel staa
Stængende der til det sidste, —
Blive min dødning-kiste?

Ud vil jeg! ud! — o, saa langt, langt, langt
Over de høie fjelde!
Her er saa knugende, tærende trangt; —
Og mit mod er saa ungt og rankt; —
Lad det faa stigningen friste,
Ikke mod murkanten briste!

Engang jeg ved, vil det række frem
Over de høie fjelde.
Kanske du alt har din dør paa klem?
Herre, min Gud! godt er dit hjem; —
Lad det dog endnu stænges,
Og jeg faa lov til at længes!

109. *Synnøves Sang*

(*Af "Synnøve Solbakken"*)

NU tak for alt, i fra vi var smaa
Og legte sammen i skog og lage'.
Jeg tænkte, legen den skulde gaa
Oppi de graanende dage.

Jeg tænkte, legen den skulde gaa
Ud fra de løvede, lyse birke
Did frem, hvor Solbakke-huse staa,
Og til den rødmalte kirke.

Jeg sad og vented saa mangen kveld
Og saa did bort under graneheien ;
Men skygge gjorde det mørke fjeld,
Og du, du fandt ikke veien.

Jeg sad og vented og tænkte tidt :
Naar dagen lider, han veien vover.
Og lyset sluktes og brændte lidt,
Og dagen kom og gik over.

Det stakkers øiet er blevet vant,
Det kan saa sent med at vende synet ;
Det kjender slet ingen anden kant
Og brænder saart under brynet.

De nævner sted, hvor jeg trøst kan faa :
Det er i kirken bag Fagerliden ;
Men bed mig ikke om did at gaa ; —
Han sidder lige ved siden.

Men godt, saa ved jeg dog, hvem det var,
Som lagde gaardene mod hverandre
Og vei for synet i skogen skar
Og gav det lov til at vandre.

Men godt, saa ved jeg dog, hvem det var,
Som satte stoler til kirkebor'et
Og gjorde, at de gaar par om par
Fremover lige mod koret.

110. *Taylors Sang*

(*Af "Marie Stuart"*)

HVER glædes-stund du fik paa jord,
Betales maa med sorg.
Om flere følges ad, saa tro,
De gives kun paa borg.
Der kommer snart en smertens-tid
Med suk for, hvad du lo;
Den lægger rentes renter til
Med afdrag i din tro.
Mary Anne, Mary Anne,
Mary Anne, Mary Anne,
Du skulde ikke smilet, du,
Saa græd jeg ikke nu.

Gud hjælpe den, som ikke kan
Gi' kun sin halve sjæl;
Der kommer ogsaa tid, da han
Maa tage sorgen hel.
Gud hjelpe den, som var saa glad,
At han ei glemme kan;
Gud hjælpe den, som tabte alt,
Men ikke sin forstand.
Mary Anne, Mary Anne,
Mary Anne, Mary Anne,
Alt i mit liv, jeg plante fik,
Frøs ud, dengang du gik.

III. *Fædrelandssang*

JA, vi elsker dette landet,
Som det stiger frem
Furet, veirbidt over vandet
Med de tusind hjem.
Elsker, elsker det og tænker
Paa vor far og mor
Og den saganat, som sænker
Drømme paa vor jord.

Dette landet Harald bjerged
Med sin kjæmperad,
Dette landet Haakon verged,
Medens Øivind kvad;
Olaf paa det land har malet
Korset med sit blod,
Fra dets høie Sverre talet
Roma midt imod.

Bønder sine økser brynte,
Hvor en hær drog frem;
Tordenskjold langs kysten lynte,
Saa den lystes hjem.
Kvinder selv stod op og strede,
Som de vare mænd;
Andre kunde bare græde;
Men det kom igjen!

Vistnok var vi ikke mange;
Men vi strak dog til,
Da vi prøvdes nogle gange,
Og det stod paa spil.

Thi vi heller landet brændte,
End det kom til fald ;
Husker bare, hvad som hændte
Ned paa Fredrikshald !

Haarde tider har vi døiet,
Blev tilsidst forstødt ;
Men i værste nød blaaøiet
Frihed blev os født.
Det gav faderkraft at bære
Hungersnød og krig,
Det gav døden selv sin ære, —
Og det gav forlig.

Fienden sit vaaben kasted,
Op visiret for ;
Vi med undren mod ham hasted,
Thi han var vor bror.
Drevne frem paa stand af skammen
Gik vi søderpaa ;
Nu vi staar *tre brødre* sammen
Og skal saadan staa !

Norske mand i hus og hytte,
Tak din store Gud !
Landet vilde han beskytte,
Skjønt det mørkt saa ud.
Alt, hvad fædrene har kjæmpet,
Mødrene har grædt,
Har den Herre stille lempet
Saa vi vandt vor ret.

Ja, vi elsker dette landet,
Som det stiger frem
Furet, veirbidt over vandet
Med de tusind hjem.

Og som fædres kamp har hævet
Det af nød til seir,
Ogsaa vi, naar det blir krævet,
For dets fred slaar leir

112. *Havet*

(*Af "Arnljot Gelline"*)

HAVET stunder jeg mod, ja havet,
Hvor fjernt det ruller i ro og høihed.
Med vegt af fjeldtunge taagebanker
Det vandrer evig og landet kalder,
Det har ei hvile sig selv imøde.
Skjønt himlen daler, og ei det viger.
I sommernatten, i vinterstormen
Det vælter klagende samme længsel.

Mod havet stunder jeg, ja mod havet,
Hvor fjernt det løfter den kolde pande.
Se, verden kaster sin skygge paa den
Og speiler hviskende ned sin jammer.
Men solen stryger den varm og lysblid
Og taler freidig om livets glæde.
Dog lige iskold, tungsindig rolig
Den sænker sorgen og sænker trøsten.

Fuldmaanen suger, orkanen løfter,
Men taget glipper, og vandet strømmer.
Lavlandet nedvirvles, berge smuldre,
Mens jevnt det skyller mod evigheden.
Hvad hen det drager, maa veien vandre.
Hvad engang synker, det stiger ikke;
Ei bud der kommer, ei skrig der høres,
Dets egen tale kan ingen tyde.

Mod havet er det, langt ud mod havet,
Som aldrig kjender en stunds forsoning.
For alt, som sukker, det er forløser ;
Men drager vid're sin egen gaade.
Føl den sælsomme pagt med døden,
At *alt* det gir ham, — sig selv kun ikke.

Jeg føres, hav, af dit store tungsind
Og slipper ned mine matte planer
Og lader flyve de bange længsler :
Din kolde aande mit bryst skal svale !
Lad døden følge, paa byttet lure :
Vi skal nok spille en stund om brikken !
Jeg slider timer ifra din rovlyst,
Mens frem jeg skjær' under vredesbrynet ;
Du skal kun fylde mit spændte storseil
Med dine susende dødsorkaner ;
Din bølges rasen mer skyndsomt bære
Mit lille fartøi mod stille vande.

Hvad heller ensomt og mørkt ved roret,
Forladt af alle og glemt af døden,
Naar fremmed seil fra det fjerne vifter,
Og andre stryger forbi i natten,
At merke strømningens underdønning,
— Hav-hjertets suk, naar det drager aande,
Og bølgens smaagang mod bjelkelaget,
— Det stille tidsfordriv i dets tungsind.
Da skyller længslerne langsomt over
I al-naturens hav-dybe smerte,
Og nattens, vandets forénte kulde
Min sjæl udruster for dødens rige.

Saa kommer dagen ! og modet springer
I lange buer mod lys og hvælving,

Og skibet snøfter og lægger siden
Med vellyst ned i den kolde bølge,
Og gutten klavrer med sang mod toppen
At rede seilet, saa det kan svulme,
Og tanker jager som trætte fugler
Om mast og ræer, men faar ei fæste . . .
Ja, ja, mod havet! Did drog jo Vikar!
Som han at seile og saa at synke
I skibets forstavn hos konning Olaf!
Med kjølen kløve den kolde tanke,
Men fange haab af den mindste luftning!
Med dødens fingre bagefter roret,
Men himlens klarhed udover veien!

Og saa engang i den sidste time
At merke naglerne give efter
Og døden trykke paa plankelaget,
Saa vandets frelsende strøm kan komme!
Da lægges ned i de vaade klude
Og fires did, hvor det evig tier,
Mens bølgen ruller mit navn mod stranden
I store maaneskinsklare nætter!

113. *Princessen*

PRINCESSEN sad høit i sit jomfrubur,
Smågutten gik nede og blåste på lur.
"Hvi blåser du altid? Ti stille, du små!
Det hæfter min tanke, som vide vil gå,
Nu, når sol går ned."

Princessen sad højt i sit jomfrubur,
Smågutten lod være at blåse på lur.
"Hvi tier du stille? Blås mere, du små!
Det løfter min tanke, som vide vil gå,
Nu, når sol går ned."

Princessen sad højt i sit jomfrubur,
Smågutten tog atter og blåste på lur.
Da græd hun i aften og sukkede ud :
" O sig mig, hvad er det, mig fejler, min Gud ! "
Nu gik solen ned.

114. *Olav Trygveson*

BREDE sejl over Nordsjø går ;
Højt på skansen i morgnen står
Erling Skjalgsson fra Sole, —
Spejder over hav mod Danmark :
" Kommer ikke Olav Trygveson ? "

Seks og femti de drager lå ;
Sejlene falt, mod Danmark så
Solbrænte mænd ; — da steg det :
" Hvor bliver Ormen lange ?
Kommer ikke Olav Trygveson ? "

Men da sol i det annet gry
Gik af hav uden mast mod sky,
Blev det som storm at høre :
" Hvor bliver Ormen lange ?
Kommer ikke Olav Trygveson ? "

Stille, stille i samme stund
Alle stod ; ti fra havets bund
Skvulped som suk om flåden :
" Tagen er Ormen lange,
Fallen er Olav Trygveson."

Sidenefter i hundred år
Norske skibe til følge får
Helst dog i måne-nætter :
" Tagen er Ormen lange,
Fallen er Olav Trygveson."

b. 1841

115. *Ho Aastrid*

OG hev' du set Aastrid, paa Kampen ho bur,
Daa tenkjer eg, gut, du paa vegen deg snur ;
For augat dat lyser
Lik soli, som dryser
Sitt tindrande ljos, naar ho snjofjellet kysser.
Du Aastrid !

Og hev' du mi Aastrid i springaren set,
Eg vaager daa, gut, du mest misser dit vit ;
Snaudt augat kann fylgja
Dan ringlande sylgja,
Ho dansar og sviv nett som skumet paa bylgja,
Ho Aastrid.

Og hev' du høyrt Aastrid mi skratta og læ,
Eg lovar deg, gut, at du skal skratta med ;
For laatten han tullar
Og skrellande rullar,
Ja nett som dei kulor i sylvskaaler trullar.
Aa Aastrid !

Og hev' du høyrt Aastrid mi syngja ein kveld,
Dat er, som dat susar fraa skog og fraa fjell !
For tonarne drøyma,
Naar mjuke dei strøyma,
Dat er som du alt, ja deg sjølv, kunde gløyma
Hjaa Aastrid.

Ja Aastrid er fager, som dagen er bjart,
Sjaa haaret kor tjukt og kor glimande svart ;
Og kinnerna fina
So friskleitta skina
Som blomen i graset, som rosorna mina.
Du Aastrid !

Hei gut! denna Aastrid ho skal verda mi.
Du verd ei so sæl i di livande tid;
Hjaa meg skal ho stella,
Skal skratta og skrella,
Skal rugga og hugga smaagut og smaakjella,
Mi Aastrid.

VILHELM KRAG

1868-1913

116. *Serenade*

PAA en mandolin med smekre
Blanke sølverstrenges rade
Vil jeg spille dig, min elskov,
For en dæmpet serenade,
Du! Du!
Medens nattevinden suser
Sagte i jasminens blade.

Maanen seiler guldbleg gjennem
Lette skyslørs matte flammer,
Aander alvefine straaler
Mellem havens tause stammer,
Du! Du!
Jeg vil bede maanelyset
Stryge stilt ind i dit kammer.

Der er kun én fugl, som synger,
Dæmpet, lokkende histude,
Medens maanestraaler varsomt
Glider om din hvide pude.
Du! Du!
Jeg vil bede fuglen nynne
Hele natten ved din rude.

Alle roser og jasminer —
Hvor de dufter allesteder.
Og igjennem juninatten
Deres sødme blødt sig breder.
Du! Du!
Jeg vil bede alle blomster
Dufte for dig, hvor du træder.

Se, et tog af hvide engle
Svæver ned fra fjerne heie.
Alle blomster bange bæve
Og for skaren dybt sig neie.
Du! Du!
Jeg vil bede alle engle
Værne alle dine veie.

NILS COLLETT VOGT

b. 1864

117. *Februarmorgen ved Golfen*

IND under himlen, den blaa, der synes
Saa nær, saa nær,
Er skeet et under, de hvide blomstrende
Mandeltræer.

For aldrig saa jeg dog for paa jorden
Et syn saa hvidt;
Det dufter af dem i morgensolen,
Men ganske lidt.

Det skinner af dem, til alle tanker
Sig vider ud
Og majestætisk et tempel hvælver
I tak til Gud; —

Hvor engle svæver, hvor længsler bruser
I nyfødt sang,
Min sjæl forklares, og se, jeg knæler
For første gang.

118. *Bølgernes Sang*

DET er vellyst at glemme sig selv
Og at mætte sit tørstige mod
Under skyer, som drypper af blod
En forrevet og uveirsræd kvæld ;
Paa hver bølgetop sidder en gud,
Og han huier med stormen og ler,
Mens han sprænger mod havbrynet ud,
Mod den yderste lysrand, han ser,

Og i jagende, oprørsvild trang,
I fortvilelsens himmelske trods
Raser skyerne sammen med os,
Og vi sprøiter dem mod paa vor gang ;
Vi er vanviddets løsslupne børn,
Og vi har ikke hjem eller fred
Som den seilende, skrigende ørn,
Der paa livsfærdens jubel er med.

Høit deroppe, hvor skyerne gaar,
Har det mørknet, men indunder dem
Styrter gudernes hærskarer frem
Med det piskende regn i sit haar,
Og de huier, de huier af fryd,
Naar de ruller sig nøgne i kamp
Til der høres en tordnende lyd,
Og de løses i skum og i damp.

Og der favnes i fraade og gru
Under rytternes natlige trav,
Men hver favn er en synkende grav
Og hvert favntag et rædsels-skjønt nu,
Og det skjærer som hvinende skrig
Gjennem kamplarm og brændingens brag
Af de kvinder, der driver som lig,
Naar den vaagner, den lysskye dag.

Som en gjenganger gusten og bleg,
Lister dagen af skyernes glød,
Og den varsler forfærdelse, død
For hvert haab, som i dæmringen steg,
Og vi vælter os hvide mod land
I det sorgfulde, gryende syn,
Mens de puslinger stirrer fra strand,
Mens de stirrer med haand over bryn.

O, du dødskryb, som kravler paa jord,
Lyt en stjerneklar nat til den sang,
Som vi mumler i kval paa vor gang,
Og du fatter fortvilelsens spor! —
For hvad er mere grusomt og ødt
End det ensomme, dønnende hav,
Naar i goldhed, af stormnatten født,
Det sig lukker saa stumt som en grav?

Og vi har ikke hjem eller fred,
Og vor livslov er evig paany
Uden hvile fra gry og til gry
At dra' tungsindet raslende med:
Gjennem soldagens drømmende døs,
Under stjernerne, til vi en kvæld
Slipper gudernes hærskarer løs
Og i uveirslyst øder os selv.

1866–1900

119. *Nocturne*

MØLLENS vinger stanser sin susen,
Aaen speiler nattens øie,
Blomsternes læber ydmygt beder,
Trærnes kroner hvisker, hvisker.

Presterne tænder de blege kjerter,
Nonnerne nynner de fromme bønner,
Børnene folder de spinkle hænder,
Svanerne skjuler sit næb under vingen.

Snart skal de sove, alle de trætte,
Hvile hodet mygt paa puden,
Glemme de graa, sørgmodige tanker,
Slumre, sove, drømme, sove.

The Poetry of Sweden

THE POETRY OF SWEDEN

IN spite of a remarkable similarity between the two languages, there is hardly any analogy to be found between the poetry of Sweden and that of Denmark, at all events until the middle of the nineteenth century. The poetic art of the Danes is self-contained and little conscious of foreign models; that of the Swedes has always been sensitive to exotic influences. The mellifluous character of the Swedish language has made Swedish poetry profuse and even voluble, in contrast with a certain strictness in the Danish. Moreover the Swedes have shown little of that pietism which penetrates and inspires so much of the classic verse of Denmark. Their poets have been more cosmopolitan, even more pagan; in particular they have shown a sympathy with Italian sources unknown to the Danes. The independence of the two literatures was extremely marked until the gesture with which Tegnér generously welcomed Oehlenschläger as a brother, but has been maintained, to a modified degree, even since then.

The earliest expression of secular literature in Sweden took a dramatic form, but there is little of poetic promise in the plays of Johannes Messenius (1579–1636), and less in those of Asteropherus and Catonius, contemporaries of our Jacobean dramatists. The founder of Swedish poetry was Gören Lilje (1598–1672), ennobled by Gustavus Adolphus under the title of Stjernhjelm. He was a universal genius, who, after cultivating philology, mathematics, and Scandinavian antiquity, at the age of forty, deliberately decided that the Muses must abandon

the use of Latin, and 'learn to sing in Swedish'. There had been no notion of any formal art in native verse until the coming of Stjernhjelm, who had travelled much in his youth. He was struck, in comparison with what he found in England, with the barbarous state of intellectual life in his own country, and he set himself to the task of civilization. He purified the language, and introduced a variety of verse-forms, especially the hexameter which has since his time been of constant recurrence. Stjernhjelm's principal work was the didactic epic called *Herkules*, but there is a greater amenity and a larger number of exquisite lines in his more humorous *Bröllops Besvärs Ihugkommelse* and in his lyrical opera of *Then Fångne Cupido* (1649). The variety and ripeness of Stjernhjelm's poetry, derived from no previous model, are very surprising. He has been called 'the Hesiod of Sweden', but he was more than that.

The example of the first Swedish poet was not vigorously followed. Samuel Columbus (1642–78), who tended him on his death-bed, was the most distinguished of Stjernhjelm's disciples; his *Odae Suethicae* continued the tradition, but in a tamer form. Much more interesting is Gustaf Rosenhane (1619–84), who imported the sonnet into Sweden, and was a belated imitator of Ronsard and the Pléiade. He is remarkable for the zeal with which he manipulated the Swedish language, and bent its harshnesses to voluptuous expression. He was an artist, pure and simple, but with an unprecedented passion for the vernacular; he prophesied, and was thought mad for doing so, that the time would come when students at Upsala would cease to be taught in Latin and would attend lectures in Swedish! The other poets of the seventeenth century were fascinated by the teaching of Stjernhjelm, but failed to comprehend his

aim; nevertheless, they had gained a freedom of movement which enabled several of them to excel once or twice in the course of careers otherwise abandoned to bombast and affectation. The *Elisandra* of Peter Lagerlöf (1648–99) has something of the richness of diction which we find in Carew and Crashaw. The extraordinary adventures of Lucidor the Unfortunate (1642–74) have given him a prominence in literary anecdote hardly justified by the quality of his verses. Eurelius, whose real name was Gunno Dahlstjerna (1658–1709) revived with extravagance the imitation of Italian models, and the amiable Jakob Frese (1691–1729) has never been without his admirers. Archbishop Haqvin Spegel (1645–1714) was the one religious writer of genius in a secular age of artificial verse which resembled English poetry in its decadence before Dryden came. Many of these poets wrote with an occasional elegant gaiety, in particular Israel Holmström (1659–1708), who prophesied of Bellman. Most of them were already forgotten, when Atterbom, a sort of Sainte-Beuve, galvanized their memory a hundred years ago.

But the moralizing tendency grew, and verse became prosaic in Sweden, as it had been in other countries of Europe. The death of Karl XII marks a period at which the age of academies set in. Hitherto the influences predominant in Swedish literature had been Italian and German; they now abruptly became English and French. Poetry was instructed to drop its extravagance and fantastic ornament, and become 'correct'. This new tradition was introduced by Olof von Dalin (1708–63), the greatest man of letters possessed by Sweden in the early eighteenth century, one in whom it is not excessive to see a parallel with Boileau and the Queen Anne writers. He began as an imitator of Addison and Pope, but

proceeded to transfer his enthusiasm to the French. His most important work, the so-called epic in alexandrines, called *Svenska Frihet*, was published in 1742; it produced an overwhelming impression, and preserved its popularity for half a century. As historian, dramatist, publicist, and statesman, Dalin held the centre of the stage in the early part of the century. He enjoyed something of the universality of Voltaire on a smaller scale and to a narrower circle.

From the year 1740 onwards a change came over the poetical aspect of Sweden. The authority of Dalin, exercised principally through his weekly journal, *The Swedish Argus*, a periodical founded on the model of Addison's *Spectator*, was gradually undermined by a group of writers who sought to enlarge the borders of their art, and who were not satisfied with the satirical, philosophical, and didactic classicism of which Dalin was the spokesman. A fresh colour crept over poetry analogous to that produced by Thomson and Gray at the close of Pope's masterful career. A woman of genius, the first whom Swedish literature had produced, Hedvig Charlotta Nordenflycht (1718–63), remarkable for her passionate character no less than for her active and many-sided talent, formed the centre of a new circle of wits. Her collection of lyrics, called *The Mourning Turtledove*, introduced a fresh element of a national kind, which tended to break up the monotonies of the purely classic manner. Fru Nordenflycht attached to herself two young men who attained a high reputation, Gustav Filip Creutz (1729–85) and Gustaf Frederik Gyllenborg (1731–1808), over both of whom she exercised so extraordinary a stimulation that when her contact with them ceased, neither continued to write. They, on their side, affected her by bringing to her notice the masterpieces of French poetry.

All three cultivated the idyll, in which Creutz, who was certainly the most inspired Swedish poet of the middle of the eighteenth century, composed his pastoral *Atis and Camilla* in alexandrines of an exquisite melody. Tegnér nearly a century later said that the poetry of Creutz was 'a song full of the west wind and wet with morning dew', and the dew has not even yet entirely evaporated.

The middle of the century was a time of coteries and academies. The German and Italian note continued to decay, and the tendency was emphatic towards England and then still more so towards France. The social importance of Fru Nordenflycht, who was called the Shepherdess of the North, became very considerable; she made reputations and she destroyed them. Gyllemborg, who was acquainted with the English poetry of his time, had not the fire of Fru Nordenflycht nor the lovely and luxurious sweetness of Creutz, but his predilection for landscape and natural images made him a sort of precursor. He is the Shenstone of Swedish literature. Fru Nordenflycht, always fishing in troubled waters, was the constant victim of envy and detraction. At last, like Sappho, being repulsed by a man she loved, she flung herself from a Leucadian cliff into the Mälar, and though rescued from the waves, died two days later. This was in 1763, and Creutz and Gyllenborg, though they long survived the tragic event, wrote no more.

We now reach an entirely original figure, Karl Michael Bellman (1740–95), who began as a disciple of Dalin, but early threw off the classic manner for an independent mode of lyrical composition. The peculiar Bacchic frenzy of Bellman is seen in his two principal collections, *Fredmann's Epistles* and *Fredmann's Songs*. He distinguished himself, in a melancholy age, as the bard of ecstasy. He was an improvisatore, flinging up a flood of

rapturous song like a fountain for ever illuminated with flashes of Bengal fire ; and when his themes were sad, he clothed them, as some one said, in a tissue of rose-colour. He was the delight of King Gustaf III, who made him his ' song-bird ', his unofficial laureate. Bellman drew the other arts into his service ; crowned with vine-leaves, he danced and sang, accompanying himself on the guitar, almost to the day of his death. His amazing fertility and facility, with his expressed contempt for the ' rules ' of prosody, led him to write much which is no longer read with patience, but at his best, when his wild verse sparkles and bubbles with sensuous rapture, his odes are among the most pleasing, as they certainly are among the most original features of Swedish poetry.

Gustaf III had a passion for literature and some competence of his own in its exercise. But he is chiefly interesting to us in consequence of the liberal and judicious patronage which he extended to the men of letters whom he justly considered the ornament of his reign. Amongst these by far the greatest was Johan Henrik Kellgren (1751–95), who was the intellectual law-giver and final referee of the Gustavian Age. Much of his verse was satirical and didactic, but he was also an excellent lyric writer. His *Ljusets Fiender*, which is too long for quotation, is a masterpiece of rhetorical sarcasm, directed against Lutheran fanaticism. Kellgren died young, surviving his monarch by only three years. His tradition was continued by Karl Gustaf af Leopold (1756–1829), who was largely inspired, both as satirist and dramatist, by Voltaire. The foreign reader notes with interest that these Swedish representatives of the classic school were able, in a remarkable degree, to free themselves from the shackles of their theory whenever they indulged in songs and lyrical reflections. A very popular writer of the

Gustavian period was Anna Maria Lenngren (1754–1817), whose main originality consisted in her perception of the poetical value of the idyllic family-life of Sweden in country places. In private life her *salon* was the centre of all that was brightest and best in the society of Stockholm. One of her best-known poems is 'Advice to my dear daughter—in case I had one'. During the last decade of the century Fru Lenngren was the most influential figure that Swedish literature possessed. A slight reaction against the classic school of whom she was the latest exponent was produced by Johan Gabriel Oxenstjerna (1750–1818), a belated ornament of the bucolic school of Creutz. He was, purely and simply, a descriptive poet, much affected by the example of Thomson and other English models.

At the close of the century, the output of verse in Sweden was extremely abundant, but little of it retains its importance to-day. Between the classic school and the romantic revival, however, we meet with certain names of perennial value. Two ecclesiastics claim particular attention. Frans Mikael Franzén, like so many of the Swedish poets a Finlander, was born in 1772 and died Bishop of Hernösand in 1847. His poems began to appear just after the death of Gustaf III, and in time to be greeted by Kellgren. Franzén broke away from the French tradition, and he followed Creutz rather than Dalin, but he was independent in his studies of Finnish landscape and life. The idyllic simplicity of Franzén gave a charm to his early lyrics, a charm which is hardly found in his later narrative imitations of Walter Scott. Although he was a cleric, the poetry of Franzén is not markedly pietistic. He wrote some admirable songs of a wholly lay character. On the other hand, in Johan Olof Wallin (1779–1839), the saintly Archbishop of Upsala,

we meet with the leading religious poet of Sweden, whose 126 hymns, collected in 1819, form the unrivalled 'book of praise' of his country. Wallin was strictly academical, but he was affected favourably by the Swedish folk-songs, which give a national character to his hymns. His best poem, 'The Angel of Death,' belongs to the very close of his life.

All the energy of Swedish intelligence and imagination was awakened by the battle which broke out in 1810 between the old expiring school of rhetoric and reason, and the new forces of romance which were now making themselves felt throughout Europe. Sweden was a little later than the other Northern countries, in particular later than Denmark, in responding to the revolutionary instinct. A writer named Thomas Thorild (1759–1808) had violently opposed the taste and practice of the Gustavian age, and had demanded liberty in verse and a return to nature. But Thorild was a 'meteor', with more intuition than talent, and his protest led to no immediate change.

The revolt was ultimately led by Lorenzo Hammarsköld (1785–1827), who is known as the Founder of Phosphorism. He introduced in 1804 the new philosophy from Germany, but he was not a writer of much individual merit. His teaching, however, had a great effect on the youthful Per Amadeus Atterbom (1790–1855), whose ambition Hammarsköld fired with the theories of Tieck and Novalis. Phosphorism was a definitely German romantic movement, inspired by a love of medieval mystery, in violent reaction against the age of reason in poetry. The Phosphorists, of whom Atterbom was the leader, were a group of Upsala students, fired with enthusiasm for what was obscure, symbolical, allegorical. They admitted no aesthetic elements hostile to passion and imagination, but they exaggerated their reforms and

they easily fell into the bombastic and the excessive. Their actual work is no longer very attractive, except in the case of Atterbom, who was a lyrical poet of a high order, whose early cycle of allegories entitled *The Flowers*, exposed the philosophy of Schelling with much grace. Later in life Atterbom composed an enormous dramatic epic called *The Island of Bliss*. His style was too mysterious and obscure to be ever popular, but he was a man of considerable genius, and the earliest literary historian of Sweden. The other Phosphorists—V. F. Palmblad, the humorous K. F. Dahlgren (1791–1844), Euphrosyne Nyberg, A. A. Grafström—have bequeathed much verse, but little of it of sterling importance.

The Romantic revival left other traces on the poetical history of Sweden. The subfusc colouring of the works of the Phosphorists awakened a strong opposition in the minds of a contemporary group of young men, who worked together under the title of 'the Gothic School'. The Goths demanded a national as opposed to a Teutonic character for Swedish poetry, and they declared that limpidity of expression and clearness of thought were essential. They asked for sunlight in the place of moonshine and shadow. They responded to an instinct for patriotism which was widely felt after the great war, and in 1811 they banded themselves together in a club, Götiska Förbundet, of which the leader was Erik Gustaf Geijer (1783–1847). Geijer began to publish pictures of the ancient life and heroic adventures of Scandinavia; he was even more eminent as a historian than as a poet, and was a man of the widest and sanest culture. His poems are modest in form, and of no great extent, but their intimate sympathy with the essential features of Swedish characters has given many of them a lasting popularity.

From the midst of the warring sects, and with something selected out of the best performance of each, there now arose a poet who was neither Academist, Phosphorist, or Goth, but the national bard of Sweden. Esaias Tegnér (1782–1846) is the name which most readily, and even inevitably, occurs to the mind of a foreigner who thinks of the literature of Sweden. He is the typical Swedish author, as Camoens is the typical Portuguese author, to the exclusion of all competitors. There is an injustice in this, and recent criticism refuses to accept Tegnér as so completely the summing-up of everything admirable in the national literature. It sees great beauties in the works of his rivals, and defects in his own. Nevertheless, in the combination of his qualities, literary and personal, he retains his supremacy. Tegnér continues to be, what he became more than a century ago, the first writer of Sweden. Esaias Tegnér, the fifth son of a priest, Esaias Lucasson of Tegnaby, was born at Kyrkerud in Värmland on the 13th November, 1782. He was brought up in an enchanting landscape of woods and water, and in his boyish enthusiasm for the sagas he identified the heroic legend with the scenery of Värmland. His early life, marked by extreme poverty, was spent in the unremitting study of ancient and modern languages. At the age of seventeen he entered the University of Lund, which was to be for many years his home; here in 1812 he was appointed professor of Greek. Tegnér's fame as a poet, however, began a little earlier than this. Indignation over the loss of Finland had roused him to a passion of patriotic enthusiasm, which found voice in 1811 in the ode or cantata named *Svea*. Here he presented Sweden on her mountain-throne, with a crown of stars around her golden hair, in a variety of melodious metres.

From this time forth the acclamations of the public and

the experts united in placing the young Greek professor at the head of the poets of his age. He sat in the little room at Lund, which is now exhibited to visitors as the Tegnér Museum, and there polished his faultless verses in modesty and seclusion. There can be no doubt that the Lund period in Tegnér's life is that in which his genius developed to the greatest perfection. At first his verse was naïvely romantic; he admired Byron, but escaped his influence; he admired Goethe, but failed to understand him. On the other hand, Schiller and Walter Scott impressed him. He admitted a likeness between his own verse and the prose romances of the last-mentioned, although he thought Scott's poems 'weak'. His own, in which he avoided all ugliness and roughness, erred, if at all, on the side of a marmoreal strength of diction. His lyrics of the early period are of extraordinary beauty, in a great variety of metrical forms.

It has been pointed out that there were two, perhaps even three periods in Tegnér's career. The first of these was marked towards its close by the production of two epical romances of considerable length, *The First Communion* (1820), and *Axel* (1822), which is a 'tale', like one of Byron's, and by the short pieces on which Tegnér's fame as a lyrical poet securely rests. The crisis of his life came in 1825, when, although not yet in orders and by temperament little inclined to religion, he was appointed, after the strange Swedish custom, Bishop of Växiö. In the same year he published the most famous of all his works, the cycle of heroic poems entitled *Frithjofssaga*, on which he had been long engaged. This took, not Sweden only, but all Europe by storm. At the same time, the poet's intrigue with Euphrosyne Palm, the wife of a town-councillor in Lund, reached its climax, and Tegnér proceeded to Växiö a changed man.

He made a tolerable bishop, but he wrote no more verse of particular merit, and in 1833 he began to suffer from ill-health which culminated, in 1840, in insanity. He was in an asylum for a year, and then, apparently cured, went back to Växiö, where he succumbed to a fit of apoplexy on the 2nd November, 1846.

The poetry of Tegnér was mainly written between 1808, when he was twenty-six years of age, and 1825, when he was forty-three; it is the poetry of an early manhood, virile, serene, and in perfect possession of cultivated powers. Tegnér said that there was a 'heathen' element in his constitution, and it is marked in his best work, which is neither mystical nor analytical, but engaged with broad, simple ideas, and defined heroic images. Tegnér's great theme was Charles XII, and it may not be fanciful to find a resemblance in their careers. Tegnér might have fallen into a hollow conventionality of style, for he was not a great thinker; but he was preserved all through his best period by his burning passion for the technical structure of verse.

While the other leading poets of Sweden at the beginning of the nineteenth century were enjoying the extreme of popular notoriety, one who was scarcely less admirable than the best of them was languishing in complete obscurity. Erik Johan Stagnelius (1793–1823), the contemporary of Shelley and Keats, died at the age of thirty without having seen his name in print. He was a solitary invalid, timid, melancholy, and unambitious, of no school, but dowered with an exquisite gift of melodious expression. Stagnelius presents us with classic elegance clothing romantic ideas in magical language. His sonnets are doubtless the best in Swedish, but unfortunately he became infected with a sort of gloomy gnosticism, and his later writings are obscure and unattractive. The melancholy of Stagnelius is equalled only by that of Leopardi,

with whom he had some temperamental affinity. It is interesting to an English reader to see that the mind of Stagnelius, of course in complete independence, worked along some of the same lines as Shelley's. His drama of *Riddartornet* reminds us of *The Cenci*, and *Bacchanterna* may be compared with *Prometheus Unbound*. Neither the one poet nor the other wrote for an earthly play-house. In the hexameters of his Russo-Byzantine epic of *Vladimir the Great* Stagnelius appears to less advantage than in his highly coloured and polished lyrics. Stagnelius has hardly had justice done to him as one of the foremost poetical artists of northern Europe.

Equally isolated and unfortunate, but not so highly gifted, was Erik Sjöberg (1794–1828), who wrote under the pseudonym of Vitalis. He was by nature of a much livelier disposition, and in his vigorous Christianity he had no touch of the paganism of Tegnér or of the pantheism of Stagnelius. The conditions within which Vitalis was confined, for he was poor and sickly, prevented the full development of his talent, and his end was wretched in the extreme. His last friend was Karl August Nicander (1799–1839), who was not much more fortunate than Vitalis in his worldly adventures. Each of them possessed a remarkable sense of beauty, which was perpetually wounded by the harsh surroundings of real life. Each was a kind of sensitive plant whose 'sap shrank to the root through every pore' in the harsh winter of Stockholm, from which Nicander, after his friend's death, escaped for a while to wander, like Shelley, in Italy. The surviving verses of this unhappy pair give the impression of native powers which a milder fate might have rendered more fertile. Some of the stirring romances of Nicander are still readable. Mention must be made here of

Karl Jonas Love Almqvist (1793–1866), although he is mainly one of the glories of Swedish prose, and only in a very subsidiary way a poet. His best work, his *Book of the Thorn Rose*, 1832, is a miscellany of fantastic tales, visions, dramas and what not, of a kind difficult to define, but enshrined in prose of singular beauty. Accused of the attempted murder of a money-lender, Almqvist fled the country in 1851, and ceased to be vocal in an American exile. His is one of the most singular figures in literary history. His poems are all fragmentary, flashes of wit and imagination in irregular form.

After the outburst of romantic melody in the beginning of the nineteenth century, a depression fell upon Swedish poetry, and hung there for many years. No epic writer could compete with Tegnér, no lyrist hope to rival Stagnelius. Numerous imitators of the great men filled the book-shops with volumes of verse, many of which obtained a temporary success, and Sweden became the haunt of a myriad dilettanti, some of whose names still linger in the official histories of literature. A critic of half a century ago observed that the Swedish poets, instead of going each his own way, thought it sufficient to go Tegnér's way, and it is a fact, that, in spite of his own genius, the influence of the author of *Frithjofssaga* proved to be a malign one. The most vivid talent developed in Sweden during this long period of stagnation was that of Bernard Elis Malmström (1816–65), whose cycle of elegies in hexameters, entitled *Angelika*, is full of pure and delicate beauty. It is notable, however, that Malmström shows no discipleship of Tegnér, but descends directly from the manlier type of Geijer. Malmström was eminent as a historian of literature and an aesthetic critic of great breadth and penetration. He was professor of *belles lettres* at Upsala, and a leading member of

the Swedish Academy. The most skilful of the direct followers of Tegnér was Johan Nybom (1815–89). While serious and passionate poetry was not very successfully pursued, there was a successful output of humorous verse, which had been despised since the days of Bellman. The once-famous discords of Vilhelm von Braun (1813–60) may no longer be very intelligible to a foreigner, but the curious collection of student songs and tunes, called *Gluntarne* (or *The Baby Boys*) by Gunnar Wennerberg (1817–1901) are still amusing.

While Sweden itself was in this condition of supineness, the Swedish language was being used in Finland with incomparable freshness and originality by Johan Ludvig Runeberg (1804–77). His first poems appeared just when the battle between the Phosphorists, Goths, and Academists had worn itself out, and the charm of the great Finnish poet lay in his apparent ignorance of or indifference to all these warring theories. Of the home writers who had preceded him, Franzén alone seemed to have left a mark upon Runeberg's imagination, and Franzén was a Finlander by birth. From the first, Runeberg was seen to be an enemy to all affectation ; his style was lucid, his subjects homely, his attitude realistic. He rejected the obscurity and mysticism of the neo-romantics, and he avoided the marmoreal hardness and polish of the disciples of Tegnér ; he was extremely himself, a typical Finlander intoxicated by the natural beauties of his native country and by the simplicity of its pastoral life. With this gift for direct and transparent expression, Runeberg combined the accomplishments of a great artist ; no one has moulded the Swedish language with more purity and skill than he.

Runeberg was born at Jakobsstad, a hamlet on the shores of the Baltic. He studied at the University of Åbo,

and, before settling down to a profession, he wandered over the interior of Finland, closely observing the conditions of life in that remote network of lakes and woods. How fertile this experience proved may be seen in the wonderful acquaintance of hunting, fishing, and the like pursuits, which his later poems betray. He published nothing until 1826, when his spirited *Song to the Sun* attracted attention, but it was not till 1830 that his powers were first displayed, and then not fully. Runeberg did not reach his full stature till he devoted them to typically Finnish narrative, in the epic in hexameters, called *The Elk Hunters* (1832); in the idyls of *Hanna* (1836) and *Christmas Eve* (1841); the romance of *Nadeschda* (1841). In *King Fjalar* (1844), which is perhaps Runeberg's most accomplished work, he created an Ossianic saga of ancient viking adventure. Runeberg's most famous and most popular work, however, is the collection of *Ensign Stål's Songs* (1848–60), which is a series of scenes from the Finnish war of 1808. It is a monument raised over the graves of the men who fell fighting for their country. The example of Runeberg led to a vigorous lyrical movement in Finland, his most gifted follower being Zakris Topelius (1818–98), who adhered to the elder poet's patriotic line of action with grace and sincerity, but with less force and art than Runeberg had so magnificently displayed.

The middle of the nineteenth century, if we return to Sweden proper, displayed little sign of healthy poetical activity. It was a period of feeble imitation and subdued enthusiasm. For a whole generation almost the only name which can detain us is that of Viktor Rydberg (1828–95), who was a prose-writer of eminence, mainly occupied in writing romances and critical studies of the struggles between Christianity and the pagan philosophy of Greece

in later classic times, but who composed, incidentally, some excellent lyrical epigrams. A certain glimmer of revival made itself felt in the 'sixties and 'seventies. Ernst Daniel Björck (1838–68) wrote with felicity on natural phenomena, and Edward Bäckström (1841–86) was a graceful elegist. But the only important artist of that dead time was Count Carl Johan Gustaf Snoilsky (1841–1903), whose early songs and sonnets gave promise of a very brilliant future, which was betrayed by unlucky circumstances and failed to develop. It was hoped that a new generation was being ushered in by Snoilsky, but it was not ordered that this should be the case.

No real revival of Swedish poetry occurred till the approach of 1880. It seemed as though Sweden was content to possess no living literature, and with the premature decay of Snoilsky, all seemed silent and frost-bitten, but a remarkable spring was at hand. In the small space at my disposal here, I can but indicate the leaders of the new movement. At the head of them stood August Strindberg (1849–1912), pre-eminent as a playwright and a novelist, but also dowered with a real lyrical gift. Albert Ulrik Bååth (1853–1912) published his first volume of poems in the same year as Strindberg his revolutionary novel *The Red Room*; he drew the landscape and country life of Sweden in new forms. Verner von Heidenstam (*b.* 1859), now perhaps the most eminent living Swedish writer, has particularly distinguished himself by his prose studies of early national history, but has adorned them with songs of a very delicate beauty. Oscar Levertin (1862–1906), a critic of a high order, attracted attention by his brilliantly finished legends and ballads. All these authors, however, claim a far more prominent position in the history of prose than in the history of verse. This was not the case with Gustaf

Fröding (1860–1911), whose terrible and enchanting lyrics interpret with almost insupportable intensity the hopes, sorrows, and passions of a delirious existence. Fröding, unquestionably, is one of the few great singing poets whom Europe has produced in the second half of the nineteenth century.

It would be invidious to examine too closely the latest generation of Swedish poets. In my view, the leading spirit among them is Karl Gustaf Ossiannilsson (*b.* 1875), who is distinguished by his cosmopolitan interests and by his virile violence in invective. Anders Österling (*b.* 1884) is a universal favourite in Sweden, but is a little too German for my taste. Sigfrid Siwertz has versified his 'dreams' of the streets in old Stockholm. Vilhelm Ekelund (*b.* 1880) writes with enthusiasm and fancy, but has an important partiality for 'free verse', rhymeless and metreless. There must be—I know there are—a choir of other singers in Upsala and in Lund, but my ignorance must plead for me if I omit their names.

EDMUND GOSSE.

120 *Ur "Herkules"*

ÅLDEREN har sin vanck; när stöd och stolparna bugna,
Gaflarna luta framut, och väggarna slå sig i rämnor,
Taket gristnar i dropp, och huset begynner at braka;
Qvarnen har ingen gång eller gny och fänsterna mörkia,
Malört utur var knut, döfve näslor i springiorna växa:
Hanan å gyllande brand springer inte meerom, lookar halsen,
Lyder alsingen vind, men hänger och hotar at falla;
Harpan hon är förstämbd, lyder inte, strängiarne snarra.
Tå är i samma palatz slätt lust mer; frögden är uthe;
Gästebod, harpor och dans hörer opp; både tjänsthjon och husbond
Tänckia sig om huru the må huset och härbarge ryma;
Sådan är människiokropp: när åldren kommer och åhren
Krökia tin hals och rygg; både händer och hufvudet darra,
Knän blifva styv, tin foot han vaklar och måst tu på sidston
Treefotat hjelpa dig hän, som barnen i början å fyre;
Vinter-blommor opå din kinn som saftlöse plantor
Groo och gråna med hast; och hösten i hufvudet hyser;
Håren flyta tig af som vissnade lööf uthaf aspen,
Skallen snöd blijker uth, ther nu spela krusade lockar;
Tänderna fall' och fahlna therhän; de qvarlefvde stumpar
Vin inte mala sin mäld, men målet de märkliga stympa,
Örone döfna sin koos, och hörseln hon tapar och tyner,
Ögonen dunkla sin koos, och synen molnar i mörkre;
Krafter och alt fyker hän, och döden kijkar ur ögon:
Vett och sinne gå bort; fördvälmas i dvaas och i glömsko;
Döden är yttersta målet — i dy vi samkas och ändas.

121. *Ur "Then Fångne Cupido"*

EDERS blod och huses ähra,
Eder frögd och hiertas nögd,
Som sig hafver underkastat
Amors scepter, macht och cron,
Ägnar eder, store drotning,
Thenne höge segers prijs,
Samt thet roof och rijka byte,
Lyckan henne hafver undt.
Thesse nympher, som sig ställa
In för eders majestet,
Thesses dygd och reene kyskhetz
Klare lius och pure glantz
Icke mindre är' än theres
Skönheetz öfverträfflighet,
Bäre eder prijs och loford
Med all hiertlig ödmiukts plicht.
Här är ock uthi vår skara
Een skön Venus af vår tijd,
Men hon är een moder vorden
Eens Amoris, kysk och reen.
Thenne har til edert nöije
Velat fram tee thetta spel,
Ändoch hon af reene hierta
Intet veet havd älskog är.
Ändlig har then skön' Diana
Bracht altsammans i sit våld.
Siunger vijsor, stämmer samman
Siunge alt hvad siunga kan,
Til Dianæ prijs och ähra,
Til Dianæ lof och prijs!

1605–1669

122. *Libertas*

ACK, libertas, du ädla ting!
Säll är den dig kan njuta!
Fast du vore fattig och ring,
Ingen må dig förskjuta.
Bättre är du med tom buk
I ödemarken funden,
Än en klädning av gyllenduk
Med stor omsorg bebunden.

Ja, en fågel uti en bur,
Vars frihet är berövat,
Han sjunger väl av sin natur,
Men hjärtat är bedrövat,
När han hörer de fåglar skön,
Som uti luften sjunga,
Sig glädja över marken grön
Efter sin art och tunga.

Fast han kan riklig föda få
Och alltid i frid vara
Dock hellre tar de matkar små
I skog med högsta fara.
Han är hellre i ödemark
Högt upp i trän och ligger,
Än som inom de murar stark
I konungs hus och tigger.

Hellre vill han på en grön kvist
Sjunga med hungrig maga
En skön lovsång sin herra Krist
Än mat hos herrar taga,

Hellre vill han i torra trän
Sova med ro och lisa
Än där som sköna sängar är,
Sig låta av människor spisa.

Ja, man hörer åtskillnad stor
Bland de små näktergaler :
Bättre kvä'r han i skogen bor
Än de i konungs salar
Som sitta i en gyllen bur ;
De äro dock bedrövat.
Med mig vittna all kreatur,
Som ont och gott har prövat.

En hjort, som upp i gården går
Med två förgyllda hörner,
Och den i bergen föda får
Bland tistel, sten och törner,
De hava ej lika glans och sken,
De äro ej lika sköna ;
Raskare är han uppå sina ben,
Som går på marken gröna.

En hjort, som har ett guldband om
Och hörer strängar klinga,
Och den, som måste i dalenom
Bland berg och bäckar springa,
De ha ej lika lustigt mod,
De äro ej lika glada.
Frihet är bäst, frihet är god ! —
Ack, att jag frihet hade !

1615–1663

123. *Dal-visa*

OM sommaren sköna, när marken hon gläds
Vid Dala två älverna vida,
Från Tunåa strand till Gagne-mäns näs
Så fagert det då är att rida:
Gud glädje och styrke de män, som där bo
Vid älvom, på berg och i dalom!

Där hörs en förnöjelig näktergalssång,
Och djuren i lunderna gånga,
Vid Åhl utmed land, på sjö och på strand
Om vårtiden leka sa manga.
Gud glädje o. s. v.

Vid Leksand möter man Siljanom,
Den sjö sig så vida utsprider
I fyra de delar som löpa runt om,
Men österut Rättviken vrider.

Från Rättvik och Ore man färdas också
Till Moramäns nöjsamma stränder,
Ditupp ifrån Falun de handelsmän gå
Så sjöleds som ock uppå landen.

Där haver vår sol formerat en ö,
Som Siljan så kärligt omfamnar,
Där tusentals fiskar de lämna sitt frö
I gräsrika vikar och hamnar.

Från Venjan och Orsa till Älvenes dal
Och så över bergen till Särna,
Där älgar och renar till tusendetal
I skogarna vistas så gärna.

Från Öster — till Västerdalmännernas bo
Man kommer och där får beskåda
Båd Lima och Malung och Äppelebo,
Tillika med Järna, Nås, Floda.

Guds ande i nordlanden vilar nu sig,
Ja, längst upp i världenes ända.
Vår himmelska Fader! vi rope till dig;
Du värdes din nåd till oss sända!

Allt detta blev fattat en midsommarsdag
På Moramäns nöjsamma ängar,
Vid Utmelands by med lust och behag
Bland blomstrande, grönskande sängar.
Gud glädje och styrke de män, som där bo
Vid älvom, på berg och i dalom!

GUSTAF ROSENHANE

1619–1684

124. *Venerid*

DJUPT nederst i en dahl, dher berg på alle sijder
All vädretz macht förtog, dijt näpligh solens skeen
Uth öfver skattar högh migh hinte göra meen,
Dhet var alt stilla, lugnt, en svalk' och skugga blijder,

Ett vatns sachta flodh emellan stenar strijder,
Som medh smått buller kom ifrån kallådran seen,
Dher sprang ey fierran från, som silfver skär och reen
Nu blandas hon i hoop, nu annor värtz sigh vrijder;

Dher var een lijten slätt, så stoor som niugt behöffdes,
At dhe små bergfolk dher anställa kund'een dantz;
Medh eker, lind och län i ordning som sigh höffdes

Var dhen alt kring om täpt, rätt som een runder krantz,
Allena iagh dher satt och tänckt allena på
Huru iagh Venerid min doch een gång kunde få.

125. *Daphne*

DAPHNE ligger mig i sinnet,
Som iagh täncker på hvar stund,
Älskar och aff hiertans grund :
Hon är stadigt uthi minnet ;
Kan iagh hännes kärlek få,
Lycksam iagh migh skattar då.

Män iagh måste dät än dölia
Och förtiga mitt besvär,
Ändoch dät så långsampt ähr,
Om iag mitt förnufft skal fölia,
Som mig altijd säger : tijg,
När som kärlek drager mig.

För än elden böriar brinna,
Lätteligh han släckias kan ;
Växer och tiltager han,
Är han värre til at vinna ;
Kärlek är och lijka så
Svager förn han böriar på.

Sädan är han värre dämpa,
Vatn gör där intet til,
Häller hvad man bruka vil,
Ingen konst och ingen lämpa ;
Elden måste brinna uth,
That blijr intet annat slut.

1643–1709

126. *En Sommarvisa*

DEN blomstertid nu kommer
Med lust och fägring stor,
Nu nalkas ljuva sommar,
Då gräs och örter gror.
Den blida sol uppvärmer
Allt vad har varit dött;
Då hon oss skrider närmer,
Blir det på nyo fött.

De fagra blomsterängar
Och åkrens ädla säd,
De grönskand örtesängar
Och alla gröna träd,
De skola oss påminna
Guds godhets rikedom,
Att vi Guds nåd besinna,
Som räcker året om.

Man hörer fåglar sjunga
Med mångahanda ljud;
Skall icke då vår tunga
Lovsäga Herran Gud?
Min själ, upphöj Guds ära
Med lov och glädjesång,
Som fröjda vill och nära
Oss med välgärning mång. —

Du Sarons blomster sköna,
Du lilja i grön dal,
Ack, värdes själen kröna
Men dygder till stort tal!

Din nåd låt henne fukta
Som dagg utav Sion,
Att hon må ljuvligt lukta
Som ros i Libanon.

Välsigna årets gröda
Och vattna Du vårt land,
Giv oss nödtorftig föda,
Välsigna sjö och strand!
Din fotspår drype fetma;
Bespisa med ditt Ord
Och med dess ljuva sötma
Oss uppå denna jord!

SAMUEL COLUMBUS

1648–1699

127. *En naturlig Dödsbetraktelse*

VAD är det åt, att jag mitt sinne kväljer,
För fåfäng vinst min ädla frihet säljer,
Förgäves möder huvud, hand och läpp?
Jag pine, plåge, kvälje mig framhärdigt,
Dock kommer den, som gör mitt verk ej värdigt
En fingerknäpp.

Har jag en gång utur folks-samfund farit,
Blir sen med mig, som jag had' aldrig varit:
Jag blir uti det långa tysta bragt:
En långlig natt har stillt min ben och länder,
En långlig sömn min ögon, fötter, händer
Har sammanlagt.

Ett annat folk då solens klarhet skådar,
Min lägerplats en ann med föttren trådar.
Ack, att jag själv blir sinneslös till mull!

Jag har spelt ut, min vandring har en ända,
Mitt glas är ut, min tråd är av, min slända
Är spunnen full.

Hvi vill jag då om världen sorgse vara,
På sjö och glöd stor lycka efter fara
När mig strax bör en oundviklig död?
Skull' jag mig själv i sorg och oro föra,
Vad vor' det mer än mig i livet göra
Onödig nöd?

Träd, frihet, fram i oförfalskad' smycker,
Träd fram och bryt mitt ok i tusend' stycker,
Mitt ok med allt sitt trälelikt besvär,
Mitt ok, det jag själv villigt på mig lade,
Då jag av oförstånd till skuggan sade:
Du är mig kär.

Jag har nu lärt invärtes världen känna;
Hu' fåfängt är allt vad vi efterränna!
Hur' lyckan själv hon ställer oss försåt!
Giv Gud, min värld med äran genomvandra!
O! Mycke fik och släp om allt det andra
Är intet åt.

Giv Gud, att jag behövlig' medel njuter
Till ett glatt mod, tills jag min' ögon sluter:
Det är och blir mig ensamt ett för allt.
Den mera vill, han mera efterleter;
Den minst' av alla världs-fåfängligheter
Har jag utvalt.

128. *Elisandra*

IFRÅN den dag jag Elisandra
Den första gång med mina ögon såg,
Har jag utslutit slätt utur min håg
All kärlekslust till alla andra :
Och sedan jag den hjertans hugnad vant,
Att bli om hennes dygder mer bekant,
Har jag min egen icke varit,
Men en stor träldom fått erfarit.
Dock är jag nöjd :
Min lust och fröjd
Står allt i hennes händer,
Ehvart min lycka vänder.

O, I koralle-läppar röda,
O, aldraljufligaste rosend-mund,
O, mer än aldraskönsta ögon rund',
Ack, velen I den träl dock döda,
Hvars lif och välfärd står i edert våld ?
Ack, ha Er strålar intet återhåll ?
Kunnen I se mitt hjerta blöda ?
Skall jag min själ med ängslan föda ?
Skall min åtrå
Ej nöje få ?
Allbaster-händer snöda,
Ack, lindra dock min möda !

Ack, Elisandra, Damors prydnad,
Afundas ej, att jag dig älska tör :
Din dygd och fromhet det allena gör.
Har du min själ bragt till din lydnad,

Så låt min träldom dig till hjertat gå ;
Låt mig ej fåfängt längre plågas så,
Jag har ju dig i händer gifvit
Mitt hela hjerta, själ och lifvet ;
Då är allt ditt
Och icke mitt.
Hvem vill sitt hjerta mörda ?
Så lindra dock min börda.

Jag älskar dig af ärbart sinne
Och önskar, att du en gång vore min,
Som jag här är och evigt blifver din.
Haf mig förty i gunstigt minne :
Det är din dygd och fromhet allt för när
Att hata den dig stadigt håller kär.
Ack jämmer, ack, att du ej känner,
Hur Astrilds eld mitt hjerta bränner !
Jag beder dig
Förskjut ej mig,
Som evigt dig kär håller ;
Ty du det sjelver våller.

THORSTEN RUDÉN

1661–1729

129. *Öfver en liten Tulpan*

HÄR kommer till Er tjenst af tulipan en unge :
Låt den, min vackra vän, för min skull vara kär ;
Ej må han bli försmådd för det han liten är :
Små lärkor bättre än de grofva ufvar sjungar.

En liten diamant kan stora berg betala,
Och dygden i de små med ensamt välde bor.
Hon sjelf, min hjertans vän, är heller ej så stor,
Dock kan hon mig långt mer än tusen fler hugsvala.

JAKOB FRESE

1690–1729

130. 1726

NU sjunga fåglar gällt på trädens gröna grenar ;
Och vattnets tysta folk slå ut de blanka fenar ;
Den stela svalan, som i floden haft sin grav,
I luftens öppna vidd nu svävar till och av.

De vida åkrar stå i växt och skjutand' gröda,
Och visa oss det gräs, som bliva skall vår föda.
Kort sagt : naturen nu sig aldraljuvast ter ;
Men ingen årsens tid mig nånsin gläder mer.

Här ligger jag ännu vid dammen i Bethesda :
Min Gud ! hvi tänker du då icke på mitt bästa ?
Jag usle ligger jämt i fjäderbojor tryckt :
Ack ! finns dock ingen hjälp ell' någon undanflykt ?

Dock innan skörden blir och bleka skylar binnas ;
Så hoppas jag, jag lär bland vissne skuggor finnas,
Men till min själ uti de *sälla* landen stå
Och mine kärvar där med glädje bära få.

OLOF VON DALIN

1708–1763

131. *Stilla Levnads Nöjen*

FÖRNÖJLIGA stunder i stillhetens famn,
Då säker för stormen jag låg i min hamn,
Då solen var morgon i glädje var ny
Och intet fick sömnen om aftonen bry !
Enfaldiga trygghet i samvet och dygd,
När hjärtat får leka i vänskapens skygd,
När tungan uppriktigt får visa det fram
Och ringhet och ärlighet hålls ej för skam.

Du stolta, du brusande världenes fält,
Hur kan väl ett sinne på dig vara sällt?
Du följer fördärvet i smickrande våg
Och skrämmer från räddning en intagen håg.
I dig ser man lyckan, där faran är störst;
Man vårdar som sist det, som borde stå först;
Man talar så sedigt, man tänkar så vilt,
Man älskar så konstigt, man hatar så milt.

Allsvåldiga Väsen av sanning och ljus!
Du visar dig blott — och allting är ett grus.
En stråle från dig är all seger och fred:
Jag kastar min omsorg, min värld för dig ned.
Hjälp under en anda, som åtrår din höjd
Och gillar ej annan än samvetets fröjd.
Fast livet bortrinner i fåfängans älv,
Lät nöjet dock evigt bo inom mig själv!

132. *Vårvisa*

BORT med höga ting!
Lät man världens ring
Över vårt begrepp sig vända!
Ack, du vackra vår,
Som nu råda får
Och på vintern gör en ända!
Gumma, dräng och piga,
Oxe, ko och kviga,
Kalv och lamm i glädje hoppe;
Tuppen med sin fru
Har förgätit nu,
Att han en gång skall bli soppa!

Si, hur stuten går,
Och med hornen slår.

Geten krummar sig för bocken.
Tackan yr och vill,
Uppfylld av april,
Roar all den ludna flocken ;
Men, min Marjo lilla,
Oxen bölar illa,
Mån man fodret honom nekar ?
Tänk om det var allt,
Och vår boskap svalt,
Tro mig, det blev andra lekar ;

Dock, min Marjo, kom !
Bästa egendom
Är du mig i nöd och nöje.
Har jag dig och bröd,
Femton kalvars död
Vill jag då se an med löje ;
Femti höns och flera,
Tretti gäss och mera,
Skulle jag för dig ej akta :
Själva katten vet,
Med vad kärlighet
Mina ögon dig uppvakta.

HEDVIG CHARLOTTA NORDENFLYCHT

1718–1763

133. *Hos min Vän*

HOS min vän var all min trefnad,
Och hans lefnad
Var min ljufva tankero.
Intet mot min sällhet vägde,
När jag ägde
Dygd och honom i mitt bo.

Hvad ren kärlek mäktar skänka
Och man tänka
Kan om vänskap, blygd och dygd,
Allt hvad ljuflig själesämja
Kan befrämja
Njöto vi i fridens skygd.

134. *Lefnadsbeslut*

I DENNA enslighet har jag min boning valt ;
I detta tysta lugn jag världens storm betraktar :
All höghet, prakt och lust, som lyckan bjuder falt,
Jag som en flyktig rök, en väderbubbla aktar.

Här skall jag lära mig att draga tidens ok
I tålamod och hopp, tills frihetsstunden nalkas,
Tills döden löser av mitt mörka ängslans-dok,
Och all min smärtas eld i säker hvila svalkas.

Emedlertid jag här min forna lust beser,
Det ljufva paradis, som likt en ros förbleknat ;
Och trogna tårar till dens dyra minne ger,
Hvars kärlek, vett och dygd jag i min själ har tecknat.

Här skall jag repa upp min herdes hulda namn :
Här skola klippor på min klagans toner svara ;
Här skall jag göra mig bekant med denna hamn,
Där rena själer få i evig kärlek vara.

GUSTAV PHILIP CREUTZ

1731–1785

135. *Ur "Atis och Camilla"*

VID roten af en alm, som slogs af elfvens våg,
Camilla, full af sorg, med matta krafter låg.
Hon kände intet mer den svalka floden delte,
Der han i slingrig bugt mot blanka stenar spelte.
Men snart dess qväfda själ blef ur sin dvala väckt,
Ty af ett häftigt sorl hon hastigt blir förskräckt.
På flodens andra strand, som ut mot bugten skjuter,
Der i ett spetsigt näs en gräsrik äng sig sluter,
Hon ser en värnlös flock af skrämda hindar fly,
Som menskans öfverväld och hennes grymhet sky.
Men ingen klyfta finns, som minsta tillflykt gifver;
En vildsinnt jägartrupp dem fram på fältet drifver;
Fast i sitt snabba lopp de vädren gå förbi,
De dock ett ömkligt rof för mordepilen bli.
Han hviner i sin fart och hinden genombårar,
Han törstar efter blod ock fäller när han sårar.
Det slagna djuret re'n på stranden utsträckt är,
Som på ett offerbord dess lemmar spritta der;
Uppå ett söladt grus syns varma blodet röka,
Och lifvet dunstar ut att hämnd hos himlen söka.
En enda sårad hind, som flyr en mordisk strand,
I floden kastar sig och söker hinna land.
Hon uppå böljans rygg en blodig fåra drager,
Och till Camillas alm hon sist sin tillflykt tager;
Hon ömkligt släpar sig till denna nymfens fot;
Och med ett klagoskri hon liksom ber om bot.
En sådan sorglig syn Camillas tårar väcker;
Till denna hindens hjelp hon sina händer sträcker,
Hon smeker detta djur, hon det i famnen tar,
Och med en bortvänd syn ur såret pilen drar;

Hon slöjan löser upp och den i stycken rifver,
Att hämma blodets fors, som fram ur sidan drifver ;
Men fåfängt, all dess hjelp ej djurets räddning gör,
Det slickar nymfens hand, det suckar och det dör.

136. *Ur " Daphne "*

DITT intåg skall i verlden göras,
Der under yppighet och prakt
En lycklig oskuld skall förstöras
Och tvingas under vanans makt.
Du som ett siradt offer föres
Midt i en yr och tanklös hop ;
Ditt häpna öra ständigt röres
Af afunds och förundrans rop ;
Der väntas det man kallar nöje,
Der nyttjas utan ljuflighet,
Och under buller, tvång och löje,
Man glömmer dygd och mensklighet ;
Man söker och man söks af dårer,
Med vänskap och med vårdlöshet ;
Man tanklöst andras rykten sårar,
Med qvickhet och behaglighet,
Och med förnuft och barnslighet
Man väljer och man straxt förkastar ;
Man bort med tidens hvirfvel hastar,
Och att man lefver man ej vet.
Man får ej råd af hjertat taga,
Ej styrka af sin ömhet draga ;
Förvirrad och i nöjen snärd
Man hinner ej att sig beklaga ;
Man blir förströdd, man blir förtärd,

Och endast i den konsten lärd
Att fly sig sjelf och sig bedraga,
Att kunna lysa och behaga,
Att bli förlorad och få verld.

GUSTAF FREDRIK GYLLENBORG

1731–1808

137. *Herdevisa*

HERDINNOR och herdar, kom sätten er ner
I skuggrika lunden att vila!
Ej solen här någon olägenhet ter,
De svalkande vädren här ila.
Kom, sjungom de nöjen oss kärlek vill ge!
Se på, huru gettren åt bockarna le,
Hur fåren åt gumsarna smila!

Hör på, huru fåglarna kvittra så snällt!
De sjunga till kärlekens ära.
Månntro deras levnad tillbragtes så sällt
Förutan den kärlek de bära?
De få utav kärlek båd liv og behag:
Båd konstiga toner och artiga slag
De blott utav kärleken lära.

All fänad på marken ses hoppa på tå,
När kärlek dem börjar att röra.
Fast de uti mörkaste skogarna gå,
Den sällaste levnad de föra.
Ett vilddjur otamdaste böjelser har,
Men kärlek den vildaste arten betar,
Kan vargen saktmodiger göra.

Se Damon, som förr var så trumpen och tvär,
Som skydde med någon att tala,
Han börjar bli artig, sen han blivit kär,
Nu väckes han äntligt ur dvala.
Nu blir han båd hyggsam och rolig till slut,
Som dugde ej till något annat förut
Än stå uti kvarnen och mala.

Alexis, som förr var så galen och yr,
Som sprang uti skogen och jaga,
Med flyktiga nöjen sig mera ej bryr
Sen kärlek fått hjärtat intaga.
En allvarsam ärbarhet börjar han nå
Sen han sig beflitat med tiden att få
Den sköna Corinna behaga.

Det ses utav sådant och dylika rön
Vad pris man på kärlek bör sätta.
Vad icke kan hjälpas med tvång och med bön
Kan kärleken ändra och rätta.
En argsint av kärlek blir spak som ett lamm,
En mjältsjuk kan trivas i lust och i glam,
När kärlek dess börda vill lätta.

Vad är i naturen, som älska ej kan?
Se, träden sin toppar hopluta:
Att få uti älskog famntaga varann
Sig grenarna kärligt framskjuta.
En lust att behaga ger blomman sin prakt;
Så snart hon förlorat den härliga makt
Så börjar dess levnad sig sluta.

Ack, smakom och övom den ljuvliga ro,
Som menlöser kärlek oss giver!
I fattiga hyddor vi leva och bo,
Men kärlek all oro fördriver.

Vi äga den största och sällaste lott,
När hjärtan vi givit och hjärtan vi fått.
Vår älskog vår rikedom bliver.

När Tirsis i lunden så sysslosatt var
Att kärlekens under förklara,
Kom Dafne, som misshag till kärleken bar,
Och syntes helt vreder att vara.
Hon sade: "Du vet ej vad kärleken är.
Du skall utan hopp uti mig bliva kär,
Sen lär du ej kärlek försvara."

CARL MIKAEL BELLMAN

1740–1795

138. *Opp, Amaryllis!*

OPP, Amaryllis! Vakna, min lilla!
Vädret är stilla,
Luften sval.
Regnbågen prålar
Med sina strålar,
Randiga målar
Skog och dal.
Amaryllis, låt mig utan våda
I Neptuni famn dig frid bebåda;
Sömnens gud får icke mera råda
I dina ögon, i suckar och tal.

Kom nu och fiska — noten är bunden —
Kom nu på stunden,
Följ mig åt!
Kläd på dig tröjan,
Kjorteln och slöjan,
Gäddan och löjan
Ställ försåt!

Vakna, Amaryllis lilla, vakna !
Låt mig ej ditt glada sällskap sakna !
Bland delfiner och sirener nakna
Ska vi nu plaska med vår lilla båt.

Tag dina metspön, revar och dragen !
Nu börjar dagen ;
Skynda dig !
Söta min lilla,
Tänk icke illa !
Skulle du villa
Neka mig ?
Låt oss fara till det lilla grundet,
Eller dit bort till det gröna sundet,
Där vår kärlek knutit det förbundet,
Varöver Tirsis så harmade sig.

Stig då i båten, sjungom vi båda !
Kärlek skall råda
I vårt bröst.
Eol sig harmar,
Men när han larmar,
I dina armar
Är min tröst.
Lycklig, uppå havets vreda bölja
I din stilla famn kan jag ej dölja,
Hur i döden hjärtat vill dig följa.
Sjungen, sirener, och härmen min röst !

139. *Fjäriln vingad syns på Haga*

FJÄRILN vingad syns på Haga
Mellan dimmors frost och dun
Sig sitt gröna skjul tillaga
Och i blomman sin paulun.
Minsta kräk i kärr och syra,
Nyss av solens värma väckt,
Till en ny högtidlig yra
Eldas vid sefirens fläkt.

Haga, i ditt sköte röjes
Gräsets brodd och gula plan.
Stolt i dina rännlar höjes
Gungande den vita svan.
Längst ur skogens glesa kamrar
Höras täta återskall
Än från den graniten hamrar,
Än från yx i björk och tall.

Se, Brunnsvikens små najader
Höja sina gyllne horn,
Och de frusande kaskader
Sprutas över Solna torn.
Under skygd av välvda stammar
På den väg, man städad ser,
Fålen yvs och hjulet dammar —
Bonden milt åt Haga ler.

Vad gudomlig lust att röna
Inom en så ljuvlig park,
Då man, hälsad av sin sköna,
Ögnas av en mild monark!
Varje blick, hans öga skickar,
Lockar tacksamhetens tår —
Rörd och tjust av dessa blickar,
Själv den trumpne glättig går.

140. *Fredmans Epistel öfver Bergströmkans Porträtt på Liljans Krog i Torshella*

STORM och böljor tystna ren,
Himla-hvalvets matta sken
Mer och mer försvagas,
Ren det börjar dagas,
Molnen simma,
Qvalm och dimma
Bådar Solens bleka strimma.
Vädren spela fritt och täckt,
Fönstren ristas vid hvar fläckt,
Lönn och aspar susa,
Kärr och källor brusa,
Orren spelar,
Tömmar, selar,
Bonden åt sin fåle delar.
Ren i hvar spis
Fladdrar och fräs
Spånor och ris,
Stickor och gräs,
Redan vällings-grytan kokar.
Ren med yfvig lugg,
Torparn uti mjugg
Efter tobaks-elden snokar ;
Och på ängen ren,
Lutad mot en sten,
Dalkarln i sin skyffel tar.

Krögarn stöfveln på sig drar,
Skurar bränvins-pannan klar.
Ren i stopet fattar,
Står i dörrn och skrattar ;

Pipan blossar,
Gubben trossar
Bygdens kämpar, barn och gossar.
Gumman på sin vagn vid grind
Håller handen under kind,
Af och an hon vickar,
Slumrar in och nickar ;
Solen sticker,
Gumman qvicker
Vaknar och ur stopet dricker.
Qvarnar och hjul
Börja sin fart ;
Hör, från et skjul
Hörde du klart
Första slaget uti smedjan ;
Smeden smal och lång,
Med en glödgad tång,
Naken ända upp til medjan,
Mellan eld och sand,
Med en pust i hand,
Sjunger nu sin morgonbön.

Luften spelar frisk och skön,
Minsta blomma, växt och frön,
Opna sina knoppar,
Le åt daggens droppar,
Prägtigt randas,
Vällukt andas,
Med Zephirens fläktar blandas.
Skogen skymtar mörk och blå,
Berg och kullar prydda stå,
Med båd' lamb och qvigor ;
Bygdens barn och pigor

Gå och valla,
Le och tralla,
Sina hjordar sammankalla.
Lärkan i skyn
Fläktar så sval,
Tuppen i byn
Flaksar och gal;
All naturen börjar vakna
Till ny glans och prål,
Nya göromål;
Och att ingen skönhet sakna,
Steg nu Movitz opp,
Tog sin färge-kopp,
Satt' sig vid sin tafla ner.

Nå, Bergströmskan! hvad jag ser!
Med bindmössa, kors jag ber!
Bröst-bouquet i barmen,
Och en mops på armen,
Girandoller,
Parasoller,
Ve den Movitz, tocken fjoller!
Nå, så dumt! jag dör af skratt;
Se den son med Schäfer-hatt,
Prägtig som en annan,
Med en musch i pannan.
Såg jag maken!
Isterhaken
Hänger på den gamla draken.
Bröstet så spändt
Skjuter hon fram,
Och excellent
Liljans Madam
Har du skildrat, Bror, på väfven.

Men säj mig reson,
Hvarför sitter hon
Med en fogel uti näfven?
Jo, reson är den,
At dess ägta vän,
Fader Bergström, lefver än.

JOHAN GABRIEL OXENSTIERNA

1750–1818

141. *Den Gamle*

Vid Åsynen av sitt Porträtt, målat i hans Barndom

Quantum mutatus ab illo!

VEM bilda dessa penseldrag,
För mina ögon återförda?
Vem tecknas här i vårens dag
Med dessa menlösa behag,
Av inga sorger än förstörda?
Är detta barn densamma Jag,
Som släpar nu, förbytt och svag,
I sexti vintrar livets börda?
I år, som föreställens här
Av lekarna och glädjen mätna!
I lätt tillfredsställda begär!
I själva, flyktiga besvär,
Så hastigt kända som förgätna!
Och, främst bland all lycksalighet,
Du sälla oförfarenhet
Av lycka, värld och hopp och vänner!
Så långt från edra tidvarv skild,
I dag uti min egen bild
Jag själv mig icke mera känner,

Och bland de hågkomster och dar,
Dem dessa målningar förena,
Har nu av edra åldrar kvar
Ej mer än svagheten allena.

JOHAN HENRIK KELLGREN

1751–1795

142. *Vårvisa*

VINTERNS välde lyktar
Och från våra tjäll
Bore harmsen flyktar
Högst på lappens fjäll.

Uti bergets klyfta
Sippan späd och rädd
Ses sitt huvud lyfta
Upp ur drivans bädd.

Ren av lövet höljes
Detta sälla bo,
Där min Daphne döljes
I en menlös ro.

Vår och Kärlek! båda —
Gån att för mitt väl
Med er tjusning råda
I dess unga själ!

Hör, hur staren pladdrar
Upp i björkens topp;
Se, hur fjäriln fladdrar
Kring om rosens knopp.

Se, hur silvret flyter
Utur klippans damm.
Hör, hur björnen ryter
Sina känslor fram.

Se, hur västen leker
Uppå liljans bröst
Och den sköna smeker
Med en kärlig röst.

Älskare, se tiden,
Som till kärlek drar,
Om I längre biden
Är han mer ej kvar.

Gån att nöjet lyda!
Blott en tid det rår.
Må dess blomster pryda
Eder ungdoms vår!

143. *Ur "Dumboms Leverne"*

Efterbildning

GO' herrar! Länen mig ert öra
Till salig Dumboms leverne:
Om det ej ledsnar er att höra,
Så tör det roa er kanske.

Han föddes, enligt ödets domar,
Helt naken hit på jordens ring;
Men sen han kom till rikedomar,
Så brast det honom ingenting.

I vaggan hade han med nöd
En gammal käring, som såg om sig ;
Vart därför illa sjuk — men kom sig,
Och levde sen allt till sin död.

Till karaktären from och god,
Var han ej snar att bliva retad ;
Men sågs han någon gång förtretad,
Så var det uti vredesmod.

Det fel han haft i ungdomsvåren,
Att vara pojke förr än karl,
Man ganska visligt anmärkt har,
Men detta fel försvann med åren.

Till ingen man han avund bar :
Han såg väl ganska snett på alla ;
Men det bör man ej lastbart kalla,
Ty han var vindögd stackars karl.

Man även mycket folk hört klandra,
Att han dem över axeln sett :
Om det så är, så har det skett
För det han längre var än andra.

Ett muntert lag han gärna väljde,
Men hatade allt fåfängt snack :
Teg nästan allted, när han sväljde,
Och sväljde alltid, när han drack.

1755–1817

144. *Den glada Festen*

UTI prästgåln slamrades med mortlar,
Bråttom hade alla husets hjon;
Pigor svängde sig i helgdagskjortlar,
Och på spettet satt en gödd kalkon.

Gamla prästmor sågs beställsamt trippa,
Hade mycket att bestyra om;
Tummade sin blanka nyckelknippa,
Nickade så fromt åt vem som kom.

Vandrade i nattyg, nätt och struken,
Ifrån köket ömsom och i saln,
Bredde ut den fina korndrällsduken
Och tog fram den räfflade pokaln.

Varför då den myckna ståtligheten,
Detta fej och fjäsk i kyrkherrgåln,
Denna tårtan och högtidligheten,
Frikadeller, korv och krams i kåln?

Vilkens, denna nötta käpp, som siras,
Som så grann och blomsterlindad står? —
Jo, vår goda prästfars högtid firas,
Gubben fyller sina sjutti år.

Gamla prästmor fintlig och förslagen,
Med små fêter på sitt enkla satt
Fyrti gånger firat denna dagen,
Fyrti år sin goda gubbe glätt . . .

Redan var nu middagsstunden inne,
Väntat lag i hemligt antåg var;
Gumman log så fromt uti sitt sinne
Åt det spratt, som hon ställt till åt far.

Gubben tidigt ren på morgonstunden
Trogen önskan av sin gumma fått,
Med en stoppad nattrock blivit bunden,
Rån och skålbrön, kaffe, utvalt gott.

Nu satt han så god och glad till sinnes,
I hans uppsyn lästes lugn och frid,
Förde sig med tacksamhet till minnes
Herrans nåd på den förtflutna tid.

Kände varma glädjetårar falla,
Blickade ibland så gott på mor,
Visste med sig han var kär för alla,
Maka, vänner, barn och socknebor.

På en gång blev gubben glatt förlägen:
Någon aning nu föll honom in —
"Dammar det ej," sade han, "på vägen?
Skäller icke Herkules vid grinn?"

Gubben ej förgäves detta tyckte,
Skumt han redan röjt dem långt ifrån;
Nu han ömt i sina armar tryckte
Dotter, måg och lilla dotterson.

Späda gossen räckte morfar käppen
Med den granna blomsterkransen på;
Mormor log och bet sig skälmskt i läppen,
Var så stolt för det hon hittat på.

Hedersmågen, herr kaplan i Wåla,
Kom nu fram med verser, ett patent,
Som han låtit med små änglar måla,
Grant och vackert och förgyllt och pränt.

Sedan dotter kärligt gratulerat,
Med jordgubbar fram en korg hon bar,
Dem hon i sin trädgård själv planterat
Enkom för sin gamla goda far.

Släkt och vänner syntes nu sig samla
Mangrant till ett glatt och utvalt lag.
Alla önskade så högt den gamla
Lycka, lycka på hans hedersdag.

Mormor ropte: "Far, nu väntar maten!"
Fromma laget strax kring bordet står.
Gubben märkte rosorna kring faten —
Lilla Göran läste fader-vår.

Alla rätter ösas, skäras, styckas,
Gumman fryntlig lägger för och ler;
Fröjdar sig att tårtan velat lyckas,
Blir så nöjd, när någon vill ha mer.

Glad är dagen, tillfället betydligt,
Blanka silverkannan fylls med vin . . .
På det drivna locket synas prydligt
Tolv apostlar och en karolin.

Till *ett* mål nu alla troget syfta:
Morfars välgång runt kring laget går!
Gubben ses sin sammetsmössa lyfta,
Blottar rörd sitt silvervita hår.

Uppå gåln från lövsaln folket hurrar,
Ingen glöms av matmor vid kalas;
Ölet strömmar, nyckelharpan surrar,
Polskan går vid oavbruten bas.

Vet ni vänner, ropte prästmors svåger,
Tog pokaln och drack sin granne till :
Alla kungars pro- och epiloger
Mot vår fest jag icke byta vill.

KARL GUSTAF AF LEOPOLD

1756–1829

145. *Ögonkast på Naturen*

OUPPHÖRLIGT, dag från dag
O natur, du dig förnyar !
Jordens grönska, luftens skyar,
Allt har ungdom och behag.

Evigt, gyllne sol, densamma,
Låter du, omätligt spridd,
Dina röda strålar flamma
Deras guld kring fältens vidd.

Klara flod, än slår din bölja
Glittrande den strand hon slog,
När hon såg den första plog
Dina blomsterbräddar följa.

Skog, av samma fåglars sång
Evigt dina grenar ljuda,
Evigt samma skuggor bjuda
Åt den gömda tänkarns gång.

Utan vällust, utan smärta
Allt sin första daning har :
Endast jag, som fått ett hjärta,
Är ej mera den jag var.

1772–1847

146. *Mossrosen*

MOSSA klär den öde heden,
Klostrets mur och kämpens kulle
Och det murkna trädets stam ;
Och du Ros, som själva Eden,
Själva himlen pryda skulle,
Spricker du ur mossan fram ?

Är det sorgens dystra fransar
Som du kring din purpur breder ?
Rosen hör ju glädjen till.
Följ mig dit, där nöjet dansar !
Nej, med tårar du mig beder :
Här hos dig jag stanna vill.

Är det dödens bild du målar
På din sköna, veka stängel,
Med dess svepning om din knopp ?
Nej, i ljusets morgonstrålar
Du, bland blommorna en ängel,
Står ur brustna graven opp.

147. *Källan*

FRISKA källa ! låt mig dig få dricka :
Du mitt enda läkemedel är,
Det mig stärker att på dig blott blicka,
På den bild, som du av himlen bär.
Själv från himlen du ditt ursprung leder :
Ett välsignat moln vid bergets topp
Göt sig hit i klara droppar neder ;
Och du far igen dit opp.

Fåfängt bäcken att din klippa hinna
Letar sig en väg ; han dig ej når.
Där du föddes, där skall du försvinna ;
Han till havs med någon annan går.
Dock däruppe väntar er ett möte :
Även han, fulländande sitt lopp
Genom världen, skall ur havets sköte
Som en ånga stiga opp.

Kanske här, som moln, i aftonstunden
Purpurstänkta, mötens I en dag
Och begjuten blommorna i lunden ;
Där då sitter någon ung, som jag.
Blek, som jag, han ser på er och tänker :
Skönt är livet här : vad är det då
Bortom skyn, som dessa pärlor stänker,
Där de höga stjärnor gå?

148. *De Många*

LILLA svala ! årligen
Kommer du från Nilen hit,
Bygger bo och far igen
Undan vintern dit.

Men mitt arma hjärta är
Ständigt Cupidoners bo.
Ständigt nya ungar där
Pipa utan ro.

Sina vingar väger en,
En i ägget slumrar ën,
Och på skalet pickar ren
Tredje Kärleken.

149. *Gossen*

"SE, mamma! hur det brinner där
Så många ljus på himmeln!
Men är det sanning, att det är
Var afton jul i himmeln?

Där sitter salig syster nu
Och leker med Guds änglar;
Dit kommer också jag ännu,
Och vi bli själva änglar."

Så talte Clas, en liten en,
Och såg på himlens stjärnor,
Men glömde alla änglar sen,
I dans med jordens tärnor.

JOHAN OLOF WALLIN

1779–1839

150. *Stycken ur "Dödens Engel"*

I ADAMS barn, som av jorden födens
Och vänden åter till jorden om!
I åren mine, I åren dödens,
Allt sedan synden i världen kom.
Jag står i öster
Och når till vester;
Och tusen röster,
I tidens gäster!
Jag bär till eder med Herrans ord
Från luft och lågor och haf och jord.

I bon och byggen, som sparfvar bygga
Sitt bo i sommarens gröna lund.
De sjöngo glada, de sutto trygga
I trädens löfviga skygd, en stund:
Men fågla-nästen
Ej profvet höllo,
När deras fästen
För stromen föllo — —
Och tyst blef sången, och sjöngs ej om,
Och glädjen, gången, ej återkom. — —

I sväfven lätta i dansens ringar,
I stojen yra i nöjets lag,
Och myrten blommar, och lyran klingar . . .
Men öfver tröskelen stiger jag.
Då stannar dansen,
Då sänkas ljuden,
Då vissnar kransen,
Då bleknar bruden,
Och *sorg är änden*, som skriften sagt,
Uppå all glädje och glans och makt. — —

Mot mig förlora sig vett och vapen,
Mot mig ej lärdom och konst består.
Jag frihet ger åt lifegenskapen,
Och härrskarviljan i jern jag slår.
Jag striden leder —
Och härar falla;
De ligga neder,
De ligga alla,
Och vakna ej vid larmtrummans bud,
Men först vid domens basuna-ljud. — — —

I ären komne, I skolen gånga ;
I hafven här icke hem och hus :
I skolen bo i den staden trånga,
Där sol och måne ej tända ljus ;
Där sköldemärket
I porten krossas,
Och ur dagsverket
Den trötte lossas,
Och fångens länkar och hjertats band
Så spröde brista för samma hand. — — —

Då dagen svalkas och skuggen breder
Kring edra dalar och berg sitt flor,
Så kommer han och förlossar eder,
Hvars makt är såsom hans kärlek stor.
De ögon trötta,
En stund de somna ...
De verktyg nötta,
En stund de domna ...
En annan stund till ett annat lopp
I edra hufvuden lyften opp !

Och ny är himlen, och ny är jorden,
Och ny är himlens och jordens son,
Och saknar icke, odödlig vorden,
Det trånga hemmet, han kom ifrån.
Det är försvunnit,
Det är förvandladt —
Men tro, som vunnit !
Men dygd, som handlat !
I hafven lotten åt er beredd,
Af låga sinnen ej hörd och sedd.

Då äro torkade alla tårar,
Då äro helade alla sår . . .
Ej mer, på trafvar af lik och bårar,
Med fackla nedvänd och släckt, jag står.
Jag facklan vänder —
Och i detsamma
Den återtänder
Vid lifvets flamma,
Och blandar, evig seraf, min ton
I eder lofsång vid ljusets thron!

ESAIAS TEGNÉR

1782–1846

151. *Skaldens Morgonpsalm*

SOL, som från mig flytt!
Över bergens topp
Lyfter du på nytt
Strålig hjässa opp.
Jag vill bedja med de myriader.
Hör mig sångens, hör mig ljusets fader.

Tag mig med skyn
På din himmelsfärd!
Öppna för min syn
Diktens sköna värld!
Låt dess gudabilder i det höga
Sväva klara för ett dödligt öga!

Lär mig måla sen
För den dunkla jord
Varje himlascen:
Giv mig språk och ord,
Att de flyktiga gestalter stanna
På mitt papper, levande och sanna.

Giv mig kraft och mod
Att förakta rätt
Dårars övermod,
Tidens kloka ätt
Som beler, vad skaldens pensel målar,
Fåfängt doppad uti dina strålar!

För den bleka nöd
Stäng igen min dörr;
Giv i dag mig bröd,
Som du givit förr;
Att den höga himlakraft ej rymmer
Ur mitt bröst för jordiska bekymmer!

O! du vet det väl,
Hur jag älskar dig.
Därför fyll min själ,
Fyll den helt med dig!
Ärans, guldets, maktens åtrå vike
Från mitt rena hjärta, från ditt rike!

Se, du hör min bön,
Hör mitt lov också!
Jorden syns mer skön,
Himlen mera blå.
Andar viska i de svala lunder;
Jag hör harpor, jag ser skaparns under.

Tiden flyger bort,
Konsten är så lång,
Livet är så kort.
Upp, min själ till sång!
Guden kommer. Lyssnen myriader!
Det är sångens, det är ljusets fader.

152.

Karl XII

KUNG *Karl*, den unga hjälte,
Han stod i rök och damm.
Han drog sitt svärd från bälte
Och bröt i striden fram.
"Hur svenska stålet biter
Kom låt oss pröva på.
Ur vägen, moskoviter,
Friskt mod, I gossar blå."

Och en mot tio ställdes
Av retad Vasason.
Där flydde, vad ej fälldes,
Det var hans lärospån.
Tre konungar tillhopa
Ej skrevo pilten bud.
Lugn stod han mot Europa,
En skägglös dundergud.

Gråhårad statskonst lade
De snaror ut med hast:
Den höga yngling sade
Ett ord och snaran brast.
Högbarmad, smärt, gullhårig,
En ny Aurora kom:
Från kämpe, tjugeårig,
Hon vände ohörd om.

Där slog så stort ett hjärta
Uti hans svenska barm,
I glädje som i smärta,
Blott för det rätta varm.

I med- och motgång lika,
Sin lyckas överman,
Han kunde icke vika,
Blott falla kunde han.

Se, nattens stjärnor blossa
På graven längesen,
Och hundraårig mossa
Betäcker hjältens ben.
Det härliga på jorden,
Förgänglig är dess lott.
Hans minne uti Norden
Är snart en saga blott.

Dock — än till sagan lyssnar
Det gamla sagoland
Och dvärgalåten tystnar
Mot resen efter hand,
Än bor i Nordens lundar
Den höge anden kvar;
Han är ej död, han blundar:
Hans blund ett sekel var.

Böj, Svea, knä vid griften,
Din störste son göms där.
Läs nötta minnesskriften,
Din hjältedikt hon är.
Med blottat huvud stiger,
Historien dit och lär,
Och svenska äran viger
Sin segerfana där.

153. *Mjältsjukan*

JAG stod på höjden av min levnads branter
Där vattendragen dela sig och gå
Med skummig bölja hän åt skilda kanter ;
Klart var där uppe, där var skönt att stå.
Jag såg åt solen och dess anförvanter,
Som, sen hon slocknat, skina i det blå ;
Jag såg åt jorden, hon var grön och härlig
Och Gud var god och människan var ärlig.

Då steg en mjältsjuk svartalf opp, och plötsligt
Bet sig den svarte vid mitt hjärta fast :
Och se, på en gång allt blev tomt och ödsligt,
Och sol och stjärnor mörknade i hast :
Mitt landskap, nyss så glatt, låg mörkt och höstligt,
Var lund blev gul, var blomsterstängel brast.
All livskraft dog i mitt förfrusna sinne,
Allt mod, all glädje vissnade där inne.

Vad vill mig verkligheten med sin döda,
Sin stumma massa, tryckande och rå ?
Hur hoppet bleknat, ack, det rosenröda !
Hur minnet mulnat, ack, det himmelsblå !
Och själva dikten ! Dess lindansarmöda,
Dess luftsprång har jag sett mig mätt uppå.
Dess gyckelbilder tillfredsställa ingen,
Lösskummade från ytan utav tingen.

Dig mänskosläkte, dig bör jag dock prisa,
Guds avbild du, hur träffande, hur sann !
Två lögner har du likväl till att visa,
En heter kvinna och den andra man.

Om tro och ära finns en gammal visa,
Hon sjunges bäst när man bedrar varann.
Du himlabarn! hos dig det enda sanna
Är Kainsmärket, inbränt på din panna.

Ett läsligt märke av Guds finger skrivet!
Hvi gav jag förr ej på den skylten akt?
Det går en liklukt genom mänskolivet,
Förgiftar vårens luft och sommarns prakt.
Den lukten är ur graven, det är givet:
Grav muras till, och marmorn ställs på vakt.
Men ack! förruttnelse är livets anda,
Stängs ej av vakt, är överallt till handa.

Säg mig, du väktare, vad natten lider?
Tar det då aldrig något slut därpa?
Halvätne månen skrider jämt och skrider,
Gråtögda stjärnor gå alltjämt och gå,
Min puls slår fort som i min ungdoms tider,
Men plågans stunder hinner han ej slå.
Hur lång, hur andlös är vart pulsslags smärta!
O, mitt förtärda, mitt förblödda hjärta!

Mitt hjärta? I mitt bröst finns intet hjärta,
En urna blott med livets aska i.
Förbarma dig, du gröna moder Hertha,
Och låt den urnan en gång jordfäst bli;
Hon vittrar bort i luften: jordens smärta,
I jorden är hon väl ändå förbi,
Och tidens hittebarn, här satt i skolen,
Får, kanske, se sin fader — bortom solen.

154. *Den Döde*

DU älskade, när jag är död en gång,
Och likafullt mitt minne och min sång
Än några stunder leva kvar i norden,
Då hör du kanske ofta nog de orden:
"I skaldens bröst sin nyckel dikten har,
Du kände honom, säg oss hur han var;
Ty många rykten genom landet vandra,
Förvirrande, motsägande varandra."
Då tänker du: "Jag kände honom väl,
Jag läste länge i hans öppna själ,
En rörlig själ, som gjorde själv sin plåga
Och slutligt nedbrann i sin egen låga,
Ombytlig, lättrörd, barnslig, misstänksam
Han svärmade igenom livet fram.
Hans barndom såg jag ej, men mannens hjärta
Förtärdes lika utav fröjd och smärta:
Nu glad som gudar i Olympens sal,
Nu dyster, mörk som de fördömdas kval,
En evig yngling med en evig trånad.
En from, en öppen och likväl en grånad,
Från mängen irring, som han medgav fritt,
Hans hjärta hamnade till slut vid mitt.
Jag fick hans kärlek, kunde den ej mista,
Den var hans varmaste, den var hans sista,
Och mannen med det vittbekanta namn
Han trivdes ändå bäst uti min famn.
Hur ofta svor han, därinnesluten,
En evig tro, av honom aldrig bruten!
I livet var min kärlek honom nog,
Och med mitt namn på läpparna han dog."
Så tänker du, fast du det icke säger,
Och då kanhända detta bladet äger

För dig ett värde, som det nu ej har.
Då känner du, vad du för honom var,
Då minns du rörd de dagar, som förflutit,
Då ångrar du, om du mot honom brutit,
Du älskade, när då en gång du står
Uppå min grav, och länge väntad vår
Nedstigit, liksom nu, från himlarunden
Med knopp och löv och fågelsång i lunden:
Säg i ditt hjärta då ett vänligt ord
Till slumraren, som ligger under jord,
Ty döden själv kan ej min kärlek hämma,
Och var jag är förnimmer jag din stämma.

155. *Af "Frithiofssaga"*

Ingeborgs Klagan

NU är det höst,
Stormande häfver sig hafvets bröst.
Ack, men hur gärna jeg sute
Ändå där ute!

Länge jag såg
Seglet i väster, det flög på sin våg.
Ack! det är lyckligt, får följa
Frithiof på bölja.

Bölja, du blå,
Sväll ej så högt! det går fort nog ändå.
Lysen, I stjärnor, och sägen
Seglaren vägen!

När det blir vår,
Kommer han hem, men den älskade går
Ej till hans möte i salen,
Icke i dalen;

Ligger i mull
Blekned och kall för sin kärleks skull,
Eller hon klagar och blöder,
Offrad af bröder.

Falk, som han glömt!
Du skall bli min; jag vill älska dig ömt.
Själf vill jag mata för ägarn
Vingade jägarn.

Här på hans hand
Virkar jag in dig i dukens rand,
Vingar af silfver och rika
Guldklor tillika.

Falkvingar tog
Freja en gang och kring rymderna drog,
Sökte i norr och i söder
Älskade Öder.

Länte du ock
Vingarna ut, de ej bure mig dock.
Döden allena mig bringar
Gudarnas vingar.

Jägare skön,
Sitt på min skuldra och blicka åt sjön!
Ack! hur vi längte och blicke,
Kommer han icke.

När jag är död,
Kommer han säkert; minns da hvad jag bjöd:
Hälsa och hälsa du åter
Frithiof, som gråter!

156. *Floden*

VID flodens källa sitter jag och stilla
Betraktar himlabarnet, nyfödt der.
I fjällens vagga hvilar än den lilla,
Och diar molnet, som dess moder är.

Men se, i skogen växer gudasonen,
Och drömmer redan om bedrifters larm.
Han gungar solen och han gungar månen
Med evig längtan i sin unga barm.

Men icke trifs han under furens grenar,
Ej mellan bergens trånga väggar mer.
Hur yr han jagar efter dalens stenar!
Hur vild han hoppar ifrån klippan ner.

Kom med! kom med! — Så till hvar bäck han talar —
Här bränner solen, dricker sanden er!
I bröder, kommen! Genom fält och dalar
Jag för er alla till vårt ursprung ner.

Och regnets söner höra det och följa
Med sorl den unge äfventyrarn åt.
Likt kungars hjertan sväller högt hans bölja,
Och skog och klippa störta i hans stråt.

Nu ner på sletten stiger segerhjelten,
Med mörkblå hären, hyllad af en hvar.
Hans anda lifvar de förbrända fälten,
Han döper länder med sitt namn — och far.

Och skaldens sånger till hans ära ljuda,
Och skepp och männer dra med honom hän.
Till gäst de rika städer honom bjuda,
Och blomsterängar fatta om hans knän.

Men ej de hålla honom qvar. Han hastar
De gyllne torn, de rika fält förbi,
Och hastar oupphörligt, tills han kastar
Sig i sin faders famn och dör deri.

ERIK GUSTAF GEIJER

1783–1847

157. *Fädernesland*

FÄDERNESLAND, hvars herrliga minnen
Fylla med vördnad ynglingens själ!
Fädernesland! Ingif våra sinnen
De dygder, som fostrat din ära, ditt väl!

Länge nog dina grafvar svara,
Hvad du var och ei mer kan vara.
Hoppas ei blott på skuggornas röst!
Tala i dina ynglingars bröst!
Än återstår af fädernas lära,
Att lefva, som de, och dö med ära.

158. *Jag vet ett Land . . .*

JAG vet ett land, där himlen omkring fjällen
Sig svänger präktig, djärv och underbar;
Där tusen stjärnor gnistra uti kvällen,
Och högst står, trofast, Nordens stjärna klar;
Där granens hår och björkens kransa tjällen —
Från bergen brusar floden stark och snar:
Där såg jag himlen först, såg havet, jorden,
Och jag vill leva och vill dö i Norden.

Jag vet ett folk, vid havets bröst uppammat,
I dalens vagga uti järnets land,
Av hjältefäders gudasläkt härstammat —
Från bergen härskar det med mäktig hand,
Av skogen, klippan, böljorna hörsammat
Och har sitt rykte sträckt till fjärran land :
Jag mäktigare folk på jorden känner,
Men jag vill leva bland de fria männer. — — —

159. *Den lilla Kolargossen*

I SKOGEN vid milan sitter far,
Mor sitter hemma och spinner ;
Vänta, jag blir väl också karl,
Får en fästemö efter mitt sinne.
Det är så mörkt långt, långt bort i skogen.

Tidigt med solen jag hemifrån gick ;
Friskt liv, medan solen glimmar !
Till far skall jag bära mat och drick ;
Nu komma snart kvällens timmar.
Det är så mörkt långt, långt bort i skogen.

Jag är ej rädder på liten grön stig,
Där jag ensam i skogen månd' gånga.
Men furorna se så mörkt på mig,
Och bergen kasta skuggor så långa.
Det är så mörkt långt, långt bort i skogen.

Tralala ! Friskt sinne som fågeln i flykt !
Nu vill jag springa och sjunga.
Hu ! utur berget det svarar så styggt,
Och orden de komma så tunga.
Det är så mörkt långt, långt bort i skogen.

Ack, vore jag väl hos min gamle far!
Jag björnen hör brumma och sjunga;
Och björnen, han är den starkaste karl,
Och skonar varken gamla eller unga.
Det är så mörkt långt, långt bort i skogen.

Och skuggan den faller så tjock, så tjock,
Som en fäll över ensamma leden.
Det tassar, det braskar över sten och stock,
Och trollena tråda på heden.
Det är så mörkt långt, långt bort i skogen.

Ack, Gud! där är ett, där är två — i sitt garn
De mig ta — se, hur granna de svinga!
De vinka — Gud tröste mig, fattiga barn!
Här gäller för livet att springa.
Det är så mörkt långt, långt bort i skogen.

Och natten den nedsteg, och timman blev sen,
Och villare och villare blev leden.
Det tassar, det rasslar över stock och sten;
Den lille springer på heden.
Det är så mörkt långt, långt bort i skogen.

Med pickande hjärta, med rosblommand' kind
Vid milan hos sin far han faller ner:
"Välkommen, välkommen, kär sonen min!" —
Ack, jag har sett trollen och väl mer!
Det är så mörkt långt, långt bort i skogen. —

"Min son, jag satt här i så månget år,
Och är med Guds hjälp välbehållen.
Den rätt kan läsa sitt Fader vår,
Han rädes varken fan eller trollen,
Fast det är mörkt långt, långt bort i skogen."

1790–185

160. *Snödroppen*

LJUSET på isen såg ner,
Sprängde mitt kyliga mak ;
Ej ifrån himmelen mer
Skiljer mig spärrande tak.

Snö vilar ännu på jord ;
Dock är befrielsen när :
Vårens osägliga ord
Halvsagt på tungan jag bär.

Sol ! mina hjärtblad alltren,
Vita, med grönskande spets,
Våga sig fram i ditt sken,
Hälsa din blånade krets.

Strålarna slita i tu
Skyarnas töckniga tält,
Svalorna anlända nu,
Bäckarna dansa så snällt.

Gossar i gyllene sand
Trycka vid sjön sina fjät ;
Fiskareflickan på strand
Vittjar sitt glittrande nät.

Bäckar och svalor och barn
Tumlen er hurtigt i ring !
Stenar och kvistar och flarn
Finnas till lek runt omkring.

Nästen, vid taklist, i topp,
Kvarnar, vid mullrande fall,
Byggen i tävling dem opp,
Ända tills dagen är all !

Syskon ! jag glädes med er ;
Dagern ej mera är skymd —
Gudomens öga ! du ler
Genom den lyckliga rymd !

161. *Sång från Sjön*

BLANK står himlabågen,
Kvällen vilar stilla,
Sjungen fränkor, sjungen
Vattnets döttrar små !
Lätt i dans på vågen
Skum vid skum må trilla ;
Gungen, gungen, gungen
Milt oss fram ändå !

Upp ur mussle-tornen
Skäggiga tritoner !
Fraggen hurtigt, fraggen
Mera hurtigt än !
Blåsen friskt i hornen,
Blåsen muntra toner !
Vaggen, vaggen, vaggen
Oss till land igen !

Månan börjar blinka
Över krusad bölja ;
Strimmen bubblor, strimmen
Spegelbarn med nit !
Hulda minnen vinka,
Trogna drömmar följa ;
Simmen, simmen, simmen
Med dem alla hit !

162. *Ur den nya Vitterheten*

UR himmelens öknar
Går Phosphoros fram,
Och skogarna glimma,
Och rosorna strimma,
Och stjärnorna simma
I klingande vågen som glittrande damm.

Sophia är väckt ur sin långsamma blund,
Och Sången skall fira den väntade stund.
De himmelska systrar, i seklernas dans,
Emellan sig skifta sin stjärniga krans.

I spåren, som brudgum, ledsagar dem vår,
Och anden i kärleken livet förstår:
Och himlen sig lutar, lik skönhetens barm,
Mot saliga varelser, spänstig och varm.

Ren morgonens änglar på kullarna se,
Och sjöarnas speglar mot asparna le,
Och sommarn sig bäddar med älskande par,
Och över dem, nådig, står världarnas Far.

I svenner! I jungfrur! med skämt och med sång
O, hälsen er levnad så ljuv och så lång!
Omlinden med rankor ert ångande hår:
Naturens förtrollande nyckel är vår.

När smältande kyler sig levnadens brand,
Ur fjärran oss lockar ett skönare land:
Där vänner oss famna vid Livets kratér,
Och harporna klinga och kärleken ler.

Så vila dig, suckande bröst !
Flyt stillare, pärlande tår !
Och stäm dig melodisk, o röst !
Ty konst-världen evigt är vår.

Se Maj bland Chariter
Dig skyndar emot,
Den lockiga ängeln
Med dansande fot.

Ur doftande häckar
Hans anlete ler,
Och böjd på narcisser
I källan han ser.

Där strör han med ambra
Sitt gullgula hår,
Och purprad på kinden
Mot Skönheten går.

Han följes av skalder,
I skallande chor ;
Hon lyssnar på cittran
Och höjer sitt flor.

De kyssa varandra
Vid stjärnors koral,
Och Helios myser
Ur gudarnes sal.

Bland bäckar och lindar
De älskande gå,
I luftiga fjäten
De födda violerna viskande stå.

De nattliga zoner
Bepurpras av glans :
De vakna i dans,
De eviga toner !

CARL FREDRIK DAHLGREN

1791–1844

163. *Ur Kärlekens Snaror*

NEJ! jag vill ej bli kär . . .
Kärleken medför så många besvär.
Än skall man gråta
Ögonen våta:
Än skall man slå
Barmen helt blå:
Sjunga duetter,
Skrifva biljetter:
Se uppåt mån':
Måla på plån
Herdar och kojor,
Hjertan och bojor:
Gå se'n till Fästmön och sucka: "se här!"
Nej! jag vill ej bli kär. —

Hvad? Du vill ej bli kär?
Jo, du skall bli det, jag deruppå svär!
Tänk blott på våren,
När han i spåren
Förer, som Gud,
Till dig en brud,
Skön och ungdomlig,
Mild och gudomlig
Både i skick,
Åtbörd och blick:
Tro mig, din låga
Blir ingen plåga.
Ljufvaste nöje oss kärleken bär . . .
Ja, du måste bli kär. —

Nej! jag vil ej bli kär . . .
Kärleken medför så många besvär.
Ej får man sofva:
Jemt skall man lofva
Vara så kär
Mot sin ma chère.
Än skall man löpa
Ut för att köpa
Florshat och schawl
Till någon bal.
Jemt skall man krusa:
Ej får man snusa,
Nyttja Tobak, och hvad mera det är . . .
Nej! jag vill ej bli kär. —

Hvad? Du vil ej bli kär?
Jo, du skall bli det, jag deruppå svär!
Tänk dig en tärna,
Mild som en stjerna,
Klar som et ny
Der upp i sky:
Ros uppå kinden,
Gång såsom vinden,
Blick som kristall,
Växt af en tall: —
Barm som en drifva,
Hals som en skifva
Hvit alabaster, just som denna här . . .
Ja, du måste bli kär! —

1793–1823

164. *Flyttfåglarne*

SE fåglarnes skara !
Till främmande land
De suckande fara
Från Gauthiods strand.
Med vädren de blanda
Sitt klagande ljud.
" Vart skola vi landa ?
Vart för oss ditt bud ? "
Så ropar den fjådrade skaran till Gud.

" Vi lämne med oro
De Skandiske skär.
Vi trivdes, vi voro
Så lycklige där.
I blommande lindar,
Där nästet vi byggt,
Balsamiska vindar
Oss vaggade tryggt.
Nu sträckes mot okända rymder vår flykt.

Med rosiga hatten
På lockar av guld
Satt midsommarsnatten
I skogen, så huld.
Ej kunde vi somna —
Så däglig hon var —
Av vällust blott domna,
Tills morgonen klar
Oss väckte på nytt från sin brinnande char.

Ljuvt träden då sänkte
Kring tuvor sitt valv,
Dem pärlor bestänkte,
Där törnrosen skalv.

Nu skövlad är Eken,
Och Rosen har flytt.
Av vindarne leken
I storm sig förbytt.
Av frostblommor vita är majfältet prytt.

Vad göra vi längre
I Norden? — dess pol
Blir dagligen trängre,
Mer dunkel dess Sol.
Vad båtar att kvida?
Vi lämna en grav.
Att fly i det vida
Gud vingar oss gav.
Så varen oss hälsade, brusande hav!"

Så fåglarne kväda
På skyndande färd.
Snart mottar de späda
En skönare värld,
Där rankorna skälva
I almarnes topp,
Där bäckarne välva
Bland myrten sitt lopp.
Och lundarne klinga av njutning och hopp.

När grymt sig förbyter
Ditt jordiska väl,
När höstvinden ryter,
Gråt icke, o själ!
Det ler bortom haven
Mot fågeln en strand.
På hinsidan graven
Är även ett land,
Förgyllt av den eviga morgonens brand.

165. *Flickan till sin Älskare*

TILL ända dagen skrider,
At natten snart det lider,
Kring fästet kvällen sprider
Sin bleka stjärnehär.
Naturen är så dyster. —
Jag suckar, nyss så yster.
Mig fåfängt sova lyster. —
Dröj, o min älskling, här !

Åt vilan allt sig viger.
All världen kring mig tiger,
Allt högre natten stiger,
Det mörknar ständigt mer.
Kring polen norrsken sväva,
Ur sjön sig töcken häva —
Hur gruvligt skall jag bäva
Om du mig överger !

Din eld mig genomglöde !
Jag skälver för mitt öde,
Jag darrar för de döde
Som gravarne bebo.
Må nöjets fackla brinna !
Kom, bönhör din slavinna !
O ! låt den svaga finna
I dina armar ro !

166. *Necken*

QVÄLLENS guldmoln fästet kransa,
Elfvorna på ängen dansa,
Och den bladbekrönta Necken
Gigan rör i silverbäcken.

Liten pilt bland strandens pilar
I violens ånga hvilar,
Klangen hör från källens vatten,
Ropar i den stilla natten :

" Arma gubbe ! hvarför spela ?
Kan det smärtorna fördela ?
Fritt du skog och mark må lifva,
Kan Guds barn dock aldrig blifva ! "

" Paradisets månskensnätter,
Edens blomsterkrönta slätter,
Ljusets englar, i det höga —
Aldrig skådar dem ditt öga."

Tårar gubbens anlet skölja,
Ned han dyker i sin bölja.
Gigan tystnar. Aldrig Necken
Spelar mer i silverbäcken.

167. *Vän, i Förödelsens Stund*

VÄN ! i förödelsens stund, när ditt inre av mörker betäckes,
När i ett avgrundsdjup minne och anang förgå,
Tanken famlar försagd bland skuggestalter och irrbloss,
Hjärtat ej sucka kan, ögat ej gråta förmår ;
När från din nattomtöcknade själ eldvingarne falla,
Och du till Intet, med skräck, känner dig sjunka på nytt,

Säg, vem räddar dig då? — Vem är den vänliga ängel,
Som åt ditt inre ger ordning och skönhet igen,
Bygger på nytt din störtade värld, uppreser det fallna
Altaret, tändande där flamman med prästerlig hand? —
Endast det mäktiga Väsen, som först ur eviga natten
Kysste serafen till liv, solarna väckte till dans;
Endast det heliga Ord, som ropte åt världarna:
"Bliven!"
Och i vars levande kraft världarna röras ännu.
Därföre gläds, o vän! och sjung i bedrövelsens mörker:
Natten är dagens mor, Chaos är granne med Gud.

VITALIS (ERIK SJÖBERG)

1794–1828

168. *Lifvet och Döden*

STÅR jag om en morgon på fjällets topp,
Med sin grönskanda majkrona krönt,
Och ser dagen i guld og purpur gå opp:
Jag ropar: hvad lifvet är skönt!

Liksom uti lunden foglarnes röst,
Da ljusningens timma är när,
Uppvakna til sång i mannens bröst
De mäktiga hjeltebegär.

Då känner min själ en osläckelig lust
Att fjerran från hem och från hus,
Som solen, vandra från kust till kust
Och skapa blommor och ljus.

Står jag om en afton på fjällets topp,
Försjunken i andakt och bön,
Och ser natten i silfver och purpur gå opp,
Jag tänker: hvad döden är skön!

Och nalkas en smekande aftonvind
Med blommornas doft i sin famn,
Då tror jag naturen kyssa min kind
Och med kärlek hviska mitt namn.

Ser jag den oändlige himmelen stå
Med stjernor, som barn, i sin famn,
Alla menniskobragder tyckas mig små ;
Blott stort den Oändliges namn.

Ack, hur de förlora sin trollande röt,
All jordens fruktan och hopp,
När de eviga tankar, i skaldens bröst,
Som stjernor på himlen gå opp !

169. *Enslingens Sång i den Stora Öknen*

ALLT skönt, som uppblommar pa jordens rund,
Skall i dag eller morgon dö,
Och där rosen rodnar i denna stund,
Snart tumlar sig stormen i snö.

Vad med kärlek jag slutit tätt till mitt bröst,
Därfrån, som en bölja, flytt hän,
Eller liksom löven i stormig höst,
Uti gula virvlar från trän.

En vän jag hade : jag gjutit mitt blod,
Om hans blick det begärt av mig ;
Men mitt hjärtas värma han ej utstod ;
Måste bort för att svalka sig.

Då grät jag högt och ropte hans namn ;
Min hade han varit en gång.
Hans minne jag endast slöt i min famn,
Och då blev all världen mig trång.

Då kom jag till Sirenernas kust,
Till kärlekens rosenlund.
Där var en blomma min ögonlust,
Men endast en liten stund.

Så härlig blommade upp min ros,
Och doftet blott kärlek var ;
Men en rövare bladen tog sin kos
Och lät mig taggarna kvar.

Och min varelse blev så stum och kall,
Som om döden lagt handen därpå,
Dock försmår jag trösten av tårars svall :
Nog gråts det på jorden ändå.

Men mitt öga ler matt, som höstsoln ler
Över öknens ensamhet.
Ny vår man ofta på jorden ser :
Min själ ej av vår mer vet.

Men när stormen himmel och jord upprör,
Har jag än åt livet min lust.
Den, som ingenting på jorden tillhör,
Han lider ock ingen förlust.

Nu går jag på världens marknadstorg,
Där var vara en leksak är.
Jag kan ej få solen på himlens borg,
Och jag därför intet begär.

CARL JONAS LOVE ALMQVIST

1793–1866

170. *Hjärtats Blomma*

EN blomma står i hjärtats hem,
Hon har ingen färg ännu.
Herren Gud i himmelen den blomman har gjort,
O du!
Blomman stod i hjärtats hem,
Hon hade ej färg ännu!
Men av Herren Gud dock hon hade namnet Törnros.
Rosens törnen såra hjärtat,
Då rinner blod därur.
Hjärtat frågar Herren:
"Hvi gav du den rosen åt mig?"
Herren himmelskt svarar:
"Blodet utur ditt hjärta färgar din ros åt dig!
Du och ditt hjärtas ros då likna i fägring mig."

171. *Min Galér*

BLÅS, blåst! O blås, min galérs alla segel
Fulla av den värsta vind och storm
Och hagel, snö och yr.
Jag seglar dock:
Min flagg, min fock,
Min mast och mitt roder,
De skola hålla,
Fast vågorna trolla
Och ryta och bryta
Sitt skum mot min galér.

KARL AUGUST NICANDER

1799–1839

172. *Erik Vasas Runa*

Tyrannen tog vad tagas kan;
Men jag en törnekrona vann.

"GIV akt! Vem där? Hu! sjön är grön och stjärnorna de skälva. —
Herr Erik, lägg dig ned och sov, ty nu är klockan elva."
Så talte livdrabanten till kung Erik.

Men Erik gick så många steg, som slag hans hjärta slog,
Uppå Gripsholm än ingen blund hans heta öga tog;
Tungt är att vara konung utan krona.

"Kom fram! Jag vill betrakta dig, nu medan månen lyser.
En kappa vill jag giva dig; mig tyckes att du fryser."
Så talte livdrabanten till kung Erik.

Och Erik gick till gallret fram, och livdrabanten log.
Han sade: "Skägg har du fått nog, sen konung Erik dog,
Och därav kan du väva dig en mantel."

Nu hördes klockan ljuda tolv från höga fängseltornet;
Brandvakten tutade så dovt tolv gånger uti hornet.
Drabanten gick — och vakten tog en annan.

Men Erik gick så många steg, som slag hans hjärta slog,
Och stegen stå i golvet kvar, som kungafoten tog;
Men, Gud ske lov, hans hjärta har fått vila.

"Kung Erik! slut ditt öga till, ty tolv har klockan slagit.
Kung Erik! sov, kung Erik, sov, fast de din krona tagit."
Så talte livdrabanten till kung Erik.

Slätt intet Erik aktade att klockan slagit tolv,
Men stannade vid vaktens ord på maskestunget golv.
" Kung Erik " lät så lustigt i hans öra.

" Kung Erik ! kom till gallret fram, ty månen skrider fjärran.
Om det är du, så buga dig i stormen inför Herran."
Så talte livdrabanten till kung Erik.

Kung Erik böjde huvud ned, slöt ögat till om tåren,
Och livdrabanten log så skön med silverhjälm på håren,
Men Erik bad i stormen inför Herran.

Och livdrabanten krönte då hans hjässa med en krans ;
Bland många brutna törnen där en härlig blomma fanns,
Och kransen kom med friden under stormen.

Kung Erik sjönk pa bädden ned och sov vid ljud av psalmer.
Nils Sture kom (så drömde han), och bar i handen palmer,
Och kysste konungen med törnekronan.

Så är det sagt, att samma natt kung *Johans* öga stod
Så öppet, som hans port var stängd, och såg sitt eget blod ;
Men hur det var, må Gud allena veta.

JOHAN LUDVIG RUNEBERG

1804–1877

173. *Vårt Land*

VÅRT land, vårt land, vårt fosterland,
Ljud högt, o dyra ord !
Ej lyfts en höjd mot himlens rand,
Ej sänks en dal, ej sköljs en strand,
Mer älskad än vår bygd i nord,
Än våra fäders jord.

Vårt land är fattigt, skall så bli
För den, som guld begär.
En främling far oss stolt förbi,
Men detta landet älska vi,
För oss med moar, fjäll och skär
Ett guldland dock det är.

Vi älska våra strömmars brus
Och våra bäckars språng,
Den mörka skogens dystra sus,
Vår stjernenatt, vårt sommarljus,
Allt, allt, hvad här som syn, som sång
Vårt hjerta rört engång.

Här striddes våra fäders strid
Med tanke, svärd och plog,
Här, här, i klar som mulen tid,
Med lycka hård, med lycka blid,
Det Finska folkets hjärta slog,
Här bars hvad det fördrog.

Hvem täljde väl de striders tal,
Som detta folk bestod,
Då kriget röt från dal till dal,
Då frosten kom med hungrens qval?
Hvem mätte allt dess spillda blod
Och allt dess tålamod?

Och det var här det blodet flöt,
Ja, här för oss det var,
Och det var här sin fröjd det njöt,
Och det var här sin suck det gjöt,
Det folk, som våra bördor bar,
Långt före våra dar.

Här är oss ljuft, här är oss godt,
Här är oss allt beskärdt ;
Hur ödet kastar än vår lott,
Ett land, ett fosterland vi fått,
Hvad finns på jorden mera värdt
Att hållas dyrt och kärt ?

Och här, och här är detta land,
Vårt öga ser det här ;
Vi kunna sträcka ut vår hand
Och visa gladt på sjö och strand
Och säga : se, det landet der,
Vårt fosterland det är !

Och fördes vi att bo i glans
Bland guldmoln i det blå,
Och blef vårt lif en stjernedans,
Der tår ej gjöts, der suck ej fanns,
Till detta arma land ändå
Vår längtan skulle stå.

O land, du tusen sjöars land,
Der sång och trohet byggt,
Der lifvets haf oss gett en strand,
Vår forntids land, vår framtids land,
Var för din fattigdom ej skyggt,
Var fritt, var gladt, var trygtt !

Din blomning, sluten än i knopp,
Skall mogna ur sitt tvång ;
Se, ur vår kärlek skall gå opp
Ditt ljus, din glans, din fröjd, ditt hopp,
Och högre klinga skall en gång
Vår fosterländska sång.

174. *Bonden Paavo*

HÖGT bland Saarijärvis moar bodde
Bonden Paavo på ett frostigt hemman,
Skötande dess jord med trägna armar ;
Men av Herren väntade han växten.
Och han bodde där med barn och maka,
Åt i svett sitt knappa bröd med dessa,
Grävde diken, plöjde upp och sådde.
Våren kom, och drivan smalt av tegen,
Och med den flöt hälften bort av brodden ;
Sommarn kom, och fram bröt hagelskuren,
Och av den slogs hälften ned av axen ;
Hösten kom och kölden tog vad övrigt.
Paavos maka slet sitt hår och sade :
Paavo, Paavo, olycksfödde gubbe !
Tagom staven ; Gud har oss förskjutit ;
Svårt är tigga, men att svälta värre.
Paavo tog sin hustrus hand och sade :
Herren prövar blott, han ej förskjuter.
Blanda du till hälften bark i brödet,
Jag skall gräva dubbelt flera diken,
Men av Herren vill jag vänta växten.
Hustrun lade hälften bark i brödet,
Gubben grävde dubbelt flera diken,
Sålde fären, köpte råg och sådde.
Våren kom och drivan smalt av tegen,
Men med den flöt intet bort av brodden ;
Sommarn kom och fram bröt hagelskuren,
Men av den slogs hälften ned av axen ;
Hösten kom och kölden tog vad övrigt.
Paavos maka slog sitt bröst och sade :
Paavo, Paavo, olycksfödde gubbe !
Låt oss dö, ty Gud har oss förskjutit ;

Svår är döden, men att leva värre.
Paavo tog sin hustrus hand och sade :
Herren prövar blott, han ej förskjuter.
Blanda du till dubbelt bark i brödet,
Jag vill gräva dubbelt större diken,
Men av Herren vill jag vänta växten.
Hustrun lade dubbelt bark i brödet,
Gubben grävde dubbelt större diken,
Sålde korna, köpte råg och sådde.
Våren kom och drivan smalt av tegen,
Men med den flöt intet bort av brodden ;
Sommarn kom och fram bröt hagelskuren,
Men av den slogs intet ned av axen ;
Hösten kom, och kölden, långt från åkern ;
Lät den stå i guld och vänta skördarn.
Då föll Paavo på sitt knä och sade :
Herren prövar blott, han ej förskjuter.
Och hans maka föll på knä och sade :
Herren prövar blott, han ej förskjuter.
Men med glädje sade hon till gubben.
Paavo, Paavo, tag med fröjd till skäran ;
Nu är tid att leva glada dagar,
Nu är tid att kasta barken undan
Och att baka bröd av råg allena.
Paavo tog sin hustrus hand och sade :
Kvinna, kvinna, den blott tål att prövas,
Som en nödställd nästa ej förskjuter ;
Blanda du till hälften bark i brödet,
Ty förfrusen står vår grannes åker.

175. *Fåfäng Önskan*

OTALIGA vågor vandra
På havets glänsande ban.
O, vore jag bland de andra
En bölja i ocean,
Så liknöjd djupt i mitt sinne,
Så sorglöst kylig och klar,
Så utan ett enda minne
Från flydda sällare dar!

Dock, skulle en våg jag vara,
Den samme jag vore väl då.
Här går jag ju bland en skara
Av svala vågor också.
De skämpa med fröjd och smärta,
På lek de tåras och le,
Blott jag har mitt brinnande hjärta,
O, vore jag utan som de!

KARL VILHELM BÖTTIGER

1807–1878

176. *Dalkullans Visa*

Vid Gustav Vasas Bildstod

VAR markens ros skall vissna, var sommar följs av höst:
Men aldrig dör den bilden, som bor i folkets bröst.

I våra berg och dalar han lever ännu kvar
Den kungen, som oss alla har älskat som en far.

Han gick i våra skogar, han tröskat på vår strand,
Han vässat våra pilar, han lossat våra band

Hur skön är kungakronan! Hon trotsar stormas hot,
När så i folkets kärlek hon har sin fasta rot.

Hur skön är kungaspiran, en himmelsk stråle lik,
När till de ringas koja den tränger hugnerik!

Hur skön är kungagraven, när den, som bor däri,
Har lämnat kvar ett minne, som skall välsignat bli!

JOHAN NYBOM

1815–1889

177. *Fansång*

STÅ stark, du ljusets riddarvakt,
Kring dina fosterländska fanor,
Och drag åstad med sångens glada makt,
Med mod på dina skilda banor!
Än ligger stilla frid
Som ljuvligt månsken över berg och dalar,
Och i åskdiger tid
Blott hopp och kärlek Nordens ande talar.
Men kommer någon våra fjäll för nära,
Och mulnar det i Svithiod,
Då, bröder, vid vårt namn, vår gamla ära,
Vi hugga oss en väg i blod!
Och stupa vi på ärans bana,
Om Hildur våra liv begär,
Vi svepa kring oss Sveriges fana —
I döden hon brudtäcket är.

1817–1901

178. *Hör oss, Svea*

HÖR oss, Svea, moder för oss alla !
Hör oss ! Hör oss !
Bjud oss kämpa för ditt väl och falla !
Bjud oss ! Bjud oss !
Aldrig, aldrig skola vi dig svika.
Aldrig ! Aldrig !
Tag vår ed i alla skiften lika !
Tag den ! Tag den !

Med liv och blod försvaras skall
Den fria jord, som än är vår,
Vartenda grand utav det arv
Du gav i saga och i sång.
Och om av svek, förräderi
Och split och våld du hotad står,
Så tro dock vi i Herrans namn,
Som våra fäder trott en gång :

" Vår Gud är oss en väldig borg,
Han är vårt vapen trygga ;
På Honom i all nöd och sorg
Vårt hopp vi vilja bygga."

Härligt, härligt blir det då
Segrande i striden stå,
Härligare dock ändå
För dig, o moder falla.

179. *Hvi sucker det så tungt uti Skogen*

OCH liten pilt han sitter en kulen hösteqväll
Och leker tyst inunder gula linden ;
Han ser hur ljusen brinna uti Gud Faders tjäll,
Och hör hur löfven prassla under vinden.
Men huru länge pilten i sino drömmar satt,
Allt mörkare blef lunden uti september-natt.
Då suckar det så tungt uti skogen.

Och liten pilt han lyssnade, blef hemsk uti sitt mod,
Och började att springa utåt leden.
Han tänkte stygga tankar och skrämde upp sitt blod,
Och vilsegick på ljungbeväxta heden.
Han tänkte uppå fader, på mor og syskon kär :
Gud nåde mig, som liten är, om vel jag vore der !
Då suckar det så tungt uti skogen.

Men månen träder stilla ur sönderbrusten sky
Och kastar silvertäcket öfver jorden.
Och skuggorna förskräckta till bergens fötter fly,
Och trollena de flyga upp åt norden.
Och bergens toppar glimma ; men skogen han är mörk,
Och uven sjunger sorgesång i regnbegjuten björk.
Då suckar det så tungt uti skogen.

Och liten pilt han löpte utöver vidan hed,
Och tänkte uppå mången gammal sägen,
Och himlens stjernor skredo, och natten led och led,
Men ej så träffade han rätta vägen.
" I blida stjernor alla uppå den höga stig,
I vissnade små blommor, o sägen, sägen mig :
Hvem suckade så tungt uti skogen ? "

Men alle stjernor tego och liten blomme teg,
Och pilten många bitra tårar fällde.
Så kom han till små elfvors tjäll. Med vingesnabba steg
Han midt i deras lätta ring sig ställde.
" O I, som träden dansen på ljungbevuxen stig,
I skönaste små syskon, o sägen, sägen mig :
Hvem suckade så tungt uti skogen ? "

Och liten elfvadrottning med fagra läppar log
Och smekte liten pilt på röda kinden.
" Gråt icke, vackra gosse, fastän du vilse drog,
Fastän du blev så hemsk inunder linden.
Men sätt dig här på tufvan å ljungbevuxen stig,
Och torka dina tårar, så skall jag säga dig,
Hvem suckade så tungt uti skogen.

När natten sakta stiger utöfver land och sjö
Och dagens sorl begynner att försvinna,
Och vågen går till vila inundar grönan ö,
Och alla vackra stjernor börja brinna :
Då blifver himlens båge så ren och spegelklar,
En här af goda englar så tyst derunder far,
Och gråter silvertårar öfver jorden.

Der ser i himlens spegel sin bild den arma jord,
Och finner sig så dyster och förkastad :
Hon täljar alla synder, all lögn och flärd och mord,
Hvarmed hon är sen tusen år belastad.
Då far en dödens rysning igenom hennes merg,
Då bedja alla dalar, då bikta alla berg,
Då suckar det så tungt uti skogen."

Hav tack, du elfvadrottning, det glömmer jag ej mer,
Ej heller fruktar jag att hemåt vandra.
Se der ! i månens strim å min rätta stig jag ser.

Farväl! vi glömma icke brådt hvarandra.
Väl är jag mycket ringa, ej har jag go ls och gull;
Men Herren vill jag lofva, att aldrig för min skull
Det sucka skall så tungt uti skogen!

180. *Ur "Angelica"*

SÄG mig, du doftande vind, som dansar i fröjd över fältet,
Såg du min lilja? o säg! såg du min rodnande ros?
Säg mig, du sorlande bäck, som rullar ditt silver i lunden,
Såg du min kärlek, o säg! såg du min flyende brud?
Blommor, dränkta i tårarnes dagg, kanhända I kyssten
Flyende ängelens fot — lyckliga, gråten och dön!
Sky, som löser dig upp i västens skimrande guldstoft,
Var det av dig, som hon bars stilla till himmelens rand? . . .
Klaga, du sångare, fritt — ack, ingen din stämma förnimmer.
Sucka, du flämtande bröst! ingen, ack ingen dig hör!
Ingen, ack, ingen förstår den sorg, som i själarnes midnatt
Gömmer sin mäktiga rot, växer och näres av blod.
Och ej irrar ändock här nere en själ, som ej välver
Fröjdernas skimrande hjul runt om en axel av kval.
Människo hjärtat är sjukt: därför det dväljes i mullen,
Ömmar för himmelens hand, ömmar, men helas ändock.
Icke mot jordens flyktiga lust jag byter de tårar,
Vilka i minnenas natt stilla jag gråter ibland,
Stilla jag gråter ibland, när de blånande rymder jag skådar,
Dit jag förlägger mitt hopp, dit min Angelika gått.
Ack, men hur ofta ändock mitt ensliga hjärta vill brista!
Minnenas ljuvliga tyngd trycker till jorden mig ned;
Ty jag har ägt för min kärlek en vår och en ros för mitt hjärta. —
Stormen har härjat min vår, döden har tagit min ros.

CARL VILHELM AUGUST STRANDBERG

(Talis Qualis)

1818–1877

181.

Finland

"FINLAND! — Så jag ville ropa,
Och från eder allihopa
Få ett svar ur hjertats grund.
Hvar jag stod, så såg jag glada
Blickar sig vid blickar rada,
Sol på hvarje pannas rund.
Men min åtrå var en annan,
Jag vill se et moln på pannan,
Maka löjets gud från kannan
Undan, undan för en stund.

Vår är än den finska slägten:
Och den trogna östanflägten
Än från mången Finlands son
Bär oss helsningar behändigt,
Sjelfva solen kommer ständigt
Hit med snällpost derifrån.
Fast vår broder ryggen böjer,
Tungamålet honom röjer,
Och jag spår, om än det dröjer,
Att i honom återfån.

O! en afton kanske stiga
Vi ombord och dristeliga
Draga öfver saltan haf:
Solen sjelf vi ta på sängen,
Tegen sucka skall, och ängen
Bogna under hofvars traf.

Blott ett handslag vi begära —
Och från bröderna, de kära
Med ett dråpligt hugg vi skära
Alla deras remmar af.

Förr än sol går ned, kossacken
Tumler blödande i backen :
O ! den dagens namn skall då
Blifva oss en hederstitel !
Och kung Carl har sjelf kapitel
I sin kungssal i det blå :
Man för man han vill os kalla,
Och i stjernor, hvilka falla
Ur hans öppna hand, vi alla
Tapperhetsmedaljer få."

ZAKRIS TOPELIUS

1818–1898

182. *Lärkröster i Maj*

O, DU lummiga lund,
O, du skuggande skog,
O, du äng i din älskliga vår !
Ljuv är rosornas röst,
Jag förnimmer den nog,
Och jag liljornas löjen förstår.

O, du vänliga vik
Med din speglade sky,
Med din silveromstrålade strand !
I din glimmande glans
Runor randas och fly,
Jag dem läser i lugnet ibland.

O, du seglande svan,
O, du sångare säll,
Du som sjunger i skimrande sjö!
I din sång är ej sorg,
Och ditt kval har en kväll;
Mina sorger din sång skall förströ.

Går en vind över våg,
Över grumliga grund,
Över böljorna brusar en by;
Då ler vårsol på vik,
Stillar stromen på stund
Och de fladdrande fläktarna fly.

Ty var vinter har vår,
Och ett hopp har var höst,
Och all midnatt i morgon förgår.
Jag vill tro på en sol
Och på rosornas röst
Och på ängarnas älskliga vår.

VIKTOR RYDBERG

1828–1895

183. *De badande Barnen*

"Und jene himmlischen Gestalten
Sie fragen nicht nach Mann und Weib."
GOETHE.

TUSENSKÖNOR och konvaljer växa ända intill randen
Av en liten bäck, som glider genomskinlig över sanden;
Häggen, höljd av vita blommor, doftar där invid på ängen,
Och mot vattenliljan sänker lönnen sina gyllne hängen.

Liten pilt och liten flicka sitta där på blomstertuva,
Sedan de på ängen länge flugit kring som hök och duva.
Gossen säger, "Jag vill bada, ty här är så varmt och soligt."
"Sval är bäcken," säger flickan; "låt oss bada! det blir roligt."

Gossen lämnar sina strumpor och de andra näpna plaggen
Kastade omkring i gräset, lögat nyss av morgondaggen.
Byxorna med de av mamma sydda granna axelremmar
Visa ännu, där de ligga, rundningen av piltens lemmar.

Vid den slarvens sida lägger liten tös med ordningssinne
Ned sin vackra skära klänning, silkesduk och kjol och linne,
Lägger sedan allra överst bandbeprydda sommarhatten.
Och med glädjerop nu båda springa i det klara vatten.

Se, de muntra barn till mötes bäckens klara bölja hoppar,
Smyger sig med smek och kyssar kring de täcka friska kroppar,
Flyger upp i stänk omkring dem, så att tusen pärlor glimma,
När den glade pilt försöker lära lekkamraten simma.

Lär hon det, så har han lovat fylla hennes korg med nötter.
Hur hon sprattlar nu och sparkar med de knubbigt nätta fötter,
Hur hon sträcker ut den ene och den andre trinde armen,
Medan hon på gossens händer vilar med den späda barmen.

Sparvemamman, som i lönnen nyligen sin boning fäste,
Tittar kvittrande på barnen över kanten av sitt näste,
Tycker: "fast de ej ha vingar, ha de ändå samma gamman,
Som då jag och sparvepappa plaskade som ungar samman."

Och när lärkan, som i rymden vilar på de sträckta vingar,
Ser det oskuldsfulla paret, slår hon till en drill, som klingar
Likt ett eko av det jubel, som i tidens första stunder
Höjdes av den första lärkan över paradisets lunder.

KONG OSCAR FREDERIK

1829–1907

184. *Flaggan opp!*

HISSA flaggan, ärad utaf världen,
Hissa den uti högsta topp!
Sänken, lagerprydda hjältar, svärden! —
Forntidsminnen, framtidshopp
Gå med svenska flaggan opp!

Ser du korset i den högblå barmen —
Ärans guld på trohets grund,
Minnets löftesbud till kämpaarmen,
Att den segra skall hvar stund,
Den står fast i Guds förbund?

Draketungor tre, hur djärft I sväfven,
Som en vikings stridssignal!
Skåden fritt, ifrån den höga stäfven,
Öfver hafvets blåa sal!
Tolken bragder utan tal!

Ärofulla minnen häfden fästat
Vid vårt "märke" och dess vakt,
Då de båda fjärran kuster gästat
Och om mången kufvad trakt
Tala än i dag med makt.

KONG OSCAR FREDERIK

Hell dig, vittne om vår gamla ära !
Hell dig, vän i lust och nöd !
Hell dig och den gamla svenska lära,
Som i fara, strid och död
Att dig öfverge förböd !

Svaja högt, du trogna svenska flagga,
Ärad, fruktad som förut !
Må du städs, där blåa böljor vagga,
Härligt veckla dina färger ut,
Fri, som förr, till tidens slut !

ERNST DANIEL BJÖRCK

1838–1868

185. *Sommarregnet*

Ej susar en fläkt, ej ett blad sig rör
Och fåglarna tystna och blomman dör ;

Och flämtande hjordar hasta sitt lopp
Till källan, som porlar i lunden opp ;

Och jorden småktar i solens brand —
Men moln sig lägra vid himlens rand.

Nu hänga de ren kring fjällets bryn,
Nu skymmes solen, nu brister skyn.

Nu störta de svalkande skurar ned
På den vissnade lund, på den brända hed.

Du glittrande droppe, fall, o fall !
Den döende blomman leva skall.

Du fågel, som förr bland grenarna slog,
Sjung åter en sång i svalan skog !

Blås jorden torr, du somnade fläkt,
Ty himlen har tvagit dess sommardräkt!

Av must och kärna är åkern full:
Flyg ut att vagga dess mognande gull!

Tillbed i stoftet, du jordens son!
Välsignelsen kommer ovanifrån.

Där skiner solen. I skuggor, flyn!
Se, löftets båge strålar i skyn!

CARL JOHAN GUSTAV SNOILSKY

1841–1903

186. *Neros gyllene Hus*

JAG vandrar omkring på en sträcka
Av sjunkna palatsers grus,
Där mossor ruin betäcka
På Neros gyllene hus.

Den grund, där ogräs slår rötter,
Var förr polerad och rik:
Där stampade kejsarfötter
På speglande mosaik.

Och här, där ödlorna leka
Och fjäriln fladdrar förbi,
Ha senatorer stått bleka
För Nero i raseri.

Nu murgrön frodas och kryper
Omkring cæsarernas bo,
Och skriver i gröna typer
En dikt om minnenas ro.

På ramlade härskarsäten
Historiens dom blir dömd.
Den lyder : glömd och förgäten,
För evigt förgäten och glömd !

Du är blott en vanlig backe,
Palats som sjunkit i grus !
Nu trampar min fot din nacke,
Du Neros gyllene hus !

Tro aldrig att jag beklagar
Din flyktade prakt och glans :
Ve dig och de forna dagar,
Då icke friheten fanns !

Vad kan en ruin väl varå
För tidernas yngste son ?
En kulle, en mullhög bara
Att se en utsikt ifrån.

Se ! solens kula sig sänker
Bak pinjer och blåa berg ;
På Coliseum hon blänker
I brunröd, glödande färg.

Hon stänker en purpurdroppe
På Buonarottis kupol.
Då allting är mörkt däroppe,
Har du sagt godnatt, o sol !

En gång, då solen går neder
I purpur och guld, som nu,
Och nikar farväl till Eder,
I eviga kullar sju.

Då skall hon Roma betrakta
Och småle odödligt glatt,
Som ville hon säga sakta :
I gamla tider, godnatt !

I morgon lämnar Sankt Peter
Med suckan sin Vatikan.
Kring all naturen det heter :
Nu vaknar den store Pan !

Det varma, rörliga livet,
Som bundet i bojor frös,
Av kuvande tvång omgivet
Och osällt se'n hedenhös,

Ur tusen knoppar det bryter,
En yster, kaotisk vår,
Och havet av glädje ryter,
Och Tibern jublande går.

Att sjunga vaggsång för slavar
Hesperiens vind var för god,
För god att sucka bland gravar,
Där lagern på hån blott stod.

För god, att präster och skälmar
Sig skulle bada däri ; —
Kring hjälters bickliga hjälmar
Han sveper nu stolt och fri !

På blomsterbeströdda gator
Det vimlar av frie män ;
Det åker en triumfator
På Via Sacra igen.

Bort, bort med Sankt Petri nyckel
Och multnade helgonben !
Pa vantrons ömkliga gyckel
Såg solen för länge re'n.

Bort med den dumma gestalten
Ifrån Trajani kolonn !
Den är ej av rätta halten —
En bättre vill tidens son !

Ställ upp på pelarn en annan :
En genius, som blickar fritt,
Med flygande lockar kring pannan
Och mössa av frygisk snitt !

Men synes dig sockeln för ringa,
Tag Neros gyllene hus,
Att genien fram må springa
För dig i sitt rätta ljus.

Den krönta mitran skall rysa
För bilden, som strävar mot skyn,
Men solen aldrig belysa
En större, skönare syn.

187. *Vildfågel*

HAN skakar sin skiftande fjäderdräkt,
Med stormen, med elden hans själ är släkt.
Vildfågel älskar ej fälten,
Men bergens molniga bälten.
Vildfågel badar i sunnanvind
Och ser mot solen och blir ej blind.

CARL JOHAN GUSTAV SNOILSKY

Vad fagra kuster mot honom lett!
Allt har han njutit och allt han sett.
Så fri som han är väl ingen:
Vart helst han vill, dit bär vingen.
Vill han, så dväljs han i norrskensljus,
Vill han, så lyss han på palmers sus.

Må andra fostra gulnäbbade små
Och bygga ett näste och släpa på strå —
Vildfågel har intet näste,
Han älskar himmelens fäste.
Vildfågel har ej bo eller viv,
Vildfågel har dock ett härligt liv.

CARL DAVID AF WIRSÉN

1842–1912

188. *Adventet*

NÄR vintern grytt, om rörd du känner då,
Trots köld och frost, en fröjd till hjärtat gå
Lik den du förr en gång som barn har känt,
Förundras ej: det är advent, advent!

Om i din själ, när jordens lustar dö,
Det faller några korn av himmelsk snö,
Och Edens dörr sig öppnar lätt på gränt,
Förundras ej: det är advent, advent!

Om i ditt bröst med ofördunklat sken
Den stjärna strålar, huld och silverren,
Som för de vise män en gång sig tänt,
Förundras ej: det är advent, advent!

Om denna dragningskraft du röna får,
Som stjärnors liv och andars genomgår
Och till det Hela lockar vart fragment,
Förundras ej: det är advent, advent!

Igenom luften vinterkall och klar
Med vindens sus en himmelsk stämma far:
"Det barn skall födas snart, som Gud har sänt!
Vak upp till fröjd: det är advent, advent!"

AUGUST STRINDBERG

1849–1912

189. *Åskregn*

DET var i peonernas tid
Och jasminernas.
Hon satt vid mitt bord och var blid;
Det var blommornas skuld och vinernas.
Vi blandade tanke och blick.
Och ordet det kom och det gick,
Ett nät omkring oss det vävde;
Vi voro ett och vi levde
Varandras liv som vår eget;
Vi talte med tankstreck förläget
Och frågetecken törhända mest — — —
En själarnas bröllopsfest!
Och solen så vackert sken
På jasminerna,
Som blandade doft så ren
Med vinerna.
Då mörknar det plötsligt till
Och luften blir dov och still.
Nu solen har upphört lysa
Och blommorna slutas, träden rysa.

Vi tystnade, hon tog min hand
När skräcken helt vår tunga band ;
Och endast ögat vågade en fråga
Om vi nu skulle dö av samma låga . . .
Då faller sakta tunga stänk
På fönsterrutorna och bleken ;
Och dropparna de krossas — tänk !
Och täcka rutorna med utropstecken.
Nu brast det över husets tak
Och molnen stå i eld och lågor.
Så svarar himlen med ett brak
På barnens alltför dumma frågor.

190. *Ur " Ahasuerus "*

AHASUERUS, upp och vandra !
Tag din ränsel och din stav ;
Ej ditt öde liknar andra,
Ty dig väntar ingen grav.
Vagga fick du och en början,
Men du får ej något slut,
Evigt skall du trampa sörjan,
Många skor få nöta ut.
Me'n du väntat på Messias,
Tiden gått dig helt förbi ;
Tror du än du skall befrias,
Hoppas du på amnesti ?
Eller vill du som Elias
Levande förlossad bli ?
Ut på stigar, ut på vägar,
Ut ur dina varma rum ;
Lagt för fäfot dina tegar ;
Störtat som Kapernaum

Är ditt hus och hemmet härjat,
Maka, barn sitt avsked sagt ;
Intet efter branden bärgat,
Tomt och tilja öde lagt.

Spring upp på tåget med ränsel och stav,
Men se dig icke tillbaka.
Välsigna honom, som tog och gav,
Och lärt dig konsten försaka !
Där står ingen frände och ingen vän
Att vinka dig lycka på färden !
Vad gör det ? Dess lättare sen
Att göra språnget ut i kalla världen.
Och tåget rycks loss från bangårdens kä,
En rullande länga med hus av trä,
En vandrande by med folk och fä. — —
Där är post och värdshus och magasiner,
Och sovrum bakom de tjocka gardiner.
Nu rycker den fram som en stad på hjul,
Oemotståndligt ! Den går genom väggar,
Den slinker igenom berg som ormen i skjul,
Den går på vattnet och eldhästen gnäggar ;
Den tar ett landskap med sjumilasteg ;
Ett konungarike är närgårdsväg — —.
Men landet tar slut, man står vid havet —
Nu, Ahasuerus, släpper du land,
Och allt som förr dig vid livet band,
Det ligger bak synkretsen djupt begravet.

Se skyarna hur tunga de gå
Och sjöarna de svallande,
De stigande, de fallande,
Där foten intet fäste kan få,
Och ingen vila mer du kan nå.

Ej dag, ej natt, ej sovande, ej vakande ;
Än upp, än ner, än hit och än dit,
Allt under sus och gnissel och nit.
I rep och timmer, bultar och knakande
Tortyr för kropp, tortyr för själ,
Ett pinoredskap på vattnet flytande.
Bekänn din skuld och tänk på ditt väl,
När du hör bränningens rytande !
Då är en långt till räddande strand,
Du tror ! Men skepparn fruktar för land
Och lägger bogen rätt ut i sjöarna ;
Han flyr den sökta frälsande hand
Och vänder rygg till de lugna öarna ;
Ty falsk är sjön men falskare kust !
När medvind blåser med liv och lust,
Då har du att vänta den hårdaste dust. —
Till havs ! Lägg ut på det gröngråa fältet,
Där skeppet plöjer och regnmolnet sår,
Men intet växer i plogens spår
Och ingen bor under himlatältet.
I dag det liknar en presenning, sydd
Till värn mot regnet, som alltjämt ökar.
En ann skulle mena den är till skydd
För himlens blå emot ångarnas rökar,
Mot jordens damm och flugornas prickar
Eller som skärm mot de ondas blickar.

Ahasuerus står i stäven,
Spanar mot den gråa vägg,
Ögat dävet, knuten näven,
Munnen vass i vitnat skägg. —
Inga syner ser han hägra,
Minnena ha slocknat ut,
Hoppet självt det synes vägra ;

Leva måste han i nu't,
Detta nu, som är en plåga,
Utan mening, utan mål,
Svarslöst som en galen fråga,
Dött som flintan utan stål.
Ut i gråa intet stirrar
Vandrarn fångslad på ett däck,
Mattslö ner i djupet stirrar,
Känner sig som dränkt i säck.

ALBERT ULLRIK BÅÅTH

1853–1912

191. *Sydskansk Sommarkväll*

VITT över nejden tystnad och frid.
Dofter, dem äng och åker andas,
Samman i dröjande skymning blandnas.
Luften är lätt och lugn och blid.

Slaka de hänga, pilarnes blad.
Vångarnes ax i lättaste dimma
Matt de som drivet silver glimma,
Ånga så fint i daggigt bad.

Östersjöbrus i aftonens ro
Sakta till sömns all nejden lullar.
Rasslande vagn i fjärran rullar.
Råmar i rykande äng en ko.

Hunden i gård bak skymmande vall
Gläfsar med ljud så gälla och korta,
Svagare svarar det längre borta.
Åter ljuder det här ett skall.

Kornknarrn skorrar inne i vång.
Skramlar i klövern ett ringlande tjuder.
Borta i byn harmonikan ljuder,
Ren är på korsväg dansen i gång.

Sjungande drager mot sjön ett tåg
Ungmör i arm med reslige drängar,
Visan dör hän på strandens ängar,
Domnar för brusande Östersjövåg!

SELMA LAGERLÖF

b. 1858

192. *Barn, du har älskat*

BARN, du har älskat, men aldrig mer
Skall du smaka kärlekens fröjd.
Lidelsens storm har skakat din själ.
Var glad, du är gången till ro!
Ej mer skall du vräkas i tornhög fröjd.
Var glad, du är gången till ro!
Ej mer skall du sänkas till smärtans djup,
O, aldrig mer!

Barn, du har älskat, men aldrig mer
Lågar i flammor din själ.
Du var som ett fält av torkat gräs,
Du fylldes av eld för en kort sekund.
För vältrande rökmoln och flingor av kol
Flydde himmelens fåglar med höga skrän.
Må de vända hem! Du ej brinner mer,
Kan ej brinna mer.

Barn, du har älskat, men aldrig mer
Skall du höra kärlekens röst.

Ditt hjärtas krafter som trötta barn,
Vilka sitta på skolans hårda bänk,
Längta ut till frihet och lekar,
Men ingen kallar dem mer.
De sitta som en kvarglömd postering:
Ingen kallar dem mer.

Barn, den ende är gången,
Och med honom all kärlek och kärleks fröjd.
Han, som du älskat så, som om han lärt dig
Att med vingar flyga i luftens rymd,
Han som du älskat så, som om han skänkt dig
Den enda säkra platsen i översvämmad by,
Han är gången, han som ensam förstod,
Oppna ditt hjärtas dörr.

VERNER VON HEIDENSTAM

b. 1859

193. *Morgonen*

REDAN hörde jag hanen gala.
Båten väntar oss vid dimmigt sund.
Räck mig kransar! Följ mig i den svala
Sommargryningens första stund!
Solens snäcka flyter
Gul i klippors mitt.
Morgon, allt som bryter
Livets ros är ditt.

Under våta löv och blomsterhängen
Stupar bryggans trappa våt.
Björkens valv och videts snår och ängen
Glittra matt som i fröjdegråt.

Mörkret i det höga
Smält i tårar bort.
Skulle väl mitt öga
Ensamt blicka torrt!

Fyllda korgar. Blåklintsbundna grepar.
Mattor bredda på sits och toft.
Snibbens gröna veck i vattnet släpar.
Skall dock allt vi fatt kärt bli stoft!
Karon borde spilla
Tårar på oboln.
Låt oss vagga stilla
In i själva soln.

På den ön står ovan myrtenhäcken
Livets gudom; och nedanför
Runt prästinnornas höjda offerbäcken
Sjungs den hymn, som jag evigt hör.
Soligt bland de unga
Gudens tempel välv!
Lär oss hymnen sjunga!
Den är evig själv.

Morgontimme, jag vill händer lyfta.
Jag hör sorl, jag hör lyrors slag.
Tag mitt offer. Ack, du ser mig snyfta!
Lycksans snyfting som offer tag.
Du sprängt lås och reglar
Från min andes hus.
Allt mit väsen speglar
Som ett hav ditt ljus.

Kvalet dödstrött knotar böjt mot kryckan:
— Hjälp mig bort från mig själv, giv slut!
Ty sig själv tillräcklig blott är lyckan.
Bettlar ej, bär ej tiggarklut.

Titt vi stämde möte,
Och i sakta dans
Virvla mot mitt sköte
Löv från hennes krans.

GUSTAF FRÖDING

1860–1911

194. *Ur "Drömmar i Hades"*

JAG såg en sovandes
Höjda haka,
Det svarta skägget
Låg ungt och vekt
Vid silverkanten
Av tröjans halsrand
Omkring ett anlete
Stolt och blekt.

Jag såg en sångares
Vemodspanna
Det mörka håret
I ädelt fall,
Den manligt svärmiska
Sorgsna läppen,
Som kanska sjöng i
Kung Arthurs hall.

Jag såg hans dödsdystra
Ögon öppnas
Att söka någon,
Han aldrig fann;
De slötos åter,
Och i detsamma
Den syn, som skymtat,
I luft förrann.

Men länge hörde jag
Mjukt melodiskt
Hans tanke tala
Sitt mörka tal,
Sin halvutslocknade
Sångarsaga
Från någon wälsk
Eller anglisk dal.

" Har jag ej älskat någon,
En som var huld och vän,
Sov jag och drömde jag, låg jag
Ej emot kvinnoknän,
Medan den mörkröda solen
Sjönk bakom ekar hän.

Gav hon mig ej en brudnatt
Firad i stjärnesken,
Över oss gungade lummigt
Kronorna gren över gren,
Vind var i vide, och viken
Slog mellan säv och sten.

Allt hon mig gav, sin makes
Gyllene konungaked,
Medan hon smekte mitt huvud,
Milt kring mitt hår hon vred,
Gav mig sin själ och för min skull
Bröt hon sin heliga ed.

Länge vi drucko i lön med
Ögat av tårar vått,
Eller med svårmodslöje
Kärlek i ont och gott,
Kärlek i synd och lycka,
Kärlek i lust och brott.

Hörde jag nyss, att munkens
Röst i mitt öra ljöd:
Livet är skönt att se till,
Kärlekens kind är röd,
Nu har din älskade vitnat,
Nu är Osviva död.

Nu skall Osviva sova
Länge i slummer sval,
Sömnen och drömmen och döden
Var hennes eget val,
Aldrig hon ångrade, aldrig
Går hon till himmelens sal.

Munk, det är sång och sägner,
Munk, det är völvors kvad,
Att, när den sista hösten
Fällt sina sista blad,
Skall en befriare draga
Genom de dödas stad.

Hava väl åldrar susat
Över min själ sen då?
Då är väl dagen inne,
Snart skall väl slaget stå,
Skall väl befriarens ande
Stark genom väldena gå!"

Som hav i svallning,
När vinden kommer,
Som våg i vandring
Gick suset fram
Av dagens aning
I Hadesnatten,
Fördold och hemlig
Och undersam.

Men åter sjönk den
I djupets mörker,
Där förd av drömmen
Min tanke sam,
Och åter steg den
Och kom tillbaka,
Och syner såg jag
Och ord fornam.

Och över anleten
Stundom föll det
En glimt av klarare
Ljus än förr,
Men ännu svagt som
En månestrimma
Från livets natt
Genom dödens dörr.

195. *Stina Stursk*

"OCH fy skäm ut dig, och fy skäm ut dig
För allt ditt spring efter vännen din!"
Och håll du truten! och håll du truten!
För du är uttäck och du är kutig,
Och håvar själv efter vännen min!

Och var jag skapt som ett tocket skrälle,
Jag höll mig undan för vännen min.
Men jag är svarvad och fin om snuten.
Och vackert växt på vartenda ställe,
Och värd att vara när vännen min!

Gör dig ej grön, det gör ingen nytta,
— När det blir kväll, kommer vännen min,
Och vill du då stå på lur vid knuten,
Så håll till godo, din skvallerbytta,
Och ränn kring socknen med truten din!

196. *Den Främmande Man*

HAN var ej ung, ty håret hade grånat,
Hans rygg var krökt av något tungt han burit,
Och livets färger hade livet rånat,
Och djupa fåror hade tiden skurit.
Hans läppar voro fast tillsammanslutna
Som kring en sorg, ett brott i det förflutna.

Förgäves log han stundom för att skyla
Den grämelse som ruvade och tärde;
Om kall förtvivlan talte ögats kyla:
För mig har livet ej en gnista värde,
Mitt skepp är bränt och mina vapen brutna,
Jag lever än, men blott i det förflutna.

197. *Sagoförtäljerskar*

OCH minns du Alibaba,
Och minns du vår gröna
Syrengrotta, lummig och sval,
Där mörk som den sköna
Sultanan av Saba,
Och brunögd och spenslig och smal,
Du satt och förtalde
En saga du valde
Bland en tusen en nätters tal?

Och kjolen av siden,
Du ärvde bland arven
Från mormors dagar,
Var mjuk såsom råsilkegarn,
En silk som med tiden
Man ändrar och lagar
Med klippet och skarven
Åt döttrar och döttrarnas barn.

Och gott var att luta
Sitt huvud mot silket,
Och njuta var beta
Av sagornas bröd i vårt ord,
Som sparvarna njuta
Vid neket, på vilket
Det bästa de veta
Är satt som på gästabudsbord.

Och minns du Alibaba,
Och andarne och fasan,
Och undren och värmen
I öknarnes brännande sand,
Och minns du Abu Hasan
Med toffeln i ärmen,
Du drottning av Saba
Och Bagdad och Wak-Wakland?

OLA HANSSON

b. 1860

198. *Vissna, vissna, Kärlek skär*

VISSNA, vissna,
Kärlek skär!
Du föll som ett frö på klippan.
Nässlor och ogräs.
Växte, där
Jag väntade rosen och sippan.

Dö, dö,
Du min kärlek fin,
Du mitt hjärtas ljus och värma!
Jag velat dricka
Av livets vin —
Det var blott en surnad bärma.

Dala, dala,
Du döda ro,
Dala som vinterns flinga
Att inga fröjder
I hjärtat bo,
Och inga sorger stinga!

OSCAR LEVERTIN

1862–1906

199. *Vandraren*

DÖDSSÖVDA, stilla parkerna
Härjande hösten rönt.
Bleka, frostkalla markerna
Glömt både sol och grönt.
Stråna stelnat på tegarne,
Fröna slutat att gro.
Dödsmörka vintervägarne
Stupa mot nattens ro.

Blott i mitt bröst allt vildare
Tärer mitt väsens brand.
Drömmars och dikters bildare,
Domnar då ej din hand?
Prisare än, än klandrare,
Lustens och kvalens träl,
Vägville, rastlöse vandrare,
Blir då ej tyst i din själ?

Se hur de flyga, årena,
Skugglikt med svaleflykt.
Snön täcker redan spårena
Av vad vår ungdom byggt.
Gå ej ur hemmet fränderna,
Vilka du älskat mest?
Vems av de dyra händerna
Kallnar härnäst, härnäst?

Hopp och hopps förgängelse.
Män och kvinnor och män!
Runt uti samma fängelse,
Om och på nytt igen.
Kappan svep om dig tätare,
Sök dina drömda ljus!
Trötte lyckoletare,
Aldrig når du ditt hus. —

1864

200. *Sång efter Skördeanden*

HÄR dansar Fridolin,
Han är full av det söta vin,
Av sin veteåkers frukt, sina bärmarkers saft,
Av den vinande valsmelodin.
Se, med livrockens väldiga skört på sin arm
Hur han dansar var flicka på balen varm,
Tills hon lutar — lik vallmon på slokande skaft —
Så lycksaligen matt mot hans barm.

Här dansar Fridolin,
Han är full utav minnenas vin.
Här hugsvalades far och farfar en gång
Av den surrande bondviolin.
Men nu soven I, gamle, i högtidens natt,
Och den hand, som gned strängarna då, är nu matt,
Och ert liv samt er tid är en susande sång,
Som har toner av sucksamt och glatt.

Men här dansar Fridolin!
Sen er som, han är stark, han är fin,
Och han talar med bönder på böndernas sätt,
Men med lärde män på latin.
Och hans lie går skarp i er nyodlings gull,
Och han fröjdas som I, när hans loge står full,
Och han lyfter sin mö som en man av er ätt
Högt mot höstmånens röda kastrull.

FREDERIK WETTERLUND

1865

201. *Ute på Stranden*

ODJUPA längtan hos dem som
Vid fjärran nordhavet bo !
I tidiga vinterkvällar
Går solen sunnan till ro.

Ett fjärran molnbälte väntar.
På isen gnistrar det tätt.
Hon sjunker . . . Ett mörkrött halvklot
Än skönjes ur skumt violett.

Så bleknar purpurn och tynar,
Det brakar i isens flak . . .
Han slocknar. Timmarna skrida.
Det blir natt i rymdens gemak.

Och snölandet ligger åter
Oändligt i stjärneglans.
En mörk och stelnad solvärld
Går Tellus i klotens dans.

KARL GUSTAF OSSIANNILSSON

1875

202. *På Londons Börs*

ELEKTRISKT ljus, som nyckfullt och kallt
I växling tynar och tindrar,
Och kastas tillbaka tusendefaldt
Från tusende blanka cylindrar,
Slår sin tigande flod emot rösthafvets brus
I ett penningens prunkande gudahus.

Det blixtrar förnämt ur guldlornjett,
När stelt hvarandra man hälsar,
En köpmansfurste, en Londonsprätt
I lackskor och brämade pälsar. —
Men hemsk genom hopen en darrning går,
När börsuret klingande timslag slår.

Nu stannar sorlet — nu blir där så tyst,
Blott blickarna ängslas och fråga.
Och människovimlet är byst vid byst
Under kupornas flämtande låga.
Och öra, som vants vid " hausse " och " fall "
Står spändt som i väntan på domens knall.

Man hör, hur de gyckla Europa rundt
Med britternas vikande vapen.
De vänliga frasernas flor är tunt :
Det skyler ej fiendskapen.
Det brinner i alla knutar och hörn :
På ramarna reser sig Rysslands björn.

Därute bland kopjes och karroosand
Man britternas högmod stukar,
Och gagnlöst kanoner och truppförband
Det tärande kriget slukar.
Det skär genom suset af fienders flin
Ett knotande surr som af retade bin.

Det skränar kring torgen, det budar till storm,
Till revolution det budar.
Man bänder på statens åldriga form,
Hör, där sorlar det : " Penningegudar ! "
Och pälsklädda herrar i guldlornjett
De veta så väl, att makt är rätt

Där vinkar en man med ett fuktigt plakat,
Se, tusende ögon tändas,
Och tungorna stelna midt i sitt prat,
Och alla lornjetterna vändas.
Och öra, som vants vid " hausse " och " fall "
Står spändt som i väntan på domens knall.

Det susar ej hviskning, det knarrar ej knäpp,
Det är tyst som en morgonljusning.
Det fuktas i öga, det kämpar i läpp —
Nu löser sig ordlös berusning :
" Där står det, där ha ni det, svart på hvitt :
Undsatt, undsatt är Ladysmith ! "

Det skränar kring torgen, det sväller till storm,
Och stormen till tordön stegras :
" Hallå, Tommy Atkins, en röd uniform,
Och all världens ilska besegras ! "
Förstummadt är suset af fienders flin,
Och surret är sång : " God save the Queen ! "

Men nackstyfva herrar i guldlornjett,
Som pöste behärskadt dryga,
Förgäta sin kyla, och surrande tätt
I luften hattarna flyga.
Den har smält, deras stela, korrekta min,
Det är vår, det är sång : " God save the Queen ! "

Elektriskt ljus, som nyckfullt och kallt
I växling tynar och tindrar,
Likt solsken studsar tillbaka ur allt,
Ur ögon och blanka cylindrar.
Det är dans, det är yrsel i börssalens midt :
" Undsatt, undsatt är Ladysmith ! "

1880

203. *Anemoner*

I mörka furut, anemoner, sällsamt
Uppliven I den tunga vintervårdag.
Det kvällas ren vid middag, intet ljud . . .
Chausséen öde, ensam sträcker
Sig hän oändlig, praktfullt dyster,
Och svart som järn är himlen.
Ni stackars frusna, vita sippor,
Hör inte ni, hur redan nära
Det knastrar här i backarna,
Ser inte ni, hur olycksbådande
Järnhimlen vitnar blått där uppe
Högt ovan era ljusa huvud,
Och känner ni ej suget av den sköna
Snöorkanen, som i berget smäller?
Här var det alltså; det var skogens allra finaste:
Här var så tvaget, fint och rent
Och litet gräs — och marken glänste mörk.
Hit vandrade jag varje dag
Att se på denna skära prakten,
Och när jag somnade, stod själens öga
Så stort och lugnt liksom en himmel
Och smekte er med blicken, anemoner.
Här har gått ruskigt till.
Här ligger furorna och vinglar hit och dit
Och raglar över varandra —
Och röda träet splittrat, blodigt emotsnön
Här är som vrål och tjut i luften ännu
Och svordomar och skrän.
Var blev ni av, ni anemoner!

1881

204. *Timman är sen*

ÖARNA ligga i hafvets stillhet
Likt svarta band;
Likt skuggmörka, sträckta
Hafstroll, somnade hand i hand,
Famna de vikens mattblanka blå.

Af kvällbrisen väckta
Spelande vågorna sakta mot strändernas
Steniga vattenbryn slå.
Det ljuder för mig
Med melodisk, enslig klang.
Längs vattnet jag går en stig,
Där som barn i lek jag sprang.

Har du något att säga mig, mjuka,
Klocklena ton?
Trötta och sjuka
Sinnen du minner om hafsstilla ron,
Lugnet i vinterblå kväll, då öarna sofva
Med hafvets dunkla vik i hvilande linjers famn.

Kalla, klingande dofva
Vaggsång, du talar så sällsamt om hem och hamn.
Själen fyller du med längtan, blid och ren.
Hemåt drar mig vågornas kvällsus.
Timman är sen.

1884

205. *Barcarole*

NU, guldbegjutas
Gröna vatten,
Smaragder sprutas
Ut i natten.
Lysande fåror
Spegeln skruda,
Plaskande åror
Dämpadt ljuda.

Kring vattenvärlden
Månen glöder.
Men hvart går färden,
Stumma bröder,
Hem eller vida?
Sjung mig lisa,
Vänliga, blida
Roddarvisa!

Därute gunga
Andra båtar
Och röster sjunga
Andra låtar.
Som fjärran mässor
Ekon strömma,
Med sänkta hjässor
Tyst vi drömma.

Hälsande vandra
Röster kära,
Alla hvarandra
Känna nära.

Mänskorna sjunga,
Lyss och ana
På viddens tunga,
Öde bana.

206. *Landet i min Dröm*

LANDET i min dröm
Där marmor lyser natten,
Landet i min dröm
Mitt vakna öga ser —
Redan alla floders vatten
Störta sig från bergen mot gyllne stränder ner.

Döda städers prakt
Af myrtenskuggor gärdas,
Döda städers prakt,
Försänkt i vårens lukt,
Hälsar mig, och hvart jag färdas
Dofta sunnans vindar som rökelse och frukt.

Som en öppen famn
Du värmer alla frusna,
Som en öppen famn
Du ger din kärlek hel —
Munnar darra, ögon ljusna,
Hvita loggior eka af gröna brinnars spel.

Sol, o sol, din kyss
Låt mig i möte bränna,
Sol, o sol, din kyss
Till hjärtas kyla trängd —
Låt mig strålens hvila känna,
Där den ömt sig lägrat på friska rankors mängd.

Landet i min dröm,
Där marmor lyser natten,
Landet i min dröm
Mitt vakna öga ser —
Redan alla floders vatten
Störta sig från bergen mot gyllne stränder ner.

The Poetry of Iceland

THE POETRY OF ICELAND

ICELANDIC poetry has a history entirely different from that of the other Scandinavian countries, and only to a limited extent falls into line with them in the modern period. In its older forms, as elaborated and practised by generations of skalds, it had passed its prime by the opening of the thirteenth century. Neither to the simpler, but vivid and powerful, pieces commonly classed under the name of the 'Edda Poems', nor to the more complicated and ambitious productions of the typical skalds, was there any worthy succession after that date. The form indeed survived, especially all that was most artificial in it, but the spirit had almost entirely disappeared, and poetry had come to be regarded as consisting essentially in elaboration of metre and diction according to established rule and precedent. This conception of the poet's task, however deadening in its effect upon the imagination, had at least the merit of preventing any break-down in the tradition which demanded a strict observance of prosody and alliteration as the first requisite of all poetry. Precision of form thus survived as a natural and essential attribute of any new development in style or subject which might arise in course of time. It was therefore equally shared in by the religious poetry, of which the *Lilja* of Eysteinn Ásgrímsson (*c.* 1350) represents one type and the *Ljómur* of Jón Arason (*c.* 1540) another, and by the versified sagas and romances known as *rímur*, which attained so much popularity that their composition has maintained itself without intermission for more than five centuries. And lest any established form of verse might be overlooked and forgotten, the example of Earl Rögnvald and Snorri Sturluson was from time to time followed by the composition of sets of verses

in which scores of different types of metre were illustrated. Nor are these exercises entirely devoid of poetic inspiration; the *háttalykill* of Lopt Guttormsson (†1432) consists of love-verses in ninety different metres, in which real feeling beats under the formalities of the verse. In these ways, with little display of originality and with few productions of outstanding merit, Icelandic poetry was kept alive as an art during the fifteenth and sixteenth centuries without falling notably below the level to which it had sunk in the thirteenth. So ingrained had the sense of form become that the popular ballad, which took the rest of Scandinavia by storm, never gained any real hold upon Iceland; its rhythm and diction were too artless and spontaneous to have much appeal to ears accustomed to the intricate metres and involved phrasing of the *rímur*.

The greatest danger to the survival of Icelandic poetry in its traditional forms came from the Reformation, which brought with it wretched translations of foreign hymns, in which every possible outrage upon metre and language was freely committed. Fortunately the very badness of these provided its antidote; the people as a whole preferred correct worldly rhyming to doggerel religious verse, and thus forced Bishop Guðbrand Thorlákssón to insist upon the necessity of improving the latter. To this end he produced the *Vísnabók* of 1612, in which there is much good matter from earlier times, and still more of new work, by Síra Einar Sigurðsson and others, in which some effort to attain the old standard of correctness is again apparent. Within half a century after this, Iceland had produced two poets whose work will stand comparison with anything written at the same period in any of the Scandinavian countries. Both belonged to the clergy, but their characters differed widely and their tastes in

poetry lay far apart. Hallgrímur Pétursson (1614–74), brought up in the north of Iceland, priest for twenty-five years in the south-west, and afflicted with leprosy in his later years, was essentially a religious poet, gifted with the power of expressing intense devotional feeling in warm and eloquent language. His fifty *Passíusálmar*, hymns on the Passion of Christ, are on such a level that they have been called 'the flower of Icelandic poetry ancient and modern'—an estimate which can only be fully understood by taking them as a whole and by realizing what they have meant to Iceland for more than two centuries and a half; during that time they have been printed in no less than forty-five editions. For as long a time the usual hymn sung at Icelandic funerals has been his 'Alt eins og blómstrið eina'. In comparison with these the secular poetry of Hallgrímur is of less note, though in itself of no small merit. Skill in the handling of metre, and rich knowledge of the poetic vocabulary, is clearly shown in such pieces as his *Aldarháttur*, in which the good old times are contrasted with the inferior present. In contrast to Hallgrímur, his contemporary Stefán Ólafsson (1620–88), a grandson of Einar Sigurðsson and the son of a father who had the gift of verse-making, is more notable as a poet of everyday life and worldly interests, with a strain of genial humour which is among the rarer qualities of Icelandic poetry. Life in a remote island, with the rigours of a northern climate on the one hand, and dangers from volcanic activities on the other, are not conducive to literary sprightliness:

> Á landamerkjum lífs og dauða
> Leikur enginn sér.[1]

[1] From a modern verse, by Snæbjörn Kristjánsson in Hergilsey: 'On the bounds of life and death no man disports himself.'

Síra Stefán's poetry has also much value as a mirror of Icelandic life in the seventeenth century, and the variety of verse-forms successfully employed by him shows how completely the old skill in the handling of metre had been recovered.

Neither Hallgrímur nor Stefán had any direct successors. The eighteenth century, which in the neighbouring countries showed very decided tendencies and some notable achievements in poetry, contributed to Iceland little more than its practical spirit, which is clearly represented in the one piece of any importance, the *Búnaðarbálkr* of Eggert Ólafsson (1726–68). If it were not for the ceaseless undercurrent of *rímur*, by which the people as a whole were kept in touch with poetry of a national stamp, and the single verses (*lausavísur*) which by that time had become so popular, the literature of Iceland for the greater part of this period would consist mainly of prose. Towards the end of the century, however, the clergyman Jón Þorlákssón (1744–1819), whose original verse is of little merit with the exception of a number of his epigrams, began to open up new horizons by his numerous translations from Danish, English, and German poets, including Pope's *Essay on Man*, Milton's *Paradise Lost*, and Klopstock's *Messias*. Though but slightly gifted with any true poetic spirit, Síra Jón was recognized as a master of the formal aspects of poetry, and by his renderings of foreign models opened up the way for the new spirit of the nineteenth century.

The effects of the 'romantic movement' on Icelandic poetry begin definitely with Bjarni Thórarensen (1786–1841), who was brought up at Hlíðarendi in the south-west of Iceland (the home of Gunnar in *Njáls Saga*) and went to Copenhagen in 1802, the year in which Oehlenschläger wrote his *Guldhornene* (see pp. 12 and 50).

His *Eldgamla Ísafold*, composed three years later, quickly won its place as the national hymn, and has remained so ever since, in spite of its obvious defects. Bjarni's more mature work has in some respects not yet been surpassed, and is notable both for its success in catching the spirit of the older poetry, and for its unusual depth in the analysis of personal character. Younger than Bjarni, but surviving him by only four years, Jónas Hallgrímsson (1807–45) comes next in order and importance among the poets of the new school, and both in verse and prose produced models of good Icelandic which have never ceased to be admired, and have had a great influence on later writers. By way of contrast to these, Sigurður Breiðfjörð (1798–1846), though neither ignorant of, nor untouched by, the newer tendencies in poetry, belongs in many respects to the older school, especially in his untiring devotion to the composition of *rímur*. Among these the foremost place is held by his *Núma rímur*, based on Florian's novel, and composed in Greenland in 1831–4. The cleavage between the old school and the new was made clear by Jónas Hallgrímsson in his review of Breiðfjörð's *Tístrans Rímur*, in which the defects of this type of popular poetry were unsparingly exposed; the criticism had much effect in diverting later Icelandic poetry into the new channels. Another poet of the same time, but surviving the others by a generation, was Hjálmar Jónsson, commonly called Bólu-Hjálmar (1796–1875), whose poetry reflects a life-long struggle with poverty and hardship, and on that account strikes deeper notes than the work of his more fortunate or more light-hearted contemporaries.

From the middle of the nineteenth century Icelandic poetry has continued to move on lines similar to that of other European countries, and the chief peculiarities noticeable in it are partly due to a steady adherence to

traditional forms, and partly to a difference in background both from the past and from the present. The difference in form is always present; the difference in background is naturally most prominent when the theme is native and connected with the history of the island, the character of its people, or its natural features. Between the middle and the end of the century a remarkable group of poets flourished, a full account and estimate of whose work would require more space than can be given to it here. Most of them were scholars as well as poets, and several are no less notable for their skill as translators than for their original work, but in all of them there are characteristic Icelandic features which clearly mark off their poetry from that of the other Scandinavian countries. Grímur Thomsen (1820–96) on the one hand translated from the Greek tragedians and lyric poets, and on the other produced pieces in which he embodied in the most perfect manner the harder and sterner qualities of Iceland and its historic past. The learned and versatile Benedikt Gröndal (1826–1907), well-read in ancient as well as modern literatures, and author of a classic piece of humorous prose, had also a strong leaning to Icelandic themes, even to the composition of a set of *rímur*, but some of his most ambitious efforts are on such subjects as Prometheus, Belshazzar's Feast, Belzoni, &c. Other scholarly poets and skilled translators are Steingrímur Thorsteinsson (1831–1913) and Matthías Jochumsson (1835–1920), the former notable for his many successful renderings of lyric poetry from other tongues, as well as for his own graceful verses, the latter remarkable for the variety as well as the volume of his poetry, and commonly regarded as the leading poet of Iceland during the latter half of his life-time.

Of very different types from these are two of the poets

whose work is also illustrated here. Páll Ólafsson (1827–1905), born in the east of Iceland and living there for the greater part of his days, represents in perfection the best qualities of the unschooled Icelandic poet, and there is in his verses a readiness and lightness of touch which contrasts pleasantly with the work of his more imposing contemporaries. In several respects, notably good humour and cleverness in epigram, Páll has many affinities with Stefán Ólafsson in the seventeenth century. The much younger Thorsteinn Erlingsson (1858–1914) brought into Icelandic poetry not only new ideas in matters of religion and the social order, but an unusual softness and melody of verse which sets a distinctive stamp on all his work.

Of the poets contemporary with Thorsteinn who have survived him, two cannot be passed over without mention here, although they are not represented in the following selections, viz. Stephan G. Stephansson (1853–), who for fifty years has lived in Canada, and Einar Benediktsson (1864–); each of these has, in different ways, shown that the traditional form of Icelandic poetry is capable of being made the vehicle of profound and sustained thought to an extent not hitherto attempted or realized.

In selecting the following specimens of the poetry of Iceland from the seventeenth century to the close of the nineteenth, preference has been given to such pieces as are most distinctively Icelandic, either in subject or in character. The selection is therefore not fully representative of all the aspects of Icelandic poetry during that period, but is sufficiently varied to give some idea of the differences both in the poets themselves and in their themes. To some extent, also, the selection has been influenced by the consideration that few outside of Iceland can read its poetry with ease, and that difficult pieces ought therefore as far as possible to be excluded.

In all Icelandic poetry the observance of alliteration is an essential feature, and the position of the alliterative letters is subject to strict rules, which vary only with the different types of verse. In the older forms, a few of which are still retained, rhyme is either wanting, or occurs within the line, and a distinction is made between full rhyme in the even lines, and imperfect rhyme (assonance) in the odd lines of a stanza. In the later forms, which begin with the *rímur* and other poetry of the fourteenth and fifteenth centuries, end-rhymes become regular, but may also be accompanied by internal rhymes, so that the scheme of a single stanza is frequently highly complicated. To produce verses of this type (*at kveða dýrt*) has always been reckoned a natural accomplishment in a poet, and although the taste for it has been responsible for much that is worthless in Icelandic poetry, it has also had a great influence in preserving that sense of form which has been a leading characteristic even in its worst periods. Of what it can be at its best, the following specimens yield various instances. It is typical of the general diffusion of literary culture in Iceland that these rules have been observed in the popular poetry as much as in any other, and that in no country has the appreciation of poetic form, and the ability to produce correct verses, been so common among all classes of the people. In addition to the work of the greater poets, which is represented in the following pages, Icelandic abounds in verses by obscure or unknown authors, many of which are so excellent in their kind that, as has been said of Eystein's *Lilja*, ' every poet would like to have composed them '.

W. A. CRAIGIE.

STEFÁN ÓLAFSSON

c. 1620–1688

207. *Meyjarmissir*

BJÖRT mey og hrein
Mér unni ein
Á Ísa- köldu -landi;
Sárt ber eg mein
Um sinnu rein
Sviptur því trygðabandi.

Það eðla fljóð
Gekk aðra slóð
En ætlað hafði eg lengi;
Daprast því hljóð
En dvínar móð,
Dottið er fyrra gengi.

Stórt hrygðar kíf
Sem stála dríf
Stingur mig hverju sinni;
Það eðla víf
Meðan endist líf
Aldrei fer mér úr minni.

Það sorgar jel
Mitt þvingar þel,
Við þig að hlýt eg skilja;
Þó finni eg hel,
Þá farðu vel,
Fagurleit hringa þilja.

sinnu rein] hugur eðla] göfug hringa þilja] mey

208. *Raunakvæði*

EG veit
Eina baugalínu,
Af henni tendrast vann
Eldheit
Ást í hjarta mínu,
Allur svo eg brann;
Bjartleit
Burtu hvarf úr rann.
Nú er ei hugurinn heima,
Því hana ei öðlast kann.

Sú var
Seljan ofnis palla
Siðug í máta rétt;
Hennar
Hegðan réð mér falla;
Hæversk var hún og sett;
Af bar
Yfirbragðið létt.
Nú er ei hugurinn heima,
Eg hef ei til hennar frétt.

Hún stóð
Hýr í fögrum ranni,
Hugði eg að henni bezt;
Svipgóð,
Sú kann bæta manni
Sorg og hugarins brest;
Þýtt fljóð
Þarflegt kunni flest.
Nú er ei hugurinn heima,
Því hefur ei til hennar frézt.

bauga lína, ofnis (= orms) palla (= gulls) selja] mey

Þýð, teit,
Þakin dygða safni,
Þrifnað læra réð;
Blíðleit,
Beztu kvenna jafni
Bauð hið hýrsta geð;
Eg veit
Er henni gæfan léð.
Nú er ei hugurinn heima.
Því hana fæ eg ei séð.

Mey brá
Mér fyrir hvarma steina
Margri fyrr og síð;
Ei sá
Eg að heldur neina,
Er svo þætti fríð,
Fótsmá,
Fagurhent og þýð.
Nú er ei hugurinn heima,
Hún hvarf á samri tíð.

Augnskær,
En á hörundið bjarta
Eins og mjöllin hrein,
Mjög nær
Mínu gekk hún hjarta,
Hýran af henni skein;
Sú fær
Svalað geðinu ein.
Nú er ei hugurinn heima,
Því horfin er silkirein.

hvarma steinn] auga silkirein] mey

209. *Spádómur Odds*

um veðráttufar

ÁODD skal eg aldrei trúa
Eptir þennan dag;
Sá kann snældu að snúa
Um snjóinn og veðralag,
Að áfelli kæmi eitt,
En ekki síðar neitt;
Á Þorra greindi hann sólarsæld
Og sumarveðrið heitt,
Og ætíð yrði hann betri
Upp frá miðjum vetri.

Með grimd og gráu skeggi
Í garð hann Þorri strauk;
Þungur klepraklegginn
Úr kampinum á honum rauk,
Og veðrin voðahörð
Veiktu menn og hjörð,
Hjá honum Oddi eins og mér
Alla byrgði jörð;
Harðnar dag frá degi;
Duga nú spárnar eigi.

Reikna eg ráð að treysta,
Þó rokurnar auki ský,
Þeim sem þjóð hefur leysta
Þessum raunum í;
Hann lætur ei bresta brauð,
Bjargar oss í nauð;
Enn þótt fákar falli í strá,
Og fækki mörgum sauð
Út um álfur víða,
Aldrei skulum vér kvíða.

klepraklegginn] ískökkur

210. *Sú fyrri öld*

MJÖG var farsæl fyrri öld í heimi,
Undi sér við akurplóg,
Af honum þóttist hafa nóg,
Fráskilin þeim illa óhófs keimi.

Eikin gaf þá ávöxt sinn til neyzlu;
Ei var bruggað öl né heitt,
Ekki hunangs blandið neitt,
Ellegar borið vín til stórrar veizlu.

Ullar reyfin hvít voru höfð til klæða,
En ekki velkt í eiturkorg,
Er upp kom fyrst við Týrusborg,
Skarlatsrauður, er skelfiskarnir blæða.

Í grasinu var sofið sætt með yndi;
Þorsta létti lindin af;
Laufgað tré, sem skugga gaf,
Forsvar var það fyrir sólu og vindi.

Þá var ekki skorið hafið á skeiðum;
Gestum ekkert gekk í hönd
Góz á nýrri sjávarströnd,
Með ráni fengið eða skulda reiðum.

Herlúðrarnir þögðu þá um stundir;
Enginn vildi fúss á ferð
Að fyrra bragði reiða sverð,
Því blóðs voru launin ei nema sollnar undir.

Óska mætti, yrði vorar tíðir
Rétt umbreyttar í þann sið,
Er átti sitt í kyrð og frið,
Og stóðu í fögrum blóma lönd og lyðir.

211. *Útfararsálmur*

ALT eins og blómstrið eina
Upp vex á sléttri grund,
Fagurt með frjófgun hreina,
Fyrst um dags morgunstund,
Á snöggu augabragði
Af skorið verður fljótt,
Lit og blöð niður lagði,
Líf mannlegt endar skjótt.

Svo hleypur æskan unga
Óvissa dauðans leið
Sem aldur og ellin þunga,
Alt rennur sama skeið.
Innsigli engir fengu
Upp á lífs-stunda bið,
En þann kost undir gengu
Allir, að skilja við.

Dauðinn má svo með sanni
Samlíkjast, þykir mér,
Slyngum þeim sláttumanni,
Er slær alt, hvað fyrir er;
Grösin og jurtir grænar,
Glóandi blómstrið frítt,
Reyr, stör, sem rósir vænar
Reiknar hann jafn-fánýtt.

Lífið manns hratt fram hleypur
Hafandi enga bið,
Í dauðans grimmar greipur,
Gröfin tekur þá við:

Allrar veraldar vegur
Víkur að sama punkt :
Fetar þann fús sem tregur,
Hvort fellur létt eða þungt.

Hvorki fyrir hefð né valdi
Hopar dauðinn eitt strik ;
Fæst sízt með fögru gjaldi
Frestur um augnablik :
Alt hann að einu gildir
Þótt illa líki' eða vel :
Bón ei né bræði mildir
Hans beiska heiftarþel.

Hvorki með hefð né ráni
Hér þetta líf eg fann :
Sálin er svo sem að láni
Samtengd við líkamann.
Í herrans höndum stendur,
Að heimta sitt af mér :
Dauðinn má segjast sendur,
Að sækja hvað skaparans er.

Nú vel, í herrans nafni,
Fyrst nauðsyn ber til slík,
Eg er ei þeirra jafni,
Sem jörðin geymir nú lík.
Hve nær sem kallið kemur,
Kaupir sig enginn frí :
Þar læt eg nótt sem nemur,
Neitt skal ei kvíða því.

212. *Mansöngur*

Á SKAL hella Herjans skál
Himins stólpa flæði;
Þögn að fella þykir mál
Þeim sem elska kvæði.

Efnið langa eg að mér tók,
Ei var kænskan betri;
Seint vill ganga á sögunnar bók;
Senn er lokið vetri.

Ergist bagan; annað fer
Efni að kvæða ranni;
Enda er sagan erfið mér,
Eddulausum manni.

Þó bæri eg ment og mærðarlag
Mjúkt til kvæða funda,
Ekki er hent að yrkja brag
Þeim annað hafa að stunda.

Líka í skrafi mjög er mælt, —
Mun eg á því stinga; —
Skjaldan hafi skatnar hælt,
Skáldum Vestfirðinga.

Víst hafa lítt þeir vestra hér
Vænum kvæðum lýsa;
Það er nýtt, ef frá þeim fer
Fallega kveðin vísa.

Herjann] Óðinn himins stólpa (= dverga) flæði] skáldskapur, kveðskapur

ÞORLÁKUR GUÐBRANDSSON

Hefir hér lýði hjals um rann
Hallað kvæða bramli,
Mjúkar síðan mærðir spann
Magnús Jónsson gamli.

Mér því semur um sagnar rann
Sögunnar flytja fræði,
Fyrst aldrei kemur aftur hann
Að yrkja nokkurt kvæði.

Mun eg ei lengur, mærðar spar,
Mansöng þenna bjóða;
Sjöunda gengur frosta far
Fram úr nausti ljóða.

SÉRA BJÖRN HALDÓRSSON

1724–1794

213. *Æfitíminn eyðist*

ÆFITÍMINN eyðist,
Unnið skyldi langtum meir;
Sízt þeim lífið leiðist,
Sem lýist þar til út af deyr;
Þá er betra þreyttur fara að sofa,
Nær vaxið hefir herrans pund,
En heimsins stund
Líði í leti og dofa.

Eg skal þarfur þrífa
Þetta gesta herbergi,
Eljan hvergi hlífa,
Sem heimsins góður borgari;

hjals rann; sagnar rann; ljóða naust] munnur
frosta (= dvergs) far] kvæði, ríma

Einhver kemur eftir mig, sem hlýtur ;
Bið eg honum blessunar,
Þá bústaðar
Minn nár í moldu nýtur.

SÉRA JÓN ÞORLÁKSSON

1744–1819

214. *Úr sumarkveðju*

SJÁ ! nú er liðin sumartíð,
Hverrar ljómi
Blíðu blómi
Hruman áður hresti lið.

Nú sjáum vér hve fastan fót
Alt það hefur
Gæfan gefur ;
Gráts eru hér og gleði mót.

Afmáluð sýnir fölnuð fold
Dauðans spor
Á vegum vorum ;
Eins því visnar hey og hold.

Komanda tökum vetri vel !
Beizkt og sætt
Oss ætíð ætti
Eins kært vera, líf og hel.

Svo þig úr garði syngjum nú,
Sumartíð !
Þó langt um líði,
Vorra húsa vitja þú !

215. *Vakri Skjóni*

HÉR er fækkað hófa-ljóni, —
Heiminn kvaddi vakri Skjóni ;
Enginn honum frárri fanst ;
Bæði mér að gamni' og gagni
Góðum ók eg beizla-vagni,
Til á meðan tíminn vanst.

Á undan var eg eins og fluga
(Oft mér dettur það í huga),
Af öðrum nú þá eftir verð.
Héðan af mun eg hánni ríða, —
Hún skal mína fætur prýða,
Einnig þeirra flýta ferð.

Lukkan ef mig lætur hljóta
Líkan honum fararskjóta,
Sem mig ber um torg og tún,
" Vakri Skjóni " hann skal heita,
Honum mun eg nafnið veita, —
Þó að meri það sé brún.

216. *Stökur*

MARGUR rakki að mána gó,
Mest þegar skein í heiði,
En eg sá hann aldrei þó
Aftra sínu skeiði.

Hjaltadals er heiði níð
Hlaðin með ótal lýti ;
Fjandinn hefir á fyrri tíð
Flutt sig þaðan í Víti.

---

hófa-ljón ; beizla-vagn] hestur

SÉRA JÓN ÞORLÁKSSON

Óborinn til eymdarkífs,
Ellegar dauður væri' eg,
Ef að bæði lykil lífs
Og lásinn sjálfur bæri' eg.

217. *Fátæktin*

FÁTÆKTIN var mín fylgjukona
Frá því eg kom í þennan heim ;
Við höfum lafað saman svona
Sjötigi vetur, fátt í tveim ;
Hvort við skiljum nú héðan af,
Hann veit, er okkur saman gaf.

SIGURÐUR PÉTURSSON

1759–1827

218. *Ástar lýsingar*

I

FYRST er sjón, og svo er tal,
Svo kemur hýrlegt auga ;
Síðan ásta fagurt fal
Freyju hefst við bauga.

Þá odda-bör og auðar-rist
Ástar semja gaman,
Reiknings þarf ei langa list
Að leggja tölur saman.

Fleins þá týr og tvinna rós
Tengjast ástar-þræði,
Fer sem kveikt sé ljós við ljós,
Er lögð eru saman bæði.

bauga Freyja : auðar-rist ; tvinna rós] mey, kona
odda-bör ; fleins Týr] maður

2

Þau vóru bæði orðin ein,
Allir í svefni lágu;
Féllu atvik beggja bein,
Því bragnar til ei sáu.

Lömbin svona leika sér
Með list um græna haga,
Þegar þau vita, að ekki er
Úlfurinn þeim til baga.

Dúfur svona' um sumartíð
Sitja' á blómstur-kvisti.
Kurra' og viðmót fremja fríð,
Þá fjarri er haukurinn byrsti.

Eins eru þau sem elskast mest
Í allri raun og veru,
Því þeim fara þykir bezt,
Þar sem fæstir eru.

3

Mey ein mjúk og gæzkurík,
Hreinlíf og hýr a kinn, . . .
Vörum hennar hönd eg strýk,
Henni allri með lotning þjóna;
Lokkar leika herðum á,
Af þeim skín alt um kring eins og ljómar
af sunnu;
Augun hrein og himinblá
Heitum elskunnar loga þá brunnu.
Hennar faðmi fögrum í
Frjáls af sorg eg glaður bý;
Himnesk hér er paradís,
Hér að lifa og deyja eg kýs.

219. *Fótarmeinið*

ÞÓTT eg fótinn missi minn,
Mín ei rénar kæti;
Hoppað get eg í himininn,
Haltur á öðrum fæti.

BENEDIKT JÓNSSON GRÖNDAL

1762–1825

220. *Eddu-kenningar*

ÞAÐ er engin konst að klemma
Kraft úr máli,
Og anda-giftu alla skemma
Eddu-prjáli.
Hún er til að taka í,
Þegar titta vantar;
En skjaldan þurfa' að skeyta þv
Nema skálda-fantar.

221. *Sláttu-vísa.*

BETUR greiða högg eg hlýt
Hóli, þeims af frosti kól;
Setur geisla sína hvít
Sól á miðjan Tindastól.

222. *Ástar-vísur.*

SPENTI eg miðja spjalda-Gná,
Spriklaði sál á vörum;
Stillingin, sem oss er á,
Ætlaði' að verða á förum.

---

konst] list spjalda-Gná; fingra fanna (= silfurhringa) Nanna] mey

Það fæ eg sannað : þyngst er anna
Það sem bannað hverjum er,
Ef að Nanna fingra fanna
Fögur ann í leyni mér.

BJARNI THÓRARENSEN

1786–1841

223. *Ísland*

ÞÚ nafnkunna landið, sem lífið oss veittir,
Landið, sem aldregi skemdir þín börn,
Hvert þinnar fjærstöðu hingað til neyttir,
Hún sé þér ódugnaðs framvegis vörn.

Undarlegt sambland af frosti og funa,
Fjöllum og sléttum og hraunum og sjá,
Fagurt og ógurlegt ertu, þá brunar
Eldur að fótum þín jöklunum frá.

Fjör kenni' oss eldurinn, frostið oss herði,
Fjöll sýni torsóttum gæðum að ná ;
Bægi, sem kerúb með sveipanda sverði,
Silfurblár ægir oss kveifarskap frá.

Þó vellyst í skipsförmum völskunum meður
Vafri að landi, eg skaða ei tel,
Því út fyrir kaupstaði íslenzkt í veður
Ef hún sér vogar, þá frýs hún í hel.

Ef læpuskaps ódygðir eykjum með flæða
Út yfir haf vilja læðast þér að,
Með geigvænum logbröndum Heklu þær hræða
Hratt skaltu aftur að snáfa af stað.

flæða eykur] skip.

En megnirðu' ei börn þín frá vondu að vara,
Og vesöld með ódygðum þróast þeim hjá,
Aftur í legið þitt forna þá fara,
Föðurland, áttu og hníga í sjá.

224. *Veturinn*

HVER ríður svo geyst
Á gullinbrúvu,
Hávan of hifin,
Hesti snjálitum,
Hnálega hristanda
Hrímgan makka,
Eldi hreyfanda
Undan stálsköflum?

Glóir á gunnsnörpum
Grásteind brynja,
Hangir ísskjöldur
Hal á öxlum;
Vindur stendur svalur
Af veifan skálmar,
Norðljósa brúskur
Bylgjar á hjálmi.

Hann er riðinn frá
Heimum Miðnáttar,
Aflbrunni alheims
Og ótta munaðar;
Mun ei vor una
Né vellyst þar aldri,
Í Segulheimum,
Á Segulfjöllum.

gullinbrúvu] -brú. hifin] himin.

Elli hann ei kennir,
Þó eldri sé heimi
Og guði jafngamall;
Lifa mun hann öllum
Lengur veröldum
Og of lík þeirra líða.

Afl vex því öflga,
Er hann það nálgast,
Harðnar Fjörgyn
Hans í faðmlögum;
Hverfist í demant
Dreyri hennar,
En grænló skikkju
Gránar og hjaðnar.

Ei hinn ítursterki
Afli þó beitir
Magnlítil, grænlit við
Moldarbörnin,
Mjúklega svæfir,
Svo megi ei finna
Eymdir þau
Ellidauða.

Kemur svo allur
Og kreistir í sterka
Jörðu járnarma
Og jörðu kyssir;
Verður hún þunguð
Af þeim viðskiftum,
Velur svo ljósmóður,
Sem Vor nefnist.

Fjörgyn] jörð.

Sagt er fyrir Vori
Vetur flýi ;
Hvergi þó hann flýr,
En færist ofar ;
Vor skríður undir,
Vetrar er yfir
Bringa breið,
Um bláloft gnæfandi.

Aldrei hinn frægi þó,
Fjarlægist svo,
Að hann heims
Hjóláss sleppi
Endum tveim,
Eða yfirgefi
Jarðar neitt,
Það næst er himni.

Sést því á
Sumri miðju
Fjalls á skrauthnúfum
Skartið vetrar —
Því vill ei heldur
Þiðna á vori
Himinhrím
A höfði öldunga.

225. *Oddur Hjaltalín*

ENGINN ámælir
Þeim undir björgum
Liggur lifandi
Með limu brotna,
Og hraunöxum
Holdi söxuðu,
Að ei hann æpir
Eftir nótum.

Undrist enginn
Upp þó vaxi
Kvistir kynlegir,
þá koma úr jörðu
Harma funa
Hitaðri' að neðan
Og ofan vökvaðri
Eldregni tára.

Ámæli því enginn
Oddi Hjaltalín,
Orð þó hermdi hann,
Er hneyksluðu suma,
Það voru frostrósir
Feigðarkulda,
Harmahlátrar
Og helblómstur.

Því alt frá æsku
Ætíð honum
Heims sig hamingja
Hverfula sýndi;
Fátækt honum fylgdi
Á fundi alla,
En harmar hans biðu
Heima oftast.

Konungs hafði hann hjarta
Með kotungs efnum,
Á líkn við fátæka
Fátækt sína' ól;
Öðrum varð hann gæfa
Ei sér sjálfum,
Og hjálpaði sjúkur
Til heilsu öðrum.

Önd hans þó var auðug —
Og þegar harma
Björg og vanheilsu
Á brjósti' honum lágu,
Brauzt hún undan fargi
Og bjó í skyndi
Skrípitröll, skjaldmeyjar
Og skóga hugmynda.

Harma þá um stund
Hennar glöptu
Þær enar kátlegu
Kynjamyndir.
Aðra þær hneyksluðu,
En Oddur bygði
Sér þar hlátraheim,
Þá heimur grætti.

Þegir nú Oddur,
En augun liðnu
Eftir öndu
Í eilífð stara;
Hún þar heim
Hefur slíkan,
Að betri ei
Sér byggja þarf.

En þú, sem undan
Æfistraumi
Flýtur sofandi
Að feigðar ósi,
Lastaðu' ei laxinn,
Sem leitar móti
Straumi sterklega
Og stiklar fossa.

226. *Freyjukettirnir*

ÞÚ, sem kærleika kveikir magn,
Kvöldstjörnu drottning hýr,
Þinn geislaríka gullinvagn,
Þar glansandi þú býr,
Fegurstu draga dýr,
Þeir sættmalandi, mjallahvítu kettir.

Ei draga þeir þó ætíð vagn
Hjá ástar blíðri dís;
Af þeim sér meira gaman og gagn
Hin gullinhærða kýs;
Þeir veiða menn, ei mýs,
Og oftast sendir út hún þá til veiða.

Heims katta temja hnykki sér
Himindýr veiðum á;
Launsátra þeirra listin er
Þó langtum æðri' að sjá;
Þeir meyjum hýrast hjá
Og undir þeirra augnasteinum liggja.

Þó frá launsátri löngum því
Þeir læsi margan hal,

Sig þessum veiðum sjálfir í
Þeir sýna kattaval,
Blíðir með mjúkast mal
Þeir særa ei neinn, er sjálfur vill það eigi.

Því mann þeir stökkva engan á,
Sem ei þeim horfir mót,
Í augun þjóta augum frá,
Og annað snerta' ei hót;
Líttu' ekki' í augu' á snót;
Því kettir Freyju kúra þar undir steinum.

Þó færri geti halir um heim
Til hróss það talið sér,
Að komizt hafi frá köttum þeim
Klaklaust og ósárer,
Það minkun ætíð er
Úr manni' að gjörast músin Freyjukatta

227. *Karlagrobb*

UNGUR þótti eg með söng
Yndi vekja' í sveina glaumi,
En öllum nú finst æfin löng,
Þá í þeir heyra drynja gömlum raumi.

Ungir syngja ýtar ný
Óðarlög með flugi og köfum,
En höldi glymja öldnum í
Eintóm hljóð úr forfeðranna gröfum.

Ungur syng þú, mest sem mátt,
Meðan hljóðin fagurt gjalla;
Brátt því hætta' í elli átt,
Áður en lýðir söng þinn náhljóð kalla.

1791–1852

228. *Guðs forsjá*

EI glóir æ á grænum lauki
Sú gullna dögg um morgunstund,
Né hneggjar loft af hrossagauki,
Né hlær við sjór og brosir grund.
Guð það hentast heimi fann,
Það hið blíða
Blanda stríðu ;
Alt er gott, sem gjörði hann.

Ei heldur jel frá jökultindi
Sér jafnan eys á klakað strá,
Né nötrar loft af norðanvindi,
Sem nístir jörð og djúpan sjá.
Guð það hentast heimi fann,
Það hið stríða
Blanda blíðu ;
Alt er gott, sem gjörði hann.

Því lyftist brún um ljósa daga,
Þá lundin skín á kinnum hýr ;
Því síkkar hún, þá sorgir naga
Og sólarljós með gleði flýr.
Hrygðin burtu hverfur skjótt,
Dögg sem þorni
Mær á morni,
Unz hin raka nálgast nótt.

Þú, bróðir kær, þó báran skaki
Þinn bátinn hart, ei kvíðinn sért ;
Því sefur logn á boðabaki,
Og bíður þín, ef hraustur ert.

Hægt í logni hreyfir sig
Sú hin kalda
Undiralda;
Ver því ætíð var um þig.

SIGURÐUR BREIÐFJÖRÐ

1798–1846

229. *Móðurjörð*

MÓÐURJÖRÐ, hvar maður fæðist,
Mun hún eigi flestum kær,
Þar sem ljósið lífi glæðist
Og lítil sköpun þroska nær?

Í fleiri lönd þó fengi drengir
Forlaganna vaðið sjó,
Hugurinn þangað þrengist lengi
Er þeirra fögur æskan bjó.

Mundi' eg eigi minnast hinna
Móðurjarða tinda há;
Og kærra heim til kynna minna
Komast hugar flugi á?

Já, eg minnist, fóstra forna,
Á fjöllin keiku sem þú ber;
Í kjöltu þinni kveld og morgna
Kvikur leikur muni sér.

Um þína prýði' að þenkja' og tala,
það er tíðast gleðin mín;
I högum fríðu hlýrra dala
Hjörð um skríður brjóstin þín.

Smala hlýðinn hjarðar fjöldinn
Heim að líður stekkjunum,
Þar jeg síð á sumarkvöldin
Sat í víðibrekkunum.

Fóstra, já, mér féll í lyndi,
Faðmi á að hvílast þín;
Bygði' eg þá með æsku yndi
Ofursmáu húsin mín.

Þau voru full af auði örum,
Í ekkert langa þurfti meir;
Alls kyns gull og föng úr fjörum
Fluttum þangað bræður tveir.

Firtir nauð við föngin undum,
Flest ágæti varð að bót,
Þó af auði okkar stundum
Urðu prætumálin ljót.

Einvíg þreyttum huga herðir,
Handa neyttum máttar þá,
Og með beittu sviga-sverði
Sárin veittum eigi smá.

Hér á landi eg þó uni,
Öllum þrautum langt er frá,
En sárþreyjandi mænir muni
Móðurskautið hvíta á.

230. *Gestrisni*

VEIZTU, vinur, hvar
Verðug lofdýrðar
Gestrisnin á guðastóli situr?
Hólmanum hæsta á
Hinnig norðr í sjá,
Þar, hvar vinda þrokir drekinn bitur.

Hún tók heim sitt þar,
Helzt því þörf á bar,
Að hjúkra þeim, sem Hræsvelgs flýja ergi;
Þó sáldi svölum snjá
Silfurtróninn á,
Situr hún heit og hress á segulbergi.

Þegar hún settist þar,
En það árdægra var,
Við sólina hún samdi þann skilmála:
Eigi að síga í sjá
Sumarnóttum á,
En leiðfarendum ljósi og hita strjála.

Hverja ber hún hlið
Hundrað arma við,
Út um hafið alla þá hún rétdir;
Mörg er höfnin hlý
Hennar föðmum í,
Því höfuð og augu hefur hún mörg þar ettir.

Ísland eyjan hét
En hún seinna lét
Gestland kalla Garðarshólmann fríða;
Gjörr vil eg greina þér,
Gisting hvernig er,
Ef yfir hennar ríki viltu ríða.

Hvar þú kemur í hlað,
Húsbóndinn spyr að :
" Ertu þyrstur ? eða viltu borða ?
Vertu velkominn."
Vísar hann þér nú inn,
Og búsins fram þann bezta setur forða.

Kurteis kemur þar
Kona og stúlkurnar ;
Þær kveðja þig með kossi allar saman.
Mörg ein mærin smá
Munnfríð roðnar þá ;
Þetta hefur mér þótt á stundum gaman.

Hér næst húsbóndinn
Hestinn lætur þinn
Hirða og leiða í haga eða að stalli ;
Konan, kalt ef er,
Kallar á þig með sér
Í hlýindin, þar hjónin búa á palli.

Einhver yngismær,
Er þá skipun fær,
Deiga sokka dregur af þér á meðan ;
Þýðhend þessi snót
Þerrar kaldan fót
Forklæðis á faldi sínum neðan.

Meðan vakir ver,
Á víxl fram boðið er
Að drekka eða dáltið meira að borða ;
Kvartar konan mest
Kærum fyrir gest,
Að honum geðjist ekki að þessum forða.

Dóttir bóndans blíð
Biður þig um síð
Þreyttan koma, þar hún hvílu reiðir;
Ofur innilig
Afklæðir hún þig;
Á þig síðan yfirdýnu breiðir.

Kærum kossi með
Kveður hún þig á beð,
En vei þér, ef um vinsemd meiri biður;
Hennar brjóst er hreint,
Hér með ekki meint
Meira er, en mannúðleiki og siður.

231. *Skáldið*

SKAL jeg mega' um skáldin nokkuð tala,
Fyrst jeg er að erja við
Óbúsæla handverkið?

Nafnið það menn naumast vinna kunna
Fyrir það að ríma rétt,
Sem regla verður fyrir sett.

Hann er skáld, sem skapar, fæðir, málar
Myndir þær í þanka sér,
Sem þektum aldrei forðum vér.

Hann sem sér með hvössu sjónar báli
Hulda gegnum hugi manns
Og háa fræði skaparans.

Hann á allan heiminn til forráða,
Býr á hauðri, himni, sjó,
En hæli ekkert festir þó.

Hann foraktar, hæðir stoltan dára,
Lítillækkar hógvær hann
Og hefur bráðum leiðréttan.

Hann í snauðra hreysi glaður kemur,
Þurfamannsins þerrar tár,
Þó hann eigi hafi fjár.

Hann í ríkra hjörtu laumast getur,
Heimtir þar hins þjáða brauð,
Og þannig honum léttir nauð.

Örugt ræðst hann eigin bresti móti,
Fram svo kemur hnípinn hann
Hvassa fyrir dómarann.

Hann sér upp til himins lyftir sala;
Af skærsta ljósi skaparans
Skímu grilla sjónir hans.

Algjört skáldið öllu þessu veldur;
En hitt er víst vér finnum fá,
Fulla makt sem eiga þá.

Enginn máske er, né verið hefur,
Móðurjörðu okkar á,
Algjört skáld sem nefnast má.

232. *Skriðuhlaup*

EINS og fjalla efst frá tindum
Ógurlegur klettur riðar,
Sem í falli frárri vindum
Foldar vega sundur niðar.

Með sér skriðu djúpa dregur,
Dynur í slögum þyngsla megnum,
Höggur niður og holund vegur
Hlíðar fögur brjóstin gegnum.

Úr hans brotum eldur stökkur,
Engu notast kyrðarstaður,
Smalin rotast, hjörðin hrökkur,
Hræðist lotinn ferðamaður.

Jörðin grætur, hristist heimur,
Hrynur um stræti bjargið þétta,
Unz það mætir eikum tveimur,
Sem allar rætur saman flétta.

Þessir stansa steininn firna,
Styður aðra hver sem getur,
Fótum hans við falli spyrna;
Ferðir þaðra bjargið letur.

233. *Mansöngur*

UNI hjá mér hringaslóð, með hýru geði;
Eg fer þá að yrkja ljóð, en aðrir kveði.

Eftirlátar ætíð mér, með ásýnd rjóða,
Sitji kátar sætur hér við sönginn ljóða.

Eyrun dilli, ýtar flytji orða hviður,
Þétt í millum svanna sitji söngva smiður.

Man eg eina' af mjúku hjarta milda' í orðum,
Ennishreina' og hárabjarta hjá mér forðum.

Hvarfla augu hýr og snör um hvarmabólin,
Eins og lauguð ljósaspjörum ljómi sólin. —

Hvít og rjóð er refla gná með roða svinnum,
Eins og blóð sé brætt í snjá á báðum kinnum.

hringaslóð ; refla gná ; seima sunna ; steina feima] mey, kona

Fljóðið nýta fríðleiks rör, svo finst í stefi,
Hefur bolla' í báðum vörum beint frá nefi.

Nettar hendur klappa kunna' í kærleiks standi,
Hvar sem stendur seima sunna' er síbrosandi.

Hún er rjóð og hvít á kinnum, hýr í orðum;
Þannig stóð hún mér í minni máluð forðum.

Finst nú þeygi feima steina fagursköpuð;
Því á eg ei í heimi heima, hún er töpuð.

Að eg skyldi frúna fróða faðma' í náðum,
Það ei vildi gæfan góða gefa báðum.

Fjörs á meðan fæ ei bana' og fræði magna,
Eg skal kveða æ um hana' og aldrei þagna.

234. *Gull ef finn eg*

GULL ef finn eg götu á,
Sem gæfan fyrir mig lagði,
Ef eg geng þar gálaus hjá,
Getið þið hælt því bragði?

Vildi stúlka, við mig góð,
Vefja' í arma bera,
Ef eg kysti ekki fljóð,
Asni mætti' eg vera.

Nei, eg hirði fé, ef finn,
Og faðma stúlku káta,
En alt hvað bannar eigandinn
Á eg kyrt að láta.

235. *Ástin*

ÁSTIN hefur hýrar brár,
En hendur sundurleitar;
Ein er mjúk en önnur sár,
En þó báðar heitar.

236. *Torfi og Tóa*

VÆNT er munn að vanda sinn
Og varast talið ljóta;
Til hvers ertu, Torfi minn,
Tóunni að blóta?

Þó hún deyddi þennan sauð,
Þvílíkt bralla fleiri;
Hún á mikið minni auð,
En monsjer Torfi' á Eyri.

Þú átt ekkert ektafljóð
Arfa við að geta,
En hún á sér í holu jóð;
Hvað eiga þau að jeta?

Þú hefur úti allar klær
Ekki síður en tóa,
Veiðir fugl og fénað slær,
Til fiskjar kænn að róa.

Föngin heim hún færir slík
Og fátæk börnin nærir;
Þið eruð bæði lyndislík,
Hvað lífsútveg áhrærir.

ektafljóð] eiginkona

Á skaparans eg skepnum sé,
Sem skyn og krafta bera,
Hvert mun annars eyðslufé
Ætlað til að vera.

237. *Prestar*

PRESTAR hinum heimi frá
Hulda dóma segja,
En skyldi þeim engum bregða í brá
Blessuðum, nær þeir deyja?

Mundum vér ei þora þá
Í þeirra húspostillum
Auðmjúklega að eftirsjá
Ýmsum pennavillum?

HJÁLMAR JÓNSSON

(Bólu-Hjálmar)

1796–1875

238. *Þjóðfundarsöngur*

ALDIN móðir eðalborna,
Ísland, konan heiðarlig!
Eg í prýðifang þitt forna
Fallast læt og kyssi þig,
Skrípislæti skapanorna
Skulu' ei frá þér villa mig.

Þér á brjósti barn þitt liggur,
Blóðfjaðrirnar sogið fær;
Eg vil svarinn son þinn dyggur
Samur vera' í dag og gær;
En hver þér amar alls ótryggur
Eitraður visni niður í tær.

Ef synir móður svíkja þjáða,
Sverð víkinga mýkra er ;
Foreyðslunnar bölvun bráða
Bylti þeim, sem mýgjar þér ;
Himininn krefjum heillaráða
Og hræðumst ei þótt kosti fjer.

Legg við, faðir, líknareyra,
Leið oss einhvern hjálparstig ;
En viljirðu ekki orð mín heyra,
Eilíf náðin guðdómlig,
Skal mitt hróp af heitum dreyra
Himininn rjúfa kringum þig.

Móðir vor með fald og feldi
Fannhvítum á kroppi sér
Hnigin að æfi kalda kveldi
Karlæg nær og holdlaus er ;
Grípi hver sitt gjald í eldi,
Sem gengur frá að bjarga þér.

Sjáðu, faðir, konu klökkva,
Sem kúrir öðrum þjóðum fjær ;
Dimmir af skuggum dauðans rökkva,
Drottinn, til þín hrópum vær :
Líknaðu' oss eða láttu sökkva
Í leg sitt aftur forna mær !

mýgja] kúga, þjá.

239. *Um Skáldskap*

EI er kyn þótt ort sé hér á landi
Hvar upplýsingin geysar lítt stöðvandi,
Svo kvæðasmiðir kalla má
Komi út úr steinum blá
Með hljóðin há.
Gamburmosar gefa frá sér töðu
Gnóg í mærðar hlöðu.

Hallgrímur er hniginn sá hinn frægi,
Hróðrardísin spottar Eggerts bragi,
Þorláks niðja þokar fjær,
Þegar Orfevs-harpan slær,
Sem nú er nær.
Gömlu skáldin gleymsku þola hlekki,
Gætir þeirra ekki.

Greppar ungir geysihæpið standa,
Gjálífum þótt kveði' í Breiðfjörðs anda,
Að móður skemmi málið ei
Né mölvi' í skörpum gríðar þey
Sitt Fjalars fley
Á drambseminnar dimmu slysa skeri,
Svo detti' á hálu gleri.

Íslenzkan er orða frjósöm móðir;
Ekki þarf að sníkja, bræður góðir,
Né heilum stela hendingum
Og hugmyndanna vendingum
Með skjall og skrum,
Frá þeim, sem við fátækt sína þreyja
Og fordildarlaust deyja.

hróðrardís] sönggyðja gríðar þeyr] hugur Fjalars fley] kveðskapur

240. *Kveðið í byrjun skreiðarferðar frá Grímsey*

AÐ mér stjórnar tek eg taum
Trausti fjarri mínu
Gegn um hættan gjálfurstraum,
Guð, í nafni þínu.

Rýkur dröfn um reiðaband,
Rostungs bungar veldi.
Hvar mun gefa líf og land
Lausnarinn oss að kveldi?

241. *Mannalát*

MÍNIR vinir fara fjöld,
Feigðin þessa heimtar köld;
Eg kem eftir, kanske í kvöld,
Með klofinn hjálm og rofinn skjöld,
Brynju slitna, sundrað sverð,
og syndagjöld.

242. *Sagt upp úr þögn*

ÞEKKI' eg óminn þessa hljóms,
Þarf ei umtal meira;
Nálæg þruma dauða' og dóms
Dunar mér við eyra.

Ber nú margt fyrir brúnaskjá;
Sem betra væri' að muna;
En feigum horfi' eg augum á
Alla náttúruna.

HJÁLMAR JÓNSSON

243. *Feigur Fallandason*

MÉR er orðið stirt um stef
Og stílvopn laust í höndum,
Í langnættinu lítið sef,
Ljós í myrkri ekkert hef,
Kaldur titra, kreptur gigtarböndum.

Húmar að mér hinsta kvöld,
Horfi' eg fram á veginn.
Gröfin móti gapir köld;
Gref eg á minn vonarskjöld
Rúnir þær, sem ráðast hinumegin.

244. *Ellimerki*

BLÓMSTRUM skreyta leturs lönd
Lízt mjer ellin banni.
Von er að stirðni helköld hönd
Hálfníræðum manni.

JÓNAS HALLGRÍMSSON

1807–1845

245. *Ísland*

ÍSLAND! farsælda-frón og hagsælda hrímhvíta móðir!
Hvar er þín fornaldar-frægð, frelsið og manndáðin bezt?
Allt er í heiminum hverfult, og stund þíns fegursta frama
Lýsir, sem leiftur um nótt, langt fram á horfinni öld.
Landið var fagurt og frítt, og fannhvítir jöklanna tindar,
Himininn heiður og blár, hafið var skínandi bjart.
Þá komu feðurnir frægu og frjálsræðishetjurnar góðu
Austan um hyldýpis haf hingað í sælunnar reit;

Reistu sér bygðir og bú í blómguðu dalanna skauti ;
Ukust að íþrótt og frægð, undu svo glaðir við sitt.
Hátt á eldhrauni upp, þar sem enn þá Öxará rennur
Ofan í Almannagjá, alþingið feðranna stóð.
Þar stóð hann Þorgeir á þingi, er við trúnni var tekið af lýði ;
Þar komu Gissur og Geir, Gunnar og Héðinn og Njáll.
Þá riðu hetjur um héruð, og skrautbúin skip fyrir landi
Flutu með fríðasta lið, færandi varninginn heim.
Það er svo bágt að standa í stað, og mönnunum munar
Annaðhvort aftur á bak ellegar nokkuð á leið.
Hvað er þá orðið okkar starf í sex hundruð sumur ?
Höfum við gengið til góðs götuna fram eftir veg ?
Landið er fagurt og frítt, og fannhvítir jöklanna tindar,
Himininn heiður og blár, hafið er skínandi bjart.
En á eldhrauni upp, þar sem enn þá Öxará rennur
Ofan í Almannagjá, alþing er horfið á braut.
Nú er hún Snorrabúð stekkur, og lyngið á lögbergi helga
Blánar af berjum hvert ár, börnum og hröfnum að leik.
Ó þér unglinga fjöld og Íslands fullorðnu synir !
Svona er feðranna frægð fallin í gleymsku og dá !

246. *Gunnarshólmi*

SKEIN yfir landi sól á sumarvegi
Og silfurbláan Eyjafjallatind
Gullrauðum loga glæsti seint á degi.
Við austur gnæfir sú hin mikla mynd
Hátt yfir sveit, og höfði björtu svalar
Í himinblámans fagurtærri lind.
Beljandi foss við hamrabúann hjalar
Á hengiflugi undir jökulrótum,
Þar sem að gullið geyma Frosti og Fjalar.

En hinumegin föstum standa fótum
Blásvörtum feldi búin Tindafjöll
Og grænu belti gyrð á dalamótum.
Með hjálminn skygnda, hvítri líkan mjöll,
Horfa þau yfir heiðarvötnin bláu,
Sem falla niður fagran Rangárvöll;
Þar sem að una bygðar býlin smáu,
Dreifð yfir blómguð tún og grænar grundir.
Við norður rísa Heklu tindar háu.
Svell er á gnípu, eldur geysar undir;
Í ógna djúpi, hörðum vafin dróma,
Skelfing og dauði dvelja langar stundir.
En spegilskygnd í háu lofti ljóma
Hrafntinnuþökin yfir svörtum sal.
Þaðan má líta sælan sveitarblóma;
Því Markarfljót í fögrum skógardal
Dunar á eyrum; breiða þekur bakka
Fullgróinn akur, fegurst engja-val
Þaðan af breiðir hátt í hlíðar slakka
Glitaða blæju, gróna blómum smám.
Klógulir ernir yfir veiði hlakka;
Því fiskar vaka þar í öllum ám.
Blikar í lofti birkiþrasta sveimur,
Og skógar glymja, skreyttir reynitrjám.
Þá er til ferðar fákum snúið tveimur,
Úr rausnargarði hæstum undir Hlíð,
Þangað sem heyrist öldufalla eimur;
Því hafgang þann ei hefta veður blíð,
Sem voldug reisir Rán á Eyjasandi,
Þar sem hún heyir heimsins langa stríð.
Um trausta strengi liggur fyrir landi
Borðfögur skeið, með bundin segl við rá;
Skínandi trjóna gín mót sjávar grandi.

Þar eiga tignir tveir að flytjast á
Bræður af fögrum fósturjarðar ströndum
Og langa stund ei litið aftur fá,
Fjarlægum ala aldur sinn í löndum,
Útlagar verða vinar augum fjær;
Svo hafa forlög fært þeim dóm að höndum.
Nú er á brautu borinn vigur skær
Frá Hlíðarenda hám, því Gunnar ríður
Atgeirnum beitta búinn. Honum nær
Dreyrrauðum hesti hleypir gumi fríður
Og bláu saxi gyrður yfir grund —
Þar mátti kenna Kolskegg allur lýður.
Svo fara báðir bræður enn um stund;
Skeiðfráir jóar hverfa fram að fljóti;
Kolskeggur starir út á Eyjasund,
En Gunnar horfir hlíðar brekku móti;
Hræðist þá ekki frægðarhetjan góða
Óvina fjöld, þó hörðum dauða hóti.
" Sá eg ei fyr svo fagran jarðar gróða,
Fénaður dreifir sér um græna haga,
Við bleikan akur rósin blikar rjóða.
Hér vil eg una æfi minnar daga
Alla, sem guð mér sendir. Farðu vel,
Bróðir og vinur! " — Svo er Gunnars saga.
Því Gunnar vildi heldur bíða hel,
En horfinn vera fósturjarðar ströndum.
Grimmlegir fjendur, flárri studdir vél,
Fjötruðu góðan dreng í heljar böndum.
Hugljúfa samt eg sögu Gunnars tel,
Þar sem eg undrast enn á köldum söndum
Lágan að sigra ógna bylgju ólma
Algrænu skrauti prýddan Gunnarshólma.
Þar sem að áður akrar huldu völl;
Ólgandi Þverá veltur yfir sanda;

Sólroðin líta enn hin öldnu fjöll
Árstrauminn harða fögrum dali granda ;
Flúinn er dvergur, dáin hamra tröll,
Dauft er í sveitum, hnipin þjóð í vanda ;
En lágum hlífir hulinn verndarkraftur
Hólmanum, þar sem Gunnar sneri aftur.

247. *Séra Þorsteinn Helgason*

HVARMA skúrir harmurinn sári
Harðar æsti, minst er varði ;
Vakna þeir ei, en sýta og sakna,
Segjast ei skilja hvað drottinn vilji ;
Þegar í á und ísi bláum
Ástarríka hjartað í líki
Friðað og kalt er sofið, þeim svíður,
Sakna og trega — en enginn vaknar.

Veit þá engi, að eyjan hvíta
Átt hefur daga, þá er fagur
Frelsisröðull á fjöll og hálsa
Fagurleiftrandi geislum steypti ;
Veit þá engi, að oss fyrir löngu
Aldir stofnuðu bölið kalda,
Frægðinni sviftu, framann heftu,
Svo föðurláð vort er orðið að háði.

Veit þá engi, að eyjan hvíta
Á sér enn vor, ef fólkið þorir
Guði að treysta, hlekki hrista,
Hlýða réttu, góðs að bíða ;
Fagur er dalur og fyllist skógi
Og frjálsir menn, þegar aldir renna ;
Skáldið hnígur og margir í moldu
Með honum búa, en þessu trúið !

Veit þá engi, að eyjan hvíta
Átt hefur sonu fremri vonum —
Hugðu þeir mest á fremd og frægðir,
Fríðir og ungir hnigu í stríði ;
Svo er það enn, og atburð þenna
Einn vil eg telja af hinum seinni :
Vinurinn fagri oss veik af sjónum
Að vonum, því hann var góður sonur.

Og góður sonur getur ei séna
Göfga móður með köldu blóði
Viðjum reyrða og meiðslum marða,
Marglega þjáða, og fá ei bjargað.
Guð er á himnum heima faðir
Og hreldra barna, hvað sem veldur.
Særði bróðir ! siginn í værðir ;
Hann sá þig glögt und ísi bláum.

248. *Lóan*

SNEMMA lóan litla í
Lofti bláu " dírrindí "
Undir sólu syngur :
" Lofið gæzku gjafarans !
Grænar eru sveitir lands,
Fagur himinhringur.

Eg á bú í berjamó,
Börnin smá í kyrð og ró
Heima í hreiðri bíða ;
Mata eg þau af móðurtrygð,
Maðkinn tíni þrátt um bygð
Eða flugu fríða."

JÓNAS HALLGRÍMSSON

Lóan heim úr lofti flaug,
(Ljómaði sól um himinbaug,
Blómi grær á grundu)
Til að annast unga smá —
Alla jetið hafði þá
Hrafn fyrir hálfri stundu.

JÓN THÓRODDSEN

1819–1868

249. *Ísland*

Ó! FÖGUR er vor fósturjörð
Um fríða sumardaga,
Er laufin grænu litka börð,
Og leikur hjörð í haga,
En dalur lyftir blárri brún
Mót blíðum sólar loga,
Og glitrar flötur, glóir tún,
Og gyllir sunna voga.

Og vegleg jörð vor áa er
Með ísi þakta tinda,
Um heiðrík kvöld að höfði sér
Nær hnýtir gullna linda,
Og logagneistum stjörnur strá
Um strindi hulið svellum,
En hoppa álfar hjarni á,
Svo heyrist dun í fellum.

Þú fósturjörðin fríð og kær,
Sem feðra hlúar beinum,
Og lífið ungu frjóvi fær
Hjá fornum bautasteinum;

Ó, blessuð vertu, fagra fold,
Og fjöldinn þinna barna,
Á meðan gróa grös í mold
Og glóir nokkur stjarna!

250. *Feðra minni*

VIÐUR ísanna brot drógu eikur á flot
Vorir áar og létu frá strönd;
Þá var hafjóum beitt, þá var hræfuglum veitt,
Þá var herskátt um eyjar og lönd.

Það var búkörlum böl, er þeir bikaðan kjöl
Sáu skjaldbúinn skríða um lá.
Meður gullsjóðum grið, og með geirhríðum frið,
Urðu konungar kaupa sér þá.

Yrði víkinga mót, flugu fleinar og grjót,
Feigum streymdi úr æðunum blóð;
Hátt í gunnhlífum gnast, og þeir gengu svo fast
Gegnum fylking, að ekki við stóð.

Og á skínandi skeið yfir skeljunga leið
Svifu hetjur í hernaðar önn,
Og þeir söfnuðu seim, og þeir sigldu þá heim,
Þegar hlíðarnar huldust í fönn.

Eftir orrustu tíð, meðan hávetrar hríð
Hristi skála, en dunaði sjór,
Stytti darrveðurs drótt hina dauflegu nótt,
Drakk af hornum hinn styrkvasta bjór.

haf-jór] skip gunn-hlíf] skjöldur skeljunga (= hvala)
leið] haf darr-veður; geir-hríð] orrosta, bardagi.

Svo við geirhríða glaum og við gullhorna straum
Göfug feðranna æfi fram leið,
Unz að fenginni frægð og af fjárhlutum nægð
Fúsir kyrðar þeir settu upp skeið.

Ó, þér ættfeðra val! yðar minningu skal
Lofa meðan að lönd eru bygð,
Yðar drengskap og dug, yðar hreysti og hug,
Yðar harðfengi, manndáð og trygð.

251. *Undir Svörtuloftum*

HÉR dimmur vakir dauði langar nætur
Og daga alla, björgum undir svörtum,
Í hendi ógnabrandi veifar björtum,
Og boðað skelfing veiku fjöri lætur.

En alda voleg ólmast hans við fætur,
Og afli þungu kletta lemur harða.
Og liðnum yfir líkum reisir varða,
Úr löðri hvítu hamra upp við rætur.

Hér sefur þú í sævar grænu leiði,
Þú sonur Ísajarðar hugum kæri,
Sem banasigð í blóma lífsins feldi

Sofðu hér rótt! og sól frá bláu heiði
Saknaðar rósir þinn á legstað færi,
Er sígur hún að svölum mar á kveldi!

252. *Á Svínadal*

Ó FJALLADALUR, fögrum vaxinn smárum,
Og fífilskrauti báðar settar hlíðir!
Þið hermið mér um horfnar fyrri tíðir,
Er hjarta mitt var engum lostið sárum.

Hér sleit eg fyrstu æfi minnar árum
Og unni lífi, varð þá fátt að meini,
Utan er grét eg gráum undir steini
Hinn góða Kjartan sönnum vinar tárum.

Eins eruð þér sem áður, hnjúkar fríðu!
En eg er breyttur, skýjum myrkvuð gleði,
Af augum hrynja ekki dropar tára;

Þeir voru synir sakleysis og blíðu —
Eg sakna þeirra — léttu ungu geði —
En króknuðu við kulda nepju ára.

253. *Um Barmahlíð*

BREKKUFRÍÐ er Barmahlíð,
Blómum víða sprottin,
Fræðir lýði fyr og síð:
Fallega smíðar drottinn.

254. *Vöggukvæði*

LITFRÍÐ og ljóshærð
Og létt undir brún,
Handsmá og hýreyg
Og heitir Sigrún.

Vizka með vexti
Æ vaxi þér hjá!
Veraldar vélráð
Ei vinni þig á!

Svíkur hún seggi
Og svæfir við glaum,
Óvörum ýtir
Í örlaga straum.

Veikur er viljinn
Og veik eru börn ;
Alvaldur, alvaldur
Æ sé þeim vörn !

Sofðu, mín Sigrún,
Og sofðu nú rótt !
Guð faðir gefi
Góða þér nótt !

GRÍMUR THOMSEN

1820–1896

255. *Helga Fagra*

SKIKKJUNA gaf mér skáldið góða,
Skáldinu gaf eg hjarta mitt ;
Hafða' eg enga betri að bjóða
Bragarsnilling umbun ljóða ; —
Hún hefur honum stundir stytt.

Trúi eg ei að tregann lini
Tár, sem hafa' af augum streymt ;
Ættgeng er í Egils kyni
Órofa trygð við forna vini,—
Vér höfum aldrei getað gleymt.

Harma mína helzt má spekja
Hans að þreifa' um bekkjargjöf,
Hana' er yndið eina' að rekja
Upp, og klökka minning vekja
Þess, sem liggur lágt í gröf.

Eins og skarlats skikkju þræðir
Skeyttir eru saman þétt,
Hjörtu voru okkar og æði
Ofin saman ; vorum bæði
Blóm á legginn sama sett.

Önnur fyrr er fölnuð rósin,
Falla mun hin á eftir skjótt ;
Sveini fegin fylgir drósin
Frá því bjarta dagsins ljósi
Út í dimma dauðans nótt.

Sigrún vakti Helga úr haugi
Harmi' og beiskum tárum með.
Hvarf hún burt með bleikum draugi ;
Bráðum einnig með Gunnlaugi
Helstig greiðan glöð eg treð.

Meðan lifum, má hinn sterki
Máttur norna skilja' oss að ;
En við lífsins landamerki
Lýkur þeirra heiftarverki ;
Unum saman eftir það.

256. *Bergþóra*

" YFIR bæði eitt skal ganga ;
Ung eg mær var gefin Njáli,
Honum samhent lífs um langar
Leiðir, eins og segull stáli ;
Nokkuð hans á hugfró brysti,
Hjúkrun væri' hann sviftur minni,
Og sæti eg eftir sár á kvisti,
Saknaði' hann mín í eilífðinni.

" Vil eg ei, sem ösp á hóli
Angaslitin, greinabrotin,
Standa' uppi' ein á auðu bóli,
Yndisvana, máttarþrotin ;
Lífs það væri vesæl nefna,
Vonarlaus að þreyja kona,
Míns ef eigi mega hefna
Makans spaka' og hraustra sona.

" Reidd er sæng á rauðu báli,
Rýkur upp af baði heitu ;
Hlakka' eg til við hlið á Njáli
Að hvíla mig af dagsins þreytu ;
Hinsti skal oss svefninn svala,
Þótt svíði reykur, öndin kafni ;
Hanann rauða heyri' eg gala,
Háttum þá í Drottins nafni ! "

257. *Draumaland*

Á DRAUMALANDI
Eg dvaldi' um stund
Og dauðra sótti þar vina fund.

Í Syrgisdölum
Eg sat um kvöld
Og sveitin þótti mér vera köld.

Og alt var dauft þar
Og dimt og grátt,
Og dagur stuttur, en löng var nátt.

Og menn þar daprir
Og mæltu lágt,
Og margur átti þar, held eg, bágt. —

Að morgni fór eg
Til Mornalands,
Var mikil gleði þar, spil og dans.

Og bjart var alt þar
Og blómum skrýtt,
Og bragnar glaðir og loftið frítt.

Og fuglasöngur
Með silfurtón
Í sedrusviðnum á Líbanón. —

En eitt var kynlegt,
Að alla þá,
Sem áður þekti' eg með glaða brá,
Í Syrgisdölum
Eg síðar fann,
— Svona breytingin verða kann. —
En hinir, mædda
Sem mundi' eg hér,
Á Mornalandi þeir skemtu sér.

258. *Konráð Gíslason*

HANS brann glaðast innra eldur,
Hið ytra virtist sumum kalt;
Við alla var hann fjöl ei feldur,
Fann ei skyldu sína heldur,
Að heiðra sama' og aðrir alt.

Öllu því, sem Íslands bygðir
Eiga' að fornu' og nýju gott,
Unni hann; feðra táp og trygðir
Taldi' hann vorar beztu dygðir,
En — út ef dæju — ólánsvott.

Forn í skapi' og forn í máli
Farinn er hann til þeirra' á braut,
Er sálir áttu settar stáli;
Situr hann nú hjá Agli' og Njáli,
Abrahams honum er það skaut.

Fóstbræðra þar finnur hann þrenning,
Fágætt var það drengja val;
Hörð var þeirra' en heilnæm kenning;
Um heillir lands og þjóðar menning
Aftur munu þeir eiga tal.

259. *Sprengisandsvísur*

RÍÐUM, ríðum og rekum yfir sandinn,
Rennur sól á bak við Arnarfell;
Hér á ferð er margur óhreinn andinn
Úr því fer að skyggja' á jökulsvell;
Drottinn leiði drösulinn minn,
Drjúgur verður síðasti áfanginn.

Þei þei, þei þei, þaut í holti tóa,
Þurran vill hún blóði væta góm,
Eða líka einhver var að hóa
Undarlega dimmum kallaróm;
Útilegumenn í Ódáðahraun
Eru þar að smala fjé á laun.

Ríðum, ríðum, og rekum yfir sandinn,
Rökkrið er að síga á Herðubreið;
Álfadrotning er að beizla gandinn,
Ekki' er gott að verða' á hennar leið;
Vænsta klárinn vild' eg gefa til
Að vera kominn ofaní Kiðagil.

260. *Í Syrgisdölum*

SVIPLEGT er í Syrgisdölum,
Sólarlítið, jöklum kringt,
Aldrei sungið, aldrei hringt, —
Alt þó fult af 'næturgölum'.

Heyrast þar í holtum kveina
Hljóð af djúpri þrungin sút;
Börn eru þar borin út,
Barnasvipir náttlangt veina.

Staursett lík í snjónum kafna,
Stynja eftir vígðri mold ;
Illa' er hirt um andað hold,
Úlfa seður það og hrafna.

Gerður er þó munur manna :
Moldarausin finnast dys,
Um þau ganga andsælis
Uppvekjendur sendinganna.

Forneskjan í fyrirrúmi,
Fræðum kristnum alveg gleymt :
Því er þar í rökkrum reimt,
Riðið göndum títt í húmi.

Þótt enginn fyrnist fornmannshaugur
Af forynjum er plássið kvikt,
Vofum hvert er býli bygt,
Barni hverju fylgir draugur.

Frost og kuldi og feigð hverskonar
Faðmar að sér þenna dal,
Er sem horfi yfir val
Allrar trúar, gleði' og vonar.

BENEDIKT GRÖNDAL

1826–1907

261. *Ísland, 1874*

GULLFÖGUR Garðarsey,
Glampandi jökulmey,
Þreyztu' ekki' að þreyja og stríða !
Þú hefur þúsund ár
Þreyð bæði móð og sár,
Blessist þér breytingin tíða !

Horfðu á liðna leið,
Langt er þitt æfiskeið
Sögu á skildina skrifað;
Mörg hefur frægðin fröm
Farið á heljarþröm,
Þú hefur þolað og lifað.

Vitið þér víst um fold
Veglegri feðra mold,
Helgað er sjálf hefur Saga?
Marmarinn enginn er
Yfir þeim fallna her,
Sólin skín samt á hans daga.

Þú ert af öllum elzt;
Altaf þín tunga hélzt
Óbreytt í aldanna straumi;
Alt eins og bára breið
Bjó hún sér fasta leið,
Tigin í tímanna glaumi.

Þú hefur þjóðir frætt,
Þú hefur altaf gætt
Fornaldar frægustu minna;
Þess vegna þér er nú
Þulið í von og trú
Þakklæti sonanna þinna.

Gullfögur Garðarsey,
Glampandi jökulmey
Blástjörnu svölum í sali!
Alföður birtan blíð
Blessi um alla tíð
Fjöll þín og forsæludali!

262. *Tungan mín*

SÆT ertu, tunga, í svanna munni,
Sungin við Íslands jökulströnd,
Numin af sjálfum Braga brunni
Borin þú varst um Norðurlönd!
Konungum þjóða háum hjá
Hljómaði skálda-málið þá.

Ýmist sem þruma í þungum skýjum
Þreytirðu skjaldar dimman óm,
Eða það er sem anda hlýjum
Aftaninn kyssi sumarblóm;
Og hvert eitt minsta hugans verk
Hefurðu' í valdi, blíð og sterk.

Þegar eg sat í sætum draumi
Um sumarkvöldin björt og laung,
Og ægir kvað með ölduglaumi,
Aldinn eg þóttist heyra saung,
Þegar með eddu skáldið skar
Skjálfandi hjartaræturnar.

Þá var sem efldur Egill stæði
Eiríks við blóðgan konungsstól,
Og fyrir hvassri buðlungs bræði
Blossaði' um salinn hvarma sól,
En hetjan kvað með raust og rausn
Remda með stefjum Höfuðlausn.

Meðan að aðrar tungur týndust
Tvistum í heimsins ólgusjó,
Merkin þín eigi mikil sýndust,
En máttu aldrei deyja þó;
Hin jörmunhvíta jökul-drós
Jólhelg þig vafði í norðurljós.

Þeim varstu faldin fimbulblæjum,
Fjallvætta tryggum undir væng;
Hjá lítilli þjóð í litlum bæjum
Lögð varstu hljótt á rúna-sæng. —
Þú jörmunhvíta jökul-drós,
Jólhelg nú breiddu út norðurljós.

263. *Æskan*

MAN eg þig, ey,
Þar er unnir rísa
Háar, hryggbreiðar,
Að hömrum frammi;
Þar stóð eg ungur,
Og ekki hugði
Út fyrir boða
Að breiðum sandi.

Tíndi eg blóm
Á túni gróanda,
Möðru mjallhvíta
Og mjaðarjurt;
Lét eg ljósgræna
Leggi fífla
Brugðna saman,
Og band mér gerði.

Hljóp eg kátur
Í klukku minni,
Bar eg brosandi
Blóm í hendi;
Hugsunarlaus
Og himinglaður
Stóð eg að minnar
Móður knjám.

Gekk eg um grundir
Og gígju sló —
Sól rann í ægi
Á sumarkvöldi ;
Lítt var eg lærður
Að list þeirri,
Þó var eg ánægður
Sem eg Orfevs væri.

Myndaði eg stafi
Og marga drættu,
Og liti lagði
Á ljósum spjöldum ;
Engi mig lærði,
En eg í lund gladdist
Sem eg Apelles
Yfir stigi.

Smíðaði eg skip
Og sokkavefstól,
Hús og eyki
Og ótal fleira ;
Þá var eg glaður
Yfir þeirri dýrð,
Sem eg Völund
Vinna mundi.

Mér kendi faðir
Mál að vanda ;
Lærði hann mig,
Þó eg latur væri ;
Þaðan er mér kominn
Kraftur orða,
Meginkyngi
Og mynda gnótt.

Mér kendi móðir
Mitt að geyma
Hjarta trútt
Þó heimur brygðist ;
Þaðan er mér kominn
Kraftur vináttu,
Ástin ótrauða
Sem mér aldrei deyr.

Lá eg í leiðslu
Og ljúfum draumi
Við bjartar unnir
Á blómreiti ;
Blítt var loft,
Og bláir straumar
Kringum gullengi
Glaðir léku.

Þá var mér líf
Sem lilju-reitur,
Mitt í munkyrrum
Marar straumi !
Sætt og sætlega
Svaf eg í vöku
Sem uppheims guðir
Á Ólymps tindi.

Seint eg sá,
Að sólar herra
Mér gaf foreldra
Fremri öðrum.
Sofa nú bæði
Í svörtu djúpi
Moldu vorpin
Á Víkur sandi.

Seint er nú að sakna,
Seint að gráta ;
Kaldur ertu dauði
Og klökknar eigi ;
Áfram skal halda
Og ekki þreytast !
Lýstu mér, Saga,
Með ljósi þínu !

264. *Sunnanför*

"GLAÐUR héðan vil eg venda"
Vært í segulskaut á ný ;
Gjörvalt líf skal eitt sinn enda,
Aldrei hef eg kviðið því.
Kveð eg yður, ítra drósa
Augun dökk og hárið svart !
Og þig, bikar rauðra rósa,
Roðahvolfið daggarbjart !

Langt í skærum Suðra sölum
Sá eg rós og liljublóm ;
Meyjum frá og horskum hölum
Heyrði eg orð og snjallan róm ;
Og frá turnum himinháum
Hvellur glumdi stundardans,
En frá veggjum gullin-gljáum
Glóði fagur ljósa krans.

Þegar eg nam það að líta,
Þá komstu í huga minn,
Gamla fanna foldin hvíta,
Fjarri mér, og ísinn þinn !

Heldur vil eg hjá þér búa,
Hvellan laus við dansins óm,
Og á þína Æsi trúa
En hinn gamla suðr í Róm!

Aldrei kom sá yfir dagur,
Eigi sem að hugur minn
Hugsaði þig, sem hár og fagur
Hjálminn bjarta spennir þinn,
Jökuls ás í fimbulfeldi,
Faldinn mön af hvítum snjó;
Vermdur neðan ólmum eldi
Undir djúpum norðursjó!

Sólarfjalla birtir brúnir
Blíð og voldug morgunsól,
Og þær sömu röðuls rúnir
Ránar gylla kristalls stól:
Þótt þú rennir, röðull fagur,
Ránar til um sérhvert kvöld,
Aldrei samt þinn deyi dagur
Dýr um andans himintjöld!

Mintu, Saga, mögu þína,
Meginfagra tímann á,
Og að það má aldrei dvína,
Er þú fyrri gæddir þá;
Að þeir megi standa og stríða
Stæltum móti deyfðar her,
Og ei öðrum lýðum líða
Landið góða að helga sér.

PÁLL ÓLAFSSON

1827–1906

265. *Veiztu hvað eg vil?*

VEIZTU hvað eg vil, mær,
Vera allar stundir?
Blómið, sem á grund grær,
Þú gengur fót þinn undir:
Sumarlind, svöl, tær,
Sem að þú við undir,
Þinn er kyssa fót fær
Og faðma' á allar lundir
Mjallhvítar mundir.

Veiztu hvar eg vil, mær,
Vera' og eiga heima?
Í þínu hjarta, þér kær,
Um þig að hugsa' og dreyma.
Dauðans ef þig egg slær,
Á eftir vil eg sveima
Þar til sálin þér nær,
Sem þér skal aldrei gleyma,
Guðs út um geima.

266. *Von og ást*

ENDURMINNING ástarinnar,
Óteljandi sár,
Og áraskiftin æfi minnar
Af mér lokka tár.

Nú eru liðin æsku-árin,
Unun þeirra brást,
Nú eru' ei eftir nema tárin —
Nema von og ást.

Englar þeir í hendur haldast
Hausti lífsins á ;
Hér þá er í heimi kaldast,
Heitast er þeim þá.

267. *Sæludalur*

SÆLUDALINN okkar í
Ætla' eg nú að flýja,
Þar sem engin skyggja ský
Skinið sólar hlýja :
Þar sem sérhver sæla er,
Sem að hugsast getur :
Þar sem aldrei mætir mér
Myrkur, snjór né vetur.

Sjáðu ! fríð er sveitin mín,
Sólin er að roða :
Láttu ástar-augun þín
Alt í dalnum skoða.
Sjáðu vötnin silfur-hvít
Með svana-hópnum fríðum,
Og svo fjöllin eins og krít
Ofar grænum hlíðum.

Sjáðu nes og græna grund
Gulum blómum setta,
Sjáðu runn og reynilund
Og reista fjalla-kletta,
Sem að ofar ekki ná
Eikar-toppum grænum :
Leggur reyk í loftið frá
Litla' og snotra bænum.

Sjáðu, fyrir bergið blátt
Bjartur fossinn hrynur :
Grundin, lindin, gljúfrið hátt
Grætur, hlær og stynur.
Hér er blíða, logn og ljós,
Líf og fugla-glaumur.
Þú ert mín hjartans eyrarrós,
Eg er þinn sælu-draumur.

Sæludalinn á eg einn
Allra sjónum falinn,
Enda ratar ekki neinn
Inn í sæludalinn :
Og enginn þanki þangað nær ;
Þá er vild mín fengin :
Því að mér ert þú svo kær,
Til þín má hugsa enginn.

268. *Tek eg það sem eign mín er*

VIÐ hvílu þína sæll eg sit,
Sé inn rjóða yfirlit
Færast yfir fölva kinn,
Fyrst eg sezt við stokkinn þinn.

Tek eg það sem eign mín er, —
Andardrætti' af vörum þér,
Og sérhvern lokk, er fellur frjáls
Og fléttar sig um brjóst og háls.

Tek eg það sem eign mín er, —
Ótal kossa' af vörum þér,
Handleggina, hendur, brjóst
Og hjartsláttinn, sem að eg dróst.

Tek eg það sem eign mín er, —
Ástar-laun í faðmi þér
Og augnaráð, sem engir fá
Og ekki' er hægt að segja frá.

Tek eg það sem eign mín er
Og ævinlega' er nóg hjá þér,
Saklaus ást og svarin trygð.
Á sandi' er ei mín gæfa bygð.

269. *Manst þú eftir fyrri fundum*

MANST þú eftir fyrri fundum,
Fagra meyja, þegar við
Saklaus handa-böndin bundum
Bjarta nótt og saman undum,
Hlýddum fögrum fugla-klið?

Sólin undan fjöllum færðist,
Færðist eg að brjósti þér:
Þegar mjúka mundin hrærðist,
Manstu þá hvað hjartað bærðist
Blítt og ótt í brjósti mér?

Batt þá hvíta meyjar-mundin
Mig við ástar-brjóstið heitt,
Þessum er eg böndum bundinn,
Böndin getur dauða-stundin
Ekki slitið eða neitt.

270. *Við lækinn*

BROSANDI situr þú bakkanum á,
Blómfagra meyja, en eg tíni strá
Og blómin í strauminn, sem ber þau til þín
Og burt frá þér aftur, og svona' er nú mín
Æfin og yndið á förum.

Leiðirnar skilja, og líkast til þá
Líð eg úr minni þér rétt eins og strá :
En þú hefir unnað mér, það er mér nóg,
Því get eg dáið og sofið í ró
Unz leiðirnar liggja' aftur saman.

Þar til þú vekur mig, brosandi blíð,
Þá búum við saman um eilífa tíð,
Þá verð eg að engli og verð líkur þér :
Þú varst það nú ætíð, því fyrirgefst mér
Þó að eg elskaði engil.

271. *Ýlustráin*

VESLINGS stráin veik og mjó
Veina' á glugga mínum,
Kvíða fyrir kulda' og snjó,
Kvíða dauða sínum.

Kvíði' eg lífsins kulda' og snjó,
Kvíði dauðans vetri :
En eg skal ætíð þegja þó,
Þetta' er eg nú betri.

Að öðru leyti er eg strá,
Eins og reynslan sýnir,
En það skal enginn á mér sjá
Og ekki vinir mínir.

272. *Tíminn*

TÍMINN mínar treinir æfi-stundir,
Líkt sem kemba' er teygð við tein
Treinir hann mér sérhvert mein.

Skyldi' hann eftir eiga' að hespa, spóla,
Og rekja mína lífsins leið,
Láta' í höföld, draga' í skeið?

Skyldi' hann eftir eiga' að slíta, hnýta,
Skammel troða, skeið að slá,
Skjóta þráðum til og frá?

Skyldi' hann eftir eiga mig að þæfa,
Síðan úr mér sauma fat,
Síðast slíta á mig gat?

Skyldi' hann eftir eiga mig að bæta?
Það get eg ekki gezkað á;
En gamall held eg verði þá!

273. *Máninn og bróðir hans*

ÁFRAM þú líður um ískaldan geim,
Enginn þér býður til gistingar heim:
Tjöld fyrir glugga' eru fljótlega fest,
Flesta menn stuggar við þvílíkum gest,
Hurðum er harðlega lokað.

Mörgum þú lýsir, er mest liggur við,
Margur nær hýsing og finnur svo grið
Lífinu bæði og limunum á,
En lofgerðar-kvæði þér engan eg sá
Flytja né fylgdina þakka.

Þú lítur skærustum augum á alt,
Sem alls ekki bærist, er dáið og kalt,
Á fannir og hafís og helkaldan ná
Og harðfrosnar grafir, sem snjórinn legst á
Þar er sem þú eigir heima.

Einn veit eg kaldari' og öflugri þér,
Ekkert sem tjald eða járnloka ver,
Í konunga höllum og hreysunum smá
Hnykkir við öllum, er gesturinn sá
Ber eða guðar á gluggann.

Lúna og deyjandi leiðir hann heim,
Léttir þeim veginn, en enginn af þeim
Er honum þakklátur þann fyrir spöl,
Þegar þeir smakka ið banvæna öl
Dauðans og faðmlögin föstu.

Oft ykkur samferða sá eg um nótt
Í svartnætti' og skammdegi læddust þið fljótt:
Hann fór í skuggann og hendinni brá,
Þá hlóstu' inn um gluggann að fölnuðum ná.
Þá sá eg þið vóruð bræður.

274. *Lífs er orðinn lekur knör*

LÍFS er orðinn lekur knör,
Líka ræðin fúin,
Hásetanna farið fjör
Og formaðurinn lúinn.

Því er bezt að vinda' upp voð,
Venda undan landi,
Og láta byrinn bera gnoð
Beint að heljar sandi.

Þar mun brim við bláan sand
Brjóta' um háa stokka ;
En þegar eg kem á lífsins land,
Ljær mér einhver sokka.

STEINGRÍMUR THORSTEINSSON

1831–1913

275. *Ísland*

EYKONA hvít við dimmblátt djúp,
Er kappa vakir hrygg við hauga,
Þungbúnu hrýtur hagl af auga
Niður á fagran fannahjúp
Þú grætur þá, sem látnir lifa,
Þar ljósin Valaskjálfar bifa ;
Syrgjandi ber þú höfuð hátt
Heiðskíra viður norðurátt.

Gengin er tíð, þá loft og lög
Valkyrjur riðu í leiftra ljóma,
Við sverða skin og skjaldar hljóma
Og kystu harðan Hildar mög ;
Þegar að fleyin sköruð skjöldum,
Skriðu að þínum ströndum köldum,
Þá konungborið kappalið
Kaus sér að deyja brjóst þitt við.

Þá Miðgarðs vörður mundi ljá
Ástvinum Mímis Mjölni þungan ;
Þá hærra lögðir lét en tungan,
Athöfn var mörg, en orðin fá ;
Þá frelsi og drengskap dugði' að þjóna,
En deyða víl og bleyði fjóna ;
Þá frelsismorguns myndin hrein
Í mentaspegli fögrum skein.

Þenna vér mætan eigum arf,
Minningu fræga, fegurst dæmi,
Svo niðjum hraustra í huga kæmi
Að örva hug og efla starf,
Svo aftur mætti' úr deyfð og dauða
Dafnandi rísa landið snauða,
Og verða ei meir í myrkra döf
Minningar sinnar eigin gröf.

Kenn oss að feta í feðra spor
Á ferli nýjum, móðir aldna,
Að lifni storðin fönnum faldna
Og nöprum fylgi vetri vor;
Frá harmi snúin horfins blóma
Heið þig í nýja tímans ljóma,
Og undir hjálmi ægis blá
Óskmögum sýndu hýra brá.

276. *Snæfellsjökull*

YFIR hraunahrjóstur,
Holt og kletta rið,
Þar norðan næðir gjóstur
Sem Nástrandar um hlið,
Klettaskaga köldum á
Snæfellsjökull himinhár
Horfir yfir sjá.

Klettar margir mæna
Myrku djúpi hjá,
Skarta skör með græna,
Skjálfa í blænum strá.
Flögrar hægt á miði már,
Hvítur fram á röstum rís
Reyðar blástur hár.

Man eg að hamra höllu
Hafsins stormaflóð
Geystist mærra mjöllu,
Máni' í skýjum óð,
Steyptust brimföll björgum af, —
Ekkert sá eg öflgra þér,
Ógurlega haf!

Ei þá sungu svanir,
En sjófugl bjargs í tó
Og hrafnar hrævum vanir,
Í holti refur gó;
Sætt á kvöldum sumars þó
Lét í eyrum lóukvak
Í lyngi vöxnum mó.

Ramra vætta ríki
Þar réðu fyr á öld,
Standa steins í líki
Stirðnuð tröllin köld.
Regin lifa á landi fá,
Veit eg eitt þó vakir enn
Viður æginn blá.

Bárður blæs í skeggið
Á björtum jökulhnúk,
Magnast hrím og hreggið,
Hrynur í bygðum fjúk;
Með klofastaf í kufli grá
Snúðugur þrammar Snæfells-ás
Snjóvgum vegum á.

Kærst mér er af öllum
Þín eyðilega sveit,
Beltuð brunafjöllum
Brims við kaldan reit,

Dapran frá þér dröfn mig sleit
Er af þiljum hafskips hám
Þig hinsta sinn eg leit.

Eg sá þig síðla á kveldi,
Sveif í vindi fley,
Rennandi röðuls eldi
Roðinn, og vissi ei,
Er þúfa hvarf mér hæsta þín,
Hvort að földu hana sjón
Haf eða tárin mín.

277. *Hvar eru fuglar?*

HVAR eru fuglar þeir á sumri sungu?
Þeir suður flugu brimótt yfir höf.
Hvar eru blómin sæl frá sumri ungu?
Und snjónum hvíla þau í vetrar gröf.

Hvað er nú söngva? vindgnýr hærri og hærri
Um hvítnað land, en þung með drunu-hljóð,
Þar þögull sjófugl þyrpist brimströnd nærri,
Hinn þrúðgi gýmir kveður stirðan óð.

Hvað er nú blóma? helblóm hörku viður,
Sem hrímhvít skarta frosnum rúðum á,
Og geislablóm, sem glitar máni niður
Á glerskygð blásvell vetrarheiði frá.

Nei, sönglíf, blómlíf finst nú að eins inni,
Þar andinn góður býr sér sumar til
Með söng og sögu, kærleik, vina-kynni
Á kuldatíð við arin-blossans yl.

Svo dvelji söngfugl hver einn fyrir handan
Og hylji fönnin blómið hvert, sem dó.
Vér eigum sumar innra fyrir andann
Þá ytra herðir frost og kyngir snjó.

1835–1920

278. *Eggert Ólafsson*

ÞRÚTIÐ var loft og þungur sjór,
Þokudrungað vor.
Það var hann Eggert Ólafsson,
Hann ýtti frá kaldri Skor.

Gamall þulur hjá græði sat,
Geigur var svip hans í;
Hann mælti við Eggert Ólafsson:
"Mér ógna þau vinda-ský."

"Eg sigli' ei skýin, eg sigli sjá!'
Svaraði kappinn og hló,
"Eg trúi á guð, en grýlur ei,
Og gleð mig við reiðan sjó."

Gamall þulur frá græði hvarf,
Gegndi með þungri lund:
"Þú siglir ei þennan sjó í dag,
Þú siglir á guðs þíns fund."

Það var hann Eggert Ólafsson,
Hann ýtti frá kaldri Skor,
Vindur upp segl og sjálfur við stjórn
Settist með formanns þor.

Knúðu rastir knerrir tveir,
Komið var rok um svið;
Síðasti fugl úr fjarri Skor
Flögraði' á vinstri hlið.

Á búlkanum situr brúður ung,
Bleik var in göfga kinn:
"Ó guð! sú báran er brött og há,
Hún brotnar í himininn inn!"

" Hækkið þið seglin ! " hetjan kvað,
En Helja skjótari varð ;
Boðinn skall yfir báru-mar, —
Í búlkann var komið skarð.

Það var hann Eggert Ólafsson,
Frá unnar-jónum hann stökk,
Og niður í bráðan Breiðafjörð
Í brúðar örmum sökk.

" Það var hann Eggert Ólafsson,"
— Ísalands vættur kvað —
" Aldregi græt eg annan meir,
En afreksmennið það."

Ef þrútið er loftið, þungur sjór
Og þokudrungað vor,
Þú heyrir enn þá harmaljóð,
Sem hljóma frá kaldri Skor.

279. *Haftsinn*

ERTU kominn, landsins forni fjandi ?
Fyrstur varstu enn að sandi,
Fyrr en sigling, sól og bjargarráð.
Silfurfloti, sendur oss að kvelja !
Situr ei í stafni kerling Helja,
Hungurdiskum hendandi yfir gráð ?
Svignar Ránar kaldi móður-kviður,
Knúinn dróma, hræðist voðastríð,
Stynur þungt svo engjast iður,
Eins og snót við nýja hríð.

Hvar er hafið ? hvar er beltið bláa ?
Bjarta, frjálsa, silfurgljáa ?

Ertu horfin, svása svalalind? —
Þá er slitið brjóst úr munni barni;
Björn og refur snudda tveir á hjarni,
Gnaga soltnir sömu beinagrind,
Þá er úti um frið og fagra daga,
Frama, dáð og vit og hreystiþrótt,
Þá er dauði, reginnótt.

Þú átt, hafís, alt, sem andann fælir,
Alt, sem grimd og hörku stælir,
Án þess samt að örva þrek og móð,
Fornjóts bleika, fimbulkalda vofa,
Fjötruð hlekkjum þúsund ára dofa,
Þú hefur drjúgast drukkið Íslands blóð.
Hvaðan ertu? Enginn veit þín kynni,
Enginn skilur þig né sækir heim;
Þú ert úti, þú ert inni —
Þú ert kominn langt á sveim.

Andi þinn mér inst til hjarta leggur,
Eiturkaldur smýgur, heggur
Jörmungandur gegn um lífs míns rót.
Ótal þúsund örvabroddar glitra,
Ótal þúsund sólargeislar titra,
Skjálfa hræddir hörku þinni mót.
Fyrir sólu stuðlabjörgin stikna,
Storm og þrumur hræðist voldug björk:
Þitt mun aldrei veldi vikna,
Voðaslungin eyðimörk!

Segulheimur, hverjum ertu bygður,
Himins reiðilogum skygður,
Kringum Norðra kaldan veldisstól?
Þruma nornir þar hjá Urðarbrunni
Þagnarmál, sem loka feigum munni?
Á þar möndul auðnu vorrar hjól?

Er þar rituð rún á segulspjaldi,
Reginmál og dularkrafta teikn?
Horfa þar frá himins tjaldi
Heimsins gátu fimbulteikn?

Enginn svarar. Inst í þínu djúpi,
Undir dauðans fölva hjúpi
Leynist máske líf og hulin náð.
Eitthvert geysi-hlutverk víst þú hefur,
Heljar lík, sem árþúsundir sefur.
Hver má þýða heilög ragna ráð?
Ertu, kanske, farg, sem þrýstir fjöður
Fólgins lífs og dulins kraftar elds,
Fjörgar heilsu-lyfjum löður,
Læknir fjörs, og stillir hels?

280.. *Íslenzk tunga*

SÉ eg hendur manna mynda
Megin-þráð yfir höfin bráðu,
Þann er lönd og lýði bindur
Lifanda orði suður og norður,
Meira tákn og miklu stærra
Megin-band hefur guðinn dregið,
Sveiflað og fest með sólarafli,
Sálu fylt og guða-máli. —

Máli, sem hefur mátt að þola
Meinin flest, er skyn má greina;
Ís og hungur, eld og kulda,
Áþján, nauðir, svartadauða;
Málið fræga söngs og sögu
Sýnu betra guðavíni, —
Mál, er fyllir svimandi sælu
Sál og æð, þótt hjartanu blæði.

Það hefur voða-þungar tíðir
Þjóðinni verið guðleg móðir,
Hennar brjóst við hungri og þorsta,
Hjartaskjól þegar burt var sólin,
Hennar ljós í lágu hreysi,
Langra kvelda jóla-eldur,
Fréttaþráður af fjarrum þjóðum,
Frægðargaldur liðinna alda.

Stóð það fast, þegar storðin hristist,
Stóð það fast fyrir járni og basti,
Stóð það fast, og fjör og hreysti
Fékk hvað mest við stríð og hnekki.
Lof þitt, Frón, sé ljóðum skrifað,
Lof fyrir hrundinn sálardofa,
Víkingslund og brýnda branda
Bráðeggjaðra hreysti-dáða.

" Undrast fögur öglis landa
Eik, hví vér 'rom fölir og bleikir? "
— Spurði skáld, og grafljóð gerði
Geymileg meðan byggjast heimar.
Héðinn söng, meðan hyrjar-tungur
Heljar-váða stefin kváðu,
Þórir, Jökull, og þaðan af fleiri
Þuldu ljóð meðan öxin buldi.

Sturla kvað yfir styrjar-hjarli,
Snorri sjálfur á fœigðar-þorra;
Ljóð frá auði lyfti Lofti,
Lilja spratt í villi-kyljum.
Arason mót exi snéri
Andans sterka vígabrandi;
Hallgrímur kvað í heljar nauðum
Heilaga glóð í freðnar þjóðir. —

öglis (= orms.) landa (= gulls) eik] kona

Tungan geymir í tímans straumi
Trú og vonir landsins sona,
Dauðastunur og dýpstu raunir,
Darraðar-ljóð frá elztu þjóðum ;
Heiftar-eim og ástar-bríma,
Örlaga-hljóm og refsidóma,
Land og stund í lifandi myndum
Ljóði vígðum—geymir í sjóði.

ÞORSTEINN ERLINGSSON

1858-1914

281. *Fyrsti Maí*

ÞÚ ert hljóður þröstur minn,
Þér eru góðar horfnar bögur :
Fyrr eg óðinn þekti þinn,
Þá voru ljóðin mörg og fögur.

Hefurðu eingin hljóð í dag?
Hér eg leingi feginn biði,
Ef eg feingi eitthvert lag,
Áður en geingi sól að viði.

Þér er lagin þögnin ein,
Þú hefur blæinn haft um vángann,
Og horft á æginn efst af grein.
Allan daginn sumarlángan.

Sunnan bæði á sæ og grund
Sól nú gæðin lætur streyma :
En þó hún klæði þennan lund,
Þá er hann æði nakinn heima.

Enn um sjá við kennum kalt
Kára frá af Svía heiðum :
Um þig sá mun anda svalt
Á þeim bláu norðurleiðum.

Hér er betra lund af lund
Lyft að geta vængjum sínum ;
Enn er vetur yfir grund,
Ís og hret í dalnum þínum.

En er lítið líður frá,
Læðing brýtur fjall og dalur :
Ei mun hvíta ættlands brá
Altaf bíta vetur svalur.

Dagar lángir ljósum arm
Leiða þángað vor um geiminn
Með sól í fángi, blóm við barm
Og bros á vánga norðr í heiminn.

Þá er stundin. Þá er mál
Þig á fundinn vina að búa,
Kveðja lundinn yzt við ál
Og á sundin norður snúa.

282. *Lágnætti*

MARGOFT þángað mörk og grund
Mig að fángi draga,
Sem þær ánga út' við Sund
Eftir lánga daga.

Ekki er mart sem foldar frið
Fegur skarta lætur,
Eða hjartað unir við
Eins og bjartar nætur.

Kvikt er valla um sveit né sjá
Svo að kalla megi ;
Raddir allar þagna þá,
Þegar hallar degi.

Sofnar lóa, er laung og mjó
Ljós á flóa deyja ;
Verður ró um víðan sjó,
Vötn og skógar þegja.

Hjerna brunnu blóma munn
Brosin sunnu viður,
Nú að grunni út í unn
Er hún runnin niður.

Stjörnur háum stólum frá
Stafa bláan ósinn
Út' við sjáar yztu brá
Eftir dáin ljósin.

Utar bíða óttutíð
Ægis fríðu dætur,
Þar sem víði sveipar síð
Sól um blíðar nætur.

Ekki er nóttin leið né laung :
Landið rótt þar bíður
Meðan hljótt að sævar-saung
Sól um óttu ríður.

Ægis dætur hafsbrún hjá
Hárið væta lánga,
Sem hún lætur liðast frá
Ljósrar nætur vánga.

283. *Huldufólkið*

NÚ hef eg gleymt, hver fyrst mér frá því sagði,
Og fráleitt hef eg verið gamall þá ;
Það var í hverju horni bænum á,
Og stal oft því, sem fólkið frá sér lagði.

En þó var annað margfalt meiri skaðinn,
Því mart eitt barn, sem frítt og gáfað var,
Það huldufólkið burtu með sér bar
Og lagði annað ljótt og heimskt í staðinn.

Það kýtti svona kararfauskum sínum
Og klæddi menskum hömum til að blekkja :
Það var mér sagt, um sannleik ei eg veit ;
En síðan fjölga fór á vegi mínum,
Mér finst eg stundum skiftings augun þekkja —
Nú getur hver einn skygnst um sína sveit.

284. *Í leyni*

Í STOFUNA sólin sæla skein ;
Þau sátu þar tvö við borðið ein,
Og mærin var ung og hjartahrein :
Hún hugsaði um þann hinn fríða svein
í leyni.

Þar sat hún svo stilt og starði í ró
Á stafina fögru, sem hann dró,
En fegri var höndin fríða þó —
Því fann hún svo títt að hjartað sló
í leyni.

Hún hlustaði á orð hins unga manns
Og undraðist lærdóm kennarans :
Hún geymdi þann allan fræðafans —
Og fallegu bláu augun hans
í leyni.

Og hann sem þó bar svo létta lund,
Hér lék hann sér aldrei neitt við sprund :
Hún þráði þó altaf þennan fund —
Því þetta var hennar sælustund
í leyni.

Þar situr hann fríðu fljóði hjá,
Og fingrunum hennar stýra má;
Hann var ekki strangur starfinn sá,
En sterklega höndin titrar þá
í leyni.

Og hann var í bekknum hvers manns lið
Og hafði þar á sér lærdóms snið,
En þegar hann sezt við hennar hlið —
Þá hefur hann skakt og roðnar við
í leyni.

Og honum það stundum hugraun fær,
Hve hjartað hans títt og órótt slær,
Er á hann þar leit hin unga mær —
En indælar voru stundir þær
í leyni.

Hún lærði að reikna — skakt og — skjótt,
Og skrifaði bæði vel og fljótt,
En röddin hans þýða hvíslar hljótt —
Hún hvíslaði bæði dag og nótt
í leyni.

HANNES HAFSTEINN

1861–1922

285. *Skarphéðinn í brennunni*

BULDI við brestur,
Brotnaði þekjan;
Reið niður rjáfur
Og rammir ásar.
Skall yfir eldhafið ólgandi, logandi,
Eldvargar runnu fram hvæsandi, sogandi.
Reykurinn glóðþrunginn gaus upp úr kafinu —
Gaflaðið eitt stóð sem klettur úr hafinu.

Når var þá Njáll
Og når var Bergþóra.
Burtu var Kári
Og brunninn Grímur,
Höggvinn Helgi —
Héðinn stóð einn
Teptur við gaflaðið
Og glotti við tönn.

Gulrauðar glóðir
Glampa og braka ;
Blóðroðin birta
Blaktir um garpinn ;
Skín hún á andlitið skarpfölt og tannirnar,
Skiftandi blæ, meðan eldslogahrannirnar
Fljetta úr eldtungum umgjörðir titrandi
Utan um hetjuna, bjartar og glitrandi.
Hélt 'ann á rammri
Rimmugýgi :
" Hvað er nú, öx mín,
Hitnar þér nokkuð ?
Þú skyldir eigi
Svo þurrmynt vera,
Væri í annað
En eld að bíta."

Glaðlegur geisli
Glóði á blaði ;
Stirndi í stál
Og stæltar eggjar.
Skarphéðinn klappaði skínanda stálinu :
" Skilaðu kveðju frá Héðni í bálinu,"
Öxina greip, og í gaflaðið hjó 'enni
Griðastað langt inn í viðunum bjó 'enni.

Leit hann á eldbranda
Aðfallandi:
" Hæfir ei Héðni
Vopnlausum vera."
Tók hann þá brennanda
Brand einn mikinn,
Horfði hlæjandi
Á hann og bálið.

" Þú skalt, brandur,
Vopn mér vera,
Exi eldvafin
Að eldaþingi."
Færðist að eldurinn brestandi, brakandi,
Báldrekar skriðu fram eldmakka skakandi,
Lögðust að fótum hans, fæturna sleikjandi,
Flakandi tungum og glóðmökkum reykjandi
" Vitið að Héðinn
Hita þolir,"
Kempan kvað,
Og kyrtil sinn
Losaði hægt
Frá loðnu brjósti,
Brendi þar kross
Með brandi sínum.
Beit svo á kampinn og krosslagði armana,
Kallmenskuró sló um ennið og hvarmana.
Ljómandi kringum hann logarnir kvikuðu,
Ljósgeislar fagnandi á honum blikuðu.

* * * * * *

Dimt er í skála,
Dökkir mekkir

HANNES HAFSTEINN

Hefjast úr ösku
Og hrundum rústum.
Inni við gaflaðið
Í ösku stendur
Héðinn örendur
Með opnum sjónum.
Heyrzt ei hafði
Hósti né stunur.

INDEX OF AUTHORS

Aarestrup, Emil, 54–6.
Aasen, Ivar, 101.
Abrahamson, Hans Werner Frederik, 17.
Almqvist, Carl Jonas Love, 170, 171.
Andersen, Hans Christian, 57.
Atterbom, Per Daniel Amadeus, 160–2.

Baggesen, Jens, 19, 20.
Bellman, Carl Mikael, 138–40.
Björck, Ernst Daniel, 185.
Bjørnson, Bjørnstjerne, 108–14.
Blicher, Steen Steensen, 30–2.
Breiðfjörð, Sigurður, 229–37.
Brorson, Hans Adolph, 5.
Bååth, Albert Ullrik, 191.
Böttiger, Karl Vilhelm, 176.
Bødtcher, Ludvig, 45.

Clausen, Sophus, 79.
Columbus, Samuel, 127.
Creutz, Gustav Philip, 135, 136.

Dahlgren, Carl Fredrik, 163.
Dalin, Olof von, 131, 132.
Drachmann, Holger, 69–74.

Egilsson, Sveinbjörn, 228.
Ekelund, Vilhelm, 203.
Erlingsson, Þorsteinn, 281–4.
Ewald, Johannes, 9–16.

Franzén, Frans Mikael, 149.
Frederik, Kong Oscar, 184.
Frese, Jakob, 130.
Fröding, Gustaf, 194–7.

Geijer, Erik Gustaf, 157–9.
Gjellerup, Karl Adolph, 76.
Grundtvig, Nikolai Frederik Severin, 33–6.
Gröndal, Benedikt, 261–4.
Gröndal, Benedikt Jónsson, 220–2.
Gustaf af Leopold, Karl, 145–8.
Guðbrandsson, Þorlákur, 212.
Gyllenborg, Gustaf Fredrik, 137.

Hafsteinn, Hannes, 285.
Haldórsson, Séra Björn, 213.
Hallgrímsson, Jónas, 245–8.
Hansson, Ola, 198.
Hauch, Johannes Carsten, 38–41.
Heiberg, Johan Ludvig, 42–4.
Heidenstam, Verner von, 193.
Hertz, Henrik, 51–3.
Holberg, Ludvig, 4.
Hostrup, Jens Christian, 63, 64.

Ibsen, Henrik, 103–7.
Ingemann, Bernard Severin, 37.

Jacobsen, Jens Peter, 75.
Jansen, Kristofer, 115.
Jensen, Johannes v., 82.
Jochumsson, Matthías, 278–80.
Jónsson, Hjálmar, 238–44.
Jørgensen, Johannes, 81.

Kaalund, Hans Vilhelm, 62.
Karlfeldt, Erik Axel, 200.
Kellgren, Johan Henrik, 142, 143.
Kingo, Thomas, 1, 2.

Kok, Laurítz, 3.
Kolmodin, Israel, 126.
Krag, Vilhelm, 116.

Lagerlöf, Peter, 128.
Lagerlöf, Selma, 192.
Lenngren, Anna Maria, 144.
Levertin, Oscar, 199.

Malmström, Bernhard Elis, 179, 180.
Michaëlis, Sophus, 80.
Moe, Jørgen, 99, 100.
Munch, Andreas, 98.
Møller, Niels, 77.
Møller, Poul Martin, 46.

Nicander, Karl August, 172.
Nielsen, L. C., 84.
Nordenflycht, Hedvig Charlotta, 133, 134.
Nybom, Johan, 177.

Obstfelder, Sigbjørn, 119.
Oehlenschläger, Adam, 22–9.
Ólafsson, Páll, 265–74.
Ólafsson, Stefán, 7–10.
Ossiannilsson, Karl Gustaf, 202.
Oxenstierna, Johan Gabriel, 141.

Paludan-Müller, Frederik, 58–60.
Pétursson, Hallgrímur, 211.
Pétursson, Sigurður, 218, 219.
Ploug, Parmo Carl, 61.

Rahbek, Knud Lyne, 18.
Richardt, Christian, 65–8.
Rode, Helge, 83.
Rosenhane, Gustaf, 124, 125.
Rudén, Thorsten, 129.
Runeberg, Johan Ludvig, 173–5.
Rydberg, Viktor, 183.
Rørdam, Valdemar, 85.

Schack-Staffeldt, Adolph Wilhelm, 21.
Skjoldborg, Johan, 86.
Snoilsky, Carl Johan Gustav, 186, 187.
Stagnelius, Erik Johan, 164–7.
Stjernhjelm, Göran, 120, 121.
Strandberg, Carl Vilhelm August, 181.
Strindberg, August, 189, 190.
Stub, Ambrosius, 6.
Stuckenberg, Viggo, 78.

Tegnér, Esaias, 151–6.
Thomsen, Grímur, 255–60.
Thórarensen, Bjarni, 223–7.
Þorláksson, Séra Jón, 214–17.
Thóroddsen, Jón, 249–54.
Thorsteinsson, Steingrímur, 275–7.
Topelius, Zakris, 182.

Ullman, Gustaf, 204.

Vinje, Aasmund Olafsson, 102.
Vitalis (Erik Sjöberg), 168, 169.
Vogt, Nils Collett, 117, 118.

Wallenius, Anders, 123.
Wallin, Johan Olof, 150.
Welhaven, Johan Sebastian Cammermeyer, 87–91.
Wennerberg, Gunnar, 178.
Wergeland, Henrik, 92–7.
Wessel, Johan Herman, 7, 8.
Wetterlund, Frederik, 201.
Winther, Christian Ferdinand, 47–50.
Wirsén, Carl David af, 188.
Wivallius, Lars, 122.

Österling, Anders, 205, 206.

INDEX OF FIRST LINES

Á Draumalandi 257
Á Odd skal eg aldrei truá 209
Á skal hella Herjans skál 212
Ack, libertas, du ädla ting! 122
Áfram þú líður um ískaldan geim 273
Agnes, min deilige sommerfugl 105
Ahasuerus, upp och vandra! 190
Al min sans er fuld af sommer, solberust i sene høst . . 77
Aldin móðir eðalborna 238
Allt skönt, som uppblommar på jordens rund . . . 169
Alt eins og blómstrið eina 211
Apoll indviede hans unge Bryst 89
Ástin hefur hýrar brár 235
Að mér stjórnar tek eg taum 240

Barn, du har älskat, men aldrig mer 192
Bestraalet af den milde Foraarssol 62
Betur greiða högg eg hlýt 221
Björt mey og hrein 207
Blaat Ædelstenen dækker 29
Blank står himlabågen 161
Blómstrum skreyta leturs lönd 244
Blas, blåst! O blås, min galérs alla segel . . . 171
Bort med höga tin! 132
Brede sejl over Nordsjø går 114
Brekkufrið er Barmahlíð 253
Brosandi situr þú bakkanum á 270
Buldi við brestur 285

Da gennem Dampen 64
Danmark deiligst vang og vænge 3
Daphne ligger mig i sinnet 125
De bar en druknet Matros forbi 84
De higer og søger 22
Dei gamle fjell i syningom 101
Deilige Slot med de glimtende Fløie! 38
Den blomstertid nu kommer 126
Den store hvide Flok vi see 5
Der er en Trolddom paa din Læbe 55
Der sang en Sisken for min Dør 78
Der sidder et Folk ved Bælt og ved Sund . . . 72

INDEX OF FIRST LINES

Der stod i en have et æbletræ 107
Der var en Tid, da jeg var meget lille 19
Det bødes der for i lange Aar 75
Det er paa Tiden, bort jeg vandre maa 40
Det er saa travlt i Skogen 68
Det er vellyst at glemme sig selv 118
Det Menneske, som finder nogle Perler paa Stranden . . 83
Det som skinner 93
Det var i peonernas tid 189
Ditt intåg skall i verlden göras 136
Djupt nederst i en dahl, dher berg på alle sijder . . 124
Du deylig Rosen-Knop ! 6
Du grønne Jord ! Du sølvblaa Ocean ! 21
Du kjender vel det lille skjønne Land ? 47
Du, som taus med sænket Hoved staaer 31
Du älskade, när jag är död en gång 154
Dödssövda, stilla parkerna 109

Eders blod och huses ähra 121
Eg veit 208
Ei er kyn þótt ort sé hér á landi 239
Ei glóir æ á grænum lauki 228
Eins og fjalla efst frá tindum 232
Ej susar en fläkt, ej ett blad sig rör 185
Elektriskt ljus, som nyckfullt och kallt 202
En blomma står i hjärtats hem 170
En Bonde seer fra Ploven 14
En Edder-Fugl var haardt i Klemme 13
End blegrødt af Solen 54
Endurminning ástarinnar 266
Engene dufted', beskylled' af Voven 53
Enginn ámælir 225
Ertu kominn, landsins forni fjandi ? 279
Eykona hvít við dimmblátt djúp 275

Far, Verden, far vel 1
Fátæktin var mín fylgjukona 217
Finland ! — Så jag ville ropa 181
Fiskerdrengen leger ved salten Vesterhav 65
Fjäriln vingad syns på Haga 139
Fraskatis friske Haver 45
Friska källa ! låt mig dig få dricka 147
Fyrst er sjón, og svo er tal 218
Fädernesland, hvars herrliga minnen 157
Förnöjliga stunder i stillhetens famn 131

INDEX OF FIRST LINES

Giv akt! Vem där? Hu! sjön är grön och stjärnorna de skälva 172
"Glaður héðan vil eg venda" 264
Go' herrar! Länen mig ert öra 143
Gull ef finn eg götu á 234
Gullfögur Garðarsey 261
Gyldenlak, før du din glans har tabt 97

Han skakar sin skiftande fjäderdräkt 187
Han var ej ung, ty håret hade grånat 196
Hans brann glaðast innra eldur 258
Havet stunder jeg mod, ja havet 112
Held os! Den Gamle med rimfrosne Lokker 42
Her Aaen sig vinder 76
Hér dimmur vakir dauði langar nætur 251
Her er altsaa den Bye hvor Jens Baggesen fødtes? Hvor liden! 25
Hér er fækkað hófa-ljóni 215
Herdinnor och herdar, kom sätten er ner 137
Herlig mangfoldige Syn 34
Hil sidde I, Herrer og Fruer! 50
Himmelske Venus! 59
Hissa flaggan, ärad utaf världen 184
Hold Taare op at trille 9
Hos min vän var all min trefnad 133
Hvad ei med ord kan nævnes 87
Hvar eru fuglar þeir á sumri sungu? 277
Hvarma skúrir harmurinn sári 247
Hver glædes-stund du fik paa jord 110
Hver ríður svo geyst 224
Hverken Verden eller du 48
Hvi rose I saa vore Fædre 18
Hvis eder lyster at erfare 27
Hvor blev i røde Roser dog 26
Här dansar Fridolin 200
Här kommer till Er tjenst af tulipan en unge . . . 129
Högt bland Saarijärvis moar bodde 174
Hör oss, Svea, moder för oss alla! 178
Hør, ved De, hvordan en dyretæmmer 106

I Adams barn, som av jorden födens 150
I Dandsen du mig møder 44
I denna enslighet har jag min boning valt 134
I kiølende Skygger 10
I skogen vid milan sitter far 159

INDEX OF FIRST LINES

Ifrån den dag jag Elisandra 128
I min gammelkendte Sofakrog 85
I mörka furut, anemoner, sällsamt 203
Ind under himlen, den blaa, der synes 117
Ísland! farsælda-frón og hagsælda hrímhvíta móðir! . 245
Ístofuna sólin sæla skein 284

Ja, vi elsker dette landet 111
Jag stod på höjden av min levnads branter . . . 153
Jag såg en sovandes 194
Jag vandrar omkring på en sträcka 186
Jag vet ett land, där himlen omkring fjällen . . . 158
Jeg gik mig ud en Sommerdag at høre 52
Jeg havde et Kongerige 79
Jeg hører i Natten den vuggende 69
Jeg kunde for Længsel ej sove 70
Jeg sidder som jeg altid sad 74

Knæl, knæl, o Jord! og, iført Sæk og Aske . . . 60
Kong Christjan stoed ved højen Mast 12
Kronidens ætling Ganymedes stod 88
Kung *Karl*, den unga hjälte 152

Landet i min dröm 206
Langt højere Bjerge saa vide paa Jord 35
Lette Bølge! Naar du blaaner 43
Liden Gunver vandrer som helst i Qvel 11
Lidet spørger den Jæger ad 71
Lífs er orðinn lekur knör. 274
Lilla svala! årligen 148
Litfríð og ljóshærð 254
Ljuset på isen såg ner 160
Lykkelig den Sanger 41
Længe var Nordens 61
Lær mig Nattens Stjerne 66

Man eg þig, ey 263
Manst þú eftir fyrri fundum 269
Margoft þángað mörk og grund 282
Margur rakki að mána gó 216
Mér er orðið stirt um stef 243
Min Falk den fløi over Mark og Vang 39
Min Hjertenskjær igaar jeg saae 51
Min Søn, om Du vil i Verden frem 17
Mínir vinir fara fjöld 241
Mjög var farsæl fyrri öld í heimi 210

INDEX OF FIRST LINES

Moder, jeg er træt, nu vil jeg sove 57
Mossa klär den öde heden 146
Móðurjörð, hvar maður fæðist 229
Mulmet sank, det svale 63
Møllens vinger stanser sin susen 119

Naar kun hun har sin store, røde 67
Naar Nattens Fred vil sløre 91
Naar Vinteren rinder i Grøft og i Grav 86
Neglike, du bristende ! 56
Nej ! jag vill ej bli kär 163
No ser eg atter slike fjöll og dalar 102
Nu, guldbegjutas 205
Nú hef eg gleymt, hver fyrst mér frá því sagði . . . 283
Nu sjunga fåglar gällt på trädens gröna grenar . . . 130
Nu skyder Lyset sig i Østen op 32
Nu synker aftenen sagte ned 99
Nu tak for alt, i fra vi var smaa 109
Nu är det höst 155
När vintern grytt, om rörd du känner da 188

O, at der i al min Graad 94
O, du lummiga lund 182
Ó fjalladalur, fögrum vaxinn smárum 252
O foraar ! foraar ! red mig ! 92
Ó ! fögur er vor fósturjörð 249
O, mangt et Gny, og mange vrede Klager . . . 90
Och fy skäm ut dig, och fy skäm ut dig 195
Och liten pilt han sitter en kulen hösteqväll . . . 179
Och minns du Alibaba 197
O djupa längtan hos dem som 201
Og her jeg Dækket nu vil lade falde 58
Og hev' du set Aastrid, paa Kampen ho bur . . . 115
Og naar jeg nu bliver en gammel Mand 46
Om Dannemarks Kvide der lød en Sang 33
Om sommaren sköna, när marken hon gläds . . . 123
Opp, Amaryllis ! Vakna, min lilla ! 138
O Skov, hvor mine Drømme boer 49
Otaliga vågor vandra 175
Oupphörligt, dag från dag 145
Over Bierg, over Dal 15

Paa en mandolin med smekre 116
Paa solen jeg ser, det lider alt frem 100
Prestar hinum heimi frá 237
Princessen sad høit i sit jomfrubur 113

INDEX OF FIRST LINES

Qvällens guldmoln fästet kransa 166

Redan hörde jag hanen gala 193
Ríðum, ríðum og rekum yfir sandinn 259

Sé eg hendur manna mynda 280
Se fåglarnes skara ! 164
Se hist, min Elskede, hist, hvor dagen 96
Se, mamma ! hur det brinner där 149
Se, Marie, hvad jeg bringer 104
Sig nærmer Tiden, da jeg maa væk ! 30
Sjá ! nú er liðin sumartíð 214
Skal jeg mega' um skáldin nokkuð tala 231
Skein yfir landi sól á sumarvegi 246
Skikkjuna gaf mér skáldið góða 255
Skiæbnen bød mig først Johan 8
Skiønne, kielne Roser ! visner ikke ! 20
Snart er de lyse Nætters Tid forbi 73
Snemma lóan litla í 248
Sol, som från mig flytt ! 151
Solglad dag i hegnet have 103
Sorrig og Glæde de vandre tilhaabe 2
Spenti eg miðja spjalda-Gná 222
Stille lider Sommernatten 81
Storm och böljor tystna ren 140
Stå stark, du ljusets riddarvakt 177
Står jag om en morgon på fjällets topp 168
Sviplegt er í Syrgisdölum 260
Sælsomt er Lykkens Gaver rundt fordeelt . . . 23
Sæludalinn okkar í 267
Sæt ertu, tunga, í svanna munni 262
Säg mig, du doftande vind, som dansar i fröjd över fältet . 180

Till ända dagen skrider 165
Tíminn minar treinir æfi-stundir 272
Tornekviste, Tornekviste 95
Tre sjældne Søstre for mit Liv bestemte 80
Tropenattens sydende Kedel 82
Tusenskönor och konvaljer växa ända intill randen . . 183

Udrundne er de gamle Dage 36
Udrust dig, Helt fra Golgatha ! 16
Underlige Aftenlufte ! 28
Undrer mig paa, hvad jeg faar at se 108

INDEX OF FIRST LINES

Ungur þótti eg með söng 227
Uni hjá mér hringaslóð, með hýru geði 233
Ur himmelens öknar 162
Uti prästgaln slamrades med mortlar 144

Vad är det åt, att jag mitt sinne kväljer 127
Var markens ros skall vissna, var sommar följs av höst . 176
Ved salig Rasmus Langeland 7
Veiztu hvað eg vil, mær 265
Veiztu, vinur, hvar 230
Vem bilda dessa penseldrag 141
Veslings stráin veik og mjó 271
Vid flodens källa sitter jag och stilla 156
Vid roten af en alm, som slogs af elfvens våg . . . 135
Vinterns välde lyktar 142
Visselulle nu Barnlil! 24
Vissna, vissna 198
Við hvílu þína sæll eg sit 268
Viður ísanna brot drógu eikur á flot 250
Vitt över nejden tystnad och frid 191
Vor Præst er meget lærd: hand præker, døber vel . . 4
Vænt er munn að vanda sinn 236
Vårt land, vårt land, vårt fosterland 173
Vän! i förödelsens stund, när ditt inre av mörker betäckes. 167

Það er engin konst að klemma 220
Þekki' eg óminn þessa hljóms 242
Þótt eg fótinn missi minn 219
Þrútið var loft og þungur sjór 278
Þú ert hljóður þróstur minn 281
Þú nafnkunna landið, sem lifið oss veittir 223
Þú, sem kærleika kveikir magn 226

Yderst mod Norden lyser en Ø 98
Yfir bæði eitt skal ganga 256
Yfir hraunahrjóstur 276

Æfitíminn eyðist 213
Ålderen har sin vanck; när stöd och stolparna bugna . 120

Öarna ligga i hafvets stillhet 204
Østerlide! Østerlide! 37

PRINTED IN ENGLAND
AT THE OXFORD UNIVERSITY PRESS